

รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน
ที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

POLITICAL BEHAVIOR DEVELOPMENT MODEL OF PEOPLE
AFFECTING THE DECISION IN GENERAL ELECTION

นางสาวรัชฎากร เอี่ยมอำไพ

ดุชะฎิณีพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุชะฎิณีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๔

รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน
ที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

นางสาวรัชฎากร เอี่ยมอำไพ

ดุชะฎิณิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุชะฎิบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๔

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Political Behavior Development Model of People
Affecting the Decision in General Election

Miss Ratchadakorn Aimampai

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirement for the Degree of
Doctor of Philosophy
(Political Science)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

C.E. 2021

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบดุษฎีนิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์)

.....กรรมการ
(รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์)

.....กรรมการ
(รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

.....กรรมการ
(รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม)

.....กรรมการ
(รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช)

คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์

รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

.....
(นางสาวรัชฎากร เอี่ยมอำไพ)

กิตติกรรมประกาศ

ดุชฎินิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป” สำเร็จได้ด้วยความเมตตาจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการผู้ควบคุมดุชฎินิพนธ์ รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช ประธานกรรมการ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม กรรมการ ที่ให้คำปรึกษาทำให้ดุชฎินิพนธ์เรื่องนี้มีความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบดุชฎินิพนธ์พิจารณา และคณะกรรมการสอบดุชฎินิพนธ์ป้องกัน ซึ่งมี รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์ เป็นประธาน, รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม, รศ.ดร.เติมศักดิ์ ทองอินทร์, รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์ และรศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช ที่ได้เสียสละเวลาให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขดุชฎินิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูศรีปริยัติวิธาน, ดร., ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์, รศ.ดร.จำนงค์ คันธิก, ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต, และ รศ.ว่าที่ พ.ต.ดร.สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือวิจัยให้มีความสมบูรณ์ของเนื้อหาเพิ่มมากขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง ๑๗ รูปหรือคน ที่เมตตาให้ข้อมูลอย่างดียิ่งและขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมสนทนาเฉพาะกลุ่ม จำนวน ๑๐ รูปหรือคน ที่ให้ข้อเสนอแนะอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ไม่สามารถเอ่ยนามได้ทั้งหมดที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์และสรุปผลในการศึกษาครั้งนี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และครอบครัวที่เป็นกำลังใจสำคัญและเป็นแรงผลักดันพร้อมทั้งสนับสนุนให้ดุชฎินิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดีทุกประการ

หากดุชฎินิพนธ์ฉบับนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ แก่ผู้อ่าน ผู้วิจัยขอมอบคุณงามความดีนี้แด่ บิดา มารดา พี่น้อง และกัลยาณมิตรทุกท่านที่มีส่วนต่อความสำเร็จของข้าพเจ้า

นางสาวรัชฎากร เอี่ยมอำไพ

๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔

ชื่อคุณูปนิพนธ์ : รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

ผู้วิจัย : นางสาวรัชฎากร เอี่ยมอำไพ

ปริญญา : ปรัชญาคุณูปนิพนธ์ (รัฐศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมคุณูปนิพนธ์

: รศ. ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช, พธ.บ. (รัฐศาสตร์), น.บ. (นิติศาสตร์),
M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)

: รศ. ดร.สุรพล สุยะพรหม, พธ.บ. (สังคมวิทยา), M.A. (Politics),
Ph.D. (Political Science), ประ.ด. (สื่อสารการเมือง)

วันสำเร็จการศึกษา : ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑. ศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ๒. ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป และ ๓. นำเสนอรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปโดยการบูรณาการตามหลักพุทธธรรม ระเบียบวิธีการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๗ รูป หรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน ๑๐ รูปหรือคน ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายและพรรณนา การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๐๐ คน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

๑. พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ประชาชนใช้เทคโนโลยีทำให้สะดวกในการติดตามข่าวสารมากยิ่งขึ้น ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ประชาชนจะนำข้อมูลจากการติดตามข่าวสารทางการเมืองและนโยบายของพรรคการเมืองเป็นหลักเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองของประชาชนส่วนใหญ่เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับตนเอง ชุมชน หรือประเทศชาติ และด้านการสนับสนุนพรรคการเมืองของประชาชนจะแสดงออกไปในการใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปหรือการสนับสนุนทางความคิดของพรรคการเมืองหรือนักการเมืองนั้น ๆ โดยพิจารณาจากนโยบายของพรรคการเมืองเป็นหลักเช่นเดียวกับการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ส่วนผลการ

วิเคราะห์พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปโดยรวมอยู่ในระดับมาก

๒. ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน คือ ความรู้ ทักษะ และการนำไปปฏิบัติ ประชาชนต้องรับฟังการปราศรัยของพรรคการเมืองเพื่อให้สามารถเข้าใจถึงนโยบายของพรรคมากขึ้นและอ่านบทวิเคราะห์ บทความที่เกี่ยวกับการเมืองเพื่อมีความรู้ทางการเมืองเพิ่มขึ้นและใช้กระบวนการทางความคิดที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลได้ครบทุกด้านเป็นการปลูกฝังทัศนคติทางการเมืองให้กับตนเองและฝึกที่จะนำไปปฏิบัติจริงโดยการเข้าร่วมการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเมื่อมีโอกาส ส่วนผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

๓. การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปตามหลักโยนิโสมนสิการ โดยประชาชนจะต้องใช้กระบวนการความคิดไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์ การแยกแยะข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดนำมาประกอบการพิจารณาโดยการค้นหาเหตุปัจจัยข้อมูลทางการเมืองที่เกิดขึ้น การพิจารณาแก้ไขปัญหาต้องตรงกับสาเหตุและตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ รวมถึงการแยกแยะให้เห็นถึงผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับส่วนรวมโดยยึดถือความถูกต้องตามหลักคุณธรรมและสามารถตรวจสอบได้ เป็นการใช้กระบวนการทางความคิดตามหลักโยนิโสมนสิการที่ฝึกให้คิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหาได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง จำเป็นที่จะนำมาใช้เป็นรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ส่วนผลการวิเคราะห์การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปตามหลักโยนิโสมนสิการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

Dissertation Title : Political Behavior Development Model of People
Affecting the Decision in General Election

Researcher : Miss Ratchadakorn Aimampai

Degree : Doctor of Philosophy (Political Science)

Dissertation Supervisory Committee

: Assoc. Prof.Dr.Tachanan Issaradet, B.A. (Political Science),
LL.B.(Laws), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)

: Assoc.Prof.Dr.Surapon Suyaprom, B.A. (Sociology),
M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science), Ph.D. (Political
Communication)

Date of Graduation : July 21, 2021

Abstract

Objectives of this dissertation were: 1. To study people's political behavior in general election decision making, 2. To study factors supporting development of people's political behavior in general election decision making and 3. To propose a development model of people's political behavior in general election decision making in line with Buddhhadhamma applying the mixed methods research: The quantitative and qualitative methods. The data of quantitative research were collected from 400 samples and analyzed by descriptive statistics: frequency, percentage, mean, and standard deviation. Data of qualitative research were collected from 17 key informants by in-depth-interview and from 10 participants in focus group discussion. The data were analyzed by descriptive interpretation.

Findings were as follows:

1.The people's political behavior in general election decision making. People followed the political news and information with technology making it easier to follow up the political news and information. Using the right to vote, people used data from the news and information and political party policies as the criteria for decision making in general election. Participation in political networking was mainly for requesting the social justice for themselves, communities or nation. Political support was done by voting for the parties in general election or by supporting the political

thoughts of the party or individual politician using the party policies as the criteria for decision making as in general election. The analysis results the people's political behavior in general election decision making by overall were at high level.

2. Factors supporting the people's political behavior in general election decision making were knowledge, attitude and practice. People must analyze and separate received political data with systematic reasons on the political neutrality basis. The state should promote political knowledge and instill the positive political attitude and create more opportunities for people to have more political roles. The analysis results factors supporting the people's political behavior in general election decision making that were at minimal level.

3. The development model of people's political behavior in general election decision making according to the principle of *Yonisomanasigara*; People must use analytical process to separate all received political data on the basis of cause and effects to solve the direct problems according to the wanted objectives. Decision making must be made on the basis of benefits for all by adhering to the right ethics that could be checked. It is the thinking process affecting decision making in general election. The analysis results the development model of people's political behavior in general election decision making according to the principle of *Yonisomanasigara* that were at moderate level.

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ฐ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๕
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๖
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๖
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๗
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๘
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๙
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม	๙
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง	๑๔
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมือง	๒๑
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	๓๙
๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งและการตัดสินใจเลือกตั้ง	๕๓
๒.๖ หลักธรรมาภิบาลนิโสมนสิการ	๖๐
๒.๗ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๖๗

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖๙
๒.๙ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๘๖
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๘๘
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๘๙
๓.๒ วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ	๘๙
๓.๒.๑ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๘๙
๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๙๒
๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๙๓
๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๙๓
๓.๓ วิธีวิจัยเชิงปริมาณ	๙๔
๓.๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๙๕
๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๙๖
๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๐๐
๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๐๑
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๑๐๔
๔.๑ ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดนครปฐม	๑๐๕
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป	๑๓๒
๔.๓ ผลการวิเคราะห์การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ	๑๔๔
๔.๔ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๑๖๐
๔.๕ องค์กรความรู้	๑๖๗

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๖๗
๔.๕.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๑๗๖
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๑๘๖
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๘๗
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๙๓
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๒๐๑
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๒๐๑
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	๒๐๒
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	๒๐๒
บรรณานุกรม	๒๐๓
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ	๒๑๑
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ เครื่องมือวิจัย	๒๒๔
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์ค่า IOC	๒๒๗
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลสำคัญ	๒๓๒
ภาคผนวก จ ประมวลภาพจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๒๓๗
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ	๒๓๙
ภาคผนวก ช ประมวลภาพจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๒๔๓
ประวัติผู้วิจัย	๒๔๕

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	แสดงการสังเคราะห์ความหมายของพฤติกรรม	๑๔
๒.๒	แสดงการสังเคราะห์ความหมายของพฤติกรรมทางการเมือง	๒๐
๒.๓	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายของการพัฒนาทางการเมือง	๒๗
๒.๔	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญลักษณะและองค์ประกอบของการพัฒนาทางการเมือง	๓๒
๒.๕	แสดงการสังเคราะห์ความหมายของปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมือง	๓๘
๒.๖	แสดงการสังเคราะห์ความหมายของการเลือกตั้งทั่วไป	๕๓
๒.๗	แสดงการสังเคราะห์ความหมายของพฤติกรรมการเลือกตั้งและการตัดสินใจเลือกตั้ง	๖๐
๒.๘	แสดงการสังเคราะห์ความหมายของโยนินโสมนสิการ	๖๗
๒.๙	แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครปฐม	๖๙
๒.๑๐	แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครปฐมตามเขตเลือกตั้ง	๖๙
๒.๑๑	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเมือง	๗๒
๒.๑๒	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง	๗๗
๒.๑๓	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมือง	๘๑
๒.๑๔	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักโยนินโสมนสิการ	๘๔
๓.๑	แสดงรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก	๙๐
๓.๒	แสดงรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๙๒
๓.๓	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ	๙๖

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑	ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง	๑๑๐
๔.๒	ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป	๑๑๗
๔.๓	ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง	๑๒๒
๔.๔	ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการสนับสนุนพรรคการเมือง	๑๒๗
๔.๕	ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ	๑๓๑
๔.๖	แสดงจำนวนและคำร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๑๓๒
๔.๗	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป โดยรวม	๑๓๕
๔.๘	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง	๑๓๖
๔.๙	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป	๑๓๗

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๐	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับพฤติกรรม ทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้าน การเป็นแนวร่วมทางการเมือง	๑๓๘
๔.๑๑	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับพฤติกรรม ทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้าน การสนับสนุนพรรคการเมือง	๑๓๙
๔.๑๒	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่ส่งเสริม การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการ เลือกตั้งทั่วไป โดยรวม	๑๔๐
๔.๑๓	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่ส่งเสริม การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการ เลือกตั้งทั่วไป ด้านความรู้	๑๔๑
๔.๑๔	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่ส่งเสริม การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการ เลือกตั้งทั่วไป ด้านทัศนคติ	๑๔๒
๔.๑๕	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่ส่งเสริม การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการ เลือกตั้งทั่วไป ด้านการนำไปปฏิบัติ	๑๔๓
๔.๑๖	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่ส่งเสริม การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการ เลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ โดยรวม	๑๔๔
๔.๑๗	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่ส่งเสริม การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการ เลือกตั้งทั่วไป วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย (คิดแบบตามที่เป็นจริง)	๑๔๕
๔.๑๘	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่ ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการ ตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป วิธีคิดแบบอริยสัจ (วิธีคิดแบบแก้ปัญหา)	๑๔๖

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๙	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป วิธีคิดแบบบรรทัดธรรมสัมพันธ์ (คิดตามหลักการและความมุ่งหมาย)	๑๔๗
๔.๒๐	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก (คิดถึงผลดี ผลเสีย และการแก้ไขที่ถูกต้อง)	๑๔๘
๔.๒๑	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป วิธีคิดแบบอุปายปลูกเร้าคุณธรรม (คิดแบบกุศล ภาวนา)	๑๔๙
๔.๒๒	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป (วิธีคิดแบบวิรัชชวาท (คิดโดยแยกแยะออกให้เห็นแต่ละแง่ แต่ละด้านให้ครบทุกด้าน)	๑๕๐
๔.๒๓	ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน กับหลักโยนิโสมนสิการ เพื่อนำมาสร้างรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน	๑๕๑
๔.๒๔	แสดงการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ	๑๕๔

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า	
๒.๑	แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	๘๖
๔.๑	ด้านการติดตามข่าวสารข้อมูลทางการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป	๑๐๙
๔.๒	ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป	๑๑๖
๔.๓	ด้านการเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป	๑๒๑
๔.๔	ด้านการสนับสนุนพรรคการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป	๑๒๖
๔.๕	แสดงการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน	๑๕๙
๔.๖	แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๖๙
๔.๗	แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๑๗๗

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อในดัชนีฉบับนี้ ใช้อ้างอิงจาก พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่วนคัมภีร์อรรถกถาบาลี/ภาษาไทย ใช้ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย/มหามกุฏราชวิทยาลัย

การอ้างอิงพระไตรปิฎก จะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ เช่น ที.สี. (บาลี) ๙/๒๗๖/๙๗, ที.สี. (ไทย) ๙/๒๗๖/๙๗, หมายถึง ทีฆนิกาย สีลขุททกคปาติ ภาษาบาลี เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๕๐ ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค ภาษาไทย เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙

ส่วนคัมภีร์อรรถกถา จะระบุชื่อคัมภีร์ ลำดับเล่ม (ถ้ามี)/หน้า เช่น ที.สี.อ. (บาลี) ๑/๒๗๖/๒๔๐ หมายถึง ทีฆนิกาย สุมงควลวิลาสินี สีลขุททกคอปฏฐกถา ภาษาบาลี เล่ม ๑ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๒๔๐ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามลำดับดังนี้

๑. คำอธิบายคำย่อในภาษาไทย

ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

พระสุตตันตปิฎก

คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา
ที.ม. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค	ภาษาไทย
อง.สตตก.(ไทย)	= สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต	ภาษาไทย

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

๑.๑.๑ ความเป็นมา

ปัจจุบันประเทศไทยมีการปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยอย่างเป็นรูปธรรมรวมทั้งมีการกำหนดกลไกสถาบันทางการเมืองทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพรวมทั้งให้สถาบันศาลและองค์กรอิสระอื่นสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยสุจริตเที่ยงธรรม การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยต้องพัฒนาโครงสร้างทางการเมืองการปกครองให้เป็นประชาธิปไตย พัฒนาให้สังคมปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยและจะต้องกำหนดโครงสร้างทางการเมืองการปกครองให้ เป็นไปตามปรัชญาและหลักการประชาธิปไตยอย่างครบถ้วนรวมทั้งต้องเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้วัฒนธรรมทางการเมืองหมายถึงแบบแผนทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองและองค์การการเมืองซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการหล่อหลอมความรู้ความเข้าใจทางการเมืองที่ถ่ายทอดสืบเนื่องกันมาทั้งทางตรงและทางอ้อม^๑ ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองแบบหนึ่งซึ่งการบริหารอำนาจอธิปไตยมาจากเสียงข้างมากของประชาชนประเทศไทยมีการพัฒนาระบบการเมืองในรูปแบบนี้มาเป็นช่วงระยะที่ไม่ยาวนานและเกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นการปฏิวัติรัฐประหารการสับเปลี่ยนกันขึ้นสู่อำนาจทั้งที่ชอบธรรมและขาดความชอบธรรมและมีเหตุการณ์ความวุ่นวายเกิดขึ้นมากมายในช่วงหลายปีที่ผ่านมาปัญหาเหล่านี้จะต้องได้รับการแก้ไข^๒

---

^๑ สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร, การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๗), หน้า ๗-๘.

^๒ ศักดิ์สิน อุคตวิทย์ไพศาล และคณะ, “กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน”, สาขารัฐประศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๒๙๕.

อย่างเร่งด่วน ส่วนสำคัญในการปรับเปลี่ยนแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้คือพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนต้องมีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนไปในทางที่ถูกต้อง เหมาะสมอย่างเป็นธรรม ซึ่งแม้ว่าราชอาณาจักรไทยจะได้มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยใช้รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ แต่ “รัฐธรรมนูญย่อมเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมแห่งกาลเวลา และสภาพการณ์ของบ้านเมือง” รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ.๒๕๕๐ ได้มีสาระสำคัญการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นสาระประการหนึ่งที่สภาวางรัฐธรรมนูญ ได้ใช้หลักการในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญปรากฏในอารัมภบทของรัฐธรรมนูญ (ดังนี้) ว่า “ได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ได้มีสาระสำคัญเน้นการส่งเสริมและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้นตลอดจนการปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นใหญ่”^๓ จากที่มาของรัฐธรรมนูญดังกล่าวถือว่า “เป็นนิมิตหมายที่ดีของภาคราชการ ภาคประชาชน และภาคเอกชนในการที่จะประสานความร่วมมือกันทำให้การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเข้มแข็งเท่าเทียมกับนานาอารยประเทศได้ให้เป็นที่ยอมรับกันว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (Democracy) เป็นรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุด เนื่องจากการปกครองที่ถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทยทุกคน รัฐธรรมนูญฉบับนี้เปิดโอกาสให้บุคคลที่มีอายุ ๑๘ ปี บริบูรณ์เป็นผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งผู้แทนของตนด้วยความชอบธรรมการมีส่วนร่วมถือเป็นหลักที่สำคัญตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การตัดสินใจและในกิจการต่าง ๆ ของรัฐบาลและในทางการเมือง หรืออาจจะเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่าเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในรัฐบาล เช่น การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การมีส่วนร่วมในทางการเมืองและรัฐบาล (Citizen Participation in Government and Politics) ซึ่งมีความสำคัญมาก^๔

เพื่อให้มีระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ประชาชนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสนใจเรื่องการเมือง ไม่จะเป็นการติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมือง ต้องมีความกระตือรือร้นในทางการเมือง และจะเห็นได้ว่าประชาธิปไตยที่แท้จริง ต้องกำเนิดตามนิยามของอดีตประธานาธิบดี อับบราฮัม ลินคอล์น แห่งสหรัฐอเมริกาที่ว่า “การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน”

^๓ กองราชการส่วนตำบล, ข้อมูลสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี ๒๕๕๓, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๕๓), หน้า ๑๖.

^๔ สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ, คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๖), หน้า ๒๐.

แสดงถึงหลักที่ว่าในระบอบประชาธิปไตยไม่เพียงแต่ประชาชนถูกปกครองเพื่อประโยชน์ของประชาชน แต่ต้องโดยประชาชนเองซึ่งเป็นหลักที่สำคัญยิ่งกว่ามาก และจะขาดส่วนใดส่วนหนึ่งมิได้ การตัดสินใจโดยคนทั้งหมด หรือคนส่วนใหญ่ย่อมจะดีกว่าคนเพียงบางกลุ่ม เพราะถ้ามีประชาชนเพียงบางกลุ่มเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองแล้ว รัฐบาลอาจจะดำเนินการที่ละเมิดต่อผลประโยชน์ส่วนใหญ่ได้ ดังนั้นการที่ไม่สนใจและการเพิกเฉยจึงเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ เพราะยิ่งทำให้มีผู้ฉวยโอกาสแย่งชิงอำนาจกันได้ง่ายมากยิ่งขึ้น และทำให้ประสิทธิภาพการปกครองย่อมนลดลงและเสื่อมลงเป็นลำดับ การป้องกันที่สำคัญ คือประชาชนทุกคนจะต้องถือเป็นสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องสนใจติดตามข่าวความเคลื่อนไหวทางการเมือง และมีความกระตือรือร้นที่จะมีบทบาทร่วมทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดทิศทางทางการเมืองให้เป็นไปตามที่ประชาชนคาดหวัง การได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากหลากหลายช่องทางการสื่อสารมากขึ้นเป็นเพราะปัจจุบันกระบวนการทางเทคโนโลยีมีการพัฒนาก้าวไกลไปมากทำให้ข้อมูลที่น่าเสนอมีมากมายหลายรูปแบบมีทั้งข้อมูลที่กลั่นกรองมาแล้วและยังไม่กลั่นกรอง อีกทั้งข้อมูลบางครั้งที่นำเสนอไม่ตรงกับความเป็นจริงและไม่เป็นกลาง ทำให้ประชาชนอาจเกิดความเข้าใจในเรื่องของการเมืองการปกครองที่แตกต่างกันและนำมาซึ่งความขัดแย้งกันก็เป็นไปได้ การพัฒนาประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองที่มีคุณภาพสูงสุด ทำให้ประชาชนรู้จักหน้าที่ของตนเองภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ ส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทำให้ระบอบประชาธิปไตยมั่นคงและทำให้ประชาชนเพิ่มพลังศรัทธามากขึ้นทำให้เสถียรภาพทางการเมืองของประเทศให้มีความมั่นคงเพิ่มขึ้นเช่นกัน

๑.๑.๒ ความสำคัญของปัญหา

จังหวัดนครปฐมมีรูปแบบ วิธีการ และกลวิธีที่นักการเมืองเลือกใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง มีทั้งการหาเสียงที่ถูกต้องและเปิดเผย เช่น การพบปะพูดคุยกับประชาชนโดยเข้าถึงบ้านหรือชุมชนเป็นหลัก และอาศัยการปราศรัยเวทีย่อย และเวทีงานประเพณีต่าง ๆ และการหาเสียงที่ไม่ถูกต้องและไม่เปิดเผย เช่น การจ่ายเงินซื้อเสียง โดยผ่านผู้มีอิทธิพลหรือหัวคะแนนอาศัยระบบอุปถัมภ์ นักการเมืองจังหวัดนครปฐมที่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครปฐมเติบโตมาจากการเมืองระดับท้องถิ่นมีเครือข่ายที่เข้มแข็งในระดับท้องถิ่นเป็นเครือข่ายหรือได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่มิใช่เครือข่ายหรือได้ตำแหน่งมาแล้ว

หลายสมัยหรือมิฉะนั้นก็จำกัดอยู่เพียงในกลุ่มเดิม^๕ สำหรับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนบางส่วนมีความตื่นตัวทางการเมืองไม่มาก ส่วนการไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะไปใช้ตามหน้าที่เพราะมองว่าไม่ได้ส่งผลอย่างไรต่อความเป็นอยู่ทำให้กระบวนการความไม่โปร่งใสทางการเมืองมีโอกาสเข้ามาถึงประชาชนได้ง่ายขาดความสนใจและรอบรู้ต่อข่าวสารทางการเมืองซึ่งจะมีผลต่อการชักจูงและโน้มน้าวทางการเมืองที่ไม่ถูกต้องได้ หรือแม้กระทั่งการติดตามข่าวสารทางการเมืองจะไม่ติดตามอย่างต่อเนื่องจนจบหรือติดตามข่าวที่เป็นกระแสทำให้อาจจะมีความขัดแย้งทางความคิดระหว่างประชาชนด้วยกันเองได้ ในส่วนของการแสดงออกทางการเมืองจะเข้าร่วมเฉพาะที่เป็นกลุ่มของตนเองเช่น กลุ่มเสื้อหลากสี กลุ่มสตรีทางการเมือง^๖ และที่สำคัญประชาชนจังหวัดนครปฐมยังมีการตื่นตัวต่อระบบการเมืองไม่มากอาจเป็นเพราะไม่เกิดความศรัทธาต่อระบอบประชาธิปไตยส่งผลให้ระดับพฤติกรรมทางการเมืองหรือการมีส่วนร่วมในทางการเมืองอยู่ในระดับไม่มาก และการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง รวมถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรภาครัฐหรือท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง^๗ หรือแม้กระทั่งผลการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ ประชาชนได้เลือกนักการเมืองรุ่นใหม่ภายใต้พรรคการเมืองใหม่ซึ่งต่างกับเมื่ออดีตหลายปีที่ผ่านมาที่เป็นนักการเมืองคนรุ่นเก่า และมีปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือปัจจัยผู้นำทางการเมือง โดยมองว่าเป็นการขึ้นชอบในทัศนคติส่วนตัวและวิสัยทัศน์ของผู้นำพรรคการเมืองที่ผู้สมัครสังกัด^๘

^๕ สมเดช นิลพันธุ์, **นักการเมืองถิ่นจังหวัดนครปฐม**, ชุดสำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : ส เจริญการพิมพ์, ๒๕๕๖), หน้า ๕.

^๖ จำลอง พรหมสวัสดิ์, “พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลช่วงพุทธศักราช ๒๕๕๑-๒๕๕๓”, **ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สื่อสารการเมือง)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๔), หน้า ๒-๖.

^๗ ลัดดาวรรณ นนปะติ และวัลลภ รัฐฉัตรานนท์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม”, **วารสารการบริหารการปกครอง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๙) : ๒๙๐.

^๘ ธัญญา สุนทรอภิชาติ และธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์, “การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครปฐม เขตเลือกตั้งที่ ๓ วันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒”, งานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี ๒๕๖๓ สถาบันรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต, (๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓) : ๑๑๑.

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนมีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปมีความสำคัญเป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรม การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป การเข้าร่วมกับองค์กรทางการเมือง การสนับสนุนพรรคการเมือง และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ต้องอาศัยความน่าเชื่อถือ ความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองเป็นสำคัญ ซึ่งวัดได้จากการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ ที่ประชาชนในจังหวัดนครปฐมมีพฤติกรรมทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต และหากจะต้องมีการพัฒนาประชาธิปไตยให้สามารถปฏิบัติได้ตามหลักการอย่างเต็มรูปแบบแล้ว ส่วนสำคัญที่สุดคือประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยเป็นอย่างมากและการที่จะสามารถพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพได้ดีประชาชนต้องมีพฤติกรรมทางการเมืองเชิงบวกไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ทักษะคิดทางการเมืองของประชาชน การปลูกฝังทางการเมืองที่ถูกต้องเพื่อสามารถเป็นผู้สร้างกลไกในการตรวจสอบการเลือกตั้งที่เที่ยงธรรมและเป็นกลางได้อย่างโปร่งใสทุกประการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ในจังหวัดนครปฐมรวม และได้นำหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาบูรณาการเพื่อใช้สนับสนุนในการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดนครปฐม” ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ประโยชน์และเป็นรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ให้สามารถนำไปใช้ได้จริง เพื่อให้ประชาชนได้ตัดสินใจเลือกนักการเมืองและพรรคการเมืองที่มีคุณภาพเข้ามาบริหารประเทศชาติและเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้มีเสถียรภาพ อันจะนำมาซึ่งประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติสืบไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

- ๑.๒.๑ สภาพทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน เป็นอย่างไร
- ๑.๒.๒ ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน เป็นอย่างไร
- ๑.๒.๓ รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปในการบูรณาการตามหลักพุทธธรรม ควรเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

๑.๓.๓ เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปโดยการบูรณาการตามหลักพุทธธรรม

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาจากเอกสาร ตำรา บทความ แนวคิด ทฤษฎี หนังสือ และสิ่งพิมพ์ ที่เกี่ยวกับการเมือง พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน เพื่อเสนอแนะรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยให้ครอบคลุมปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อให้ผลการศึกษสามารถตอบคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยด้วยวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) ดังนั้นตัวแปรจึงจัดแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทตามวิธีการวิจัย ดังนี้

๑) ขอบเขตด้านประชากร^๔ (Population) ที่ใช้ศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนที่มีสิทธิในการเลือกตั้งทั่วไปและอาศัยอยู่ในจังหวัดนครปฐมจำนวน ๘๑๐,๗๖๐ คน

๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน ๑๗ รูปหรือคน แบ่งเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่

๑) กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา	จำนวน ๓ รูปหรือคน
๒) กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์	จำนวน ๓ คน
๓) กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านการปกครอง	จำนวน ๖ คน
๔) กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมมนุษย์	จำนวน ๕ คน

^๔ สถิติจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จังหวัดนครปฐม, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat.age.disp.php> [๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒].

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัยในพื้นที่จังหวัดนครปฐม จำนวน ๗ อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอกำแพงแสน อำเภอนครชัยศรี อำเภอดอนตูม อำเภอบางเลน อำเภอสสามพราน และอำเภอพุทธมณฑล

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลการวิจัย และการเขียนรายงานการวิจัย เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ถึงเดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ รวมเป็นระยะเวลา ๒๔ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

รูปแบบ หมายถึง กระบวนการที่จะพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนโดยใช้หลักโยนิโสมนสิการมาใช้ในการบูรณาการ

พฤติกรรมทางการเมือง หมายถึง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมือง และการสนับสนุนพรรคการเมือง

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนครปฐม และมีสิทธิในการเลือกตั้งทั่วไป

การเลือกตั้งทั่วไป หมายถึง การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒

การติดตามข่าวสารทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนได้มีการรับทราบสังเกตการณ์และติดตามข่าวสารทางการเมือง

การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป หมายถึง ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ในจังหวัดนครปฐม

การเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมือง หมายถึง การเข้าไปรวมกลุ่มเป็นแนวร่วมหรือเป็นสมาชิกกับองค์กรทางการเมือง เพื่อแสดงออกในรูปแบบของการเรียกร้อง การเคลื่อนไหว หรือเสนอแนะเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่ต้องการไม่ว่าจะมากหรือน้อย

การสนับสนุนพรรคการเมือง หมายถึง การสนับสนุนพรรคการเมืองหรือสมาชิกที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนเกี่ยวข้องกับทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดก็ตาม

ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมือง หมายถึง ปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมือง ได้แก่

๑. ความรู้ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง

๒. ทักษะคิด หมายถึง แนวความคิดเห็น ความรู้สึกริक्तที่เกี่ยวกับการเมือง

๓. การนำไปปฏิบัติ หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เช่น การแสดงความคิดเห็น การถ่ายทอดความรู้ทางการเมือง การพูดคุย การเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมือง การสนับสนุนพรรคการเมือง เป็นต้น

หลักพุทธธรรม หมายถึง หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่บันทึกไว้ในพระไตรปิฎก ได้แก่ โยนิโสมนสิการ

โยนิโสมนสิการ หมายถึง การคิดวิเคราะห์ การพิจารณา แบบมีเหตุผล จนทำให้เกิดปัญญานำไปสู่การประพฤติปฏิบัติเกี่ยวกับทางการเมืองได้อย่างถูกต้อง มีวิธีคิด ๖ แบบ ได้แก่

๑. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย หมายถึง การค้นหาสาเหตุหาปัจจัยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน

๒. วิธีคิดแบบอริยสัจ หมายถึง การคิดตามเหตุและผล คิดแบบตรงเรื่องตรงไปตรงมา และการคิดหาแนวทางการแก้ไขที่ถูกต้อง

๓. วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ์ หมายถึง การคิดพิจารณาให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างธรรมหลักความดีงาม หลักปฏิบัติ หลักการนำไปใช้ปฏิบัติ

๔. วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก หมายถึง การคิดที่มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นจริงทุกแง่มุม มองทั้งแง่ดี แง่เสีย หาทางออกเพื่อแก้ปัญหา

๕. วิธีคิดแบบปลุกเร้าคุณธรรม หมายถึง การคิดที่สกัดกั้น บรรเทา ชัดเกล้าปัญหา

๖. วิธีคิดแบบวิรักษชาต หมายถึง การเชื่อมโยงวิธีคิดกับการพูด การมองความจริงโดยแยกแยะให้เห็นทุกแง่มุม รู้จักแยกแยะกุศลธรรมและอกุศลธรรม

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ต้องค์ความรู้พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดนครปฐม

๑.๖.๒ ต้องค์ความรู้ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดนครปฐม

๑.๖.๓ ได้นำเสนอรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป โดยอาศัยหลักพุทธธรรมในพุทธศาสนา

๑.๖.๔ สามารถนำผลการวิจัยที่ได้นำเสนอกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งจะส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยของประเทศชาติให้มีความเข้มแข็งและมีเสถียรภาพได้ยาวนานต่อไป

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป” ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ประกอบไปด้วย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมือง

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งและการตัดสินใจเลือกตั้ง

๒.๖ หลักธรรมโยนิโสมนสิการ

๒.๗ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๙ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

๒.๑.๑ ความหมายของพฤติกรรม

พฤติกรรมเป็นกระบวนการของการปรับเปลี่ยนการกระทำของตัวเอง ให้ไปสู่ภาวะที่ดีกว่า และเป็นที่ต้องการมากกว่า แต่กระบวนการดังกล่าวไม่ใช่เรื่องง่าย ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมมนุษย์นั้น ซับซ้อน มีองค์ประกอบและปัจจัยเกี่ยวเนื่องจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นที่ผู้ศึกษาจะต้องทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อที่จะได้จัดการให้มีอิทธิพลเชิงบวกหรือหลีกเลี่ยง หากมีอิทธิพลเชิงลบต่อการพัฒนาตนเอง การศึกษาปัจจัยพื้นฐานของพฤติกรรมจะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมมนุษย์มากยิ่งขึ้น

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิด และความรู้สึก เพื่อตอบสนองสิ่งเร้า^๑

---

^๑ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรม พ.ศ. ๒๕๕๔, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/> [๒๖ มกราคม ๒๕๖๓].

พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง ผลที่เกิดจากการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสถานการณ์ต่าง ๆ พฤติกรรมหรือการกระทำของมนุษย์เมื่อเกิดขึ้นจะสังเกตเห็นได้ชัดเจน เช่น การกระทำทางกาย ได้แก่ การเดิน ยืน นอน และการกิน การกระทำทางวาจา ได้แก่ การพูด การสนทนา พฤติกรรมมนุษย์ (Human Behavior) หมายถึง การกระทำของมนุษย์ทั้งด้านกายกรรม วาจากรรม และมโนกรรม โดยรู้สำนึกหรือไม่รู้สำนึกทั้งที่สังเกตได้และไม่อาจสังเกตได้^๒

ในอีกความหมาย กล่าวไว้ว่าพฤติกรรมของมนุษย์จำแนกออกได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. พฤติกรรมที่ไม่สามารถควบคุมได้เรียกว่าเป็นปฏิกิริยาสะท้อน เช่นการสะดุ้งเมื่อถูกเข็มแทงการกระพริบตาเมื่อมีสิ่งมากระทบกับสายตา

๒. พฤติกรรมที่สามารถควบคุมและจัดระเบียบได้เนื่องจากมนุษย์มีสติ^๓

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง ผลที่เกิดจากการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่สามารถควบคุมได้เรียกว่า เป็นปฏิกิริยาสะท้อน และสามารถควบคุมและจัดระเบียบได้ มีทั้งสามารถควบคุมได้ และไม่สามารถควบคุมได้

๒.๑.๒ ประเภทพฤติกรรม

นักจิตวิทยาส่วนใหญ่เชื่อว่าอารมณ์มีอิทธิพลหรือพลังมากกว่าสติปัญญา ทั้งนี้เพราะมนุษย์ทุกคนยังมีความ โลก ความโกรธ ความหลงทำให้พฤติกรรมส่วนใหญ่เป็นไปตามความรู้สึกและอารมณ์เป็นพื้นฐาน จึงได้แบ่งพฤติกรรมมนุษย์ออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ

๑. พฤติกรรมที่มีมาแต่กำเนิด ซึ่งเกิดขึ้นโดยไม่มีการเรียนรู้มาก่อน ได้แก่ ปฏิกิริยาสะท้อนกลับ (Reflect Acton) เช่นการกระพริบตาและสัญชาตญาณ (Instinct) เช่นความกลัว การเอาตัวรอดเป็นคน

๒. พฤติกรรมที่เกิดจากอิทธิพลของกลุ่ม ได้แก่ พฤติกรรมที่เกิดจากการที่บุคคลติดต่อสังสรรค์และมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม

พฤติกรรมที่สามารถควบคุมและจัดระเบียบได้และพฤติกรรมที่เกิดจากอิทธิพลของกลุ่มซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สามารถนำมาเป็นกรอบในการศึกษาพฤติกรรมได้ เนื่องจากนักจิตวิทยาเชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์ส่วนใหญ่จะประพฤติปฏิบัติตามแบบแผนของกฎระเบียบหรือวิธีการที่มีอยู่ในสังคมรวมทั้งวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคมนั้น ๆ ซึ่งมนุษย์ยอมเข้าใจในสถานภาพ และบทบาทตามที่กลุ่มสังคมคาดหวัง นอกจากนี้พฤติกรรมมนุษย์ยังแบ่งได้ ๒ ประเภท ดังนี้

๑. พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) ประกอบด้วย

^๒ เรียม ศรีทอง, พฤติกรรมมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร : เจริต เวฟเอ็ดดูเคชั่น, ๒๕๔๒), หน้า ๕.

^๓ สงวน สุทธิเลิศอรุณ, พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน, (กรุงเทพมหานคร : อักษราพิพัฒน์, ๒๕๔๓), หน้า ๕.

๑) พฤติกรรมที่ไม่ต้องอาศัยเครื่องมือในการสังเกต เช่น การเคลื่อนไหวของ แขน ขา เป็นต้น เรียกว่า พฤติกรรมโมลาร์ (Molar Behavior)

๒) พฤติกรรมที่ต้องอาศัยเครื่องมือในการสังเกต เช่น การทำงานของคลื่นสมอง จะต้องใช้เครื่องมือวัด เรียกว่า พฤติกรรมโมเลกุล (Molecular Behavior)

๒. พฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) ประกอบด้วย

๑) พฤติกรรมที่เป็นความรู้สึกจากการสัมผัส (Sensitive) เช่น การเห็น การได้ยิน การรู้รส การสัมผัส และการมีความสุขใจ

๒) พฤติกรรมที่เป็นความเข้าใจหรือตีความ (Interpreting) เช่น เมื่อเรามองตาเพื่อน ก็เข้าใจเพื่อนได้

๓) พฤติกรรมที่เป็นความจำ (Remembering) เช่น เมื่อเรารับโทรศัพท์ครั้งแรกเรา อาจจำเสียงคนโทรเข้ามาได้

๔) พฤติกรรมที่เป็นความคิด (Thinking) เช่น การคิดสร้างสรรค์ หรือการคิดเพื่อหาเหตุผล^๔

สรุปได้ว่า พฤติกรรมที่สามารถควบคุมและจัดระเบียบได้ และพฤติกรรมที่เกิดจากอิทธิพลของกลุ่มซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สามารถนำมาเป็นกรอบในการศึกษาพฤติกรรม เนื่องจากนักจิตวิทยาเชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์ ส่วนใหญ่จะประพฤติปฏิบัติตามแบบแผนของกฎระเบียบหรือวิธีการที่มีอยู่ในสังคม รวมทั้งวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคมนั้น ๆ ซึ่งมนุษย์ย่อมเข้าใจในสถานภาพและบทบาทตามที่กลุ่มสังคมคาดหวัง

๒.๑.๓ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม

นักสังคมวิทยาเชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมหรือสภาวะภายนอกทั้งปวง (Eternal Conditions) ที่อยู่รอบตัวของมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยเอื้อทั้งสิ่งที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่างตลอดจนพลังงานต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องรวมทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ อากาศ แสงแดด ความร้อน ความเย็น แร่ธาตุ กระแสไฟฟ้า เครื่องมือสื่อสาร เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ถือว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลเหนือมนุษย์ทั้งในแง่ที่อำนวยความสะดวกและผลร้าย โดยที่มนุษย์ไม่มีทางเลือกหนีอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ นี้ ทำให้มนุษย์มีพฤติกรรมที่จะหาทางต่อสู้และเอาชนะทำให้เกิดวัฒนธรรมรูปแบบต่าง ๆ ขึ้น เช่น การคิดประดิษฐ์สิ่งต่างๆ การเพาะปลูก การสร้างถนนหนทาง การสร้างเครื่องมือสื่อสาร รวมทั้งการสร้างวัฒนธรรม ประเพณี สถาบันทาง เป็นต้น

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์แบ่งเป็น ๔ ปัจจัย ดังนี้

๑. ปัจจัยทางชีวะร่างกายและจิตใจของมนุษย์นั้น เป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่ทำให้มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรม แบ่งเป็น ๓ ระบบคือ ระบบประสาท (Nervous System) ระบบกล้ามเนื้อ (Muscle System) ระบบต่อม (Gland System)

๒. ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สภาพภูมิอากาศ และสภาพแวดล้อมในถิ่นที่อยู่

๓. ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน กลุ่มอาชีพ สื่อมวลชน สถาบันศาสนา และหน่วยสังคมอื่น ๆ เช่น องค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มแม่บ้าน เป็นต้น

๔. ปัจจัยทางจิตวิทยาและจริยธรรม จำแนกเป็น ๔ กลุ่ม ประกอบด้วย

๑) กลุ่มที่คิดว่ามนุษย์เลวมาตั้งแต่เกิด คือ ซุนอ้อ (Hsun tzu) นักจิตวิทยาชาวจีนมีแนวคิดที่มนุษย์เกิดมาแต่กำเนิด ถ้าปล่อยให้อยู่ในสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติมนุษย์จะมีพฤติกรรมเลวเช่นเดิม ฉะนั้นจะต้องควบคุมและจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม

๒) กลุ่มที่คิดว่ามนุษย์ดีมาตั้งแต่เกิด เกซเซล (Gessel) มีแนวคิดที่มนุษย์เกิดมาดีถ้าอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีก็จะได้ดียิ่งขึ้น ถ้าอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี ก็ยังปรับตัวได้

๓) กลุ่มที่คิดว่ามนุษย์ไม่ดีไม่เลวคือ จอห์นลอค (John Lock) มีแนวคิดที่มนุษย์เกิดมาจิตใจว่างเปล่า เหมือนแผ่นกระดาษหรือผ้าขาวถ้ามนุษย์อยู่ในสิ่งแวดล้อมดีมนุษย์จะเป็นคนดีในทางตรงข้าม ถ้ามนุษย์อยู่ในสิ่งแวดล้อมไม่ดี อาจเป็นคนเลวได้

๔) กลุ่มที่คิดว่าพฤติกรรมมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้คือ วัตสัน (Watson) มีแนวคิดที่พฤติกรรมมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ และฝึกฝนจากสิ่งแวดล้อม เช่น พฤติกรรมการหายใจ มีสาเหตุจากการที่ร่างกายต้องการออกซิเจน และการดูดนม มีสาเหตุจากการที่ร่างกาย ต้องการอาหาร เป็นต้น^๕

นักจิตวิทยาให้ความหมายของสาเหตุการเกิดพฤติกรรมไว้ว่ามนุษย์ทั่วไปประกอบขึ้นด้วยตัวบุคคล ในการวิเคราะห์พฤติกรรมมนุษย์ว่ามีสาเหตุของการเกิด พฤติกรรม หรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมาจากปัจจัยอะไรบ้าง และได้แบ่งแนวคิดในการวิเคราะห์ออกเป็น ๓ กลุ่มใหญ่ๆดังนี้

กลุ่มที่ ๑ แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยภายในตัวบุคคล (Intra Individual Causal Assumption) กลุ่มนี้มีแนวคิด สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมาจากองค์ประกอบภายในบุคคล ได้แก่ความรู้ เจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม แรงจูงใจหรือความตั้งใจใฝ่พฤติกรรม เป็นต้น

กลุ่มที่ ๒ แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกบุคคล (Extra Individual Causal Assumption) กลุ่มนี้มีแนวคิดที่สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมมาจากปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ซึ่งเป็นปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมและระบบโครงสร้างทางสังคม เช่น ระบบการเมือง การเศรษฐกิจ การศึกษา การศาสนา องค์กรประกอบด้านประชากร และลักษณะทางภูมิศาสตร์ เป็นต้น

^๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๒-๒๗.

กลุ่มที่ ๓ แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยหลายปัจจัย (Multiple Causal Assumption) กลุ่มนี้มีแนวคิดที่ว่าพฤติกรรมของบุคคลมีสาเหตุจากทั้งปัจจัยภายในบุคคล และปัจจัยภายนอกบุคคลแนวคิดดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม (KAP) ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับตัวแปร ๓ ตัว คือความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Attitude) และการยอมรับปฏิบัติ (Practice) ของผู้รับสารอันอาจมีผลกระทบต่อสังคมต่อไปจากการรับสารนั้น ๆ การเปลี่ยนแปลงทั้งสามประเภทยังเกิดขึ้นในลักษณะต่อเนื่อง กล่าวคือเมื่อผู้รับสารได้รับสารก็จะทำให้เกิดความรู้ เมื่อเกิดความรู้ขึ้นก็จะทำให้เกิดผลต่อทักษะ และขั้นสุดท้ายคือการก่อให้เกิดการกระทำ ทฤษฎีนี้อธิบาย การสื่อสาร หรือมวลชนว่า เป็นตัวแปรต้นที่สามารถเป็นตัวนำ การพัฒนาเข้าไปสู่ชุมชนได้ ด้วยการอาศัย KAP เป็นตัวแปรตามในการวัดความสำเร็จของการสื่อสาร เพื่อการพัฒนาการพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์ ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญต่าง ๆ ๖ ประการ คือ

๑. การเรียนรู้ (Learning)
๒. ค่านิยม (Value)
๓. บรรทัดฐานของสังคม (Norms)
๔. ทักษะ (Attitude)
๕. ความเชื่อ (Belief)
๖. การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Intersection)^๖

สรุปได้ว่า ในการวิเคราะห์พฤติกรรมมนุษย์ว่ามีสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมาจากปัจจัยอะไรบ้างนั้น แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยหลายปัจจัย (Multiple Causal Assumption) แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมของบุคคลมีสาเหตุจากทั้งปัจจัยภายในบุคคล และปัจจัยภายนอกบุคคล เช่น การสะดุ้งมือถูกเข็มแทง การกระพริบตา เป็นพฤติกรรมที่มีมาแต่กำเนิด ซึ่งเกิดขึ้นโดยไม่มีการเรียนรู้มาก่อน ได้แก่ ปฏิกริยาสะท้อนกลับ (Reflect Action) เช่น การกระพริบตาและสัญชาตญาณ (Instinct) เช่น ความกลัว การเอาตัวรอด เป็นต้น ส่วนพฤติกรรมที่เกิดจากอิทธิพลของกลุ่ม ได้แก่ พฤติกรรมที่เกิดจากการที่บุคคลติดต่อสังสรรค์และมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคมด้วยการการเรียนรู้ การเรียนรู้ ค่านิยม บรรทัดฐานของสังคม ทักษะ ความเชื่อ การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

จากแนวคิดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง ผลที่เกิดจากการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อเร้าสิ่งในสถานการณ์ต่าง ๆ มีทั้งสามารถควบคุมได้และควบคุมไม่ได้ ส่วนในการประเมินค่าพฤติกรรมที่เหมาะสม ได้แก่ การกระทำตามหน้าที่ที่ได้รับ

^๖ สถิต วงศ์สุวรรณ, จิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดบำรุงสาส์น, ๒๕๒๙), หน้า ๖๑-๖๓.

มอบหมายการกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม ส่วนการพัฒนาตนที่สมบูรณ์นั้น คือ การสร้างตนให้มีสุขภาพกายและจิตใจที่แข็งแรงและสมบูรณ์ ส่วนปัจจัยที่ทำให้เกิดสาเหตุของพฤติกรรมมีได้หลายปัจจัย ได้แก่ การเรียนรู้ ค่านิยม ทศนคติ ความเชื่อ และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ตารางที่ ๒.๑ แสดงการสังเคราะห์ความหมายของพฤติกรรม

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ดวงเดือน พันธุมนาวิน (๒๕๓๘)	การทำความดี ได้แก่ การทำตามจารีตประเพณี การกระทำตามจิตสำนึกหรือมโนสำนึก การกระทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายการกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคมหรือองค์กร ส่วนแนวคิดในการพัฒนาตน เชื่อว่าการสร้างคนให้มีสุขภาพกายแข็งแรง สุขภาพจิตดี มีทักษะและเป็นมิตรกับคนอื่นคือการพัฒนาตนที่สมบูรณ์
เรียม ศรีทอง (๒๕๔๒)	พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง ผลที่เกิดจากการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อเร้าสิ่งในสถานการณ์ต่าง ๆ พฤติกรรมหรือการกระทำของมนุษย์เมื่อเกิดขึ้นจะสังเกตเห็นได้ชัดเจน
สงวน สุทธิเลิศอรุณ (๒๕๔๓)	พฤติกรรมของมนุษย์จำแนกออกได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ พฤติกรรมที่ไม่สามารถควบคุมได้เรียกว่าเป็นปฏิกิริยาสะท้อนและพฤติกรรมที่สามารถควบคุมและจัดระเบียบได้เนื่องจากมนุษย์มีสติการประเมินค่าพฤติกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสม

๒.๒. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง

ความหมายและลักษณะสำคัญของพฤติกรรมทางการเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ถือว่าอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศหรืออำนาจอธิปไตยนั้นเป็นของประชาชนทุกคนร่วมกัน และประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจเป็นผู้ร่วมกันใช้อำนาจนี้ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเอง และหากจะพิจารณาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนโดยทั่วไปก็คือการพิจารณาถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับทางการเมือง

พฤติกรรมทางการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมือง ซึ่งจะมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ดังนั้นพฤติกรรมทางการเมืองจึงเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง ได้แก่ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียง การเข้ารับสมัครรับเลือกตั้ง เป็นต้น การเข้าร่วมประชาพิจารณ์ การเข้าร่วมต่อสู้ทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง

ของบุคคล เช่น การเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองในระดับต่าง ๆ การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การช่วยพรรคการเมืองหาเสียง การลงสมัครรับเลือกตั้ง การเดินขบวนหรือแสดงออกซึ่งการคัดค้าน รัฐบาลการเลือกพรรคการเมืองที่เห็นว่าดีที่สุด การเลือกอุดมการณ์ทางการเมืองที่เห็นว่าดีที่สุด รวมไปถึงถึงพฤติกรรมของผู้นำการเมือง เป็นต้น พฤติกรรมทางการเมืองที่มีลักษณะเด่น คือ การมีส่วนร่วมทางการเมือง^๗ ทั้งนี้ ยังหมายถึง กิจกรรมที่ประชาชนแสดงหรือกระทำโดย ที่มีความเกี่ยวข้อง และส่งผลกระทบต่อปกครองประเทศ เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือองค์กรทางการเมือง การมีความสัมพันธ์ติดต่อกับนักการเมือง การอภิปรายหรือแสดงออกในปัญหา การเมือง รวมถึงการติดตามข่าวสารทางการเมือง ซึ่งลักษณะการแสดงพฤติกรรมที่ออกมาต่างกันหลายระดับ เริ่มตั้งแต่การสังเกตการณ์ทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และการเข้าเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง กล่าวโดยสรุป พฤติกรรมเป็นการแสดงออกโดยรวมของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ทั้งเป็นการแสดงออกภายนอก และการแสดงออกภายใน พฤติกรรมเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งบุคคลแสดงออกโดยผู้อื่นอาจเห็นได้ หรือไม่ก็ตาม จะกระทำโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม ในอีกความหมายหนึ่งคือ หมายถึง การกระทำหรือการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิดและความรู้สึกเพื่อตอบสนองสิ่งเร้าพฤติกรรมจัดเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่อินทรีย์เป็นผู้กระทำทั้งที่แสดงออกมาให้เห็น รวมทั้งที่ซ่อนเร้นไว้ภายใน และพฤติกรรมนั้นบุคคลอื่นสามารถสังเกตเห็นได้ดี เช่น การนอน การเคลื่อนไหว อิริยาบถ และกิริยาท่าทางต่าง ๆ จัดเป็นพฤติกรรมภายนอก ส่วนการกระทำภายในบุคคล ซึ่งผู้อื่นไม่สามารถรับรู้ หรือสามารถสังเกตได้โดยตรง แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมทางการเมืองมีนักวิชาการหลาย ๆ ท่านได้เขียนหนังสือ เกี่ยวกับความหมายของพฤติกรรมทางการเมืองโดยจะหยิบมากล่าวอ้างดังต่อไปนี้

พฤติกรรมทางการเมือง หมายถึง การแสดงออกทางการเมือง ซึ่งการแสดงออกจะเป็นอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ทางการเมือง (Political socialization) หรือความสำนึกทางการเมืองของคนในชาติ ตลอดจนวัฒนธรรมทางการเมือง (Political culture) และความสนใจของคนในชาติด้วย และพฤติกรรมทางการเมือง เป็นการแสดงออกของบุคคลและ/ หรือกลุ่มบุคคลที่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อสังคม เช่น พฤติกรรมของ คณะรัฐมนตรี พฤติกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พฤติกรรมการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชน พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางการเมือง พฤติกรรมของสมาชิกพรรคการเมือง พฤติกรรมของกลุ่มผลประโยชน์ และพฤติกรรมของกลุ่มกดดันต่าง ๆ เป็นต้น และพฤติกรรมทางการเมือง คือ การแสดงออกและความรู้สึกนึกคิดทางการเมืองของมนุษย์ เป็นพฤติกรรม ตอบสนองต่อกระบวนการทางการเมืองที่มีอยู่ในแต่ละระบบการเมือง อีกนัยหนึ่ง พฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลเป็นการแสดงออกทางการเมือง

^๗ ณรงค์ ลินสวัสดิ์, จิตวิทยาการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : ออเรียนแทลสโกล่า, ๒๕๓๙), หน้า ๒๕.

อันเป็นผลมาจากความรู้สึกนึกคิดทางการเมืองของแต่ละบุคคลที่มีต่อ “ระบบการเมือง” รวมทั้งพฤติกรรมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงการเมือง ไม่ว่าจะโดยความคิดเห็นศรัทธา หรือด้วยการกระทำพฤติกรรมทางการเมือง คือ การแสดงออกหรือไม่แสดงออกซึ่งการกระทำของปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มต่อระบบการเมืองที่ดำรงอยู่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของอำนาจ ผลประโยชน์ และการจัดสรร สิ่งที่มีคุณค่าในสังคม^๔

พฤติกรรมทางการเมือง จำแนกออกเป็น ๓ องค์ประกอบ ดังนี้

๑. การสังเกตการณ์ทางการเมือง เช่น การติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ การติดตามนโยบายของพรรคการเมือง ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น การติดตามผลการดำเนินการของรัฐบาลผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โครงการรถไฟฟ้าวัด หรือ แก๊ซ ปัญหาราคาสินค้าแพง ฯลฯ การติดตามข่าวสารพฤติกรรมของนักการเมือง เช่น มีการทุจริตคอร์รัปชัน การสนทนาหรือแสดงความคิดเห็นทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัว เพื่อน หรือบุคคลอื่น

๒. การมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเลือกตั้งทางการเมือง การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง การชักชวนบุคคลอื่นไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การเข้าร่วมฟังการปราศรัยของผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเพื่อกระตุ้นให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

๓. การเข้าเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง เช่น การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายหรือแนวทางในการพัฒนาประเทศ กับ นักการเมือง การยื่นข้อเรียกร้องความต้องการในการแก้ปัญหาต่าง ๆ กับนักการเมือง การร่วมประชุมทางการเมืองของพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมือง การร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือการดำเนินงานของนักการเมืองในระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติในการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล เช่น โครงการกองทุนหมู่บ้าน ฯลฯ การชุมนุมประท้วงเพื่อเรียกร้องความต้องการบางสิ่งบางอย่างผ่านนักการเมือง^๕ การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมต่างๆ ที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งประชาชนกระทำโดยมีเป้าหมายเพื่อให้มีอิทธิพลต่อการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือ

^๔ รุจินตรา สงวนพงษ์, “กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน”, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๒๒๓.

^๕ อ้างแล้ว.

ภารกิจต่างๆ ที่ชอบด้วยกฎหมาย^{๑๐} ที่รัฐบาลจะกระทำความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ยอมรับกันกว้างขวาง คือการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political participation) หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำของประชาชนที่มีจุดมุ่งหมายจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในนโยบายหรือการกระทำของรัฐบาล ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีลักษณะสำคัญ ดังนี้^{๑๑}

๑. เป็นเรื่องของการกระทำหรือพฤติกรรมไม่ใช่เรื่องของความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติหรือความเชื่อทางการเมือง

๒. เป็นกิจกรรมของประชาชนไม่ใช่ชนกการเมือง

๓. เป็นการกระทำหรือกิจกรรมที่มีจุดประสงค์เพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องของการกดดันให้เปลี่ยนแปลงนโยบายเสมอไป แต่อาจเป็นการแสดงออกเพื่อสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลหรือชนกการเมืองได้ ดังจะเห็นได้จากกรณีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหรือการประชุมเพื่อสนับสนุนรัฐบาล

๔. แม้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีจุดประสงค์เพื่อกดดันรัฐบาล แต่การกดดันดังกล่าวไม่จำเป็นต้องได้รับผลสำเร็จเสมอไป การมีส่วนร่วมทางการเมืองในหลายเรื่องอาจจะล้มเหลวที่จะกดดันรัฐบาลได้ เช่น การชุมนุมประท้วงอาจไม่เกิดผล แต่อย่างไรก็ตามนโยบายของรัฐบาลหรือการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ผู้สมัครที่ตนเลือกก็อาจไม่ได้รับการเลือกตั้ง เป็นต้น

๒.๒.๑ ความสำคัญของพฤติกรรมทางการเมือง

พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสำคัญดังนี้^{๑๒}

๑. การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการยอมรับในความสามารถของประชาชนเป็นการยอมรับว่าประชาชนสามารถตัดสินใจที่จะกำหนดอนาคตของตนเองด้วย เป็นการยอมรับว่าประชาชนมีความสามารถมากพอที่จะทราบได้ว่ารัฐควรทำอะไรอันเป็นผลต่อการดำรงชีวิตตน

๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการยอมรับความเป็นพลเมือง (citizenship) ของประชาชนความเป็นพลเมืองมีลักษณะที่สำคัญแตกต่างไปจากการเป็นราษฎรธรรมดาหรือ"ไพร่ฟ้า" (subject) การเป็นไพร่ฟ้านั้นเป็นการยอมรับอำนาจและคำสั่งของผู้ปกครองประเทศเพียงอย่างเดียวถือว่าประชาชนเป็น "ข้า" คือไม่มีสิทธิแสดงความคิดเห็นแต่อย่างใด ไม่มีสิทธิที่จะกำหนดอนาคตของตนหรือกดดันให้ผู้ปกครองตัดสินใจอย่างหนึ่งอย่างใดหรือในการดำรงชีวิตของตน แต่ความเป็น

---

^{๑๐} Sidney Verba, Norman H. Nie and Kim Jae – on, **Participation and Political Equality : A Seven Nation** (Comparison London: Cambridge University Press, 1978), p. 46.

^{๑๑} Ibid., p 199.

^{๑๒} Ibid., p 200.

พลเมืองนั้นถือว่าการยอมรับว่าประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของระบบของการเมืองและมีสิทธิในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของรัฐบาล

๓. การมีส่วนร่วมทางการเมืองช่วยสร้างความชอบธรรม (legitimacy) แก่รัฐบาล รัฐบาลจะมีความชอบธรรมมากขึ้นอยู่กับการยอมรับของประชาชนที่มีต่อรัฐบาลการมีส่วนร่วมทางการเมืองทำให้ประชาชนยอมรับในรัฐบาลรวมทั้งการตัดสินใจของรัฐบาลด้วยเพราะประชาชนได้มีส่วนในการตัดสินใจนั้นๆ แม้แต่ในกรณีที่ตัดสินใจดังกล่าวไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนบางกลุ่มบางพวก การมีส่วนร่วมทางการเมืองทำให้พวกเขาที่ไม่เห็นด้วยมีโอกาสที่จะเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจนั้นได้

๔. การมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของอำนาจการเมือง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม กลุ่มผู้ที่ต้องการปฏิรูปหรือการเปลี่ยนแปลงในตอนแรกมักมีอิทธิพลหรืออำนาจน้อยกว่ากลุ่มที่ควบคุมรัฐบาล ซึ่งเป็นกลุ่มที่รักษาสภาพคงเดิม ดังนั้นกลุ่มที่ต้องการการเปลี่ยนแปลงมักจะดึงกลุ่มทางสังคมใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นมาร่วมกันต่อสู้

๒.๒.๒ รูปแบบของพฤติกรรมทางการเมือง

รูปแบบของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจแบ่งได้ด้วยเกณฑ์หลายประเภท เช่น การแบ่งเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบสมัครใจ (voluntary participation) กับการแบ่งการมีส่วนร่วมแบบระดม (mobilized participation) หรือแบ่งเป็นพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นแบบที่ถูกกฎหมายและแบบที่ผิดกฎหมาย หรือแบ่งออกเป็นพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบสันติกับแบบการใช้ความรุนแรงหรือแบ่งออกเป็นการมีส่วนร่วมแบบปกติ (conventional participation) กับการมีส่วนร่วมแบบไม่ปกติ (unconventional participation) หรืออาจจะแบ่งออกตามประเภทของกิจกรรม^{๑๓}

รูปแบบพฤติกรรมทางการเมืองอย่างเป็นทางการและชอบด้วยกฎหมายตามระบบการเมืองหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ทำกันทั่วไป หรือแบบปกติ (conventional participation) คือ^{๑๔}

๑. การให้ความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง การส่งข่าวสารแสดงการสนับสนุนให้แก่ผู้นำทางการเมืองเมื่อเขาทำในสิ่งที่ดีที่ถูกต้อง หรือส่งคำค้านไปให้เมื่อเขากระทำการที่เลวร้าย

^{๑๓} Ibid., p 202.

^{๑๔} รสลิน ศิริยะพันธุ์ และคณะ, “พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางกับพัฒนาการทางการเมืองไทย: ศึกษากรณีภาคเหนือ”, รายงานวิจัย, (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑), หน้า ๑๒-๑๔.

การเข้าร่วมถกปัญหาการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชนที่อาศัยอยู่ การให้ความสนใจกับทางราชการและการเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์

๒. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หมายถึง กิจกรรมและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการให้ได้มาซึ่งตัวแทนของประชาชนที่ประชาชนผู้เลือกตั้ง (voters) ใช้ดุลยพินิจเลือกตัวแทนของตนจากบรรดาผู้สมัครรับเลือกตั้งที่หลากหลาย (candidates) เพื่อให้ผู้ได้รับเลือกไปดำรงตำแหน่งและทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งแทนประชาชน^{๑๕}

๓. การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สมาคม องค์กรทางการเมือง อาทิ พรรคการเมือง ในสังคมประชาธิปไตยซึ่งเป็นสังคมที่คนทั้งหลายมีสิทธิเสรีภาพเป็นอย่างมากนั้น พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ การที่คนที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันหรือมีผลประโยชน์อย่างเดียวกันรวมตัวกันอย่างอิสระเป็นกลุ่มต่างๆ แล้วทำกิจกรรมร่วมกันเกี่ยวกับความสนใจร่วมหรือผลประโยชน์ร่วมกันนั้น คนๆ หนึ่งอาจมีความสนใจหลายอย่างหรือมีผลประโยชน์หลายอย่างคนๆ หนึ่งย่อมมีสิทธิเสรีภาพที่จะไปรวมตัวกับคนอื่นๆ ที่มีความสนใจเรื่องเดียวกันหรือมีผลประโยชน์อย่างเดียวกัน กลายเป็นการจัดตั้งกลุ่มใหม่ขึ้นมาอีกก็ได้ ดังนั้นในประเทศประชาธิปไตย คนๆ หนึ่งจึงอาจเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ได้มากมายหลายกลุ่มเท่าที่คนๆ หนึ่งต้องการตราบใดที่การเป็นสมาชิกและการร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มนั้นๆ ไม่ผิดกฎหมาย และไม่ได้ก่อความเสียหายแก่ผู้ใด^{๑๖} นอกจากการเป็นกลุ่มผลประโยชน์แล้ว หากประชาชนต้องการเข้าไปมีอำนาจในทางการเมืองการปกครองโดยตรง ก็จะต้องรวมตัวกันในรูปของพรรคการเมือง หรือกลุ่มผลประโยชน์ที่ประชาชนรวมตัวกันอาจแปรสภาพไปเป็นพรรคการเมือง เพื่อให้มีโอกาสเรียกร้องและรวบรวมผลประโยชน์ที่ตนต้องการและเข้าไปมีอำนาจผลักดันให้ผลประโยชน์เหล่านั้นได้รับการจัดทำเป็นนโยบายต่อไปหากพรรคของตนเองได้มีอำนาจรัฐเป็นรัฐบาลหรือมีส่วนกับพรรคอื่น ๆ ร่วมเป็นรัฐบาล

๔. การให้คำวิพากษ์วิจารณ์ต่อการดำเนินการของพรรคการเมืองและรัฐ ถ้าคนมีพฤติกรรมการเมืองในเรื่องของการเป็นผู้ติดตามข่าวสารทางการเมืองอยู่เสมอ ทำให้มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมากและมีความสนใจทางการเมืองรวมทั้งทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองและประสิทธิภาพทางการเมืองของตนเองก็จะทำให้เกิดความสนใจในการเข้าไปมีส่วนในการให้คำวิพากษ์วิจารณ์ต่อการดำเนินการของพรรคการเมืองและรัฐมากขึ้น

๕. การให้การสนับสนุนพรรคการเมือง พรรคการเมืองเป็นสถาบันที่สำคัญสถาบันหนึ่งในระบอบประชาธิปไตย โดยพรรคการเมืองมีหน้าที่สำคัญ อาทิ การเป็นผู้นำเสนอทางเลือกเกี่ยวกับ

^{๑๕} วิสุทธ์ โภธิแทน, แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า , ๒๕๕๐), หน้า ๕๑.

^{๑๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๙-๖๑.

นโยบายด้านต่างๆ ในการปกครองการบริหารประเทศ เสนอข้อเรียกร้องต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจทางการเมือง สหภาพบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชน พรรคการเมืองจะผ่านขั้นตอนการพัฒนาเพื่อความเป็นสถาบันการเมืองที่มีคุณภาพ (institutionalization) การจะประสบความสำเร็จดังกล่าวได้พรรคจะต้องมีการขยายตัวทั้งในด้านองค์กร การทำหน้าที่และการทำกิจกรรม การจะขยายตัวและพัฒนาความเป็นสถาบันของพรรคการเมืองจำเป็นที่จะต้องได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในรูปแบบตรงตั้งแต่การเป็นสมาชิกพรรค การให้เงินสนับสนุน การช่วยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการสนับสนุนพรรคการเมือง จึงจัดเป็นพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญอีกพฤติกรรมหนึ่ง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า พฤติกรรมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมที่ประชาชนแสดงหรือ กระทำโดยที่มีความเกี่ยวข้องทางการเมืองและมีผลกระทบต่อปกครองประเทศ เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือองค์กรทางการเมือง การมีความสัมพันธ์ติดต่อกับนักการเมือง การอภิปราย หรือแสดงออกในปัญหาการเมือง รวมถึงการติดตามข่าวสารทางการเมือง ซึ่งลักษณะการแสดงพฤติกรรมที่ออกมาต่างกันหลายระดับ เริ่มตั้งแต่การสังเกตการณ์ทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และการเข้าเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง

ตารางที่ ๒.๒ แสดงการสังเคราะห์ความหมายของพฤติกรรมการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ณรงค์ ลินสวัสดิ์ (๒๕๓๙)	พฤติกรรมการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมือง ซึ่งจะมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง
รุจินทรา สงวนพงษ์ (๒๕๖๓)	พฤติกรรมการเมือง คือ การแสดงออกทางการเมือง ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ทางการเมือง ความสำนึกทางการเมืองของคนในชาติ ตลอดจนวัฒนธรรมทางการเมือง (Political culture) และความสนใจของคนในชาติด้วย
Sidney Verba, Norman H. Nie and Kim Jae (1978)	กิจกรรมหรือการกระทำของประชาชนที่มีจุดมุ่งหมายจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในนโยบายหรือการกระทำของรัฐบาล

ตารางที่ ๒.๒ แสดงการสังเคราะห์ความหมายของพฤติกรรมทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
รสลิน ศิริยะพันธุ์ และคณะ (๒๕๕๑)	การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ทำกันทั่วไป หรือแบบปกติ (conventional articulation) คือ การให้ความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สมาคม องค์กรทางการเมือง การให้คำวิพากษ์วิจารณ์ต่อการดำเนินการของพรรคการเมืองและรัฐ
วิสุทธิ โปธิแทน (๒๕๕๐)	การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง หมายถึง กิจกรรมและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการให้ได้มาซึ่งตัวแทนของประชาชนที่ประชาชนผู้เลือกตั้ง (voters) ใช้ดุลยพินิจเลือกตัวแทนของตนจากบรรดาผู้สมัครรับเลือกตั้งที่หลากหลาย (candidates) เพื่อให้ผู้ได้รับเลือกไปดำรงตำแหน่งและทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งแทนประชาชน

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมือง

การพัฒนาทางการเมืองเป็นแนวคิดที่มีจุดเริ่มต้นของนักรัฐศาสตร์ได้ใช้กันในช่วงปี ๑๙๖๐ ซึ่งคำว่า การพัฒนาทางการเมือง มีลักษณะที่สะท้อนถึงความเจริญก้าวหน้า ความทันสมัยทางการเมืองให้มากขึ้นนี้จึงเรียกว่าพัฒนาทางการเมือง ดังนั้นการศึกษาทฤษฎีการพัฒนาทางการเมืองจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ ความหมายของการพัฒนาทางการเมือง ลักษณะและองค์ประกอบของการพัฒนาทางการเมือง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางการเมือง จุดวิกฤติหรือปัญหาสำคัญในการพัฒนาทางการเมือง และนักวิชาการด้านงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการพัฒนาทางการเมือง ดังจะกล่าวเป็นลำดับไป

๒.๓.๑ ความหมายของการพัฒนาทางการเมือง

ความหมายของการพัฒนาทางการเมือง หมายถึง การเสริมสร้างให้ระบบการเมืองเอื้อหรือส่งเสริมต่อการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม และระบบการเมืองที่จะส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ก็คือ ระบบการเมืองที่

เปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทในการควบคุม กำกับและตรวจสอบผู้บริหารอย่างใกล้ชิด เพื่อให้มั่นใจว่าการตัดสินใจต่าง ๆ ทางการเมืองจะต้องเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการสนองตอบประโยชน์สุขของประชาชน และเราอาจสรุปได้ว่า ระบบการเมืองที่มีคุณลักษณะดังกล่าวคือ “ระบอบประชาธิปไตย”^{๑๗} และการพัฒนาทางการเมืองนั้นได้ก้าวหน้ามากขึ้นจนเป็นที่ยอมรับกันในวิชารัฐศาสตร์และแม้จะมีปัญหาในด้านการให้คำจำกัดความอันใดได้รับความนิยมนามากพอควรอย่างเป็นทางการเป็นต้นว่า ความหมายของการพัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของผลของการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่ การพัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของความสามารถของระบบการเมืองในการรักษาเสถียรภาพทางการเมือง ในขณะที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของการสร้างความเป็นสถาบันให้กับระบบการเมือง (Institutionalization) เป็นต้น^{๑๘}

แนวคิดในการพัฒนาทางการเมืองที่หลากหลาย (หรือวิเภานาการ) ได้กำหนดไว้ ๑๐ ข้อหรือทศมิตินี้^{๑๙}

๑. การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการเมืองอันจำเป็นต่อการปรับปรุงและพัฒนาทางเศรษฐกิจ หมายถึง เป็นสภาพทางการเมืองอันช่วยสนับสนุนความเจริญทางเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรม หรือ “บุพลักษณะ”(Prerequisites) หรือรากฐานแห่งการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

๒. การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการเมืองในสังคมอุตสาหกรรม โดยมีความเชื่อไว้ในสังคมอุตสาหกรรมไม่ว่าจะเป็นแบบประชาธิปไตย หรือเผด็จการจะมีมาตรฐานของพฤติกรรมและการดำเนินงานทางการเมืองที่มีลักษณะของการพัฒนาทางการเมือง อันเป็นตัวอย่างแก่ระบบ อื่น ๆ เช่น การปกครองมีลักษณะที่มีเหตุผลมีความรับผิดชอบ เน้นการให้สวัสดิการและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างน้อยในระดับหนึ่ง หรือการเมืองแบบที่มีอยู่ในประเทศอุตสาหกรรม

๓. การพัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่ เป็นความเชื่อที่ว่า การพัฒนาการเมืองเป็นลักษณะการเมืองในสังคมอุตสาหกรรมทั้งหลายเป็นผู้วางแผนและเป็นผู้กำหนดความช้าเร็วของชีวิตทางเศรษฐกิจและทางสังคม รวมถึงขอบข่ายชีวิตทางการเมืองก็มีลักษณะเดียวกัน หรือเท่ากับว่าการปฏิบัติของสังคมอุตสาหกรรมหรือสังคมตะวันตกเป็นมาตรฐานสากลสำหรับการเมืองทุกระบบ หรือ “นวสมัย หรือความทันสมัยทางการเมือง”

^{๑๗} สมบัติ อารังธัญวงศ์, การเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, ๒๕๔๙), หน้า ๖๙๘.

^{๑๘} สุจิต บุญบงการ, การพัฒนาทางการเมืองของไทย : ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร สถาบันทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๒๑-๒๒.

^{๑๙} Lucian W. Pye., *Aspects of Political Development*, (Boston: Little, Brown, 1966), pp. 33-48.

๔. การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการดำเนินงานของรัฐบาล มีลักษณะที่รัฐบาลมีอำนาจครอบคลุมทั้งประเทศ ประชาชนมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยอิทธิพลของรัฐธรรมนูญและมีความเป็นพลเมืองของรัฐอย่างแท้จริง สถาบันของรัฐจะต้องสามารถดำเนินนโยบายที่สะท้อนให้เห็นถึงลัทธิชาตินิยมและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในชาติ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การพัฒนาทางการเมืองก็คือการสร้างชาติ หรือสังคมเข้าสู่สภาพแห่งความเป็นรัฐประชาชาติหรือเป็นชาติรัฐ

๕. การพัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของการพัฒนาระบบบริหารและกฎหมาย ในความหมายที่หมายถึงการพัฒนาระบบราชการ และระบบกฎหมายให้มีความก้าวหน้าทันสมัยกับสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งดูจากประวัติศาสตร์จะพบว่าการสร้างองค์การหรือระบบราชการเป็นยุทธวิธีที่ชาญฉลาดของระบบอาณานิคม โดยเน้นที่ความเป็นระเบียบทางกฎหมายและความเป็นระเบียบทางการปกครองหรือการจัดการเรื่องสาธารณชนอย่างได้ผล หรือการพัฒนาทางด้านบริหารและกฎหมาย

๖. การพัฒนาการเมือง เป็นเรื่องของการระดมประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมืองที่จำกัดอยู่แต่เฉพาะชนชั้นนำตามแบบของสังคมจารีตประเพณีผู้มั่งคั่ง โดยให้เห็นว่าในระบบการเมืองที่พัฒนาแล้วนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ หรือการเร่งระดมสรรพกำลัง (Mobilization) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของมวลชนคนจำนวนมาก

๗. การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย ความคิดอันนี้คือมองว่า การพัฒนาการเมืองเหมือนหรือควรเหมือนการสร้างสถาบันและการปฏิบัติประชาธิปไตยเป็นแนวความคิดที่ถือว่ารูปแบบของการพัฒนาการเมืองนี้ ถูกโจมตีว่าลำเอียงเพราะเท่ากับเห็นระบบการเมืองในรูปแบบในรูปอื่นที่ไม่ใช่ประชาธิปไตยไม่เป็นระบบที่พัฒนาหรือเป็นการมองการเมืองอย่างวัตถุนิยมให้คุณค่าส่วนตัว ซึ่งนิยมตะวันตกเข้าไป จึงไม่เป็นกลางอย่างแท้จริง หรือการสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย นั่นเอง

๘. การพัฒนาการเมือง เป็นเรื่องของความมีเสถียรภาพและการเปลี่ยนแปลงอย่างมีระเบียบหลายคนมีความเห็นว่าประชาธิปไตยขัดกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และไม่สามารถรักษาเสถียรภาพทางการเมืองได้ ฉะนั้นการพัฒนาทางการเมืองจึงเป็นเรื่องของความสามารถของระบบการเมืองในการรักษาเสถียรภาพและดูแลให้การเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างมีระเบียบ ไม่วุ่นวายไม่ควรเป็นเรื่องของการพัฒนาการเมือง แต่ควรเป็นเรื่องของความเสื่อมทางการเมืองมากกว่า หรือการที่บ้านเมืองมีเสถียรภาพ และการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างมีระเบียบเรียบร้อย (Stability and orderly change)

๙. การพัฒนาการเมือง เป็นเรื่องของการระดมกำลังและอำนาจ ความหมายนี้เป็นการเน้นถึงประสิทธิภาพของระบบการเมืองในการทำงาน ระบบการเมืองใดสามารถระดมสรรพกำลังในการแก้ปัญหาของประเทศได้ มีอำนาจในการดึงประชาชนให้ปฏิบัติตามความต้องการของระบบได้ถือว่าเป็นระบบที่มีการพัฒนา ซึ่งความสามารถในการระดมสรรพกำลัง รวมถึงความสามารถในการแบ่งสรรทรัพยากรและสิ่งที่มีคุณค่าทั้งหลายให้กับสมาชิกในระบบ ได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย หากพิจารณาในแง่นี้อาจสร้างดัชนีของการพัฒนา เพื่อวัดระดับการพัฒนาได้ เช่น จำนวนและขอบเขตของสื่อมวลชนอันประกอบด้วย จำนวนหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียง พื้นฐานทางภาษีสังคม สัดส่วนของทรัพยากรที่จัดสรรเพื่อการศึกษา เพื่อการป้องกันประเทศและเพื่อสวัสดิการของสังคม หรือการเร่งระดมพลังและการมีประสิทธิภาพ

๑๐. การพัฒนาการเมืองเป็นแง่หนึ่งของการเปลี่ยนแปลงสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้นประกอบด้วย การเปลี่ยนในหลาย ๆ ด้านของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ถือว่าเป็นลักษณะอันหนึ่งของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทั้งหลาย และถือว่าการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดรวมทั้งทางการเมืองด้วยกระบวนการที่เกี่ยวข้องกัน การศึกษาเรื่องการพัฒนาของสังคมหรือการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่ จะต้องพิจารณาทุกด้าน การเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของสังคมคือทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ต่างมีความสัมพันธ์กันทั้งสิ้น การเปลี่ยนแปลงในด้านหนึ่งย่อมกระทบถึงการเปลี่ยนแปลงด้านอื่น ๆ ได้ หรือ มิติ หรือด้านหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยทั่วไปนั่นเอง

ความหมายของการพัฒนาทางการเมืองประกอบด้วย ๔ ประการดังนี้^{๒๐}

๑. การมีเหตุผล (Rationalization)
๒. บูรณาการแห่งชาติ (National integration)
๓. การปกครองแบบประชาธิปไตย (Democratization)
๔. การระดมพลังหรือการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง (Mobilization or participation)

อย่างไรก็ดีสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งต่อการพัฒนาทางการเมือง หรือการมีจิตใจแบบประชาธิปไตย ร่วมทั้งต่อความสำเร็จในด้านอื่น ๆ ที่จะเอื้ออำนวยประกอบให้เกิดเสถียรภาพของการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย คือ การศึกษาลักษณะร่วมของประเทศที่ได้ชื่อว่า

---

^{๒๐} Samuel P. Huntington, *Political Order in Changing Societies*, Second edition, (Connecticut: Yale University Press, 1969), p. 20.

พัฒนาทางการเมืองแล้ว และสรุปออกมาว่าภาวะของการพัฒนาทางการเมืองนั้นจะต้องมีปัจจัยรวม ๑๕ ประการด้วยกัน ได้แก่^{๒๑}

๑. ความเห็นพ้องต้องกันในเป้าหมายพื้นฐานทางสังคมและการเมืองของชาติ
๒. กลุ่มผู้นำกับประชาชนมีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน
๓. มีบูรณภาพแห่งชาติของชนกลุ่มน้อย
๔. มีความเป็นเหตุเป็นผลทางการเมือง
๕. อัตราการอ่านออกเขียนได้ของพลเมืองอยู่ในระดับสูง
๖. จำนวนประชาชนที่สำเร็จการศึกษาชั้นสูงมีมาก
๗. มีระบบข้าราชการพลเรือนที่มีประสิทธิภาพได้รับการฝึกฝนอย่างดี
๘. มีระบบการเมืองที่มีการแข่งขันกัน
๙. มีลักษณะความแตกต่างซับซ้อนในสถาบันทางการเมืองสูง
๑๐. มีกิจกรรมทางการเมืองที่แพร่หลายไม่เฉพาะอยู่ในเขตเมืองหลวง
๑๑. มีการนำเอาค่านิยมทางสังคมและการเมืองแบบตะวันตกมาใช้ในสังคม
๑๒. มีกลุ่มผลประโยชน์ในลักษณะของสมาคมมากมาย
๑๓. เปิดโอกาสให้มีการเคลื่อนไหวทางการเมือง
๑๔. มีระบอบการปกครองโดยรัฐธรรมนูญและปราศจากอุปสรรคสำคัญ ๆ มาก่อน
๑๕. พลเรือนสามารถควบคุมทหารได้

การพัฒนาการเมืองเป็นการพัฒนาการเมืองไม่ว่าจะเกิดขึ้นในประเทศใด มีการปกครองระบบใด (ประชาธิปไตย สังคมนิยมประชาธิปไตย สังคมนิยมมาร์กซิสต์) นั้น หมายถึงการที่สถาบันทางการเมืองของประเทศนั้น ๆ มีความคล่องตัว และมีความสามารถและอำนาจพอที่จะตอบสนองต่อความต้องการที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงอย่างเสมอจากประชาชนภายในประเทศนั้น ได้รัฐบาลของประเทศนั้น ๆ จักต้องมีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่และภารกิจใหม่ ๆ ซึ่งเกิดขึ้นเพราะมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือแม้แต่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเอง ให้ลุล่วงไปด้วยดี หนึ่งความสามารถเช่นนี้จะต้องมีเพิ่มมากขึ้นเป็นปฏิภาคกับความต้องการหลาย ๆ ด้านของประชาชนด้วย การเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นในทางใดนั้นจะเกิดขึ้นภายในกรอบของระบบการเมืองนั้น ๆ โดยระบบการเมืองสามารถดำเนินไปได้โดยมีความต่อเนื่องหรือชะงักงันน้อยที่สุด^{๒๒}

^{๒๑} สิทธิพันธ์ พุทธหุน, **ทฤษฎีพัฒนาการเมือง**, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๑), หน้า ๔๘-๔๙.

^{๒๒} ชัยอนันต์ สมุทรวณิช, **ประชาธิปไตยสังคมนิยมคอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์ณศ, ๒๕๔๙), หน้า ๑๐๓-๑๐๔.

ความหมายของการพัฒนาการเมือง ๔ นัยที่สำคัญ ได้แก่^{๒๓}

๑. พัฒนาการเมืองโดยคำนึงเฉพาะปัจจัยเรื่องภูมิภาคเป็นหลัก กล่าวคือ มองกันว่าการศึกษากองเมืองในประเทศเอเชีย แอฟริกา และลาตินอเมริกา เช่น ศึกษาโครงสร้าง ทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองในประเทศในแถบนี้ จะถือว่าเป็นการศึกษาพัฒนาการเมือง แต่ถ้านำทฤษฎีและแนวการศึกษาเดียวกันไปศึกษากองเมืองในประเทศแถบอเมริกาเหนือและยุโรปจะไม่ถือว่าเป็นการศึกษาพัฒนาการเมือง โดยสรุปการพัฒนาการเมืองในความหมายนี้ก็คือ สภาพการเมืองและทิศทางของเมืองในประเทศกำลังพัฒนานั่นเอง

๒. การพัฒนาการเมือง เป็นการทำให้การเมืองทันสมัยจึงเป็นผลประการหนึ่งจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงให้สมัยใหม่ (Modernization) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่กว้างขวางครอบคลุมไปทั้งสังคม เช่น การทำให้เป็นสังคมอุตสาหกรรม (Industrialization) การขยายตัวของเมืองมากขึ้น (Urbanization) การพัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Development) และการระดมสรรพกำลังทางสังคม (Social Mobilization) เป็นต้น กระบวนการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นสมัยใหม่จะก่อให้เกิดผลกระทบทางการเมืองอย่างมากมาย เช่น อาจนำไปสู่ความวุ่นวายทางการเมือง ทำให้เกิดสภาพไร้เสถียรภาพทางการเมือง มีการปฏิวัติรัฐประหาร ซึ่งปรากฏการณ์ทางการเมืองเหล่านี้ถือเป็นประเด็นที่สำคัญในการศึกษากองเมืองด้วย

๓. การพัฒนาการเมือง เป็นกระบวนการที่จะนำสังคมไปสู่เป้าหมายใด ๆ ของระบบการเมือง ซึ่งอาจจะมีหลายเป้าหมายและขัดแย้งซึ่งกันและกันก็ได้ เช่น ถ้าเป้าหมายของสังคมคืออุดมการณ์ประชาธิปไตยรัฐบาลจะต้องส่งเสริมเสรีภาพ และความเสมอภาคให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในหมู่ประชาชน ในการนี้รัฐบาลก็ต้องยอมเสียสมรรถภาพของระบบไปบ้าง ส่วนเป้าหมายอื่น ๆ ที่นักวิชาการมักจะอ้างถึงบ่อย ๆ เช่น ความชอบธรรมของระบบ การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง เสถียรภาพทางการเมือง สมรรถภาพของระบบการเมือง การสร้างความเป็นสถาบัน (Institutionalization) เป็นต้น

๔. การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของกระบวนการที่จะนำไปสู่ลักษณะการเมืองตามแบบอย่างของประเทศอุตสาหกรรม นั่นคือนักวิชาการพากันมองว่ากระบวนการทางการเมืองในสังคมอุตสาหกรรม วัฒนธรรมทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง และการดำเนินการทางการเมืองของประเทศอุตสาหกรรม มีลักษณะที่มีเหตุมีผลผลิตไปจากลักษณะการเมืองในสังคม อื่น ๆ เช่น สังคม

---

^{๒๓} Samuel Huntington and Jorge I. Dominguez, *Political Development : in the handbook of the political science : Macvopolitical theory*, ed. Fred Greenstein and Nelson Polsby. Reading, (Mass: Addison- Wesley, 1975), pp. 3-5.

อุตสาหกรรมมีพรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์และสถาบันทางการเมืองอื่น ๆ ที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชน ในขณะที่สังคมอื่น ๆ ไม่มี หรือมีแต่ไม่ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์

ตารางที่ ๒.๓ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายของการพัฒนาทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สมบัติ อารังธัญญวงศ์ (๒๕๔๙)	ระบบการเมืองที่มีคุณลักษณะดังกล่าวคือระบอบประชาธิปไตย
สุจิต บุญบงการ (๒๕๔๒)	การพัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของความสามารถของระบบการเมืองในการรักษาเสถียรภาพทางการเมือง
Samuel P. Huntington (1969)	ความหมายของการพัฒนาทางการเมืองประกอบด้วย ๔ ประการดังนี้ ๑. การมีเหตุผล ๒. บูรณาการแห่งชาติ ๓. การปกครองแบบประชาธิปไตย ๔. การระดมพลังหรือการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง
ชัยอนันต์ สมุทรวณิช (๒๕๔๙)	การเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นในทางใดนั้นจะเกิดขึ้นภายในกรอบของระบบการเมืองนั้น ๆ โดยระบบการเมืองสามารถดำเนินไปได้โดยมีความต่อเนื่องหรือชะงักงันน้อยที่สุด
สิทธิพันธ์ พุทธทูน (๒๕๔๑)	การมีจิตใจแบบประชาธิปไตยร่วมต่อความสำเร็จในด้านอื่น ๆ ที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดเสถียรภาพของการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย คือ การศึกษา ลักษณะร่วมของประเทศที่ได้ชื่อว่าพัฒนาทางการเมืองแล้ว
นฤมล รัตนากิบาล (๒๕๔๐)	เสถียรภาพหรือความสำเร็จของระบอบประชาธิปไตยก็ก่อให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองของปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ด้วยเช่นกัน
Samuel Huntington and Jorge I. Dominguez (1975)	การพัฒนาการเมือง ๔ นัยที่สำคัญ คือ ๑. คำนิยามเฉพาะปัจจัยเรื่องภูมิภาคเป็นหลัก ๒. เป็นการทำให้การเมืองทันสมัยจึงเป็นผลประการหนึ่งจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงให้สมัยใหม่ ๓. เป็นกระบวนการที่จะนำสังคมไปสู่เป้าหมายใด ๆ ของระบบการเมือง ๔. เป็นเรื่องของกระบวนการที่จะนำไปสู่ลักษณะการเมืองตามแบบอย่างของประเทศอุตสาหกรรม

ตารางที่ ๒.๓ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายของการพัฒนาทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Lucian W. Pye (1966)	แนวคิดในการพัฒนาทางการเมือง ได้กำหนดไว้ ๑๐ ข้อหรือทศมิตินี้ คือ ๑. เป็นเรื่องของการเมืองอันจำเป็นต่อการปรับปรุงและพัฒนาทางเศรษฐกิจ ๒. เป็นเรื่องของการเมืองในสังคมอุตสาหกรรม ๓. เป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่ ๔. เป็นเรื่องของการดำเนินงานของรัฐบาล ๕. เป็นเรื่องของการพัฒนาระบบบริหารและกฎหมาย ๖. เป็นเรื่องของการระดมประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมืองที่จำกัดอยู่แต่เฉพาะชนชั้นนำตามแบบของสังคมจารีตประเพณีสู่มวลชน ๗. เป็นเรื่องของการพัฒนาระบบประชาธิปไตย ๘. เป็นเรื่องของความมีเสถียรภาพและการเปลี่ยนแปลงอย่างมีระเบียบ ๙. เป็นเรื่องของการระดมกำลังและอำนาจ ๑๐. เป็นแง่หนึ่งของการเปลี่ยนแปลงสังคม

๒.๓.๒ ลักษณะและองค์ประกอบของการพัฒนาทางการเมือง

ลักษณะกว้าง ๆ ของการพัฒนาทางการเมืองประกอบด้วย ๓ ประการ ได้แก่^{๒๔}

๑. ความเสมอภาค (equality) หมายถึง การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของมวลชนโดยรวมกันกระทำกิจกรรมทางการเมือง ระบบการเมืองจะต้องมีความครอบคลุมทั่วถึง เช่น การใช้กฎหมายกับทุกคน โดยเสมอหน้ากัน การรับคนเข้าไปปฏิบัติงานของระบบการเมืองต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถในการทำงานให้สำเร็จผล

๒. ความสามารถ (capacity) หมายถึง ระบบการเมืองจะต้องสามารถกำหนดนโยบายหรือบัญญัติกฎหมายให้ได้เหมาะสมถูกต้อง สามารถบริหารหรือควบคุมการบริหารได้ ดำเนินงานตามนโยบายจนบรรลุผลสำเร็จ

๓. ความแตกต่างในบทบาทตามความรู้เฉพาะด้าน (differentiation-specialization) หมายถึง มีการกำหนดโครงสร้างและต้องทำงานให้มีความแตกต่างหรือแบ่งงานออกเป็น ส่วน ๆ ตาม

^{๒๔} สุจิต บุญบงการ, การพัฒนาทางการเมืองของไทย: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร สถาบันทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๑), หน้า ๗-๘.

ความรู้เฉพาะด้าน ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีการร่วมงานที่แบ่งเข้าด้วยกันในรูปของการประสานงาน เพื่อให้การทำงานเป็นกระบวนการตั้งแต่ต้นจนสำเร็จออกมาเป็นผลงาน

ทั้งนี้ การพัฒนาการเมืองมีลักษณะที่สำคัญอยู่ ๔ ประการ ได้แก่^{๒๕}

๑. มีการทำให้เกิดโครงสร้างทางการเมืองที่มีความแตกต่างในบทบาทและสถาบันการเมืองมากขึ้น มีจุดหมายทางการเมืองที่ชัดเจน เป็นศูนย์กลางที่คนส่วนใหญ่ยึดถือและขึ้นตรงต่อรัฐบาลเดียวกัน

๒. มีขอบข่ายของกิจกรรมทางการเมือง การบริหาร และการรักษาความสงบเรียบร้อย รวมถึงความปลอดภัยของประชาชนต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงกัน

๓. อำนาจทางการเมืองจะต้องขยายไปยังกลุ่มชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง

๔. มีผู้นำสมัยใหม่เข้าไปแทนผู้นำสมัยเก่าและเป็นที่ยอมรับอันถูกต้องตามกฎหมาย

นอกจากนี้ การพัฒนาทางการเมือง (Political Development) มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับวัฒนธรรมทางการเมืองและพฤติกรรมทางการเมือง จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การพัฒนาทางการเมืองจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมนั้นเป็นสำคัญ สังคมที่ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม กระบวนการพัฒนาทางการเมืองจะดำเนินไปด้วยความยากลำบาก เพราะประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจ และไม่เห็นคุณค่าของการพัฒนาทางการเมือง ส่วนสังคมที่ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย การพัฒนาทางการเมืองจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะประชาชนตระหนักในคุณค่าของการเมืองที่มีต่อวิถีชีวิตของประชาชน ทำให้ประชาชนเป็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ พัฒนาทางการเมืองอย่างแข็งขัน ดังนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทางการเมือง กล่าวคือ ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของคนในแต่ละสังคม จะเป็นดัชนีชี้ทิศทางการพัฒนาทางการเมืองของสังคมนั้น และยังสามารถเสนอคุณลักษณะสำคัญที่เป็นเสมือนองค์ประกอบของการพัฒนาทางการเมือง ได้แก่^{๒๖}

๑. ความเสมอภาค (Equality)

๑) ประชาชนจะต้องมีความเสมอภาคในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งในการใช้สิทธิทางการเมืองและในการร่วมกิจกรรมทางการเมือง

๒) ประชาชนจะต้องมีความเสมอภาคในทางกฎหมาย

^{๒๕} John D. Montgomery and William J. Siffin, **Approaches to Development : politics, Administration and Change**, (New York: McGraw Hill Book Company, 1966), p. 23.

^{๒๖} สมบัติ อารังธัญวงศ์, **การเมืองไทย**, (กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, ๒๕๔๙), หน้า ๖๙๔-๖๙๗.

๓) ประชาชนจะต้องมีความเสมอภาคที่จะได้รับโอกาสในการคัดเลือกเข้าดำรงตำแหน่งหน้าที่ของรัฐ ๆ โดยคำนึงถึงความสามารถที่เหมาะสมเป็นเกณฑ์

๔) ประชาชนจะต้องได้รับสิทธิอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะสิทธิที่จะได้รับบริการจากรัฐบาล ทั้งบริการด้านการศึกษา สาธารณสุข สวัสดิภาพและสวัสดิการ

๒. ความสามารถของระบบการเมือง (Capacity)

๑) ความสามารถของระบบการเมืองจะสนองตอบความต้องการของประชาชนทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

๒) ระบบการเมืองที่มีระดับการพัฒนาสูงจะสามารถผลักดันกระบวนการพัฒนาประเทศทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม จากกระบวนการผลิตแบบดั้งเดิมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม

๓) สมรรถนะของระบบการเมืองยังมีความหมายครอบคลุมถึงการนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๔) สมรรถนะของระบบการเมืองจะต้องมีความสัมพันธ์กับความเป็นเหตุเป็นผลในการบริหารและกำหนดนโยบายสาธารณะ

๓. การแบ่งโครงสร้างทางการเมืองให้มีความแตกต่างและมีความชำนาญเฉพาะ (Differentiation and Specialization) ซึ่งเป้าหมายของการพัฒนาระบบการเมืองจะต้องเสริมสร้างให้โครงสร้างทางการเมืองมีความแตกต่างตามภารกิจ และมีความชำนาญเฉพาะในการปฏิบัติการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

๑) หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ของรัฐจะต้องได้รับการจัดตั้งให้เหมาะสมกับภารกิจที่จะต้องรับผิดชอบ

๒) การแบ่งแยกโครงสร้างทางการเมืองการปกครองตามความชำนาญเฉพาะไม่ได้หมายความว่า เป็นการแบ่งแยกองค์กรของรัฐให้เป็นอิสระโดยไม่เกี่ยวข้องกัน แต่หมายถึงความเป็นอิสระที่มีการทำงานอย่างสอดคล้องประสานกัน

๔. การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีเหตุผล (Secularization of Political Culture)

๑) สังคมแบบดั้งเดิมที่ปกครองแบบอำนาจนิยมมักจะปลูกฝังให้ประชาชนยึดมั่นในจารีตประเพณีแบบไม่มีเหตุผล ยึดถือโชคลาง ปลูกฝังให้ประชาชนเห็นว่าผู้ปกครองเป็นผู้มีบารมี ดังนั้นการพัฒนาทางการเมืองจึงมุ่งที่จะเสริมสร้างให้ประชาชนใช้เหตุผลในการดำรงชีวิต

๒) สังคมที่ประชาชนได้รับการศึกษาและได้รับการฝึกฝนให้รู้จักคิดแบบมีเหตุผลซึ่งเรียกว่าเป็นความคิดเชิงวิทยาศาสตร์

ดังนั้นการเสริมสร้างให้ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีเหตุผลเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาทางการเมือง เพื่อการดำรงรักษาระบบการเมืองที่ดีให้มีเสถียรภาพมั่นคง

๕. ความเป็นอิสระของระบบย่อย (Subsystem Autonomy)

ความเป็นอิสระของระบบย่อยได้แก่ การให้อิสระแก่หน่วยการปกครองท้องถิ่น ระบบพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ เป็นต้น

๑) ระบบการเมืองที่มีการรวมศูนย์อำนาจ (Centralization) เป็นระบบการเมืองที่ระบบย่อยมีความเป็นอิสระน้อยหรือไม่มีความเป็นอิสระเลย จึงขาดความผูกพันในการสนองตอบความต้องการของประชาชน

๒) ระบบการเมืองที่มีการกระจายอำนาจ (Decentralization) จะทำให้ระบบย่อยมีความเป็นอิสระ ความเป็นอิสระจะรวมถึงความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ความเป็นอิสระในการพิจารณาปัญหาและความต้องการของตน ตลอดจนความเป็นอิสระในการตัดสินใจเพื่อกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาชีวิตและชุมชนของตน

นอกจากนี้ ไมเคิล เบรชเชอร์ ได้กล่าวว่าการขาดเสถียรภาพอันเป็นลักษณะหนึ่งของการพัฒนาการเมืองมีสาเหตุ ๑๒ ประการ ได้แก่^{๒๗}

๑. ประชาชนยากไร้เหลือแสน (Poverty)
๒. เคียดแค้นรัฐบาล (Antipathy to government)
๓. ต่อด้านเป็นสันดาน (Oppositionism)
๔. รัฐบาลใช้ระบบเผด็จการตลอดชาติ (Tradition of autocracy)
๕. ประชาชนขาดประสบการณ์ด้านประชาธิปไตย (Limited experience with democracy)
๖. รุนแรงเป็นนิสัย (Habits of violence)
๗. ราชการไร้คนสามารถ (Shortage of civil servants)
๘. สังคมขาดชนชั้นกลาง (Small middle class)
๙. ขาดผู้นำตัวอย่าง (Leadership)
๑๐. สังคมสร้างระบบพรรคพวกพ้อง (Party)
๑๑. ชัดช้องด้วยแบ่งแยกแตกต่างจากสังคม (Social heterogeneity)
๑๒. พลเมืองไม่นิยมขันติธรรม (Lack of tolerance)

^{๒๗} จีโรโซค (บรรพต) วีระสัย, สุรพล ราชภัณฑารักษ์, สุรพันธ์ ทับสุวรรณ, รัฐศาสตร์ทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒), หน้า ๔๒๙-๔๓๐.

สาเหตุที่ทำให้ขาดเสถียรภาพนั้นเกี่ยวข้องกับทั้งในระดับบุคคล (จุลภาค) ระดับกลุ่มของบุคคล (มัชฌิมภาค) และระดับโครงสร้าง (มหภาค)

ตารางที่ ๒.๔ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญลักษณะและองค์ประกอบของการพัฒนาทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สุจิต บุญบงการ (๒๕๔๔)	ประกอบด้วย ๓ ประการ ได้แก่ ๑. ความเสมอภาค ๒. ความสามารถ ๓. ความแตกต่างในบทบาทตามความรู้เฉพาะด้าน
John D. Montgomery and William J. Siffin (1966)	การพัฒนาการเมืองมีลักษณะที่สำคัญอยู่ ๔ ประการ ได้แก่ ๑. มีการทำให้เกิดโครงสร้างทางการเมืองที่มีความแตกต่างในบทบาทและสถาบันการเมืองมากขึ้น ๒. มีขอบข่ายของกิจกรรมทางการเมือง การบริหาร และการรักษาความสงบเรียบร้อย ๓. อำนาจทางการเมืองจะต้องขยายไปยังกลุ่มชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง ๔. มีผู้นำสมัยใหม่เข้าไปแทนผู้นำสมัยเก่าและเป็นที่ยอมรับอันถูกต้องตามกฎหมาย
สมบัติ ธำรงธัญญวงค์ (๒๕๔๙)	ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของคนในแต่ละสังคมจะเป็นดัชนีชี้ทิศทางการพัฒนาทางการเมืองของสังคมนั้น และยังสามารถนำเสนอลักษณะสำคัญที่เป็นเสมือนองค์ประกอบของการพัฒนาทางการเมือง
จิโรโชค (บรรพต) และคณะ (๒๕๔๒)	การขาดเสถียรภาพอันเป็นลักษณะหนึ่งของการพัฒนาการเมืองมีสาเหตุ ๑๒ ประการ ได้แก่ ๑. ประชาชนยากไร้เหลือแสน ๒. เคืองแค้นรัฐบาล ๓. ต่อต้านเป็นสันดาน ๔. รัฐบาลใช้ระบบเผด็จการตลอดชาติ ๕. ประชาชนขาดประสบการณ์ด้านประชาธิปไตย ๖. รุนแรงเป็นนิสัย ๗. ราชการไร้คนสามารถ ๘. สังคมขาดชนชั้นกลาง ๙. ขาดชาติขาดผู้นำตัวอย่าง ๑๐. สังคมสร้างระบบพรรคพวกฟ้อง ๑๑. ขัดข้องด้วยแบ่งแยกแตกต่างจากสังคม ๑๒. พลเมืองไม่นิยมชั้นดีธรรม

๒.๓.๓ แนวคิดและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางการเมือง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางการเมืองเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาทางการเมือง ซึ่งจะส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าและความทันสมัยทางการเมืองเพื่อสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการศึกษาแนวคิดและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางการเมืองจึงเป็นสิ่งสำคัญโดยจะกล่าวในลำดับต่อไป

๑. วัฒนธรรมทางการเมือง

ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เป็นกระบวนการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความศรัทธาและเชื่อมั่นในคุณค่าของระบอบประชาธิปไตย ต้องทำให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจและความมุ่งมั่นอย่างจริงจังของผู้นำทางการเมือง และการเรียกร้องอย่างแข็งขันจากประชาชนอย่างกว้างขวาง หากปราศจากปัจจัยดังกล่าว การเสริมสร้างให้ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยคงต้องอาศัยเวลายาวนาน ดังนั้น วัฒนธรรมทางการเมือง การพัฒนาทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์อันหนึ่งอันเดียวกันที่เป็นเอกภาพจนไม่อาจละทิ้งส่วนใดส่วนหนึ่งได้

๒. โครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจ

ปัจจัยนี้มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เช่น ระดับการศึกษาของประชาชนในสังคมจะมีผลต่อลักษณะวัฒนธรรมทางการเมือง และพฤติกรรมทางการเมืองของคนสังคมนั้น ๆ โดยการศึกษาทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและมีความสำนึกในบทบาทหน้าที่ของตนที่พึงกระทำต่อระบบการเมืองมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีฐานะทางเศรษฐกิจก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เช่น ผู้ที่มีรายได้น้อย ประชาชนที่ยากจน จะไม่มีเวลาสนใจการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพราะจะให้ความสำคัญกับการดำรงชีวิตประจำวัน ในขณะที่เดียวกันผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากกว่านอกจากปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมแล้วยังมีปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยอื่น ๆ มาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งสามารถอธิบายปัจจัยต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๒. ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเมือง ได้แก่ พฤติกรรมร่วมทางสังคม ระดับการพัฒนาหรือความทันสมัยทางสังคมและเศรษฐกิจ การกระทำหรือปฏิกิริยาตอบสนองต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยผู้นำทางการเมืองหรือผู้แทนของประชาชน

นอกจากนี้ เดวิส เอฟ รูท และแฟรงค์ แอล วิลสัน ยังได้เสนอว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพล (Influence) ต่อระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องทางการเมืองของปัจเจกบุคคลมีอยู่ ๓ ประการ คือ^{๒๘}

๑. ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal factors) ได้แก่ ทศนคติ (Attitudes) ความเชื่อ (Beliefs) และลักษณะบุคลิกส่วนบุคคล (Personality Traits) เช่น ความรู้สึกมีสมรรถนะส่วนบุคคล (Sense of Personal Efficacy) ทศนคติทางการเมือง การรับรู้หน้าที่ของพลเมือง (Civic Duties)

๒. สภาพการณ์ทางการเมือง (Political Setting) รวมถึงการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสารมวลชน (Mass Media) หรือการติดต่อส่วนบุคคล โครงสร้างของพรรคการเมือง การจัดการของกลุ่มการเมือง เป็นต้น

๓. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม (Socioeconomic Factors)

สอดคล้องกับแนวคิดของ Herbert Mc Closky ที่ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมแบ่งออกได้ ๓ ปัจจัย คือ ๑) ปัจจัยส่วนบุคคล ๒) ปัจจัยทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ และ ๓) ปัจจัยทางการติดต่อสื่อสาร ส่วนปัจจัยที่เป็นตัวแปรของการมีส่วนร่วมทางการเมืองถูกกำหนดไว้ ๓ ตัวแปรด้วยกัน คือ^{๒๙}

๑. ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางสังคม (The Social Environment) เช่น ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ อายุ เชื้อชาติ เพศ ศาสนา และถิ่นที่อยู่อาศัย

๒. ตัวแปรทางด้านจิตวิทยา (Psychological Variables) เช่น แรงจูงใจ ลักษณะบุคลิกภาพและความต้องการ เป็นต้น

๓. ตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง (The Political Environment) เช่น ระบบการเมือง เหตุการณ์บ้านเมือง ลักษณะการรณรงค์หาเสียงและประเด็นทางการเมืองต่าง ๆ ตัวแปรทั้ง ๓ นี้ก็เกี่ยวเนื่องกันกับการแบ่งตามแนวคิดของ คอนเวย์ (Conway) ที่ได้แบ่งตัวแปรหรือแนวคิดที่มีผล มีอิทธิพลหรือมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสหรัฐอเมริกาไว้ดังต่อไปนี้^{๓๐}

^{๒๘} David F. Roth and Frank L. Wilson, "The comparative study of Politics", 2nd ed Engle Wood Cliffs, (New York: Prentice-Hall), 1980.

^{๒๙} Herbert Mc Closky, "Political Participation in International Encyclopedia of the Social Science, Vol. 12", (New York: McMillan and Free Press), 1968.

^{๓๐} ถวิลวดี บุรีกุล, และคณะ, โครงการการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและความคิดเห็นต่อการทำงานของรัฐบาลและองค์กรอิสระ ใน ชุดโครงการวิจัยเรื่อง การติดตามและประเมินผลบังคับใช้รัฐธรรมนูญ สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), (๒๕๕๖).

๑) ลักษณะทางเศรษฐกิจ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ เชื้อชาติ ชนกลุ่มน้อย

๒) ปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ ความเชื่อ ทักษะคติ และค่านิยม การได้มาซึ่งแนวคิด (Orientation) ทางการเมือง บุคลิกภาพ และการแปลกแยกและการปรับตัวให้ลงรอยกัน (alienation and conformity)

๓) ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ซึ่งได้แก่วัฒนธรรมทางการเมือง ระบบพรรคการเมือง การเคลื่อนไหวทางการเมือง วาระทางนโยบายและการรณรงค์ทางการเมือง สื่อมวลชน และองค์การ

๔) โครงสร้างทางกฎหมาย ซึ่งรวมการทำบัญชีรายชื่อและกฎหมายเลือกตั้ง กระบวนการในการเลือกตั้ง รวมทั้งโอกาสในรูปแบบอื่นๆ ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ทั้งนี้สิ่งแวดล้อมเฉพาะหน้าในส่วนของเรา นั้น มิลบราท กับ โจเอล ได้รวบรวมข้อค้นพบจากการวิจัยของนักวิชาการหลายท่านไว้พอสรุปได้ดังนี้

๑. ยิ่งบุคคลได้รับสิ่งเร้าเกี่ยวกับการเมืองมากเท่าไร เขาก็จะมีแนวโน้มว่าจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองและจะเข้ามีส่วนร่วมในลักษณะที่ “ลึก” มากขึ้นเท่านั้น

๒. บุคคลที่เข้ามีส่วนร่วมในการพูดคุยทางการเมืองอย่างไม่เป็นทางการจะมีแนวโน้มว่าจะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบอื่น ๆ มากกว่าพวกที่ไม่มีการพูดคุยทางการเมืองเลย

๓. คนชั้นกลางมักจะได้รับสิ่งเร้าทางการเมืองมากกว่าชนชั้นกรรมกร

๔. ในเมื่อบุคคลมีแนวโน้มว่าจะติดต่อเจรจากันกับบุคคลอื่น ๆ ที่มีระดับการศึกษาเท่าเทียมกัน และในเมื่อบุคคลที่มีการศึกษาสูงโดยทั่ว ๆ ไป จะยุ่งเกี่ยวและพูดคุยเรื่องการเมืองมากกว่า พวกนี้จึงมักพบกับสิ่งเร้าเกี่ยวกับการเมืองมากกว่าบุคคลที่มีการศึกษาต่ำด้วย

๕. บุคคลที่พึงพอใจในพรรคหรือผู้สมัครใด ๆ มักจะมีสิ่งเร้าทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่ไม่รู้จะเลือกใครหรือพรรคใดดีในเรื่องของปัจจัยส่วนตัวนั้น มิลบราท กับ โจเอล ได้รวบรวมข้อค้นพบไว้ดังนี้

๑) บุคคลยังมีความสนใจและห่วงใยเรื่องการเมืองมักจะมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมทำกิจกรรม

๒) บุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมสูง โดยเฉพาะมีระดับของการศึกษาสูงมีแนวโน้มในทางจิตวิทยาว่าจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมืองมากกว่าบุคคลที่มีสถานภาพต่ำ

๓) บุคคลที่มีความจงรักภักดี หรือมีความพึงพอใจในพรรคการเมือง หรือกลุ่มทางการเมืองใด ๆ มีแนวโน้มว่าจะกระตือรือร้นที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง

๔) บุคคลที่รู้สึกในความสำเร็จของตนเองจะเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับสูงกว่าบุคคลที่ไม่รู้สึกเช่นนี้

๕) บุคคลที่สามารถเข้ามีส่วนร่วมในกิจการของครอบครัวในช่วงเยาว์วัย มีแนวโน้มว่าจะพัฒนาความรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญในช่วงเวลาแห่งชีวิตต่อ ๆ มา

๖. พวกที่มีแนวโน้มว่าจะเข้ามีส่วนร่วมในรูปแบบของการใช้ความรุนแรงหาได้เป็นเพราะถูกบีบบังคับ ถูกสังคมเพิกเฉยหรือมาจากชนชั้นต่ำ แต่พวกนี้มักจะเป็นพวกที่ได้รับการศึกษาดี เป็นที่รู้จักกันในสังคม สนใจการเมืองและความรู้เกี่ยวกับการเมืองเป็นอย่างดี และยังเป็นพวกที่เชื่อในความสามารถของตนเองว่าจะสามารถสร้างผลกระทบต่อการเมืองได้

๗. บุคคลที่มีบุคลิกภาพชอบออกสังคม มักจะมีแนวโน้มว่าจะเข้าสู่การเมือง และมักจะมีบทบาทในตำแหน่งผู้นำด้วย^{๓๑}

๘. บุคคลที่เกิดจากชนชั้นกลางระดับสูงหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง ๆ มีแนวโน้มว่าจะพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความรู้สึกที่ตนเองมีความสามารถมากกว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่ำในส่วนปัจจัยเรื่องของฐานะตำแหน่งทางสังคมนั้น มิลบราท กับ โจเอล ได้สรุปรวบรวมไว้ดังนี้

๑. บุคคลที่อยู่ใกล้ศูนย์กลางของสังคมมีแนวโน้มว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่อยู่ห่างไกล

๒. เด็ก ๆ ที่เติบโตจากครอบครัวที่บ้านอยู่ใกล้ศูนย์กลางของสังคมมีแนวโน้มว่าจะพัฒนาบุคลิกภาพ ความเชื่อ และทัศนคติอันจะนำไปสู่การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ง่าย

๓. ประเทศที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับสูงจะมีระดับของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าในประเทศที่มีระดับของการพัฒนาต่ำ

๔. บุคคลที่มีความกินดีอยู่ดีมาก มักจะมีแนวโน้มว่าจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าพวกที่ยากไร้

๕. บุคคลที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มว่าจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย

๖. บุคคลที่มีฐานะดีมีแนวโน้มว่าจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่มีฐานะต่ำกว่า

๗. ชาวนามักจะมีความตื่นตัวทางการเมืองน้อยกว่าชาวเมือง

---

^{๓๑} Lester W. Milbrath, *Political participation; How and why do people get involved in politics?*, (Chicago: Rand McNally political science series, 1965), p. 68.

๘. บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับองค์กรมักจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่ไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้อง

๙. สมาชิกสหภาพแรงงานมักจะมีคามสนใจการเมืองมีจุดยืนทางการเมือง และไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนมากกว่าพวกที่ไม่ได้เป็นสมาชิก

๑๐. ยิ่งบุคคลอาศัยอยู่ในชุมชนใด ๆ เป็นเวลานาน พวกนี้จะมีแนวโน้มว่าจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมาก

๑๑. การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของคนจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามช่วงอายุจนกระทั่งถึงวัยกลางคนแล้วจะค่อย ๆ ลดลงเมื่ออายุมาก ๆ เข้า

ส่วนตัวแปรผันของสิ่งแวดล้อมขนาดใหญ่ ๆ เช่น ระบบสังคมและรูปแบบทางการเมืองนั้น มิลบราท กับ โจเอล สรุปลไว้ดังนี้^{๓๒}

๑. สังคมที่ยิ่งมีความเป็นทันสมัยมากก็จะมีระดับของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสูง

๒. ยิ่งมีการแข่งขันกันระหว่างพรรคการเมืองก็จะมีแนวโน้มว่าระดับของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจะสูงขึ้น

๓. ยิ่งการเลือกตั้งเกี่ยวข้องกับตำแหน่งที่มีอำนาจมาก หรือเป็นการเลือกตั้งระดับชาติก็จะมีผู้เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมาก

๔. ประชาชนมีแนวโน้มว่าจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งในคราวที่มีผู้สมัครให้เขาเลือกมากหรือมีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดเจนมากกว่าในคราวที่มีผู้สมัครน้อยคนหรือไม่มีความแตกต่างระหว่างผู้สมัคร

๕. มีการโฆษณาชวนเชื่อมาก จำนวนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะสูง

นักวิชาการไทยท่านหนึ่งได้สรุปตัวแบบของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้เป็นแผนภาพดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แก่ เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง การอาศัยอยู่ในเขตเมือง-ชนบท สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ข่าวสารและความสนใจทางการเมือง ความเชื่อมั่นต่อองค์กรอิสระ และประสิทธิภาพทางการเมือง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ไปสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๓ ในตัวแปรบางตัวที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในครั้งนั้น โดยลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ได้แก่

^{๓๒} Jarol B. Manheim, *The Politics Within*, (New Jersey: Prentice Hall, 1795), p. 68.

- ๑) ข่าวสารและความสนใจทางการเมือง
- ๒) ความเข้าใจทางการเมือง
- ๓) การเป็นสมาชิก กรรมการ ที่ปรึกษา กลุ่ม
- ๔) กิจกรรมเกี่ยวกับการเมือง
- ๕) การศึกษา (ระดับอนุปริญญาขึ้นไป)
- ๖) ความรู้ (เกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา)
- ๗) อายุ

จากแนวคิดข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางการเมืองคือ ปัจจัยด้านความรู้ การกล่อมเกลாதองสังคม วัฒนธรรมทางการเมือง ด้านความรู้ทางการเมือง ทศนคติทางการเมือง และการเข้าไปมีบทบาททางการเมือง สภาพแวดล้อมทางสังคม(The Social Environment) ปัจจัยด้านจิตวิทยา (Psychological Variables) และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง ทั้งนี้รวมถึงปัจจัยที่ทับซ้อนกับจุดประสงค์ของรัฐธรรมนูญอันได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม การอาศัยอยู่ในเมือง-ชนบท ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง การสนับสนุนต่อระบบการเมือง ประสิทธิภาพทางการเมืองวัฒนธรรม การแบ่งแยกทางความคิด ความเชื่อมั่นต่อระบบรัฐสภา การตรวจสอบทางการเมือง ความเชื่อมั่นในวิถีทางประชาธิปไตย ค่านิยมดั้งเดิม ความสนใจทางการเมือง^{๓๓}

ตารางที่ ๒.๕ แสดงการสังเคราะห์ความหมายของปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
โกมินทร์ กุลเวชิก (๒๕๔๙)	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องทางการเมืองของปัจเจกบุคคล ปัจจัยส่วนบุคคล สภาพการณ์ทางการเมือง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยทางด้านการติดต่อสื่อสารตัวแปรของการมีส่วนร่วมทางการเมืองคือ ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางสังคม ตัวแปรทางด้านจิตวิทยา ตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง

^{๓๓} ถวิลวดี บุรีกุล, และคณะ, โครงการการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและความคิดเห็นต่อการทำงานของรัฐบาลและองค์กรอิสระ. ชุดโครงการวิจัยเรื่อง การติดตามและประเมินผลบังคับใช้รัฐธรรมนูญ สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), (๒๕๔๖).

ตารางที่ ๒.๕ แสดงการสังเคราะห์ความหมายของปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมือง
(ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Lester W. Milbrath and Jarol B. Manheim (1965)	ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางการเมือง โครงสร้างทางกฎหมายบุคคลที่ได้รับสิ่งเร้าเกี่ยวกับการเมืองมากเท่าไรจะยังมีแนวโน้มการเข้าร่วมทางการเมืองและจะเข้ามีส่วนร่วมในลักษณะที่ “ลึก” มากขึ้นเท่านั้นและบุคคลที่เข้ามีส่วนร่วมในการพูดคุยทางการเมืองอย่างไม่เป็นทางการจะมีแนวโน้มว่าจะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบอื่น ๆ มากกว่าพวกที่ไม่มีการพูดคุยทางการเมืองเลยรวมถึงชนชั้นกลางมักจะได้รับสิ่งเร้าทางการเมืองมากกว่าชนชั้นกรรมกรและเมื่อบุคคลมีแนวโน้มว่าจะติดต่อเจรจากันกับบุคคลอื่น ๆ ที่มีระดับการศึกษาเท่าเทียมกัน และในเมื่อบุคคลที่มีการศึกษาสูงโดยทั่วไป จะยุ่งเกี่ยวและพูดคุยเรื่องการเมืองมากกว่า
ถวิลวดี บุรีกุลและคณะ (๒๕๔๖).	ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แก่ ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง การอาศัยอยู่ในเขตเมือง-ชนบท สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ข่าวสารและความสนใจทางการเมือง ความเชื่อมั่นต่อองค์กรอิสระ และประสิทธิภาพทางการเมือง

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ในสังคมสมัยใหม่ ประชาธิปไตยนั้นในฐานะระบอบการปกครองที่ยอมรับในอำนาจของประชาชนต่อระบบระเบียบและกระบวนการทางการเมือง อาจจำแนกรูปแบบออกได้ ของประชาธิปไตยออกได้เป็น ๒ ประเภทด้วยกันนั่นคือ ประชาธิปไตยทางตรง ซึ่งเป็นลักษณะของการปกครองที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมมีเสียงในการปกครองโดยตรงได้ในกระบวนการกำหนดนโยบายเพื่อบริหารประเทศได้โดยตรง ในรูปของการรวมกลุ่มกับชุมนุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกันในเรื่องการเมือง ซึ่งพบเห็นได้บางรัฐเล็ก ๆ ในสหรัฐอเมริกาในปัจจุบันหรือย้อนหลังลงไปถึงยุคนครรัฐกรีกโบราณ ที่ได้รับการกล่าวอ้างถึงในฐานะต้นแบบแห่งประชาธิปไตยทางตรงแต่

ด้วยข้อจำกัดของสังคมสมัยใหม่นั้น ทั้งในเชิงโครงสร้างความสลับซับซ้อนของสังคมเก่าและปริมาณคนในสังคมที่มากขึ้น ประชาชนทุกคนจึงไม่อาจสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองได้ทั้งหมด ทั้งยังเป็นการยากลำบากในทางปฏิบัติที่จะสร้างกลไกรองรับการแสดงส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชนทั้งหมดในสังคมได้อย่างรัดกุม จึงได้เกิดรูปแบบของประชาธิปไตยอีกประเภทหนึ่งคือ ประชาธิปไตยโดยการใช้อำนาจทางอ้อมของประชาชนผ่านผู้แทน (Representative Democracy) เพื่อใช้อำนาจทางการบริหารปกครองไม่ว่าจะผ่านระบบรัฐสภาหรือไม่ก็ตาม ในบรรดากระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวแทนในการใช้อำนาจทางการเมืองแทนประชาชนนั้นเป็นที่ ยอมรับว่าการเลือกตั้งเป็นรูปแบบพื้นฐานที่เหมาะสมที่สุดภายใต้รูปแบบอันหลากหลายของการให้ได้มาซึ่งผู้แทนของประชาชน การเลือกตั้งถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่สะท้อนแสดงออกซึ่งเจตจำนง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการส่งบุคคลหรือคณะบุคคลเชิงกลุ่มการเมืองที่มีอุดมการณ์และแนวนโยบายในการใช้อำนาจอันสอดคล้องกับความต้องการของตนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด รวมตลอดจนถึงการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนเป็นองค์รวมและท้ายที่สุดคือการสร้างความกินดีอยู่ดีให้แก่ตน ในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย

การเลือกตั้งจึงเป็นเครื่องมืออันสำคัญและเป็นช่องทางให้ประชาชนสามารถแสวงหาทางเลือกในการปกครองและสนองความต้องการของเขาเอง พิจารณาในทางทฤษฎี การเลือกตั้งถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทางการเมือง ที่เป็นพื้นฐานของการปกครองในระบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้สำคัญอันหนึ่งว่าในช่วงเวลาหนึ่ง คณะบุคคลใดจะได้ทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ และประเทศจะเป็นไปในแนวทางใดก็ด้วยความเห็นชอบหรือฉันทานุมัติของประชาชนส่วนใหญ่จากกระบวนการเลือกตั้ง ซึ่งอาจจะมีเหตุผลหรือปัจจัยที่นำฟงรองรับหรือเป็นไปโดยอาศัยความรู้สึกบางประการ ผ่านนโยบายของผู้สมัครและพรรคการเมืองที่ผู้สมัครสังกัดนั่นเอง

๒.๔.๑ ความหมายของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง (Election) เป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของการปกครองในระบบประชาธิปไตยเพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งเจตนาารมณ์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศ ในอันที่จะมอบความไว้วางใจในตัวแทนของปวงชนไปใช้อำนาจแทนตน การออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตยอันจะเห็นได้เด่นชัดจากบทบัญญัติข้อ ๒๑ (๑) แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) สรุปใจความสำคัญได้ว่า “เจตจำนงของประชาชนนั้นย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาลที่เป็นผู้ปกครองเจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงออกโดยการเลือกตั้งอันสุจริต ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตาม

กำหนดเวลาด้วยการลงคะแนนเสียงของชายหญิง โดยถือหลักคนละหนึ่งเสียงเท่ากันและกระทำเป็นการลับด้วยวิธีการอื่นใดที่จะรับประกันในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นไปโดยเสรีภาพ”

การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เป็นกิจกรรมทางการเมืองอันแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ด้วยการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาล เป็นกลไกแสดงออกถึงซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องสนับสนุนให้มีการปฏิบัติจัดทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมืองการปกครอง และการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่มีผลกระทบต่อประชาชน^{๓๔}

การเลือกตั้งที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการออกเสียงลงคะแนนตามความเห็นของตนเอง โดยอิสระว่าจะเลือกใครเป็นตัวแทนของตนเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยบริหารกิจการของประเทศ ผู้ที่จะได้รับเลือกตั้งนั้นจะเป็นผู้สมัครใจเสนอตัวเข้าไปให้ประชาชนเลือกและผู้ที่ได้รับเลือกด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่นั้นจะเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้แทนของประเทศมีสิทธิตามที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนให้เข้าร่วมเป็นคณะบุคคลดำเนินการบริหารและปกครองเป็นต้น การเลือกตั้ง หมายถึง เป็นกระบวนการทางการเมืองและการปกครอง เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนในการปกครองประเทศ เจตจำนงดังกล่าวนี้ปรากฏอยู่ในลักษณะของการเรียกร้อง (Demand) หรือสนับสนุน (Support) ต่อการตัดสินใจทั้งหลายในระบบการเมือง

การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมือง (Participation) อันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้อง หรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือการละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง หรือตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนสังคม โดยประชาชนทั่วไปเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์นโยบายและวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตนด้วยความคาดหวังว่าผู้แทนหรือพรรคการเมืองนั้นที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้นจะนำอุดมการณ์ และนโยบายในการบริหารประเทศและทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกในการเมืองปกครองของประชาชน นั่นเอง

การเลือกตั้ง (Election) มีนัยความหมายจำแนกออกได้เป็นสองแง่กล่าวคือ การเลือกตั้งในแง่มุมของกฎหมายและการเลือกตั้งแง่มุมปรัชญา โดยในส่วนแรก การเลือกตั้งในแง่มุมของกฎหมายนั้น เป็นการพิจารณาจากกฎหมายการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยทั่วไปแล้วจะมีสภาพอยู่

^{๓๔} กนก วงษ์ตระหง่าน, การเมืองในระบอบประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐), หน้า ๔๑-๔๓.

๓ ประการคือ^{๓๕} การเลือกตั้งที่เป็นสิทธิ (Rights) ในแง่นี้ การเลือกตั้งถือเป็นสิทธิที่มีความสำคัญ ประการหนึ่งที่รัฐจะต้องให้ความคุ้มครอง การเลือกตั้งในฐานะที่เป็นอภิสิทธิ์ (Privilege) เป็นการที่ผู้ลงคะแนนเสียงมีความเป็นอิสระที่จะเลือกกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ ที่ได้รับการยอมรับจากกฎหมาย ปราศจากการแทรกแซงหรือเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นเป็นต้น และการเลือกตั้งในฐานะที่เป็นหน้าที่ (Duty) อันหมายถึง การที่บุคคลจำเป็นต้องกระทำการหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีสภาพเป็นหน้าที่จึงเป็นไปโดยที่กฎหมายได้ระบุหรือบังคับให้ผู้ลงคะแนนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่ากฎหมายได้ระบุหรือบังคับให้ผู้ออกเสียงลงคะแนนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยถือเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งที่ต้องกระทำ กระลงคะแนนเสียงที่กำหนดไว้หน้าที่ทางการเมืองของประชาชนโดยผลทางบังคับของกฎหมายนั้นเป็นเช่นนี้ ยกตัวอย่างได้แก่ประเทศไทย ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้กำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทย หากเพิกเฉยจะต้องถูกลงโทษด้วยการเสียสิทธิทางการเมืองเป็นเด็ดขาดบางประการเป็นต้น ในส่วนที่สอง การเลือกตั้งในแง่มุมปรัชญา แบ่งออกได้เป็น ๓ ประการดังนี้

ประการแรก การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีสภาพเป็นสิทธิตามธรรมชาติ เป็นสิทธิที่เกิดมากับบุคคลในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของรัฐบาล ทั้งนี้เพราะบุคคลย่อมเสมอภาคกัน อันมีลักษณะตามธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งหากบุคคลผู้ใดเป็นผู้บรรลุนิติภาวะแล้วย่อมมีความเป็นผู้ใหญ่และไม่มีลักษณะต้องห้ามแล้ว จะมีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ประการที่สอง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีสภาพเป็นภารกิจสาธารณะอย่างหนึ่ง ความก้าวหน้าของสังคมย่อมขึ้นอยู่กับการปฏิบัติงานของบุคคลให้เป็นไปตามหน้าที่อย่างชาญฉลาด เมื่อเป็นดังนี้แล้ว การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจึงจำกัดเฉพาะแก่บุคคลที่เหมาะสมเท่านั้นและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยดีเท่านั้น การดำเนินการตามแนวนั้นนี้ บุคคลจึงอาจถูกกำหนดสิทธิในการลงคะแนนได้เสมอ หากเมื่อปรากฏว่าบุคคลใดนั้นเข้าลักษณะที่ไม่สามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้อย่างถูกต้องเลยรัฐบาลนั้นแล้ว พรรครัฐบาลหรือพรรคร่วมรัฐบาล ในวันที่มีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น หรือวันเลือกตั้งเป็นสำคัญอย่างยิ่ง

ประการที่สาม การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นมีสภาพเป็นสิทธิคัดค้านการกระทำได้ กล่าวคือ ผู้ออกเสียงลงคะแนนที่คัดค้านการกระทำหรือนโยบายของรัฐ จะลงคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคการเมืองที่ตรงกันข้ามกับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สนับสนุนรัฐบาลหรือร่วม

^{๓๕} เดวิท บัทเลอร์และคณะ (Butler et al.), *Democracy at the Polls: A Comprehensive Study of Competitive National Election* (ตีพิมพ์เมื่อปี ค.ศ. 1981), p. 344.

สรุปได้ว่า คำนียามของการเลือกตั้งได้หมายความว่า กระบวนการและกิจกรรมทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ทั้งบทบาทในแง่การกำหนดตัวผู้บริหารประเทศ และการแสดงบทบาทตามเจตนารมณ์ในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารประเทศของผู้มีอำนาจปกครอง ด้วยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาลอีกด้วย หรือเป็นการที่ประชาชน ได้แสดงออกซึ่งมีส่วนร่วมทางการเมืองอีกด้วย

๒.๔.๒ ความสำคัญของการเลือกตั้ง

ความสำคัญของการเลือกตั้งไว้ว่า การเลือกตั้งเป็นหลักการสำคัญของระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยเริ่มแรก ซึ่งก็คือ การให้พลเมืองจำนวนมากที่สุด ได้ใช้อำนาจอธิปไตยในการปกครอง ซึ่งก็มิอาจทำได้ในทางปฏิบัติเนื่องจากพลเมืองมีจำนวนมาก ที่จะจัดการปกครองตนเอง นอกจากนี้พลเมืองบางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการปกครองที่เพียงพอ ในขณะที่ประชาชนบางส่วนต้องมีภาระหน้าที่ในการประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวอีกด้วย การปกครองแบบประชาธิปไตยโดยตรงจึงได้ถูกเปลี่ยนมาเป็นการให้ประชาชนได้ใช้อำนาจอธิปไตย^{๓๖} ผ่านทางผู้แทน กล่าวคือ ให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งบุคคลจำนวนหนึ่งไปทำหน้าที่เป็นผู้แทนที่เขาเห็นว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถให้ไปทำหน้าที่ในการอำนาจรัฐแทนเขา

จำแนกความสำคัญของการเลือกตั้งไว้ ๒ ลักษณะดังนี้

ก. ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางทฤษฎี

ในทางทฤษฎีกล่าวได้ว่า ทฤษฎีการแบ่งอำนาจอธิปไตยออกเป็นสามส่วนคืออำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการ มีความเชื่อมโยงกับปรัชญาการเลือกตั้ง กล่าวคือ การเลือกตั้งจะเป็นที่มาของกลไกผู้ใช้อำนาจอธิปไตยในประเทศประชาธิปไตยเท่านั้น ในความหมายนี้ การเลือกตั้งจึงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นที่ยอมรับในอำนาจของประชาชนในการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งได้มีการมอบอำนาจให้กับตัวแทนของประชาชนไปปฏิบัติการแทนตามกระบวนการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ การเลือกตั้งจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีสิทธิลงคะแนนเสียงได้มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยด้วยการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ และมีความสัมพันธ์กับอำนาจทางฝ่ายบริหาร ความสำคัญของการเลือกตั้ง

^{๓๖} สารานุกรมบริแทนนิกา (Encyclopedia of Britannica), **อำนาจอธิปไตย**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://en.wikipedia.org/wiki/Sovereignty> [๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒].

ในทางทฤษฎีที่เป็นไปตามนัยแห่งทฤษฎีประชาธิปไตยแบบคลาสสิก นี้ บ่งชี้ให้เห็นว่า การเลือกตั้งเป็นการเลือกรัฐบาลที่จะเข้ามาปกครองประเทศ^{๓๗}

ข. ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางปฏิบัติ

การเลือกตั้งในทางปฏิบัตินั้น ได้มีความสำคัญในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์ โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตย อันเห็นได้เด่นชัดจากบทบัญญัติเชิงบังคับข้อ ๒๑ แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ซึ่งสรุปใจความสำคัญไว้ว่า "เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจการปกครองของรัฐบาล เจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงโดยการเลือกตั้งอันสุจริตเท่านั้น ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามกำหนดเวลาวาระ ด้วยการลงคะแนนเสียงของชายหญิง โดยถือหลักคนละหนึ่งเสียงเท่ากัน และกระทำการลับ ด้วยวิธีการอื่นใดที่รับประกันได้ว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะเป็นไปโดยเสรี" ในแง่นี้ การเลือกตั้งจะเป็นกระบวนการทางปฏิบัติหรือขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของประเทศที่ปกครองด้วยระบอบเสรีประชาธิปไตย และในทางปฏิบัตินี้ อาจจัดแบ่งความสำคัญของการเลือกตั้งออกได้เป็น ๖ ประการ ประกอบด้วย

ประการแรก การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงหรือความต้องการของประชาชนในการที่มีส่วนร่วมทางการเมือง การเลือกตั้งจึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้นกับระบบการเมือง

ประการที่สอง การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่มีผลต่อการจัดตั้งรัฐบาลและการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล โดยเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยสันติวิธี ก่อให้เกิดการหมุนเวียนเปลี่ยนผ่านอำนาจได้อย่างดี ห่วงกันการผูกขาดอำนาจและการฉ้อราษฎร์บังหลวง

ประการที่สาม การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างสถาบันทางการเมืองกับประชาชนเป็นอย่างดี หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นกลไกที่สร้างความเชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างส่วนบน อันประกอบด้วยรัฐสภา รัฐบาลและศาล กับโครงสร้างส่วนล่าง ซึ่งก็คือประชาชน โดยผ่านการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ประการที่สี่ การเลือกตั้งเป็นกระบวนการนั้น กลไก และขั้นตอนที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย หรือเป็นสัญลักษณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งทำให้การเลือกตั้งเป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันการใช้ความรุนแรงทางการเมืองได้ การปฏิวัติ รัฐประหาร เมื่อการเมืองเกิดวิกฤตการณ์ การเลือกตั้งในแง่ที่จึงเป็นเครื่องมือประการหนึ่งที่จะใช้ลดความขัดแย้ง

---

^{๓๗} พรรคศักดิ์ ผ่องแผ้ว, “การเลือกตั้งกับการพัฒนาทางการเมือง”, ใน เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการพัฒนาทางการเมืองไทย, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๔), หน้า ๑๖.

ประการที่ห้า การเลือกตั้งก่อให้เกิดบูรณาการทางสังคมและความรู้สึกในทางปฏิบัติที่ต่าง ต้องมีสิทธิหน้าที่ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญทั้งในทางการเมืองและ สังคมไทย ในการสร้างความรู้สึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย และการเป็นเจ้าของ ประเทศชาติของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือเป็นกิจของพลเมืองที่พลเมืองในประชาคม การเมืองจะต้องปฏิบัติ

ประการที่หก การเลือกตั้งก่อให้เกิดการกลมเกลียวทางการเมือง ทั้งนี้เพราะมีกิจกรรม ทางการเมืองหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง โดยเฉพาะการหาเสียง ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ เกิดการสื่อสารถ่ายทอดความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสร้างเสริมการเรียนรู้ระหว่างกันจน นำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองร่วมกันในที่สุด

การเลือกตั้งมีผลสำคัญต่อการเมืองประการหนึ่ง และเป็นสิ่งกำหนดผู้ที่จะเข้าหรือออก จากการดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งหากจะกล่าวให้กระชับก็คือการเข้าออกจากอำนาจทาง การเมือง (ทัศนะผู้เขียนบทความ) และมีความสำคัญต่อระบบการเมือง คือ

ประการแรก การเลือกตั้ง สร้างความชอบธรรมให้แก่ระบบระเบียบการปกครอง เช่น การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือผู้ปกครองโดยสันติ ทำให้รัฐบาลนั้นเป็นรัฐบาลในนามของสังคม ประชาชน เพราะได้รับความยินยอมให้เข้าปฏิบัติหน้าที่จากประชาชน และทำให้ประชาชนผู้อยู่ใต้การ ปกครองเกิดความผูกพันกับนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลที่ตนเลือกเข้าไปทำหน้าที่ และทำให้เกิด ความรู้สึกว่าตนมีส่วนในการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ทั้งรัฐบาลก็จะเรียกร้องให้ประชาชนเสียสละเพื่อ ประเทศได้ ลักษณะดังกล่าวนี้ จะช่วยเสริมสร้างความชอบธรรมแก่รัฐบาลมากกว่าการเปลี่ยนแปลง รัฐบาล

ประการที่สอง การเลือกตั้ง เป็นกลไกเชื่อมโยงที่สะท้อนทัศนคติของสาธารณชนต่อ นโยบายของรัฐบาลและกำหนดแนวทางของนโยบายการบริหารออกมาเป็นการเลือกตั้งนั้น ก่อให้เกิด คุณประโยชน์แก่ประชาชนมากมายหลายประการ

ประการสาม การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งอย่างพร้อมเพรียงกัน จะทำให้ได้มาซึ่ง ผู้แทนราษฎรที่เป็นตัวแทนของประชาชนเป็นส่วนใหญ่อย่างแท้จริง ในทางตรงข้ามกัน หากประชาชน ไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อย ผู้แทนราษฎรก็มักจะไม่มีความมวลชนที่กว้างขวาง ผู้แทนราษฎรที่ได้รับการ เลือกตั้งก็มีสภาพเป็นผู้แทนของเสียงส่วนน้อย

ประการที่สี่ การเลือกตั้งที่เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ย่อมเป็นสิ่งที่สะท้อนให้ผู้สมัครรับ เลือกตั้งใช้ข้อเท็จจริงโดยเฉพาะทางการเงินเพื่อให้ได้รับโอกาสในการเลือกตั้งลดน้อยลง ในขณะที่เดียวกัน การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรมก็เป็นช่องทางที่เปิดต่อคนที่มีความรู้ความสามารถให้เข้ามาสมัครรับ

เลือกตั้งได้มากขึ้น และโอกาสที่คนมีความรู้ความสามารถจะได้รับการเลือกตั้งก็จะมีมากขึ้นตามไปด้วย

ประการที่ห้า การเลือกตั้งเป็นการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย เองจากการเลือกตั้งถือเป็นหัวใจของการปกครองระบอบนี้ แต่หากประชาชนไม่สนใจไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง โดยนอนหลับทับสิทธิ์แม้จะมีการกำหนดให้การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญระบุไว้ก็ตาม

สรุปได้ว่า การเลือกตั้งนั้น กระบวนการและกิจกรรมทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ทั้งบทบาทในแง่การกำหนดตัวผู้บริหารประเทศ และการแสดงบทบาทตามเจตนารมณ์ในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารประเทศของผู้มีอำนาจปกครองนั้น ด้วยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาล หรือเป็นการที่ประชาชน ได้แสดงออกซึ่งมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการออกเสียงลงคะแนนเลือกตัวแทนของเขาตามความเห็นโดยอิสระว่าจะเลือกผู้ใดเป็นตัวแทน

๒.๔.๓ ประเภทของการเลือกตั้ง

การพิจารณาแบ่งประเภทของการเลือกตั้งนั้นอาจใช้หลักเกณฑ์ต่างๆ ได้หลายวิธี เช่น ลักษณะที่มาของการจัดการเลือกตั้ง การกำหนดเขตเลือกตั้ง วิธีการคิดคะแนน โดยพอที่จะสามารถแบ่งประเภทของการเลือกตั้งออกได้เป็น ๔ ประเภท คือ

๑. การเลือกตั้งทั่วไป (General Election) คือ การเลือกตั้งที่มีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั่วประเทศในการมาลงคะแนนเสียงพร้อมๆ กัน เป็นการเลือกตั้งคราวเดียวกันทั้งประเทศ ซึ่งจะเป็นเครื่องชี้วัดกระแสทางการเมืองของประเทศได้เป็นอย่างดี แต่กระนั้น การเลือกตั้งทั่วไปก็ยังเป็นภาพสะท้อนความคิดเห็นแนวโน้มของกระแสความคิดทางการเมืองในประชาชนในประเทศหรือในเขตเลือกตั้งนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี

๒. การเลือกตั้งซ่อม (By Election) เป็นการเลือกตั้งบุคคลเข้าไปทำหน้าที่แทนในกรณีต่างๆตามที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากบุคคลนั้นขาดจากสมาชิก เช่น ตาย ลาออกถูกถอดถอนออกจากตำแหน่ง เป็นต้น ก็จะมีการเลือกตั้งซ่อมเพื่อให้ได้ผู้แทนประชาชนเข้าไปทำหน้าที่ในตำแหน่งนั้นๆ แทนบุคคลเดิม แต่มีบางกรณีที่มีคำพิพากษา หรือคำวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งที่ผ่านมาเป็นไปโดยมิชอบซึ่งเป็นการขาดสมาชิก และกำหนดให้เป็นการเลือกตั้งอีกประเภทหนึ่ง เรียกว่า การเลือกตั้งซ้ำ (Reelection)

๓. การเลือกตั้งเพิ่ม เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนหลาย ๆ จังหวัดหรือหลายเขตเลือกตั้งในคราวเดียวกัน แต่มิใช่การเลือกตั้งทั้งประเทศ

๔. การเลือกตั้งซ้ำ (Re-election) คือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่อีกครั้งหนึ่งในกรณีที่สภานิติบัญญัติหรือศาลยุติธรรม/ศาลรัฐธรรมนูญ อันรวมไปถึงองค์การที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้งที่กฎหมายให้อำนาจไว้วินิจฉัยว่าการเลือกตั้งนั้นเป็นโมฆะ หรือผิดต่อบทกฎหมายและได้มีคำสั่งที่ขอให้เพิกถอนเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่แทนตำแหน่งที่พ้นไป ซึ่งอาจจะเป็นรายบุคคลหรือรายเขตเลือกตั้งก็ได้การสังกัดกลุ่มการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ก็เป็นเกณฑ์อีกประการหนึ่งที่ใช้เพื่อจำแนกรูปแบบหรือชนิดของการเลือกตั้ง ซึ่งใช้กันอยู่ในการเลือกตั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น^{๓๘}

จำแนกประเภทของการเลือกตั้งตามเกณฑ์แบบนี้ไว้ ๒ ประเภทคือ

การเลือกตั้งแบบอิงสังกัด (Partisan Election) เป็นการเลือกตั้งที่ปรากฏในระดับชาติหรือระดับประเทศ และการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นบางตำแหน่งได้แก่ การเลือกตั้งประธานาธิบดี วุฒิสมาชิกผู้แทนราษฎร ผู้ว่าการรัฐ สมาชิกสภานิติบัญญัติ นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเมือง เป็นต้น กับอีกประเภทหนึ่งคือ การเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัด (Non-partisan Election) เป็นแบบที่ผู้สมัครไม่ต้องอิงสังกัดซึ่งในบางรัฐใช้เป็นรูปแบบของการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี^{๓๙} สมาชิกสภาเมืองหรือแม้แต่คณะกรรมการบริหารโรงเรียนในท้องถิ่นก็ใช้รูปแบบนี้ เทอร์เนอร์ กล่าวไว้ด้วยว่า มากกว่าหนึ่งในสามของรัฐและท้องถิ่นต่าง ๆ ของอเมริกา รวมทั้งการเลือกผู้พิพากษาศาลแห่งรัฐ ใช้ลักษณะการเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัด ทั้งนี้แต่ละประเภทของการเลือกตั้งดังกล่าว ต่างก็มีข้อดีข้อเสียด้วยกันทั้งสิ้นกล่าวคือ การเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัดนั้นได้รับความนิยมจากประชาชนอย่างมาก ด้วยเหตุที่ว่าผู้ได้รับเลือกตั้งจะยังประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่นและรัฐของตนได้มากกว่าการที่ผู้สมัครมีสังกัด โดยเฉพาะการสังกัดพรรคการเมือง ซึ่งจะได้รับการสนับสนุนทางการเงินในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งและการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ในขณะที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัด จะมีได้รับความสนับสนุนและความช่วยเหลือทางการเงินจากรัฐแต่อย่างใด เมื่อพิจารณาการแบ่งประเภทของการเลือกตั้งไม่อิงสังกัดตามทัศนะของเทอร์เนอร์และคณะดังกล่าวจะพบว่า การเลือกตั้งในระดับชาติของประเทศไทย

ซึ่งได้แก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะเป็นการเลือกตั้งแบบอิงสังกัดพรรคการเมือง ในขณะที่การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา และการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น เช่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนายกเทศมนตรี

^{๓๘} วุชรา ไชยสาร, ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่, (กรุงเทพมหานคร : นิติธรรม, ๒๕๔๑), หน้า ๖๐.

^{๓๙} วิสุทธิ์ โปธิแทน, ประชาธิปไตย: แนวความคิดและตัวแบบประเทศประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓), หน้า ๕๔.

เป็นต้น เป็นการเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัด แม้ในทางจริงแล้วเรามักจะได้ยินอยู่เสมอว่า การเลือกตั้งผู้แทนประชาชนดังกล่าวนี้ มักมีพรรคการเมืองหนุนหลังหรือให้การสนับสนุนไม่ทางหนึ่งก็ทางใด อันก็มักจะเป็นไปในทางลับ

๑. ระบบการเลือกตั้ง

ระบบการเลือกตั้ง มีฐานะเป็นระบบการคิดคะแนนของผู้ที่มาลงคะแนนเสียงในเลือกตั้งเพื่อชี้ขาดว่าใครเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่ประชาชนได้เลือกในสภาหรือฝ่ายบริหารในกรณีที่มีเสียงข้างมากและได้รับการเลือกจากสภาผู้แทนราษฎรไปเป็นรัฐบาลในประเทศที่ใช้รูปแบบการปกครองแบบรัฐสภาอีกด้วย ระบบการเลือกตั้งโดยทั่วไปที่ใช้กันอยู่สำหรับประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบัน สามารถแยกประเภทออกได้ออกโดยพิจารณาจากความเห็นของ ไนมิและไวส์เบิร์ก ที่กล่าวว่าวิธีการเลือกตั้งอาจกำหนดขึ้นโดยให้เลือกบุคคลหนึ่งจากบุคคลที่เป็นผู้สมัคร อีกหลายคน และผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดก็จะเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ซึ่งเรียกรูปแบบนี้ว่า “ระบบการเลือกตั้งโดยอาศัยเสียงข้างมาก” ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นระบบที่มีวิวัฒนาการไปตามขั้นตอนของประวัติศาสตร์ โดยเริ่มต้นจากประเทศอังกฤษ หรืออาจใช้วิธีการเลือกผู้สมัครจากทั้งบัญชีผู้รับสมัครเลือกตั้งซึ่งพรรคการเมืองเป็นผู้จัดทำไว้ ที่มักเรียกกันว่า “ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วน” โดยขยายความวิธีการหรือระบบการเลือกตั้งไว้ว่า ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก อาจมีวิธีดำเนินการแตกต่างกันไปหลากหลายรูปแบบ แต่ก็มีคุณลักษณะที่สำคัญคือกำหนดให้ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดนั้นได้รับเลือกเป็นผู้แทน ไม่ว่าจะคะแนนเสียงที่ได้มานั้นจะเป็นเสียงส่วนใหญ่หรือไม่ หรือที่เรียกกันว่า ในขณะที่ผู้ที่ได้รับคะแนนในลำดับรองลงมา หากเกินกว่าจำนวนที่กำหนดนั้นให้มีได้ในเขตเลือกตั้งนั้นๆ ก็เป็นคะแนนที่สูญเปล่า ไม่มีลักษณะของการขึ้นบัญชีไว้เพื่อรอทดแทนกรณีผู้ที่ได้รับเลือกในลำดับที่สูงขึ้นไปพ้นสถานภาพ ซึ่งก็ถือว่าเป็นวิธีหรือระบบการเลือกตั้งโดยอาศัยเสียงข้างมากอย่างเคร่งครัด จนเป็นที่กล่าวถึงว่าแท้จริงนั้น ระบบนี้มีได้ให้ความสนใจกับเสียงกลุ่มน้อยเลย ประเทศที่ใช้ระบบนี้ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ สวีเดน และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตของไทยในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ดี ด้วยข้อเสียของระบบเสียงข้างมากนั้น ที่ทำให้เสียงส่วนน้อยที่ไม่ได้รับเลือกในกลุ่มจำนวนผู้แทน ที่ต้องการต้องสูญเปล่าไป หลายประเทศในยุโรปตะวันตกเช่น ฝรั่งเศส จึงพัฒนารูปแบบการเลือกตั้งดังกล่าวมาเป็นวิธีการที่เรียกว่า “ระบบเสียงข้างมากสองรอบ” คือ ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเสียงมากที่สุดนั้น จะต้องเกินกว่าครึ่งบวกหนึ่ง (หรือ ๕๐%+ ๑ เสียง) ของคะแนนเสียงทั้งหมด(Absolute Majority) ด้วย ในกรณีที่ ไม่มีผู้สมัครรายใดได้รับคะแนนเสียงถึงจำนวนดังกล่าวจะต้องมีการเลือกตั้งใหม่ในรอบที่สอง ซึ่งในครั้งที่สองนี้ ผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดและลำดับรองลงมา จะได้รับการ

เลือกตั้งจนครบตามจำนวนที่ต้องการ^{๔๐} อีกแบบหนึ่งคือ ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วน (Proportional Representation) เป็นการเลือกตั้งโดยกำหนดให้ผู้ลงคะแนนเลือกจากบัญชีรายชื่อ ผู้สมัครที่พรรคการเมืองเสนอเป็นบัญชี ๆ ไป ผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงตามส่วนแห่งคะแนนเสียงทั้งหมด จะเป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งในรูปแบบนี้ ระบบการเลือกตั้งดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่ออุดช่องว่างของการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก โดยคำนึงถึงโอกาสในการได้รับเลือกตั้งของคนที่มีเสียงข้างน้อย ซึ่งเท่าที่เป็นการสะท้อนความคิดเห็นของประชาชนทั่วทั้งหมัด และยังเป็นการบังคับทางอ้อมให้บุคคลกลุ่มต่าง ๆ จำเป็นต้องร่วมมือกันเพื่อจัดตั้งหรือรวมกลุ่มทางเป็นพรรคการเมือง ประเทศที่ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบนี้ได้แก่ นอร์เวย์ สวิตเซอร์แลนด์ และประเทศไทย ภายหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยปัจจุบัน ได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งแบบนี้ไว้ด้วยดังนั้น และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับการเลือกตั้งแบบสัดส่วนของประเทศเยอรมันแล้ว จะพบว่า ระบบสัดส่วนของไทยมีลักษณะที่ใกล้เคียงกันอย่างยิ่ง กล่าวคือ ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนจะเป็นแบบที่มีการเลือกตัวบุคคลเป็นส่วนมาก

โดยกำหนดให้ผู้ลงคะแนนทุกคนมีสิทธิลงคะแนนเสียงได้คนละ ๒ คะแนน คะแนนแรกเป็นคะแนนที่ออกเสียงให้แก่ผู้รับสมัครจากเขตเลือกตั้ง (Apportionment) ซึ่งมีได้เขตเลือกตั้งละหนึ่งคนส่วนอีกคะแนนหนึ่งใช้เลือกพรรคการเมือง ซึ่งจะมีความสำคัญมากเพราะเป็นส่วนที่ใช้ชี้ขาดต่อสถานภาพของพรรคการเมืองนั้นในท้ายที่สุดเมื่อมีการพิจารณาคะแนนนั้นๆ ตามสัดส่วนแล้ว ในกรณีประเทศไทย หากสัดส่วนเสียงจากระบบบัญชีรายชื่อได้ต่ำกว่าร้อยละ ๕ จากคะแนนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่ได้ลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อพรรคการเมือง ก็จะมีผลให้พรรคการเมืองนั้นถูกยุบไป ในขั้นต้นคะแนนจากบัญชีรายชื่อ หรือที่เรียกกันว่าปาร์ตี้ลิสต์จะบอกว่า พรรคการเมืองได้ที่นั่งในสภาเป็นจำนวนเท่าใด และมีใครบ้างในบัญชีรายชื่อเรียงตามลำดับลงไปจะได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของประเทศไทย ยังกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากระบบบัญชีรายชื่อเท่านั้นจึงจะมีสิทธิอื่นๆ ทำหน้าที่ในตำแหน่งบริหารหรือรัฐมนตรีตำแหน่งต่าง ๆ ได้ โดยความเช่นนี้เท่ากับว่า หากผู้แทนราษฎรจากระบบแบ่งเขตเลือกตั้งรายใดต้องการจะไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี จะไม่สามารถกระทำได้เลย เว้นแต่จะต้องลาออกจากสถานะนั้นและจัดการเลือกตั้งซ่อม (By-election) ทดแทนตำแหน่งที่ว่างลง ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบบัญชีรายชื่อที่ได้รับการดำรงตำแหน่งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฝ่ายบริหาร ก็จะต้องพ้นจากสมาชิกภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเช่นกัน แต่ไม่ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ แต่ให้เลื่อนลำดับของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในบัญชีรายชื่อถัดไปขึ้น มาแทนระบบการเลือกตั้งอีกแบบ

^{๔๐} สมบัติ อารังธัญวงศ์, การเมืองอังกฤษ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, ๒๕๔๔), หน้า ๑๖๓-๑๖๔.

หนึ่งที่ปรากฏให้เห็นคือ ระบบการเลือกตั้งแบบผสม ซึ่งเป็นการผสมระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากและการเลือกตั้งแบบสัดส่วนร่วมกัน ซึ่งก็สามารถแยกออกได้เป็น ๒ รูปแบบหลักคือ

๑. ระบบการเลือกตั้งแบบผสมที่แยกการคิดคะแนนเสียงข้างมาก แต่สำหรับเขตเลือกตั้งใหญ่จะใช้วิธีคิดแบบสัดส่วน ตัวอย่างประเทศที่ใช้ระบบการเลือกตั้งรูปแบบผสมลักษณะนี้ได้แก่ประเทศฝรั่งเศส ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งฉบับลงวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๑๙๕๑ และ

๒. ระบบที่ใช้วิธีการคิดคะแนนแบบเสียงข้างมากในเขตเลือกตั้งทั้งหมด แต่ในขณะเดียวกันก็ให้มีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรอีกจำนวนหนึ่งตามระบบสัดส่วนควบคู่กันไป ระบบนี้ใช้อยู่ในประเทศเกาหลีใต้ ญี่ปุ่นและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

๒. จำนวนและที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๕๐๐ คน มาจาก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๕๐ คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบรายชื่อจำนวน ๑๕๐ คน เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๕๐ เขต ๑ ละ ๑ คน รวม ๓๕๐ คน ใช้รูปแบบเขตเดียวเบอร์เดียว ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะลงคะแนนเลือกตั้งได้คนละ ๑ คะแนนโดยจะเลือกผู้สมัครใดหรือไม่เลือกผู้ใดเลยก็ได้ ผู้สมัครที่ได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนเสียงสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกตั้งในเขตนั้น หากมีผู้สมัครได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากันหลายคนให้ใช้วิธีจับฉลาก จากนั้น กกต. จะนำคะแนนของผู้สมัครทุกคนของทุกเขตของพรรคที่ส่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อไปรวมกัน เพื่อคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคต่อไป

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแล้วให้มีสิทธิส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อได้พรรคละ ๑ บัญชี จำนวนไม่เกิน ๑๕๐ คน โดยรายชื่อต้องไม่ซ้ำกับพรรคอื่นหรือซ้ำกันแบบแบ่งเขต

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อมีจำนวน ๑๕๐ คน มาจากบัญชีรายชื่อแต่ละพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อพึงจะได้รับโดยให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๑. นำคะแนนของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และทุกพรรคที่ส่งแบบบัญชีรายชื่อ **หาร** ด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ ๕๐๐

๒. นำคะแนนเฉลี่ยตามข้อ ๑. ไป **หาร** คะแนนของแต่ละพรรคที่ได้รับจากคะแนนของผู้สมัครแบบแบ่งเขต ผลลัพธ์ได้คือ จำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคพึงมี

๓. นำจำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่แต่ละพรรคพึงมีตามข้อ ๒. ลบ ด้วยจำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตแต่ละพรรคที่ได้รับ ผลลัพธ์ที่ได้คือ จำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อของพรรคนั้น

ถ้าพรรคใดได้จำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเท่ากับหรือมากกว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคพึงมีตามข้อ ๒. พรรคนั้นได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามจำนวนที่ได้รับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต โดยจะไม่ได้รับการจัดสรร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่ออีก

ถ้าพรรคใดได้จำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตน้อยกว่าจำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่พรรคพึงมีตามข้อ ๒. จะได้รับการจัดสรร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากบัญชีรายชื่อให้ครบตามจำนวนที่พึงมี^{๔๑}

จากแนวคิดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เป็นกิจกรรมทางการเมืองอันแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยโดยใช้หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ได้หลายวิธี เช่น ลักษณะที่มาของการจัดการเลือกตั้ง การกำหนดเขตเลือกตั้ง วิธีการคิดคะแนน โดยพอที่จะสามารถแบ่งประเภทของการเลือกตั้งออกเป็น ๔ ประเภท คือ ๑. การเลือกตั้งทั่วไป ๒. การเลือกตั้งซ่อม ๓. การเลือกตั้งเพิ่ม ๔. การเลือกตั้งซ้ำ (Re-election) เพื่อกำหนดตัวผู้บริหารประเทศ ฝ่าย นิติบัญญัติและการบริหารกิจการของประเทศ โดยประชาชน

ตารางที่ ๒.๖ แสดงการสังเคราะห์ความหมายของการเลือกตั้ง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
กนก วงษ์ตระหง่าน (๒๕๓๐)	การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เป็นกิจกรรมทางการเมืองอันแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ด้วยการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาล เป็นกลไกแสดงออกถึงซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องสนับสนุนให้มีการปฏิบัติจัดทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง

^{๔๑} สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, คู่มือประชาชนรณรงค์เผยแพร่การเลือกตั้ง ส.ส. วันอาทิตย์ที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒, (๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒), หน้า ๓-๕.

ตารางที่ ๒.๖ แสดงการสังเคราะห์ความหมายของการเลือกตั้ง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ธโรธร ตู๋ทองคำ (๒๕๑๔)	ค่านิยมของการเลือกตั้งได้หมายความว่า กระบวนการและกิจกรรมทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ทั้งบทบาทในแง่การกำหนดตัวผู้บริหารประเทศ นิติบัญญัติและการบริหารกิจการของประเทศที่ได้รับมอบหมายจากประชาชน
พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (๒๕๓๔)	การเลือกตั้งนั้น กระบวนการและกิจกรรมทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ทั้งบทบาทในแง่การกำหนดตัวผู้บริหารประเทศ และการแสดงบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารประเทศของผู้มีอำนาจปกครอง ด้วยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตน
สารานุกรม บริแทน นิก้า (๒๕๖๒)	กระบวนการและกิจกรรมทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ทั้งบทบาทในแง่การกำหนดตัวผู้บริหารประเทศ และการแสดงบทบาทตามเจตนารมณ์ในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารประเทศของผู้มีอำนาจปกครองนั้น ด้วยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาล หรือเป็นการที่ประชาชนได้แสดงออกซึ่งมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการออกเสียงลงคะแนนเลือกตัวแทนของเขาตามความเห็นโดยอิสระว่าจะเลือกผู้ใดเป็นตัวแทน
วัชรวิไล ไซยสาร (๒๕๔๑)	ประเภทของการเลือกตั้งแบ่งประเภทของการเลือกตั้งออกได้เป็น ๔ ประเภท คือ ๑) การเลือกตั้งทั่วไป (General Election) ๒) การเลือกตั้งซ่อม (By Election) ๓) การเลือกตั้งเพิ่ม เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนหลาย ๆ จังหวัดหรือหลายเขตเลือกตั้งในคราวเดียวกัน แต่มิใช่การเลือกตั้งทั้งประเทศ ๔) การเลือกตั้งซ้ำ (Re-election)

ตารางที่ ๒.๖ แสดงการสังเคราะห์ความหมายของการเลือกตั้ง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
วิสุทธิ โปธิแทน (๒๕๔๓)	จำแนกประเภทของการเลือกตั้งตามเกณฑ์แบบนี้ไว้ ๒ ประเภท คือ การเลือกตั้งแบบอิงสังกัด (Partisan Election) เป็นการเลือกตั้งที่ปรากฏในระดับชาติหรือระดับประเทศ กับอีกประเภทหนึ่งคือ การเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัด (Non-partisan Election) เป็นแบบที่ผู้สมัครไม่ได้อิงสังกัดซึ่งในบางรัฐใช้เป็นรูปแบบของการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี
สมบัติ อารังธัญวงศ์ (๒๕๔๔)	คะแนนเสียงมากที่สุดนั้น จะต้องเกินกว่าครึ่งบวกหนึ่ง (หรือ ๕๐%+ ๑ เสียง) ของคะแนนเสียงทั้งหมด(Absolute Majority) ด้วย ในกรณีที่ ไม่มีผู้สมัครรายใดได้รับคะแนนเสียงถึงจำนวนดังกล่าวจะต้องมีการเลือกตั้งใหม่ในรอบที่สอง ซึ่งในครั้งที่สองนี้ ผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดและลำดับรองลงมา จะได้รับการเลือกตั้งจนครบตามจำนวนที่ต้องการ

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งและการตัดสินใจเลือกตั้ง

๒.๕.๑ พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในทางรัฐศาสตร์นั้น พัฒนารูปร่างมาจากความสนใจของนักวิชาการ ๒ สาขา คือ นักสังคมวิทยาและนักรัฐศาสตร์กลุ่ม พฤติกรรมนิยม นักวิชาการเหล่านี้ได้ให้ความสนใจอิทธิพลของสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ที่มีต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคลเป็นเรื่องแรกสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ดังกล่าวบ่งชี้จากการศึกษาอาชีพกลุ่มชาติพันธุ์วัฒนธรรมและชนกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งแบบแผนการ เข้ามามีส่วนรวมทางการเมืองด้วย ต่อมาได้ให้ความสนใจอิทธิพลของปัจจัยด้านจิตวิทยาหรือ ความรู้สึกทางการเมือง เช่น ความสนใจที่มีต่อการเมืองการสังกัดกลุ่ม หรือการสังกัดพรรคการเมืองบางพรรคเป็นต้น การศึกษาดังกล่าวนำมาพิจารณาเพื่อกำหนดเป้าหมายแนวทางในการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงการเลือกตั้งของไทยที่เป็นระบบต่อไป^{๔๒}

^{๔๒} สุจิต บัญบังการุ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย, (กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗), หน้า ๗.

๑. ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนดระบุว่าพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกำหนดโดยปัจจัยทางสังคม ทฤษฎีดังกล่าวเสนอว่า ปัจจัยทางสังคมอันเป็นภูมิหลังของบุคคลทั้งในระดับกว้างทั่วไป และแคบลงมาถึงช่วงที่จะมีการตัดสินใจที่มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแนวความคิดที่เป็นพื้นฐานทางทฤษฎีได้แก่ตัวแบบพลังทางสังคมของ พอลลา ซาเฟลด์ “ทฤษฎีสนาม” ของนักจิตวิทยา เคิร์ต เลวิน กล่าวอีกนัยหนึ่ง ทฤษฎีประเภทนี้เป็น ๒๘ การเสนอเงื่อนไขที่กำหนดรูปแบบ (Pattern) ของพฤติกรรมซึ่งไม่ได้มุ่งที่จะสรุปเชิงนิรนัย (Deductive Generalization) หรือทำนายพฤติกรรมในอนาคตที่เกี่ยวข้องกันให้เป็นระเบียบ

๒. ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผลเน้นที่ปฏิริยาความสำนึกตรรกะตรงของผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงที่มีต่อการบริหารการเลือกตั้ง นโยบายของพรรคและสภาพของผู้สมัครรับเลือกตั้งลักษณะดังกล่าวคล้ายกับความคิดเชิงเหตุผล (Rational Framework) ของผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเสมือนการตัดสินใจของผู้บริโภคทางเศรษฐศาสตร์งานที่สำคัญได้แก่ Economic Theory of Democracy ของดาวน (Downs) และของ เคย์ (Key) ในเรื่อง The Responsibility Electorate

๓. ทฤษฎีระบบ ทฤษฎีระบบนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดภาวะขึ้นในการเลือกตั้ง ดังนั้นคือผู้พิจารณาถึงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดและความสำนึกเชิงเหตุผลที่เกิดขึ้นจากปัจจัยระยะสั้นเฉพาะช่วงสมัยการใช้ทฤษฎีดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นตัวแทนเชิงการทำนาย (Predictive Model)

๔. ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ (Patron-Client) ทฤษฎีนี้ได้ อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองฝ่ายซึ่งต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกันซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ได้เท่าเทียมกัน กล่าวคือผู้อุปถัมภ์จะอยู่ในฐานะที่สูงกว่าในเชิงสัมพันธ์และผู้รับอุปถัมภ์จะอยู่ในฐานะต่ำกว่าความสัมพันธ์ทั้งสองฝ่ายอาจจะเป็นไปได้ตั้งแต่เชิงเศรษฐกิจการช่วยเหลือต่าง ๆ ตลอดจนถึงความคุ้มครองและที่สำคัญคือความสัมพันธ์แบบนี้จะอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นหลักซึ่งแต่ละฝ่ายในสังคมจะมีอิสระที่จะเลือกผู้อุปถัมภ์และยังมีอิสระใน การกำหนดบุคคลที่เขามีความสัมพันธ์ด้วยและความสัมพันธ์ในรูปแบบนี้ อาจสิ้นสุดลงเมื่อใดก็ได้หากมีการตอบแทนที่แต่ละฝ่ายได้รับไม่คุ้มค่าเขาจะเป็นผู้อุปถัมภ์หรือผู้รับอุปถัมภ์ผู้ได้อุปถัมภ์อาจจะไปหาผู้อุปถัมภ์คนใหม่และผู้รับอุปถัมภ์ก็เลือกให้ผลประโยชน์แก่ผู้อุปถัมภ์ การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นมักจะเชื่อมโยงกับผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ทางการเมืองจะให้ความช่วยเหลือประชาชน หัวคะแนนพอเหวี่ยงผลทางการเมืองในอนาคต ทั้งในระดับท้องถิ่นถึงระดับประเทศ

จากแนวคิดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งคือการมีส่วนร่วมทางการเมืองอีกกิจกรรมทางหนึ่ง ซึ่งปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

คือปัจจัยทางสังคม เช่น อาชีพ กลุ่มชาติ วัฒนธรรมของพื้นที่นั้น ๆ การใช้ความสำนึกเชิงเหตุผลการใช้ความตรึกตรองเพื่อที่จะศึกษานโยบายของพรรคการเมืองและคุณสมบัติของผู้ลงรับสมัครเลือกตั้ง นอกจากนี้ยังมีเรื่องของผู้ให้ผลประโยชน์และผู้รับผลประโยชน์เข้ามาเป็นอีกปัจจัยหนึ่งด้วย

๒.๕.๒ การตัดสินใจเลือกตั้ง

โดยหลักทั่วไปการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่ยอมให้ประชาชน มีอำนาจเท่าเทียมกันในการปกครองประเทศโดยประชาชนเลือกตัวแทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่รัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดกำหนดไว้ จึงจำเป็นจะต้องเลือกตั้งเสมอไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งโดยตรง (Direct democracy) หรือ การเลือกตั้งโดยอ้อม (Representative democracy) เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการปกครองประเทศการเลือกตั้งจึงเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่แสดงออก ถึงเจตนาของการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้งผู้แทนที่มีความคิด ความเห็น นโยบาย และอุดมการณ์คล้ายคลึงกับตนมากที่สุด เพื่อเข้าไปทำหน้าที่แทนตนเพื่อประโยชน์แก่ตนให้เกิดความกินดีอยู่ดีในฐานะที่เป็นเจ้าของประเทศ การเลือกตั้งจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการเป็นช่องทางให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศสามารถเลือกตัดสินใจเพื่อตอบสนอง ความต้องการของตนเอง การเลือกตั้งจึงเป็นพื้นฐานในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในการให้ ความเห็นชอบหรือฉันทานุมัติให้บุคคลหรือคณะบุคคลเข้าไปทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ ตามเจตนารมณ์

ความหมายของการเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชนได้เลือกบุคคลหนึ่งจากบุคคลหลาย ๆ บุคคล หรือจากบัญชีรายชื่อหนึ่งหรือหลายบัญชี เพื่อให้เข้าไปมีส่วนร่วมในคณะบริหารราชการแผ่นดิน^{๔๓}

การเลือกตั้ง หมายถึง กระบวนการทางการเมือง และการปกครอง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งในกระบวนการทางการเมืองและการปกครอง เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนในการปกครองประเทศ เจตจำนงดังกล่าว ปรากฏในลักษณะของการเรียกร้อง (Demand) หรือสนับสนุน (Support) ต่อการตัดสินใจทั้งหลายในระบบการเมือง^{๔๔}

นักวิชาการชาวอเมริกัน ผู้เสนอทฤษฎีการตลาดทางการเมืองที่นำมาสู่การตัดสินใจเลือกตั้งโดยประยุกต์ 4 Ps ทางธุรกิจ มาเป็น 4 Ps ทางการเมือง ดังนี้^{๔๕}

^{๔๓} ชานินทร์ กรัยวิเชียร, ระบบประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๒๐), หน้า ๒๐.

^{๔๔} พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, การเลือกตั้งกับการพัฒนาทางการเมือง ใน เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมืองไทย, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา, ๒๕๓๔), หน้า ๒๑.

^{๔๕} Newman Bruce I, the marketing of the President}, (Sage Publications Ltd.,: Californi, 1999), p. 11.

๑. ผลิตภัณฑ์ (Product) ได้แก่ นโยบาย และผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญสำหรับการรณรงค์

๒. การตลาดแบบผลักดัน (Push Marketing) เป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและสมัครผ่านกลไกของพรรคคู่สมาชิกพรรคและผู้สนับสนุนพรรคในระดับท้องถิ่น โดยใช้สื่อของพรรคเป็นหลัก

๓. การตลาดแบบดึง (Pull Marketing) เป็นการรณรงค์ผ่านสื่อมวลชนเป็นหลัก ได้แก่ หนังสือพิมพ์วิทยุ และโทรทัศน์

๔. การสำรวจความคิดเห็น (Polling) เป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในการที่จะได้ข้อมูลเพื่อนำมาทำนโยบายและตรวจสอบประสิทธิภาพของการรณรงค์ ความสำคัญของการเลือกตั้งตามหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้วางหลักไว้ว่า เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจรัฐของผู้ปกครอง เจตจำนงดังกล่าวต้อง แสดงออกโดยการเลือกตั้งอันสุจริต ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามกำหนดเวลาด้วยการลงคะแนนเสียงอย่างทั่วถึง โดยถือหลักหนึ่งคนหนึ่งเสียงเท่านั้น นอกจากนี้วิถีทางการเมืองการเลือกตั้งยังมี ความสำคัญดังต่อไปนี้^{๔๖}

๑. เป็นวิธีการที่ทำให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนใช้ตัวแทนของตนที่ได้มาจากการเลือกตั้งดั่งนั้นไปทำหน้าที่แทนตนในรัฐสภาและในคณะรัฐบาล

๒. เป็นวิธีการที่ใช้เปลี่ยนอำนาจทางการเมืองการปกครองที่ทันสมัย และเป็นไปอย่างสันติ วิธี ซึ่งแตกต่างจากมนุษย์ในสมัยโบราณที่ใช้กำลังใช้อาวุธเข้าต่อสู้เพื่อแย่งแย่งอำนาจการปกครอง ซึ่งเราจะเห็นได้จากการเรียนวิชาประวัติศาสตร์

๓. เป็นวิธีการป้องกันมิให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อรัฐบาลไม่สามารถบริหารประเทศหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ลุล่วงก็คืนอำนาจให้ประชาชนด้วยการยุบสภาฯ เพื่อจัดการเลือกตั้งใหม่ให้ประชาชนตัดสินใจว่าจะเลือกใครเป็นผู้บริหารต่อไป

๔. เป็นวิธีการที่จะทำให้เกิดการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงอำนาจเพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลอื่น หรือกลุ่มบุคคลอื่นได้เข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเปลี่ยนตัวผู้แทน เปลี่ยนรัฐบาล เมื่อไม่พอใจการทำงานของรัฐบาลเดิมเป็นวิธีการเสริมสร้างความถูกต้องและชอบธรรมในการใช้อำนาจทางการเมืองให้กับบุคคลที่จะมาทำหน้าที่เป็นคณะรัฐบาลหลักเกณฑ์และกติกาการเลือกตั้งโดยหลักการเลือกตั้งจะต้องเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ซึ่ง

^{๔๖} สุขุม นวลสกุล, การเมืองและการปกครองไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง , ๒๕๒๑), หน้า ๒๒.

ที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุด จากหลายทางเลือกที่สามารถตอบสนอง เป้าหมายของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพการพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุด จากทางเลือกหลาย ๆ ทาง ผู้นำต้องตัดสินใจด้วยหลักเหตุผลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด^{๔๗}

จากแนวคิดนักวิชาการที่ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ข้างต้น พอสรุปองค์ประกอบของการตัดสินใจได้ว่า ประกอบด้วย ๓ ปัจจัย ได้แก่

๑. ปัจจัยตัวผู้ตัดสินใจ โดยผู้ตัดสินใจมีความสามารถในการประเมินคุณค่า ประโยชน์ หรือ ความสำคัญของทางเลือกแต่ละอย่าง

๒. ปัจจัยทางเลือก โดยผู้ตัดสินใจต้องมีทางเลือกมากกว่า ๑ ทางเลือก ซึ่งถ้ามีทางเลือกเพียงทางเดียวก็ไม่จำเป็นต้องตัดสินใจเลือก

๓. ผลทางเลือกในอดีตจะขึ้นอยู่กับทางเลือก ซึ่งผลการเลือกแต่ละอย่างจะแตกต่างกัน ไม่เท่ากันตามสถานการณ์ที่แตกต่างกัน การตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากการศึกษาเรื่องอิทธิพลในการตัดสินใจก่อนที่จะมีการ ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ทราบว่า มีอิทธิพลดังกล่าวแบ่งออกเป็น ๔ ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ ๑ อิทธิพลในการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือขั้นตอนที่จะได้รับ ข่าวเกี่ยวกับการเลือกตั้งซึ่งจะเริ่มจากการที่ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงได้รับข่าวสารการเลือกตั้งการสมัครรับเลือกตั้งข่าวสารเกี่ยวกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งและนโยบายต่าง ๆ ของพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยผ่านสื่อในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงจะนำข่าวสารนั้นมาเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่จะลงคะแนนให้

ขั้นตอนที่ ๒ อิทธิพลในการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อผู้ลงคะแนนเสียงได้รับข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวผู้สมัคร และนโยบายของพรรค การเมืองที่ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งสังกัดอยู่ ผู้ลงคะแนนเสียงจะสร้างหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกว่าจะให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร หรือจะให้ความสำคัญกับนโยบายพรรคการเมือง ๒๔ เมื่อได้สร้างเกณฑ์แล้ว ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงจะเริ่มประเมินข่าวสารต่าง ๆ เปรียบเทียบให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์หรือจุดมุ่งหมายของตน

ขั้นตอนที่ ๓ อิทธิพลในการประเมินและจัดลำดับผู้สมัครเลือกตั้งเมื่อผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและตัดสินใจไว้แล้วผู้เลือกลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะ

^{๔๗} กวี วงศ์พุม, ภาวะผู้นำ, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี, ๒๕๓๙), หน้า ๒๔.

ประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังกล่าวแล้วผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนสมควรจะได้รับการประเมินเท่าไรตามหลักเกณฑ์ที่วางไว้

ขั้นตอนที่ ๔ อิทธิพลจากการตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับผู้รับสมัครที่มีคะแนนรวมสูงสุดจากการประเมิน ในการตัดสินใจครั้งสุดท้ายนี้อาจจะมีตัวแปรอย่างอื่นเข้ามาสอดแทรก อันได้แก่อิทธิพลของเงินทองอำิสสินจ้างที่หัวหน้าคณะของผู้สมัครรับการเลือกตั้งนำมาจากมาแจกจ่ายให้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับเหตุผล และหลักเกณฑ์ของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง นอกจากนี้การศึกษาหลักการกำหนดพิจารณา ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งยังมีความสัมพันธ์กับ ปัจจัย ดังต่อไปนี้

๑. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม กับอิทธิพลที่มีผลต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีความสนใจทางการเมืองน้อย จะตัดสินใจโดยไม่อิงกับประเด็นนโยบายทางการเมือง ด้านการชักจูงโน้มน้าวและอำิสสินจ้างจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

๒. ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับอิทธิพลที่มีต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งพบว่า ผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเกือบครึ่งหนึ่งใช้เกณฑ์ในการเลือกโดยคำนึงถึงระหว่างตัวผู้สมัครกับพรรคการเมือง อย่างละครึ่งคละกันไป ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงอย่างเห็นได้ชัดได้แก่ อาชีพ รายได้ และการศึกษา ส่วนที่อยู่อาศัยและเพศนั้นมีอิทธิพลในบางกรณี ผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำมักจะตัดสินใจในวันเลือกตั้งส่วนผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงมักจะตัดสินใจก่อนวันเลือกตั้งและไม่เปลี่ยนแปลงการตัดสินใจโดยง่าย

๓. สภาพแวดล้อมของช่วงเวลากับอิทธิพลที่มีต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งพบว่า ผู้ลงคะแนนเสียงประมาณหนึ่งในสี่เลือกผู้สมัครโดยคำนึงถึงความนิยมของพรรคการเมืองเป็นเกณฑ์สำคัญส่วนที่เหลือเป็นการพิจารณาเลือกบุคคลโดยคำนึงถึงความเป็นคนท้องถิ่นมีศักยภาพที่จะสามารถช่วยเหลือท้องถิ่นได้ มีความรู้ ความสามารถ แจกจ่ายของเงินทอง และ หาเสียงเป็นที่ประทับใจ นอกจากนี้ ผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง และ ครูยังมีอิทธิพลต่อผู้ลงคะแนนเสียงที่มีสภาพเศรษฐกิจต่ำ

จากแนวคิดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การตัดสินใจการเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองและการปกครองมีความสำคัญคือ เป็นวิธีการที่ทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อเรียกร้องเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ในสภา และยังเป็น การป้องกันมิให้เกิดการรัฐประหาร เป็นวิธีการที่ทำให้เกิดการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมืองเพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามาทำหน้าที่บริหารประเทศ โดยการตัดสินใจต้องเป็นไปโดยอิสระแห่งการเลือกตั้งเสมอภาคเป็นไปตามกระบวนการเลือกตั้งที่กำหนดและมีปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมปัจจุบัน รวมถึงปัจจัยส่วนบุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจเลือกตั้ง

ตารางที่ ๒.๗ แสดงการสังเคราะห์ความหมายของพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งและการตัดสินใจเลือกตั้ง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สุจิต บัญบงการุ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (๒๕๒๗)	พฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีปัจจัยทางสังคมเป็นตัวกำหนด ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล ทฤษฎีระบบ ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์
ธานินทร์ กรัยวิเชียร (๒๕๒๐)	การเลือกตั้ง คือ การที่ประชาชนได้เลือกบุคคลหนึ่งจากบุคคลหลาย ๆ บุคคลเพื่อให้เข้าไปมีส่วนร่วมมีเสียงในคณะบริหารราชการแผ่นดิน
พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (๒๕๓๔)	การเลือกตั้ง หมายถึง กระบวนการทางการเมือง และการปกครอง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งในกระบวนการทางการเมืองและการปกครอง
Newman Bruce l (1999)	การตัดสินใจเลือกตั้ง คือการใช้หลัก 4Ps คือ ผลลัพธ์ การตลาดแบบผลิตภัณฑ์ การตลาดแบบดึง การสำรวจความคิดเห็น
สุชุม นวลสกุล (๒๕๒๑)	วิธีการเมืองแบบเลือกตั้งมีความสำคัญคือ เป็นวิธีการที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตามหลักประชาธิปไตย เป็นวิธีการที่เปลี่ยนอำนาจทางการเมือง เป็นการป้องกันรัฐประหาร ทำให้เกิดการหมุนเวียนเปลี่ยนอำนาจทางการเมือง

๒.๖ หลักธรรมโยนิโสมนสิการ

๒.๖.๑. ความหมายของโยนิโสมนสิการ

ความหมายของโยนิโสมนสิการว่าโดยรูปศัพท์ โยนิโสมนสิการ ประกอบด้วย โยนิโส กับ มนสิการ โยนิโส มาจาก โยนิ ซึ่งแปลว่า เหตุ ต้นเค้า แหล่งเกิด ปัญญา อุบาย วิธี ทาง๒๒ ส่วน มนสิการ แปลว่า การทำในใจ การคิด คำนี้ นึกถึง ใส่ใจ พิจารณาเมื่อรวมเข้าเป็นโยนิโสมนสิการท่านแปลสืบๆ กันมาว่า การทำในใจโดยแยบคาย การทำในใจโดย แยบคายนี้ มีความหมายแค่นั้นเพียงใด คัมภีร์ชั้นอรรถกถาและฎีกาได้ไขความไว้ โดยวิธีแสดงโวพจน์ให้เห็น ความหมายแยกเป็นแง่ๆ ดังต่อไปนี้

๑. อุบายมนสิการ แปลว่า คิดหรือพิจารณาโดยอุบาย คือคิดอย่างมีวิธี หรือคิดถูกวิธี หมายถึง คิดถูก วิธีที่จะให้เข้าถึงความจริง สอดคล้องเข้าแนวกบัสัจจะ ทำให้หยั่งรู้สภาวะลักษณะและสามัญลักษณะของสิ่งทั้งหลาย

๒. ปณมนสิการ แปลว่า คิดเป็นทาง หรือคิดถูกทาง คือคิดได้ต่อเนื่องเป็นลำดับ จัดลำดับได้ หรือมี ลำดับ มีขั้นตอน แล่นไปเป็นแถวเป็นแนว หมายถึง ความคิดเป็นระเบียบ ตามแนวเหตุผล เป็นต้น ไม่ยุ่งเหยิง สับสน ไม่ใช่ประเดี๋ยววกเวียนติดพันเรื่องนี้ ที่นี้ เดี่ยวเตลิดออกไปเรื่องนั้น ที่โน้น หรือกระโดดไปกระโดดมา ต่อ เป็นขึ้นเป็นอันไม่ได้ ทั้งนี้รวมทั้งความสามารถที่จะชักความนึกคิดเข้าสู่แนวทางที่ถูกต้อง

๓. การณมนสิการ แปลว่า คิดตามเหตุ คิดค้นเหตุ คิดตามเหตุผล หรือคิดอย่างมีเหตุผล หมายถึง การคิดสืบค้นตามแนวความสัมพันธ์สืบทอดกันแห่งเหตุปัจจัย พิจารณาสืบสาวหาสาเหตุ ให้เข้าใจถึงต้นเค้า หรือ แหล่งที่มา ซึ่งส่งผลต่อเนื่องมาตามลำดับ

๔. อุปาทกมนสิการ แปลว่า คิดให้เกิดผล คือใช้ความคิดให้เกิดผลที่พึงประสงค์ เล็งถึงการคิด อย่างมีเป้าหมาย ท่านหมายถึง การคิดการพิจารณาที่ทำให้เกิดกุศลธรรม เช่น ปลุกเร้าให้เกิดความเพียร การรู้จัก คิดในทางที่ทำให้หายหวาดกลัว ให้หายโกรธ การพิจารณาที่ทำให้มีสติ หรือทำให้จิตใจเข้มแข็งมั่นคง เป็นต้น

โยนิโสมนสิการมีวิธีคิดก็คือการนำเอาโยนิโสมนสิการมาใช้ในทางปฏิบัติ หรือโยนิโสมนสิการที่เป็นภาคปฏิบัติการ วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ หรือเรียกสั้นๆ ว่า วิธีโยนิโสมนสิการนี้ แม้จะมีหลายอย่างหลายวิธี แต่เมื่อว่าโดยหลักการ ก็มี ๒ แบบ คือ

๑. โยนิโสมนสิการที่มุ่งสกัด หรือกำจัดอวิชาโดยตรง หมายความว่าโยนิโสมนสิการที่มุ่งเพื่อสกัด หรือบรรเทาต้นเหตุ โยนิโสมนสิการที่มุ่งกำจัดอวิชาโดยตรงนั้น ตามปกติเป็นแบบที่ต้องใช้ในการปฏิบัติธรรมจนถึงที่สุด เพราะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจตามเป็นจริง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการตรัสรู้

๒. โยนิโสมนสิการแบบสกัดหรือบรรเทาต้นเหตุ มักใช้เป็นข้อปฏิบัติขั้นต้นๆ ซึ่งมุ่งเตรียมพื้นฐานหรือ พัฒนาตนเองในด้านคุณธรรม ให้เป็นผู้พร้อมสำหรับการปฏิบัติขั้นสูงขึ้นไปเพราะเป็นเพียงขั้นขัดเกลากิเลส แต่โยนิโสมนสิการหลายวิธีใช้ประโยชน์ได้ทั้งสองอย่าง คือ ทั้งกำจัดอวิชาและบรรเทาต้นเหตุไปพร้อมกัน^{๔๘}

^{๔๘} สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต), **พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย**, พิมพ์ครั้งที่ ๕๓, ฉบับข้อมูลคอมพิวเตอร์ครั้งที่ ๒๒, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์, ๒๕๖๒), หน้า ๖๕๖, ๖๖๓-๗๑๐.

พระธรรมปิฎก ได้กล่าวไว้ว่า วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ คือ การนำเอาโยนิโสมนสิการมาใช้ในทางปฏิบัติ หรือ โยนิโสมนสิการที่เป็นภาคปฏิบัติ วิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการมีหลักการ ๒ แบบ คือ โยนิโสมนสิการแบบที่ต้องให้การปฏิบัติการณ์จนถึงที่สุด และ โยนิโสมนสิการแบบปฏิบัติการณ์ระดับต้น ๆ หรือแค่มุ่งเตรียมพื้นฐานหรือพัฒนาตนเองในด้าน คุณธรรมให้เป็นผู้พร้อมสำหรับการปฏิบัติขั้นสูงขึ้นไป วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการที่ค้นพบใน พระไตรปิฎกมี ๑๐ วิธี ดังนี้

๑. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย คือ พิจารณาปรากฏการณ์ที่เป็นผล ให้รู้จักสภาวะ ที่เป็นจริงหรือพิจารณาปัญหา หาหนทางแก้ไข ด้วยการค้นหาสาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์ส่งผล สืบทอดกันมา วิธีคิดนี้พบว่า มี ๒ ลักษณะ ได้แก่

๑.๑ คิดแบบปัจจัยสัมพันธ์ เช่น เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนี้จึงมี เพราะสิ่งนี้เกิดขึ้น สิ่งนี้จึง เกิดขึ้น หรือเมื่อสิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้จึงไม่มี เพราะสิ่งนี้ดับ สิ่งนี้จึงดับ เป็นต้น

๑.๒ คิดแบบสอบสวน หรือตั้งคำถาม เช่น สิ่งนี้เกิดขึ้นเพราะมีอะไร หรือ มี อะไรเป็น ปัจจัยที่ทำให้สิ่งนี้เกิดขึ้นได้ เป็นต้น

๒. วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ หรือวิธีคิดวิเคราะห์ เป็นการคิดที่มุ่งให้มองหรือ เข้าใจทุกสิ่งทุกอย่างตามที่มันเป็นเห็นทุกสิ่งทุกอย่างเกิดขึ้นจากองค์ประกอบต่าง ๆ มาประชุมกัน แต่ ละส่วนประกอบล้วนเกิดขึ้นจากส่วนประกอบย่อย ๆ ต่อไปอีก เป็นการวิเคราะห์ทุก แ่งทุกมุมของสิ่งที่ เกิดขึ้นและเข้าใจชัดเจนทุกแง่มุมนั้น ๆ

๓. วิธีคิดแบบสามัญลักษณะ หรือ วิธีคิดแบบรู้เท่าทัน คือ มองอย่างรู้เท่าทันความ เป็นไป ของสิ่งทั้งหลายว่า สิ่งทั้งหลายจะเกิดเพราะมีเหตุปัจจัยต่าง ๆ ประชุมกันและเป็นไปตาม เหตุและ ปัจจัย หรือสิ่งทั้งหลายจะเปลี่ยนแปลงไป ก็เพราะมีเหตุและปัจจัยเข้ามาเป็นตัวกระทำ ให้ เกิดความ เปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็เหตุปัจจัยภายนอกหรือภายในก็ตาม วิธีคิดแบบสามัญลักษณะ แบ่งเป็น ๒ ขั้นตอน

๓.๑ รู้เท่าทันและยอมรับความจริงเป็นขั้นวางใจวางท่าที่ต่อสิ่งทั้งหลายโดย สอดคล้องกับความจริงของธรรมชาติเป็นท่าที่แห่งปัญญา ท่าที่ที่เป็นอิสระ ไม่ถูกผูกมัด ไม่ว่าเรา จะ ชอบสิ่งนั้นหรือไม่ชอบสิ่งนั้นก็ตาม จะมองทุกสิ่งตามความเป็นจริงเท่านั้น ไม่มองตามความอยาก ให้ เป็น หรืออยากไม่ให้เป็น ไม่เอาตัวเข้าไปให้ถูกกดถูกบีบ

๓.๒ แก้ไขและทำการไปตามเหตุปัจจัย เป็นขั้นปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลาย โดย สอดคล้อง กับความจริงของธรรมชาติ เป็นการปฏิบัติด้วยปัญญา ด้วยความรู้เท่าทัน เป็นอิสระ คือ เมื่อรู้้อยู่แล้ว ว่าสิ่งทั้งหลายเป็นไปตามเหตุปัจจัย เราต้องการให้มันเป็นอย่างไร ก็ศึกษาให้รู้เข้าใจ เหตุปัจจัยที่ทำให้ มันเป็นไปอย่างนั้นแล้วแก้ไขทำการจัดการที่ตัวเหตุปัจจัยเหล่านั้นเพื่อให้เกิดสิ่ง ที่เราต้องการให้มัน เป็นไป หรือเรียกว่า รู้เหตุปัจจัยแล้วแก้ไขกระทำการที่ตัวเหตุปัจจัย

๔. วิธีแบบอริยสัจ หรือคิดแบบแก้ปัญห เรียกว่า วิธีแห่งความดับทุกข์ เป็นหลักความคิดที่สามารถขยายให้ครอบคลุมวิธีคิดแบบอื่น ๆ ได้ทั้งหมด วิธีคิดแบบอริยสัจนี้ มีลักษณะ ทั่วไป ๒ ประการ

๔.๑ เป็นวิธีคิดตามเหตุและผล หรือเป็นไปตามเหตุและผล สืบสาวจากผลไปหา เหตุ แล้วแก้ไขและหา การที่ต้นเหตุ จัดเป็น ๒ คู่ คือ คู่ที่ ๑ ทุกข์เป็นผล เป็นตัวปัญหา เป็นสถานการณ์ที่เราประสบและไม่ ต้องการ สมุทัยเป็นเหตุ เป็นที่มาของปัญหาเป็นจุดที่จะต้องกำจัดหรือแก้ไข คู่ที่ ๒ นิโรธเป็นผล เป็นสภาวะสิ้นปัญหา เป็นจุดหมายซึ่งต้องการจะเข้าถึง มรรคเป็นเหตุ เป็นวิธีการ เป็นข้อปฏิบัติที่ต้องกระทำในการแก้ไขสาเหตุ เพื่อบรรลุจุดหมายคือ สภาวะสิ้นปัญหา อันได้แก่ความดับทุกข์

๔.๒ เป็นวิธีคิดที่ตรงจุดตรงเรื่อง ตรงไปตรงมา มุ่งตรงต่อสิ่งที่จะต้องทำต้องปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ใช้แก้ปัญหา ไม่ฟุ้งซ่านไปในเรื่องที่คิดเพื่อสนองตัณหา มานะ ทิฐิ ซึ่งไม่อาจนำมาใช้ปฏิบัติเพราะไม่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาหลักปฏิบัติหรือวิธีปฏิบัติการของอริยสัจมีวิธีปฏิบัติโดยย่อ ๔ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ ทุกข์ คือ สภาพปัญหา ที่เกิดมีแก่ชีวิตในทุก ๆ วัน

ขั้นที่ ๒ สมุทัย คือ สาเหตุของปัญหา หรือเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหา

ขั้นที่ ๓ นิโรธ คือ สภาวะสิ้นปัญหา หมดปัญหา เป็นจุดหมายที่ต้องการ

ขั้นที่ ๔ มรรค คือ วิธีแก้ปัญห เพื่อกำจัดเหตุปัจจัยของปัญหาการกำหนดวิธีการแผนการ ซึ่งจะช่วยให้แก้ไขปัญหได้สำเร็จโดยสอดคล้องกับจุดหมายที่ต้องการ

๕. วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ ค่า ธรรม แปลว่า หลัก หรือ หลักการ คือหลัก ความจริง หลักความดีงาม หลักการปฏิบัติหรือหลักที่จะเอาไปใช้ปฏิบัติ คำว่าอรรถ แปลว่า ความหมาย ความมุ่งหมาย จุดหมาย ประโยชน์ที่ต้องการ หรือสาระที่พึงประสงค์ ดังนั้น วิธีคิด แบบอรรถสัมพันธ์ ก็คือ วิธีคิดตามหลักการและความมุ่งหมาย คือ พิจารณาให้เข้าใจความสัมพันธ์ ระหว่างหลักการกับความมุ่งหมาย เป็นความคิดที่มีความสำคัญมาก เมื่อจะลงมือปฏิบัติหรือทำตามหลักการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ได้ผลตรงตามความมุ่งหมาย ไม่กลายเป็นการกระทำที่คลาดเคลื่อน

๖. วิธีคิดแบบคุณโทษ และทางออก หรือพิจารณาให้เห็นครบทั้งคุณ โทษ และ ทางออก เป็นการมองสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง และยอมรับความจริงนั้นทุกด้านทั้งด้านดีและด้านเสีย เช่น เมื่อจะแก้ปัญหาต้องทำความเข้าใจปัญหาให้ชัดเจนและมองเห็นทางออกของปัญหานั้น ๆ ได้ การคิดแบบนี้มีลักษณะ ๒ ประการ คือ

๖.๑ ลักษณะการมองเห็นตามความเป็นจริงนั้น จะต้องมองเห็นทั้งด้านดี ด้านเสีย หรือทั้งคุณและโทษของสิ่งนั้น ๆ ไม่ใช่มองแต่ด้านดีหรือคุณอย่างเดียว และไม่ให้เห็นแต่โทษ หรือด้านเสียอย่างเดียว

๖.๒ เมื่อจะแก้ปัญหา หรือวิธีออกไปจากสภาพที่ไม่พึงประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง การเห็นเพียงคุณหรือโทษ ข้อดี ข้อเสีย ยังไม่เพียงพอ จะต้องมองเห็นทางออก มองเห็น จุดหมาย และรู้ว่าจุดหมายหรือที่จะไปนั้น คืออะไร คืออย่างไร ดีกว่าและพ้นจากข้อบกพร่อง จุดอ่อน โทษ ส่วนเสียของสภาพที่เป็นปัญหาอยู่นี้อย่างไร ไม่ต้องขึ้นต่อคุณ โทษ ข้อดี ข้อเสีย แบบเก่าอีกต่อไปหรือไม่ จุดหมายหรือสภาพที่ปราศจากปัญหาเช่นนั้นมีอยู่จริงหรือเป็นไปได้ อยางไร

๗. **วิธีคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม** หรือการพิจารณาเกี่ยวกับการใช้สอย หรือ บริโภค เป็นวิธีคิดแบบสกัดหรือบรรเทาตัณหา เป็นขั้นฝึกหัดขัดเกลากิเลส หรือตัดทางไม่ให้กิเลส เข้ามาครอบงำจิตใจ แล้วชักจูงพฤติกรรมต่อ ๆ ไป คุณค่านี้อาจแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๗.๑ คุณค่าแท้ หมายถึง ความหมายคุณค่า หรือประโยชน์ของสิ่งทั้งหลายในแง่ที่สนองความต้องการของชีวิตโดยตรง เช่น อาหารมีประโยชน์ในตัวเอง เป็นต้น คุณค่านี้อาศัย ปัญญา เป็นเครื่องตีค่าหรือวัดราคา

๗.๒ คุณค่าเทียม หมายถึง ความหมาย คุณค่า หรือ ประโยชน์ของสิ่งทั้งหลาย ในแง่สนองตัณหา เช่น อาหารมีคุณค่าที่ความอร่อย เป็นต้น คุณค่านี้อาศัยตัณหาเป็นเครื่องตีค่า หรือวัดราคา

๘. **วิธีคิดแบบอุปายปลูกเร้าคุณธรรม** มีหลักการทั่วไปของวิธีคิดแบบนี้คือสิ่ง ประสบเหมือนกัน แต่บุคคลรับรู้ต่างกันอาจมองเห็นและคิดนึกปรุงแต่งไปคนละอย่าง สุดแต่ โครงสร้างของจิตใจหรือแนวความคิดอื่นต่าง ๆ เช่น การคิดถึงความตาย ผู้ที่ไม่มีโยนิโสมนสิการก็จะรู้สึกสลดหดหู่ เศร้าใจ เหี่ยวแห้งใจหรือดีใจในความตายของคนที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น แต่หากเป็นผู้มีโยนิโสมนสิการจะคิดประกอบด้วยสติ หรือระลึกถึงสิ่งที่กำลังเกี่ยวข้อง มีความรู้สึก เร้าใจ มีสำนึกในการเร่งทำการงาน และรู้ตามความเป็นจริง

๙. **วิธีคิดเป็นอยู่ในขณะปัจจุบัน** คือ การคิดที่ไม่ตกอยู่ในอำนาจของอารมณ์ไม่หวนอาลัยอาวรณ์ถึงสิ่งที่ล่วงมาแล้ว หรือคิดฟุ้งเฟ้อฝันปรุงแต่งอย่างไม่มีฐานแห่งความเป็นจริงในปัจจุบัน แต่หากคิดด้วยอำนาจของปัญญาไม่ว่าจะเป็นเรื่องทีล่วงไปแล้ว หรือเป็นเรื่องในอนาคตก็เข้าอยู่ในการคิดอยู่กับปัจจุบัน เช่น การเรียนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นบทเรียนจากอดีตเพื่อความไม่ประมาทในการป้องกันภัยในอนาคต เป็นต้น

๑๐. วิธีคิดแบบวิภาษวาท มีลักษณะสำคัญของการคิดและการพูด ในการมองและ แสดงความจริง โดยแยกแยะออกให้เห็นแต่ละด้าน ครบทุกแง่ทุกด้าน ไม่ใช่จับเอาแง่หนึ่งแง่เดียว หรือจับบางแง่มาวินิจฉัยตีคลุมไปอย่างนั้นทั้งหมด ซึ่งมีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

๑๐.๑ จำแนกในแง่ความเป็นจริง แบ่งจำแนกได้เป็น ๒ อย่างคือ

๑) จำแนกตามแง่ต่าง ๆ ตามที่เป็นอยู่จริงของสิ่งนั้น ๆ ซึ่งเฉพาะด้านนั้น

๒) จำแนกโดยมองหรือแสดงความจริงของสิ่งนั้น ๆ ให้ครบทุกแง่ทุกด้าน คือพิจารณาสิ่งใดก็ไม่มองแคบ ๆ ไม่ติดอยู่กับส่วนเดียวแง่เดียวของสิ่งนั้น เช่น ดินแ่งนั้น กรณี นั้นไม่ตีในแง่นี้กรณีนี้ เป็นต้น

๑๐.๒ จำแนกโดยส่วนประกอบ คือ วิเคราะห์แยกแยะให้รู้เท่าทันภาวะที่สิ่งนั้นเกิดขึ้นจากองค์ประกอบย่อยมาประชุมกันไม่ติดอยู่ภายนอกหรือถูกลวงโดยภาพลวงของสิ่ง ๆ นั้น

๑๐.๓ จำแนกโดยลำดับขณะ คือ แยกแยะวิเคราะห์ปรากฏการณ์ตามลำดับแห่งเหตุปัจจัย ให้มองแต่ละขณะให้เห็นตัวเหตุปัจจัยที่แท้จริง ไม่ถูกลวงให้จับเหตุปัจจัยสับสน

๑๐.๔ จำแนกโดยความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย

๑๐.๕ จำแนกโดยเงื่อนไขคือ มองหรือแสดงความจริง พิจารณาเงื่อนไข ประกอบ

๑๐.๖ จำแนกโดยทางเลือกหรือความเป็นไปได้อื่น ซึ่งต้องพิจารณาหนทาง วิธีการหรือความเป็นไปได้ ที่อาจมีได้หลายอย่าง ทางที่ได้ผลกว่าหรือตรงทางกว่า ทางที่เหมาะสม หรือได้ผลดีสำหรับตน หรือสำหรับกรณีนั้นมากกว่าอย่างอื่น ทางเลือกหรือความเป็นไปได้ อาจมี เพียงอย่างเดียวหรือหลายอย่าง แต่เป็นทางอื่นที่ไม่ใช่ทางที่กำลังทำอยู่หรือเข้าใจอยู่ขณะนั้น ความคิดตามวิธีวิภาษวาทนี้มีผลดีหลายประการ

๒.๖.๒. การนำโยนิโสมนสิการเพื่อนำสู่การปฏิบัติ

โยนิโสมนสิการ ทำงานทั้ง ๒ ช่วง คือ ทั้งตอนรับรู้อารมณ์หรือประสบการณ์จากภายนอก และตอนคิดค้นพิจารณาอารมณ์หรือ เรื่องราวที่เก็บเข้ามาแล้วในภายในลักษณะที่พึงสังเกตอย่าง หนึ่งของการรับรู้ด้วยโยนิโสมนสิการ คือ การรับรู้เพียงเพื่อเป็นความรู้ (ที่ถูกต้องตามเป็นจริง) และเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสติจะเอาไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและทำกิจต่าง ๆ ไปพูดอีกอย่างหนึ่งว่ารับรู้ไวเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางสติปัญญาไม่รับรู้ชนิดที่กลับผันแปรจากความรู้ไปเป็นสิ่งกระทบกระทั่งติดค้างประอะเปื้อนที่ก่อปัญหาแก่ชีวิตจิตใจ รับรู้โดยจิตใจได้ความรู้จากอารมณ์หรือประสบการณ์ไม่ใช่รับรู้แล้วจิตใจถูกอารมณ์หรือประสบการณ์ครอบงำหรือพาหลงหายไปเสีย ซึ่งแทนที่จะได้ความรู้มาแก้ปัญหา หรือได้ปัญญามาดับทุกข์กลับได้กิเลสและความทุกข์มาเพิ่มพูนทับถมตนแม้การคิดก็มี ลักษณะทำนองเดียวกันนี้ ลักษณะอย่างนี้คือความหมายสักวันหนึ่งของการเป็นอยู่ด้วยปัญญาอาจมีผู้เสียดายว่าชีวิตที่เป็นอยู่ด้วยปัญญาคูจะปราศจากอารมณ์ (อารมณ์ตามความหมาย

อย่างสมัยใหม่) มีแต่ความแห้งแล้งไร้รสชาติ พึ่งชี้แจงว่าสำหรับปุถุชน การเป็นอยู่ด้วยอารมณ์ค่อยจะครอบงำคนอยู่แล้วตลอดเวลา โยนิโสมนสิการมีแต่จะมาช่วยแบ่งเบาแก้ทุกข์ให้ปัญหาบรรเทาลง จึงไม่ต้องหวังว่าจะขาดอารมณ์ส่วนสำหรับผู้ใช้โยนิโสมนสิการสำเร็จผลจนพ้นความเป็นปุถุชนได้แล้วก็จะมีคุณภาพทางอารมณ์ใหม่อย่างบริสุทธิ์เด่นชัดขึ้นมากกล่าวคือ เกิดคุณธรรมข้อกรณามาช่วยสืบต่อคุณค่าทางด้านความงามอ่อนโยนของชีวิตอยู่ต้องไปพร้อมทั้งแทนที่ความขุ่นมัว หมองเศร้า เครียดเหงากังวลเป็นก็จะมีแต่ความรู้สึกที่ประณีต เช่น ความสดชื่น ผ่องใส โปร่งโล่ง เบิกบานใจ ความสุข ความสงบ และความเป็นอิสระเสรีสืบต่อไปมีข้อควรสังเกตอีกอย่างหนึ่งว่าธรรมที่เป็นบุพภาคแห่งมัชฌิมาปฏิปทา ๒ อย่าง คือ ปรัตโหมสะที่ดีหรือกัลยาณมิตร และโยนิโสมนสิการนี้ เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างบุคคล ๒ อย่าง คือ ปรัตโหมสะที่ดีหรือกัลยาณมิตร และโยนิโสมนสิการนี้ เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างบุคคลกับโลกหรือสภาพแวดล้อมภายนอกก่อนที่จะก้าวเข้าสู่ตัวมรรคที่เป็นองค์ธรรมภายในเฉพาะตน กล่าวคือกัลยาณมิตร (ปรัตโหมสะที่ดี) เป็นที่เชื่อมโยงให้บุคคลติดต่อกับโลกอย่างถูกต้องเองโดยทางสังคม และโยนิโสมนสิการ เป็นที่เชื่อมโยงให้บุคคลติดต่อกับโลกอย่างถูกต้องอย่างถูกต้องโดยทางจิตใจของตนเอง อันได้แก่ทางที่แห่งการรับรู้ และความคิดซึ่งเป็นทางที่แห่งปัญญาหรือการมองตามเป็นจริง ดังได้อธิบายมาแล้ววิธีโยนิโสมนสิการเท่าที่แสดงมานี้ได้นำเสนอโดยพยายามรักษารูปร่างตามที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์พุทธศาสนาผู้ศึกษาไม่พึงติดอยู่เพียงรูปแบบหรือถ้อยคำแต่พึงมุ่งจับเอาสาระเป็นสำคัญ อนึ่ง พึงย้ำไว้ด้วยว่าโยนิโสมนสิการนี้เป็นหลักธรรมภาคปฏิบัติที่ใช้ประโยชน์ได้ทุกเวลา มิใช่จะต้องรอไว้ใช้เมื่อมีเรื่องที่จะเก็บเอาไปนั่งขบคิด หรือปฏิบัติได้ต่อเมื่อปลีกตัวออกไปนั่งพิจารณา แต่พึงใช้แทรกอยู่ในการดำเนินชีวิตประจำวันที่เป็นไปอยู่ทุกที่ทุกเวลานี้เอง^{๔๙}

สรุปความได้ว่า โยนิโสมนสิการ คือ การคิดพิจารณาโดยแยกกายจำแนกเป็น ๔ ลักษณะ คือ อุบายมนสิการ แปลว่า คิดหรือพิจารณาโดยอุบาย คือคิดอย่างมีวิธี หรือคิดถูกวิธี ปณมสิการ คือ คิดเป็นทาง หรือคิดถูกทาง คือคิดได้ต่อเนื่องเป็นลำดับ การณมนสิการ คือ คิดตามเหตุ คิดค้นเหตุ คิดตามเหตุผล หรือคิดอย่างมีเหตุผล และอุปาทกมนสิการ คือ คิดให้เกิดผล คือใช้ความคิดให้เกิดผลที่พึงประสงค์ เล็งถึงการคิด อย่างมีเป้าหมาย และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต โดยการคิดค้นพิจารณาอารมณ์ใช้ความรู้มาเพื่อแก้ปัญหาหรือดับทุกข์ โยนิโสมนสิการนี้เป็นหลักธรรมภาคปฏิบัติที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องรอใช้เมื่อมีเรื่องที่จะเก็บเอามาคิดเท่านั้น

^{๔๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๑๑-๗๑๔.

ตารางที่ ๒.๘ แสดงการสังเคราะห์ความหมายของโยนิโสมนสิการ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต) (๒๕๕๖)	ความหมายของโยนิโสมนสิการ แปลว่า เหตุ ต้นเหตุ แหล่งเกิด ปัญญา อุบาย วิธี ทางส่วน มนสิการ แปลว่า การทำในใจ การคิด คำนึง นึกถึง ใส่ใจ พิจารณาเมื่อรวมเข้าเป็นโยนิโสมนสิการ คือ การทำในใจโดยแยกกาย มี ๔ ลักษณะ คือ อุบายมนสิการ ปณมนสิการ การณมนสิการ และ อุปาทกมนสิการ ทำงานทั้ง ๒ ช่วง คือ ทั้งตอนรับรู้อารมณ์

๒.๗ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

จังหวัดนครปฐมมีจำนวนประชากร ณ เดือนธันวาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๙๑๗,๐๕๓ คน จำแนกเป็นชาย ๔๓๙,๖๙๑ คน หญิง ๔๗๗,๓๖๒ คน จำนวนครัวเรือน ๓๙๖,๐๙๖ ครัวเรือน^{๕๐} จังหวัดนครปฐมตั้งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำท่าจีนซึ่งเป็นพื้นที่บริเวณที่ราบลุ่มภาคกลาง โดยอยู่ระหว่างเส้นละติจูดที่ ๑๓ องศา ๔๕ ลิปดา ๑๐ พิลิปดา เส้นลองจิจูดที่ ๑๐๐ องศา ๔ ลิปดา ๒๘ พิลิปดา มีพื้นที่ ๒,๑๖๘.๓๒๗ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑,๓๕๕,๒๐๔ ไร่ เท่ากับ ร้อยละ ๐.๔๒ ของประเทศ และมีพื้นที่เป็นอันดับที่ ๖๒ ของประเทศ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไปตามเส้นทางถนนเพชรเกษม ๕๖ กิโลเมตร หรือตามเส้นทางถนนบรมราชชนนี ๕๑ กิโลเมตร และตามเส้นทางรถไฟ ๖๒ กิโลเมตร

พื้นที่จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑๑๗ แห่ง แบ่งตามประเภทและอำนาจบริหารจัดการภายในท้องที่ได้เป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลนคร ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๔ แห่ง เทศบาลตำบล ๑๘ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๙๓ แห่ง

การปกครองส่วนภูมิภาค แบ่งออกเป็น ๗ อำเภอ ประกอบด้วย ๑๐๖ ตำบล และ ๙๓๓ หมู่บ้าน^{๕๑}

๑. อำเภอเมืองนครปฐมแบ่งเขตการปกครองออกเป็น	๒๕	ตำบล ๒๑๗ หมู่บ้าน
๒. อำเภอกำแพงแสน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น	๑๕	ตำบล ๒๐๔ หมู่บ้าน
๓. อำเภอนครชัยศรี แบ่งเขตการปกครองออกเป็น	๒๔	ตำบล ๑๐๘ หมู่บ้าน

^{๕๐} สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : <http://www.dopa.go.th/> [๑ ธันวาคม ๒๕๖๒].

^{๕๑} สารานุกรมเสรี, จังหวัดนครปฐม, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/จังหวัดนครปฐม> [๑ ธันวาคม ๒๕๖๒].

๔. อำเภอดอนตูม แบ่งเขตการปกครองออกเป็น	๘	ตำบล ๖๙ หมู่บ้าน
๕. อำเภอบางเลน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น	๑๕	ตำบล ๑๘๐ หมู่บ้าน
๖. อำเภอสามพราน แบ่งการปกครองเป็น	๑๖	ตำบล ๑๓๗ หมู่บ้าน
๗. อำเภอพุทธมณฑล แบ่งเขตการปกครองออกเป็น	๓	ตำบล ๑๘ หมู่บ้าน

การเลือกตั้ง

จังหวัดนครปฐมมีเขตการเลือกตั้งแบ่งเป็น ๕ เขต ประกอบไปด้วย^{๕๒}

เขตเลือกตั้งที่ ๑ ประกอบไปด้วยอำเภอเมืองนครปฐม (เฉพาะตำบลลำพญา ตำบลโพรงมะเดื่อ ตำบลหนองปากโลง ตำบลวังตะกู่ ตำบลนครปฐม ตำบลบ่อพลับ ตำบลพระประโทน ตำบลพระปฐมเจดีย์ ตำบลห้วยจรเข้ม ตำบลสนามจันทร์ ตำบลบางแขม ตำบลวังเย็น ตำบลหนองดินแดง ตำบลสระกะเทียม และตำบลสวนป่า)

เขตเลือกตั้งที่ ๒ ประกอบไปด้วยอำเภอกำแพงแสน และอำเภอเมืองนครปฐม (เฉพาะตำบลบ้านยาง ตำบลหนองงูเห่า ตำบลทัพหลวง ตำบลตาก้อง ตำบลมาบแค และตำบลทุ่งน้อย)

เขตเลือกตั้งที่ ๓ ประกอบไปด้วยอำเภอดอนตูม อำเภอบางเลน และอำเภอพุทธมณฑล

เขตเลือกตั้งที่ ๔ ประกอบไปด้วยอำเภอนครชัยศรี อำเภอเมืองนครปฐม (เฉพาะตำบลสามควายเผือก ตำบลธรรมศาลา ตำบลถนนขาด และตำบลดอนยายหอม) และอำเภอสามพราน (เฉพาะตำบลตลาดจินดา ตำบลคลองจินดา และตำบลบางช้าง)

เขตเลือกตั้งที่ ๕ ประกอบไปด้วยอำเภอสามพราน (ยกเว้นตำบลตลาดจินดา ตำบลคลองจินดา และตำบลบางช้าง)

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดนครปฐม^{๕๓}

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครปฐม พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นส่วนหนึ่งของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้มีขึ้นในวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยแบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น ๕ เขตเลือกตั้งเท่าเดิมจากการเลือกตั้งครั้งก่อนเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔ แต่ละเขตเลือกตั้งจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละ ๑ คน

^{๕๒} สารานุกรมเสรี, จังหวัดนครปฐมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป, ๒๕๖๒, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/จังหวัดนครปฐมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒> [๑ ธันวาคม ๒๕๖๒].

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครปฐม

ตารางที่ ๒.๙ แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครปฐม

พรรคการเมือง	จำนวนผู้สมัคร	คะแนนเสียง	เปอร์เซ็นต์	จำนวนที่นั่ง
อนาคตใหม่	๕	๑๖๕,๒๐๑	๓๑.๐๑ %	๒
พลังประชารัฐ	๕	๑๐๓,๓๓๙	๑๙.๔๐ %	๑
ชาติไทยพัฒนา	๕	๗๙,๓๑๕	๑๔.๘๙ %	๑
ประชาธิปัตย์	๕	๗๖,๕๖๐	๑๔.๓๗ %	๑
อื่น ๆ	๑๐๒	๑๐๘,๓๖๖	๒๐.๓๓ %	๐
รวม	๑๒๒	๕๓๒,๗๘๑	๑๐๐.๐๐ %	๕

ตารางที่ ๒.๑๐ แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครปฐม ตามเขตเลือกตั้ง

เขตเลือกตั้ง	พรรค	ผู้สมัคร	คะแนนเสียง	เปอร์เซ็นต์
๑	ประชาธิปัตย์	พนัโท สินธพ แก้วพิจิตร	๓๕,๗๑๑	๓๔.๑๕ %
๒	ชาติไทยพัฒนา	พณูวัฒน์ สະสมทรัพย์	๓๐,๒๑๕	๒๖.๘๒ %
๓	อนาคตใหม่	สุทธรวรรณ สุบรรณ ณ อยุธยา	๔๐,๖๖๑	๓๘.๗๖ %
๔	พลังประชารัฐ	ปฐมพงศ์ สูญจันทร์	๓๒,๑๑๐	๒๙.๕๗ %
๕	อนาคตใหม่	จุมพิตา จันทรวงจร	๓๔,๑๖๔	๓๓.๕๓ %

๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และรวบรวม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๘.๑. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเมือง

การศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเมืองเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

สนุก สิงห์มาตร และ พิกุล มีมานะ ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัย พบว่า ระดับพฤติกรรมทางการเมืองตาม

วิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลางปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัด ร้อยเอ็ด ได้แก่ อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย การกล่อมเกลາทางการเมือง การส่งเสริมจากภาครัฐ การส่งเสริมจากภาคประชาสังคม ความศรัทธาต่อนักการเมือง ความศรัทธา ต่อพรรคการเมือง มีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรตามพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัด ร้อยเอ็ด^{๕๔}

ศักดิ์สิน อุดมวิทย์ไพศาล และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน” ผลการวิจัย พบว่า กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีพฤติกรรมทางการเมืองจำแนกออกเป็น ๓ องค์ประกอบ คือ ๑. การสังเกตการณ์ทางการเมือง เช่น การติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน การติดตามนโยบายของพรรคการเมือง ระดับชาติและ ระดับท้องถิ่น การติดตามผลการดำเนินการของรัฐบาลผ่านสื่อต่าง ๆ ๒. การมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเลือกตั้งทางการเมือง การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง การชักชวนบุคคลอื่นไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การเข้าร่วมฟังการปราศรัยของ ผู้สมัคร รับเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเพื่อกระตุ้นให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิ ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ และ ๓. การเข้าเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง เช่น เรียกร้องความต้องการในการแก้ปัญหาต่าง ๆ กับนักการเมือง การร่วมประชุมทางการเมืองของพรรค การเมืองและกลุ่มทางการเมือง การร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือการดำเนินงานของนักการเมือง^{๕๕}

สิงห์ สิงห์ขจร ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กรณีศึกษา จังหวัดเชียงราย” ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนของประชาชน กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย มีการเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากที่สุดเพราะมีทั้งภาพและเสียงจึงมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นประจำและชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งเป็นประจำทำให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนยังอยู่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งเท่านั้น และปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน คือการไม่มีเวลาและมีความสนใจในเรื่องของการเมืองน้อย อยากให้

^{๕๔} สุนุก สิงห์มาตร และ พิกุล มีมานะ, “พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด”, วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ (๒๕๖๑) : ๑๔๗.

^{๕๕} ศักดิ์สิน อุดมวิทย์ไพศาล, ยุภาพร ยุภาศ และสัญญา เคนาภูมิ, “กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน”, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๒๙๓.

สื่อมวลชนเสนอข่าวแบบเป็นกลางและการนำเสนอข่าวสารให้รอบด้าน สื่อมวลชนมีจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวสาร^{๕๖}

แพรวพรรณ ปานนุช ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อสังคมและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุ ๒๐ - ๒๙ ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว สำหรับพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารการเมืองผ่านสื่อสังคมส่วนใหญ่ใช้ Facebook ผ่านทางโทรศัพท์มือถือ ความถี่ในการใช้สื่อสังคมในการเปิดรับข่าวสารการเมืองประมาณ ๓ - ๔ ครั้ง/สัปดาห์ และใช้เวลาประมาณ ๓๑ - ๔๕ นาที การเปิดรับเนื้อหาข่าวสารการเมืองผ่านสื่อสังคมอยู่ในระดับปานกลางส่วนใหญ่เกี่ยวกับการติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์ต่างๆ ไปด้านการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองในพื้นที่ออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับน้อย สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในพื้นที่ออฟไลน์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมทางการเมืองมาก^{๕๗}

สุทธญาณ์ โอบอ้อม และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างจิตพฤติกรรมการเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตย ของนักเรียนในจังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัย พบว่า จิตพฤติกรรมการเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตยของนักเรียนในจังหวัดนครปฐมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน การพัฒนาจิตพฤติกรรมการเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตยของนักเรียนในจังหวัดนครปฐมโดยใช้หลักภาวะ ๔ คือ ๑) ด้านกายภาวนา การพัฒนาทางกายหรือสุขภาพ ๒) ด้านศีล ภาวนา การพัฒนาด้านความประพฤติที่ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย และการเคารพความแตกต่าง ๓) ด้านจิตภาวนา เป็นการพัฒนาจิตใจให้มีความพร้อมทั้งในด้านคุณธรรม และ ๔) ด้านปัญญาภาวนา การฝึกและพัฒนาในการรับรู้ และการเสริมสร้างจิตพฤติกรรมการเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตยของนักเรียนในจังหวัดนครปฐม ควรเสริมสร้างจิตพฤติกรรมการเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตยของนักเรียนในจังหวัดนครปฐม

^{๕๖} สิงห์ สิงห์ขจร, “พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กรณีศึกษา จังหวัดเชียงราย”, วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรมมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (ก.ค. - ธค. ๒๕๕๖) : ๑๒๑.

^{๕๗} แพรวพรรณ ปานนุช, “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อสังคมและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี”, วารสารวิทยาการจัดการ, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (๒๕๖๒) : ๑๕๗.

ประกอบด้วย บ-ว-ร-ส ๑) บ –บ้านหรือครอบครัว ๒) ว –วัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน ๓) ร – โรงเรียนรวมถึงครูอาจารย์ ๔) ส –สังคมทั้งในระบบออนไลน์และออฟไลน์^{๕๘}

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนคือการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างหนึ่งโดยการแสดงออกโดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป การติดตามข่าวสารทางการเมือง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนได้แก่ อุดมการณ์ทางการเมือง การกล่อมเกลากองการเมือง ดังที่กล่าวมาข้างต้นหน่วยงานภาครัฐควรที่จะส่งเสริมให้ประชาชนมีทัศนคติทางการเมืองเชิงบวกเพิ่มขึ้น หรือเกิดความศรัทธาต่อการเมืองเป็นการพัฒนาส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน รวมถึงการนำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของสื่อต่าง ๆ ต้องไม่ถูกปิดกั้นการนำเสนอข่าวสารสามารถให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารทางการเมืองตามความเป็นจริงไม่ถูกบิดเบือน ในด้านของผู้นำเสนอข่าวหรือองค์กรสื่อต่าง ๆ ต้องมีการนำเสนอที่เป็นธรรมเป็นกลางไม่โน้มเอียงไปฝ่ายใดข้อมูลข่าวสารต้องมีคุณภาพเชื่อถือได้จริงเพราะส่งผลต่อการตัดสินใจในการ

ตารางที่ ๒.๑๑ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเมือง

นักวิจัย	ผลการวิจัย
สนุก สิงห์มาตร และ พิกุล มีมานะ (๒๕๖๑)	ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง ได้แก่ อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย การกล่อมเกลากองการเมือง การส่งเสริมจากภาครัฐ การส่งเสริมจากภาคประชาสังคม ความศรัทธาต่อนักการเมือง ความศรัทธา ต่อพรรคการเมือง
ศักดิ์สิน อุดมวิทย์ไพศาล และคณะ (๒๕๖๒)	กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน จำแนกออกเป็น ๓ องค์ประกอบ คือ ๑. การสังเกตการณ์ทางการเมือง ๒. การมีส่วนร่วมทางการเมือง และ ๓. การเข้าเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง

^{๕๘} สุทธัญญาณ์ โอบอ้อม และคณะ, “การเสริมสร้างจิตพฤติกรรมการเมืองเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตย ของนักเรียนในจังหวัดนครปฐม” ,วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๓) : ๖๕.

ตารางที่ ๒.๑๑ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเมือง
(ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
สิงห์ สิงห์ขจร (๒๕๕๖)	พฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีการเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากที่สุดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางให้สื่อมวลชนเสนอข่าวแบบเป็นกลางและการนำเสนอข่าวสารให้รอบด้าน สื่อมวลชนมีจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวสาร
แพรวพรรณ ปานนุช (๒๕๖๒)	ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสื่อสังคมและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนการเปิดรับเนื้อหาข่าวสารการเมืองผ่านสื่อสังคมอยู่ในระดับปานกลางด้านการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองในพื้นที่ออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับน้อย สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในพื้นที่ออฟไลน์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมทางการเมืองมาก

๒.๘.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง

การศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งทั่วไปเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

วิจิตร เกิดน้อย ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในตำบลไทยวาส อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปในตำบลไทยวาส อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งบางส่วนไม่สนใจการเลือกตั้ง ดังนั้น หน่วยงาน จึงควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษาข้อมูลผู้ลงสมัครรับ

เลือกตั้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งต้องรณรงค์ให้เห็นประโยชน์ที่เกิดจากการเลือกตั้งของประเทศ^{๕๙}

รุจน์ โกมลบุตร และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้สมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒ ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ลำปางและสงขลา” ผลการวิจัย พบว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทั้ง ๓ ชื่อฉบับนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับผู้สมัครเลือกตั้ง ส.ส. จำนวน ๑๘๘ ชิ้น ในพื้นที่ ๕,๗๘๖.๓๗ ตารางนิ้ว หรือคิดเป็นร้อยละ ๔.๕๙ ของพื้นที่การนำเสนอทั้งหมด โดยหนังสือพิมพ์ ภาคใต้โพสต์ มีสัดส่วนการนำเสนอมากที่สุด (ร้อยละ ๕.๔๗ ของพื้นที่) ตามด้วย หนังสือพิมพ์ ลานนาโพสต์ (ร้อยละ ๕.๓๑) และหนังสือพิมพ์ แมงมุม (ร้อยละ ๓.๒๑) กลุ่มตัวอย่างมีพื้นที่ที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับพรรคเพื่อไทยมากที่สุด (ร้อยละ ๓๒.๙๘) ตามด้วยพรรคการเมืองอื่น ๆ (ร้อยละ ๑๘.๒๙) พรรคพลังประชารัฐ (ร้อยละ ๑๕.๖๘) พรรคประชาธิปัตย์ (ร้อยละ ๑๖.๑๓) พรรคภูมิใจไทย (ร้อยละ ๑๐.๑๖) และพรรคอนาคตใหม่ (ร้อยละ ๖.๗๖) หนังสือพิมพ์ แมงมุม ใช้พื้นที่จำนวนมาก (ร้อยละ ๘๒.๑๔) ในการนำเสนอเกี่ยวกับพรรคเพื่อไทยในจุดยืนบวก ขณะที่หนังสือพิมพ์ ลานนาโพสต์ ใช้พื้นที่จำนวนมากนำเสนอเกี่ยวกับพรรคเพื่อไทยในจุดยืนบวก (ร้อยละ ๓๓.๕๑) และพรรคพลังประชารัฐในจุดยืนลบ (ร้อยละ ๒๙.๖๑) ส่วนหนังสือพิมพ์ ภาคใต้ โพสต์ นำเสนอเกี่ยวกับพรรคอื่น ๆ ในจุดยืนบวก (ร้อยละ ๓๑.๘๘) โดยพาดพิง พรรคเพื่อไทย และพรรคอนาคตใหม่น้อยมาก ข้อเสนอแนะของการศึกษาคือ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นควรนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้สมัคร ส.ส. ของพรรคการเมืองต่าง ๆ ในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อการแข่งขันเลือกตั้ง และประชาชนควรเปิดรับข่าวสารจาก หลากหลายแหล่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านพอต่อการตัดสินใจที่แม่นยำ^{๖๐}

ธานี ถังทอง ได้วิจัยเรื่อง “ความเข้าใจและเจตคติต่อการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ของประชาชน จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง เจตคติต่อการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ คือ ๒.๓๐ หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติทางลบต่อการ

^{๕๙} วิจิตร เกิดน้อย, “พฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ในตำบลไทยาวาสอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม”, วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๓) : ๑๒๙.

^{๖๐} รุจน์ โกมลบุตรและคณะ, “การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้สมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒ ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ลำปางและสงขลา”, วารสารศาสตร์, ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๘๔.

เลือกตั้ง การเปิดรับข้อมูลรับข่าวสารการเลือกตั้ง มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๑.๗๘ หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข้อมูลรับข่าวสารการเลือกตั้งเป็นบางครั้งแนวทางในการส่งเสริมความเข้าใจ ต้องพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบการเมือง นักการเมืองต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน พรรคการเมืองต้องมีเสถียรภาพและความเข้มแข็งแก้ไขรัฐธรรมนูญ ให้เกิดความเป็นธรรมในการเลือกตั้งมีการส่งเสริมการเรียนรู้ในองค์ความรู้ด้านการเมืองและการเลือกตั้งอย่างลึกซึ้ง สม่่าเสมอ และเผยแพร่องค์ความรู้อย่างทั่วถึง^{๖๑}

นิรันดร์ พันธุ์ศักดิ์ และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมกาเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาล ตำบลท่าประจจะ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยพบว่า ๑) พฤติกรรมกาเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลท่าประจจะ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วน ด้านการลงคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด ๒) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ดังนี้พฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลท่าประจจะ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ๓) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมกาเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลท่าประจจะ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์โดยผ่านสื่อที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมาก^{๖๒}

กฤตยชญ์ สมมุง และอรรังศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์ ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมกาการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ กรณีศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช เขตที่ ๒ และเขตที่ ๕” ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนเขตที่ ๒ และเขตที่ ๕ จังหวัดนครศรีธรรมราชส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยลงคะแนนเสียงจากปัจจัยด้านพรรคการเมือง มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านตัวบุคคล และด้านปัจจัยการหาเสียง ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาเลือกตั้ง พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ และเขตเลือกตั้งที่

^{๖๑} ธานี ถังทอง, “ความเข้าใจและเจตคติต่อการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ของประชาชน จังหวัดชัยภูมิ”, วารสารสังคมศาสตร์ นิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๔๗-๔๘.

^{๖๒} นิรันดร์ พันธุ์ศักดิ์ และคณะ, “พฤติกรรมกาเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาล ตำบลท่าประจจะ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช”, วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓) : ๓๘๙-๓๙๐.

ต่างก็มีพฤติกรรมการเลือกตั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ ยกเว้น เพศ อายุ การศึกษา และรายได้ ต่างกัน มีพฤติกรรมการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน^{๖๓}

นนทนา นันทวโรภาส และรหัส แสงผ่อง ได้วิจัยเรื่อง “การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมืองภายใต้รัฐธรรมนูญปีพ.ศ. ๒๕๖๐ : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒” ผลการวิจัย พบว่า กติกาการเลือกตั้งที่เปลี่ยนจากเดิมไปอย่างสิ้นเชิงจำนวนพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มากที่สุดเป็นประวัติการณ์ รวมทั้งผลการเลือกตั้งที่พลิกความคาดหมายพรรคการเมืองที่ชนะการเลือกตั้งสามอันดับคือ พรรคเพื่อไทย พรรคพลังประชารัฐ และพรรคอนาคตใหม่ มีผลการศึกษาอันเป็นข้อสังเคราะห์ที่สร้างองค์ความรู้ใหม่ ๓ ประการคือ ๑) ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง หากมีพรรคที่นำเอากลยุทธ์การตลาดทางการเมืองมาใช้ หลายพรรค ความเห็นอกเห็นใจของพรรคจะตัดสินใจกันที่ศักยภาพความเป็นไปได้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้จริง ๒) บริบททางการเมือง เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งในครั้งนี้ ๓) จากแนวคิดการตลาดทางการเมือง พรรคที่เสนอแนวทางใหม่ อย่างโดดเด่นและแตกต่าง มักได้รับในการเลือกตั้งเสมอ^{๖๔}

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า พฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งของประชาชนแม้จะปัจจัยส่วนบุคคลจะแตกต่างกันแต่ก็เป็นไปได้ที่ความคิดเห็นจะไม่แตกต่างกัน ปัจจัยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งประชาชนพิจารณาจากปัจจัยด้านพรรคการเมือง ด้านบุคคล ปัจจัยการหาเสียงเป็นข้อมูลสำคัญ การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครหากนำกลยุทธ์การตลาดทางการเมืองเข้ามาใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งเน้นการแสดงศักยภาพทางนโยบายของพรรคการเมืองสร้างความแปลกใหม่ในการหาเสียงถือว่าเป็นแนวทางเลือกใหม่ให้ประชาชนได้พิจารณาตัดสินใจการเลือกตั้งส่วนการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้สมัครเลือกสื่อต่าง ๆ ต้องนำเสนอเนื้อหาข่าวสารอย่างสมดุลทุกฝ่ายไม่เอนเอียงไปฝ่ายใดอย่างเป็นทางการแข่งขันเลือกตั้ง และหน่วยงานรัฐควรก็ควรส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในระบบการเมือง กระบวนการเลือกตั้งให้ประชาชนได้มีความรู้เข้าใจเพิ่มขึ้น เพื่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปได้แม่นยำ เลือกตั้งทั่วไปของประชาชนและเป็นการพัฒนาระบบการเมืองไทยมีเสถียรภาพมากขึ้นและพัฒนาระบบประชาธิปไตยได้อย่างยั่งยืน

^{๖๓} กฤตยชญ์ สมมุง และธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์, “พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ กรณีศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช เขตที่ ๒ และเขตที่ ๕”, การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ ๑๕ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓, (๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓).

^{๖๔} นนนทนา นันทวโรภาส และรหัส แสงผ่อง, “การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมืองภายใต้รัฐธรรมนูญปีพ.ศ. ๒๕๖๐ : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒”, วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๒๗๔-๒๗๕.

ตารางที่ ๒.๑๒ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง

นักวิจัย	ผลการวิจัย
วิจิตร เกิดน้อย (๒๕๖๓)	ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งบางส่วนไม่สนใจการเลือกตั้งควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของข้อมูลผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งต้องรณรงค์ให้เห็นประโยชน์ที่เกิดจากการเลือกตั้งของประเทศ
รุจน์ โกมลบุตรและคณะ (๒๕๖๓)	เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อการแข่งขันเลือกตั้ง และประชาชนควรเปิดรับข่าวสารจากหลากหลายแหล่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านพอต่อการตัดสินใจที่แม่นยำ
ธานี ถังทอง (๒๕๖๓)	การเปิดรับข้อมูลรับข่าวสารต้องพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบการเมืองนักการเมืองต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน
นิรันดร์ พันธุ์ศักดิ์และคณะ (๒๕๖๓)	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่แตกต่างกันข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลท่าประจักษ์ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าควรมีการประชาสัมพันธ์โดยผ่านสื่อที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมาก
กฤตยชญ์ สมม่งและคณะ (๒๕๖๓)	พฤติกรรมกลางคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปพบว่า ประชาชนเขตที่ ๒ และเขตที่ ๕ จังหวัดนครศรีธรรมราชส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ ๒.๑๒ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
นันทนา นันทวโรภาส และรพีส แสงผ่อง, (๒๕๖๒)	ความเหนือกว่าของพรรคจะตัดสินกันที่ ศักยภาพความเป็นไปได้ในการนำนโยบายไป ปฏิบัติได้จริง ๒) บริบททางการเมือง เป็นปัจจัย สำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งในครั้งนี้ ๓) จากแนวคิดการตลาดทางการเมือง พรรคที่ เสนอแนวทางใหม่ อย่างโดดเด่นและแตกต่าง มักได้รับในการเลือกตั้งเสมอ

๒.๘.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมือง

การศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อ
การตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนา
พฤติกรรมทางการเมืองเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

ชัยศ จินารัตน์ และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารออนไลน์ที่มีผลต่อความรู้ทาง
การเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบดิจิทัล” ผลการวิจัย พบว่า ระดับการใช้สื่อออนไลน์
ความรู้ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบ Digital ของประชาชนในเขตภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างอยู่ในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับ
ปานกลางถึงมากอย่างมีนัยสำคัญส่วนข้อค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยการพัฒนานั้นประกอบด้วย รายได้ต่อ
หัวต่อเดือน พรรคการเมืองที่เลือกในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ความถี่ในการใช้สื่อออนไลน์ และการแก้ปัญหา
ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว โดยมีอิทธิพลร่วมกับความรู้ทางการเมืองเกี่ยวกับ ความคล่องตัวทาง
การเมือง แรงจูงใจทางการเมือง^{๖๕}

พระครูปลัดเกษภา ผาทอง, อีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทาง
การเมือง : แนวคิดสู่การพัฒนาสังคมไทย” ผลการวิจัย พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองใดที่สังคม
การเมืองต้องการก็มักถูกปลูกฝังให้เป็นความคิด, อุดมการณ์, ความเชื่อ ฯลฯ ของสมาชิกในสังคม
การเมืองนั้นๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการเมืองการปกครองของแต่ละประเทศซึ่งอาจมีลักษณะแตกต่างกันแต่ไม่

^{๖๕} ชัยศ จินารัตน์ และคณะ, การสื่อสารออนไลน์ที่มีผลต่อความรู้ทางการเมืองและการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองแบบดิจิทัล, สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, วารสารการบริหารการปกครอง
และนวัตกรรมท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน, ๒๕๖๒) : ๒๓๗.

ว่าประเทศนั้นจะมีระบบการปกครองแบบใดต่างต้องการความมั่นคงเพราะเมื่อประเทศมีความมั่นคงก็ย่อมส่งผลดีในทุกด้านความมั่นคงนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการเมืองการปกครองที่มีเสถียรภาพมีลักษณะของการพัฒนาเมืองอย่างค่อยเป็นค่อยไปความมั่นคงมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างอำนาจรัฐซึ่งแต่ละรัฐอาจมีความแตกต่างกันจึงไม่อาจลอกเลียนแบบหรือรูปแบบของประเทศที่ต้องการได้^{๖๖}

อนุชา พลทะกุล และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการเมืองการปกครองในสังคมชนบทสมัยใหม่” ผลการวิจัย พบว่า การกำหนดบทบาทพลเมืองด้านการเมืองในรัฐธรรมนูญ เป็นพื้นฐานระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนสมัยใหม่ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วทั้งอาณาจักรในทุกภูมิภาคมีโอกาสเข้ารวมการเมืองระดับชาติ แล้วกำหนดความสัมพันธ์ทางการเมืองที่ส่งผลต่อชนบทเป็นการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมแบบมีส่วนร่วม ในการให้เกิดสำนึกผู้อำนาจและการใช้อำนาจการเมืองที่แสดงความต้องการการมีส่วนร่วมให้ขยายไปสู่องค์กรของรัฐภายใต้ช่องทางตามพระราชบัญญัติต่างๆ อันเป็นอำนาจที่พลเมืองในชุมชนพึงมีตามบทบัญญัติต้องถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นแนวทางการพัฒนาการเมืองการปกครองในสังคมชนบทสมัยใหม่อย่างแท้จริง

ไพฑูรย์ มาเมือง และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่แท้จริงการเข้าร่วมภาคพลเมือง และการพัฒนาการเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑” ผลการวิจัย พบว่า ระดับค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำที่แท้จริงและองค์ประกอบ พร้อมทั้งการพัฒนาการเมืองประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก ส่วนการเข้าร่วมของภาคพลเมืองและองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ในขณะที่ความสัมพันธ์ของทั้งสามตัวแปรมีลักษณะความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับน้อยส่วนข้อค้นพบที่สำคัญนั้นคือ การพัฒนาการเมืองประชาธิปไตยอิทธิพลประกอบด้วย เพศ ความเห็นเกี่ยวกับการมีวินัยในยุคปัจจุบัน ความเห็นเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ผสมรวมกับคุณลักษณะของภาวะผู้นำที่แท้จริงด้านความเสมอต้นเสมอปลาย การเข้าร่วมของภาคพลเมืองด้าน การบริจาคทรัพย์ การสื่อสาร การประสานการทำงานร่วมกัน และการแบ่งปันข่าว^{๖๗}

ภูมิกานต์ อรรคนันท์ และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตย” ผลการวิจัย พบว่า ประชาธิปไตยที่แท้จริงไม่ใช่ได้มางายตายซึ่งต้องอาศัยกระบวนการยาวนานพอสมควร เพื่อกล่อมเกลาคู่คนให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ด้วยการบ่มเพาะวัฒนธรรมทาง

^{๖๖} พระครูปลัดเกษฎา ผาทอง และคณะ, วัฒนธรรมทางการเมือง : แนวคิดสู่การพัฒนาสังคมไทย, สาขาวิชารัฐศาสตร์, วารสารบัณฑิตศึกษา มหาจุฬาลงกรณแก่น, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน, ๒๕๖๒) : ๑๔.

^{๖๗} ไพฑูรย์ มาเมือง และคณะ “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่แท้จริงการเข้าร่วมภาคพลเมือง และการพัฒนาการเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑”, วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๓) : ๒๒๗-๒๒๘.

การเมืองแบบประชาธิปไตยโดยผ่านการศึกษ้อบรม ปลุกฝังประชาชนให้ศรัทธาต่อวิถีประชาธิปไตย และหล่อหลอมจนกลายเป็นพฤติกรรมที่ติงามของคนในสังคมประชาธิปไตยโดยเฉพาะ^{๖๘}

ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุมชนวิถีประชาธิปไตยตามหลักธรรมาภิบาล: หลักความโปร่งใส ของประชาชนในพื้นที่เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัย พบว่า ในประเด็นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมาประชาชนคิดว่าตนเองมีสิทธิเสรีภาพในการดำรงชีวิตประจำวันอย่างเต็มเปี่ยม แต่ขาดการมีสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มกันซึ่งมีการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มจะมีทหารและเจ้าหน้าที่รัฐเข้ามาเฝ้าสังเกตการณ์ร่วมด้วยเสมอ ทั้งนี้ประชาชนมีทัศนคติต่อกิจกรรมทางการเมืองและวิถีทางการเมืองการปกครองประชาธิปไตยแบบไทยอย่างชัดเจนในมิติความจริงที่ว่าประชาชนให้ความสำคัญกับการมีความเชื่อมั่น และชื่นชมในระบอบการปกครองที่มีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันสูงสุดที่สามารถแก้ปัญหาของชาติให้มั่นคงยั่งยืน และมีความเหมาะสมต่อการปกครองในประเทศไทย อยู่ในระดับจริงหรือระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด^{๖๙}

พระศิลาศักดิ์ สุเมโธ (บุญทอง) และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการกล่อมเกลากิจกรรมทางการเมือง กับวัฒนธรรมทางการเมือง” ผลการวิจัย พบว่า การกล่อมเกลากิจกรรมทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อการเมือง ซึ่งนำไปสู่การสร้างบุคลิกภาพทั้งทางตรงและทางอ้อม การกล่อมเกลากิจกรรมทางการเมืองเป็นกระบวนการทางสังคมที่ทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพตามแนวทางที่สังคมต้องการ โดยมีตัวแทนของสังคมที่ทำหน้าที่ในการกล่อมเกลากิจกรรมครอบครัว กลุ่มเพื่อน สถานศึกษา ศาสนา เป็นต้น เพื่อให้บุคคลทราบถึงคุณธรรม อุดมคติ บรรทัดฐาน และขนบธรรมเนียมประเพณีที่ใช้อยู่ในสังคม ส่วนวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองกับสังคมการเมืองในเชิงจิตวิทยา ที่สังคมต้องการปลุกฝังให้เป็นอุดมการณ์ของสมาชิกในสังคมตามบริบทของแต่ละสังคมการเมือง^{๗๐}

^{๖๘} ภูมิภรณ์ อรรคนันท์ และคณะ, “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตย”, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (๒๕๖๐) : ๑๐๘-๑๐๙.

^{๖๙} ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด, “การพัฒนาชุมชนวิถีประชาธิปไตยตามหลักธรรมาภิบาล: หลักความโปร่งใสของประชาชนในพื้นที่เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร”, วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๒๗๘-๒๗๙.

^{๗๐} พระศิลาศักดิ์ สุเมโธ (บุญทอง) และคณะ, “ความสัมพันธ์ระหว่างการกล่อมเกลากิจกรรมทางการเมือง กับวัฒนธรรมทางการเมือง”, วารสารวิชาการ ปัญญาภิธาน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (๒๕๖๒) : ๓๓.

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนขึ้นอยู่กับข้อกำหนดบทบาททางการเมืองที่อยู่ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ จะส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมือง และเป็นการปลูกฝังให้ประชาชนมีความเชื่อมั่น ศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ควรส่งเสริมพัฒนาความรู้ทางการเมือง ทักษะคดี ด้านความประพฤติให้ประชาชนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ตารางที่ ๒.๑๓ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมือง

นักวิจัย	ผลการวิจัย
ชัยยศ จินารัตน์และคณะ (๒๕๖๒)	ระดับการใช้สื่อออนไลน์ ความรู้ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบ Digital ของประชาชนมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน พรรคการเมืองที่เลือกในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีความถี่ในการใช้สื่อออนไลน์ และการแก้ปัญหา ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว โดยมีอิทธิพล ร่วมกับความรู้ทางการเมือง
พระครูปลัดเกษภา ผาทองและคณะ (๒๕๖๒)	การปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองของสมาชิกในสังคมการเมืองนั้นๆ ขึ้นอยู่กับการเมืองการปกครองของแต่ละประเทศซึ่งอาจมีลักษณะแตกต่างกันมีผู้นำประเทศที่เรียกต่างกัน
อนุชา พละกุล และคณะ (๒๕๖๑)	บทบาทพลเมืองด้านการเมืองเป็นพื้นฐานระบอบประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมการเมืองระดับชาติ เป็นแนวทางการพัฒนาการเมืองการปกครองในสังคมชนบทสมัยใหม่อย่างแท้จริง

ตารางที่ ๒.๑๓ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนา
พฤติกรรมทางการเมือง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
ไพฑูรย์ มาเมือง และคณะ (๒๕๖๓)	การพัฒนาการเมืองประชาธิปไตยอิทธิพลประกอบด้วยความเห็นเกี่ยวกับการมีวินัยในยุคปัจจุบัน ความเห็นเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ผสมรวมกับคุณลักษณะของภาวะผู้นำที่แท้จริงด้านความเสมอต้นเสมอปลาย
ภูมิภรณ์ อรรถนันท์ และคณะ (๒๕๖๐)	ประชาชนมีทัศนคติต่อกิจกรรมทางการเมืองและวิถีทางการเมืองการปกครองประชาธิปไตยแบบไทยอย่างชัดเจนให้ความสำคัญกับการมีความเชื่อมั่น และชื่นชมในระบอบการปกครองที่มีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันสูงสุดที่จะสามารถแก้ปัญหาของชาติให้มั่นคงยั่งยืนและมีความเหมาะสมต่อการปกครองในประเทศไทย
ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด (๒๕๖๒)	ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาบทบาททางการเมือง คือการพัฒนาด้านความรู้ทั่วไป เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาบทบาททางการเมืองด้านประชาธิปไตย ด้านเจคติและ ด้านพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ
พระศิลาศักดิ์ สุเมโธ (บุญทอง) และคณะ (๒๕๖๒)	การกล่อมเกลາทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อการเมือง ส่วนวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองกับสังคมการเมืองในเชิงจิตวิทยาที่สังคมต้องการปลูกฝังให้เป็นอุดมการณ์ของสมาชิกในสังคมตามบริบทของแต่ละสังคมการเมือง

๒.๘.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรโยนิโสมนสิการ

การศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรโยนิโสมนสิการเพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวความคิดในการศึกษา ดังนี้

มนตรี รอดแก้ว ได้วิจัยเรื่อง “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาทฤษฎีทางการเมืองและจริยศาสตร์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ” ผลการวิจัย พบว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ ของนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (๒) ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความก้าวหน้าทางการเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการของนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน^{๗๑}

ติลก บุญอ้อม ได้วิจัยเรื่อง “การใช้หลักโยนิโสมนสิการแนวอริยสังข์เป็นฐานการเรียนรู้ด้วยตนเองในการดำรงชีวิต” ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการใช้หลักโยนิโสมนสิการแนวอริยสังข์เป็นฐานการเรียนรู้ด้วยตนเองในการดำรงชีวิต ควรเริ่มด้วยการกำหนดและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อใช้เป็นฐานของการเผชิญปัญหาในชีวิตประจำวันอย่างมีระบบ โดยวิธีการทำความเข้าใจปัญหาการดำรงชีวิต ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจลักษณะปัญหาแต่ละอย่างซึ่งจะช่วยให้เห็นเป้าหมายการแก้ปัญหาแต่ละอย่าง^{๗๒}

คุณณี ญาณวัฒนา ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนากระบวนการคิดตามหลักสูตรโยนิโสมนสิการโดยวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนวสติปัฏฐาน ๔” ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการคิดตามหลักสูตรโยนิโสมนสิการ ของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานสังกัดงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาหลังการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานสูงกว่าก่อนปฏิบัติ และครูผู้สอนที่ได้มีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนวสติปัฏฐาน ๔ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอจะมีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่

^{๗๑}มนตรี รอดแก้ว, “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาทฤษฎีทางการเมืองและจริยศาสตร์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ”, วารสารวิชาการแสงอีสาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒ (มิถุนายน-ธันวาคม ๒๕๕๙) : ๑๓.

^{๗๒}ติลก บุญอ้อม, “การใช้หลักโยนิโสมนสิการแนวอริยสังข์เป็นฐานการเรียนรู้ด้วยตนเองในการดำรงชีวิต”, วารสาร มจร วิชาการ ล้านนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๗๒.

นำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้กับการทำงานของตนเองและการดำรงชีพรวมทั้งนำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดให้เพื่อนครู นักเรียน นักศึกษา ซึ่งทำให้เกิดผลดี^{๗๓}

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่าการเรียนรู้โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการทำให้เกิดผลลัพธ์การใช้สติปัญญาที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้นเพราะหลักโยนิโสมนสิการเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการลำดับความสำคัญทำความเข้าใจปัญหาการดำรงชีวิตช่วยให้เข้าใจเป้าหมายการแก้ปัญหาแต่ละอย่างเป็นการพัฒนาความสามารถในการคิดและนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ในชีวิตประจำวันได้ดี ทำให้รู้จักเคารพในหน้าที่และข้อปฏิบัติของสังคมได้เป็นอย่างดีสามารถลดความขัดแย้งของความคิดเห็นต่างทางการเมืองได้เพราะประชาชนมีหลักการคิดตามหลักโยนิโสมนสิการส่งผลให้การใช้ระบอบประชาธิปไตยมีความได้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ตารางที่ ๒.๑๔ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักโยนิโสมนสิการ

นักวิจัย	ผลการวิจัย
มนตรี รอดแก้ว (๒๕๕๙)	การจัดกิจกรรมในการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการมีผลทำให้ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน
ดิลก บุญอิม (๒๕๖๑)	หลักโยนิโสมนสิการแนวอริยสัจเป็นฐานการเรียนรู้ด้วยตนเองในการดำรงชีวิต ทำให้ เข้าใจลักษณะปัญหาแต่ละอย่างซึ่งจะช่วยให้เห็นเป้าหมายการแก้ปัญหาแต่ละอย่างและสามารถเลือกแนวทางและปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

^{๗๓} ดุษฎี ญาณวัฒนา “การพัฒนากระบวนการคิดตามหลักธรรมโยนิโสมนสิการโดยวิธีการปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานตามแนวสติปัฏฐาน ๔”, ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ๒๕๕๗).

ตารางที่ ๒.๑๔ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักโยนิโสมนสิการ (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
คุณณี ญาณวัฒนา (๒๕๕๗)	กระบวนการคิดตามหลักธรรมโยนิโสมนสิการ หากมีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนวสติปัฏฐาน ๔ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอจะสามารถทำให้มีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่นำมาประยุกต์ใช้กับการทำงานของตนเองและการดำรงชีพรวมทั้งนำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดซึ่งทำให้เกิดผลดี

๒.๙ กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) โดยสรุปดังนี้

๑. พฤติกรรมทางการเมือง^{๗๔} ประกอบด้วย ๑) การติดตามข่าวสารทางการเมือง ๒) การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ๓) การเป็นแนวร่วมทางการเมือง และ ๔) การสนับสนุนพรรคการเมือง

๒. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมือง ประกอบด้วย ๑) ความรู้^{๗๕} ๒) ทักษะ และ ๓) การนำไปปฏิบัติ^{๗๖}

๓. หลักธรรมโยนิโสมนสิการ ประกอบด้วย^{๗๗} ๑) วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย การค้นหาสาเหตุหาปัจจัยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน ๒) วิธีคิดแบบอริยสัจ การคิดตามเหตุและผล คิดแบบตรงเรื่องตรงไปตรงมา และการคิดหาแนวทางการแก้ไขที่ถูกต้อง ๓) วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ์ การคิดพิจารณาให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างธรรม หลักความดีงาม หลักปฏิบัติ หลักการนำไปใช้ปฏิบัติ ๔) วิธีคิด

^{๗๔} Sidney Verba, Norman, H Nie and Kim Jae, on Participation and Political Equality : A Seven Nation Comparison, (London: Cambridge University Press, 1978), p. 46.

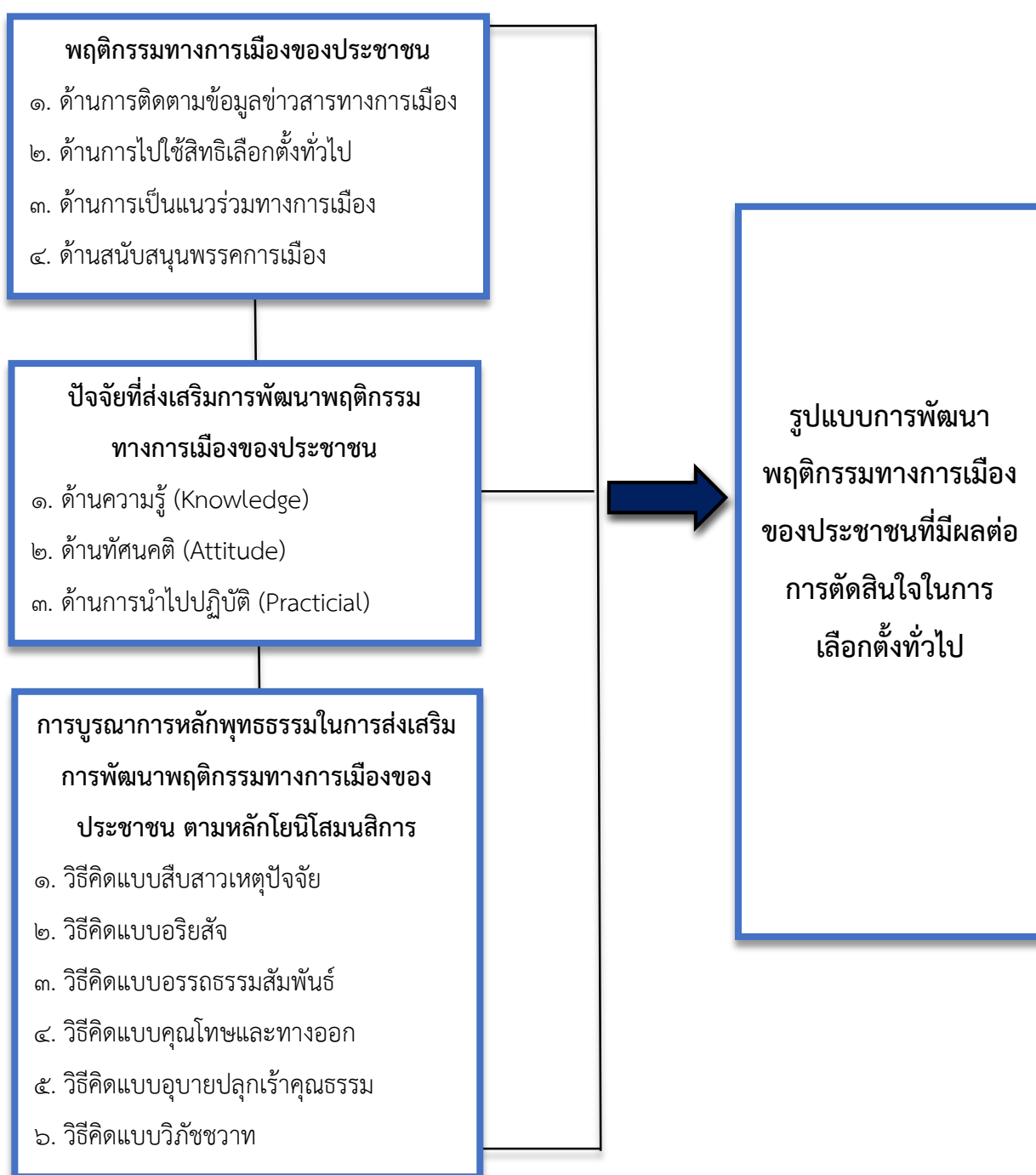
^{๗๕} Herbert Mc Closky, “Political Participation” in International Encyclopedia of the Social Science. Vol. 12”, (New York: McMillan and Free Press 1968), pp. 256-262.

^{๗๖} สติธิต วงศ์สุวรรณค์, จิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดบำรุงสาส์น, ๒๕๒๙), หน้า ๖๑.

^{๗๗} สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต), พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงขยาย, พิมพ์ครั้งที่ ๕๓, ฉบับข้อมูลคอมพิวเตอร์ครั้งที่ ๒๒, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์, ๒๕๖๒), หน้า ๖๕๖, ๖๖๓-๗๑๐.

แบบคุณโทษและทางออก การคิดที่มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นจริงทุกแง่มุม มองทั้งแง่ดี แง่เสีย หาทางออกเพื่อแก้ปัญหา ๕) วิธีคิดแบบปลูกเร้าคุณธรรม การคิดที่สกัดกัน บรรเทา ชัดเกล้าปัญหา และ ๖) วิธีคิดแบบวิรักษวาท การเชื่อมโยงวิธีคิดกับการพูด การมองความจริงโดยแยกแยะให้เห็นทุกแง่มุม

แผนภาพที่ ๒.๑ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง“รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป”ด้วยวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ตามลักษณะการศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative research) ที่มีเนื้อหาสนับสนุนผลการวิจัยชัดเจนมากขึ้น สำหรับวิธีการวิจัย ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารข้อมูลทุติยภูมิ โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary survey) การสัมภาษณ์ (Interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยการแจกแบบสอบถาม (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอขั้นตอนดำเนินการวิจัยมีกระบวนการวิจัยและขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๒.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี หลักพุทธธรรมจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างเครื่องมือสัมภาษณ์และทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หลังจากนั้นนำผลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพไปทำการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และนำผลที่ได้ไปทำการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ต่อไป

๓.๒ วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๒.๑ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

(๑) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบเจาะจงกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยแบ่งเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่

๑) กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา	จำนวน ๓ รูปหรือคน
๒) กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์	จำนวน ๓ คน
๓) กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านการปกครอง	จำนวน ๖ คน
๔) กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมมนุษย์	จำนวน ๕ คน

ตารางที่ ๓.๑ แสดงรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก

ลำดับที่	ชื่อฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง
๑) กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา		
๑	พระครูศรีปริยัติ คุณาภรณ์, ผศ.ดร	ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒	พระครูศรีปริยัติวิธาน, ดร.	ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการสิรินธร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๓	ผศ.ดร.ธีรต์มย์ แสงแก้ว	รองคณบดีฝ่ายพัฒนานิสิต คณะ มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ ๓.๑ แสดงรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง
๒) กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์		
๔	รศ.ดร. สุกิจ ชัยมุสิก	ประธานหลักสูตรรัฐศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏ ราชวิทยาลัย
๕	นางสาวบุญเรือน ไทยวัฒนธรรม	ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการ การเลือกตั้งประจำจังหวัดนครปฐม
๖	รศ.ดร.เสนีย์ คำสุข	อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏ ราชวิทยาลัย
๓) กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านการปกครอง		
๗	นางไพโรพนา เย็นน้ำอูรา	ผู้จัดการสาขา ธนาการเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร
๘	นายวิเศษ แสงอรุณ	ผู้จัดการสาขา ธนาการเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร
๙	นายนพดล เหล่าพญา	ปลัดอำเภอฝ่ายปกครอง อำเภอนคร ชัยศรี จังหวัดนครปฐม
๑๐	นางปิ่นแก้ว ชูดีอากาศ	ปลัดอำเภออาวุโส อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
๑๑	นายมะเนตร โคจรีวัฒน์	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน จังหวัดนครปฐม
๑๒	นายมนต์ชัย ทองมูลชัย	ปลัดอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
๔) กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมมนุษย์		
๑๓	นายจิตติพัฒน์ ดวงพลอย	ที่ปรึกษาธุรกิจด้านการบริหารจัดการ
๑๔	รศ.ดร.จ่านง คันธิก	ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาพุทธศาสตร์
๑๕	นายอชิระวิชญ์ ภัคดีโชติพงษ์	กรรมการผู้จัดการบริษัททะเลกริฟ คอนซัลแทนท์ จำกัด
๑๖	ดร.อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์
๑๗	นายดุขฎิ ยินดีผล	ผู้บริหารธนาการเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร

(๒) ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการสนทนากลุ่มเฉพาะ

การสนทนากลุ่มเฉพาะในการวิจัยครั้งนี้ใช้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรวิจัยมีจำนวน ๑๐ รูป/คน

ตารางที่ ๓.๒ แสดงรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ

ลำดับที่	ชื่อฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง
๑	พระครูศรีปริยัติคุณาภรณ์, ผศ.ดร.	ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒	พระครูศรีปริยัติวิธาน, ดร.	ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการสิรินธร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๓	ร.ต.อ. ภาณุรุจ สันตานนท์	รอง สารวัตรสอบสวน สถานีตำรวจภูธร บางเลน จังหวัดนครปฐม
๔	รศ.ดร.มานพ นักการเรียน	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชาพุทธศาสนศึกษา
๕	ดร.วันชัย แสงสุวรรณ	อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร
๖	นายสมฤทธิ์ ไชยวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคดีศาลรัฐธรรมนูญ
๗	ดร.สุพิชัย ศิริรักษ์	ผู้เชี่ยวชาญและวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับ กระบวนการเลือกตั้ง
๘	ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต	เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย
๙	นายพุทธนันท์ ไทรชมพู	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางเลน จังหวัด นครปฐม
๑๐	นายสมจิต สมบุญเก่า	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางภาษี จังหวัดนครปฐม

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบสนทนา กลุ่มเฉพาะ การสังเกต และเครื่องมือการบันทึก เพื่อค้นหารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

๑. การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ซึ่งเป็นการตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open ended Questions) ทั้งนี้ในการดำเนินการจัดสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

- ๑) กำหนดโจทย์การวิจัย (Research Question) เป็นเกณฑ์หลัก
- ๒) กำหนดวัตถุประสงค์หรือผลลัพธ์ที่ต้องการทราบ เพื่อให้สอดคล้องกับโจทย์การวิจัย
- ๓) กำหนดข้อคำถามเชิงโครงสร้าง (Structural Interview Guideline) ซึ่งเป็นการตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open ended Questions) เป็นเกณฑ์
- ๔) นำเสนอแบบสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
- ๕) นำแบบสัมภาษณ์ที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบมาปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
- ๖) นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
- ๗) จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๒. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

- ๑) นำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แนะนำเพิ่มเติม ปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษา และตัดข้อความที่สื่อความหมายไม่ชัดเจนหรือไม่จำเป็นออกไป เพื่อให้ได้ข้อความที่สื่อความหมายชัดเจน เข้าใจง่ายตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- ๒) นำแบบสัมภาษณ์ที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้ตรวจสอบแล้วมาปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. การสัมภาษณ์ (Interview)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) จากแนวคิดของ Patton ที่ระบุว่า การสัมภาษณ์เป็นการสื่อสารที่จะทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมใด ๆ ซึ่งที่ระบุว่า การสัมภาษณ์เป็นการสื่อสารที่จะทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมใด ๆ ซึ่งผู้วิจัยมีผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะทราบว่าพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งคำตอบที่ได้จะนำมาประมวลผลจัดหมวดหมู่ (Categories) การใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจะสามารถนำมากำหนดเป็นรูปแบบได้ โดยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน ๑๗ รูป หรือคน สัมภาษณ์โดยการบันทึกเทปและถ่ายภาพประกอบการสัมภาษณ์

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกระบวนการเริ่มต้นในการศึกษาเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปและการจัดทำรายงานหรือดุษฎีนิพนธ์ ซึ่ง Creswell อ้างว่า การได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลในเวลาเดียวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลจะเป็นประโยชน์ในด้านการช่วยให้เห็นภาพหรือโครงสร้างของการศึกษา ดังนั้นเมื่อสัมภาษณ์เสร็จ จึงมีการถอดเทปออกมาให้รวดเร็วและทำการวิเคราะห์เพื่อให้ข้อมูลสามารถสนับสนุนและอ้างอิงในส่วนต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กัน โดยใช้คำถามการวิจัยเป็นตัวตั้ง ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลโดยทั่วไปต้องมีความเชื่อมโยง และบูรณาการสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การตีความและอภิปรายผลที่เป็นเอกภาพ^๑

---

^๑ Creswell, J. W., Plano Clark, V. L., Gutmann, M. L., & Hanson, W. E., *Advanced Mixed Methods Research Designs*, (Thousand Oaks, CA: Sage, 2003), p. 229.

๓.๓ วิธีวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑. ประชากรได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านจังหวัดนครปฐมทั้ง ๗ อำเภอ ที่เป็นเขตกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอกำแพงแสน อำเภอนครชัยศรี อำเภอดอนตูม อำเภอบางเลน อำเภอสสามพราน และอำเภอพุทธมณฑล รวมจำนวนทั้งสิ้น ๘๑๐,๗๖๐^๒ คน

๒. กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านทั้ง ๗ อำเภอ จำนวน ๔๐๐ คน จากการคำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane)^๓ และตามสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง จากประชากรแต่ละกลุ่มในการคำนวณหากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

๑) การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้

N = ขนาดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย

e = ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้

กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 หรือ 0.05

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{810,760}{1 + 810,760 (0.05)^2}$$

$$n = 399.80$$

---

^๒ สถิติจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จังหวัดนครปฐม, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age_disp.php. [๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒].

^๓ Yamane, Taro, **Statistic: An Introductory Analysis**, (New York: Harpen and Row, 1967), p. 110.

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกในการคำนวณ และตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณสามารถเป็นตัวแทนของประชากรได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง ๔๐๐ ตัวอย่าง โดยมีเทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

๒) การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกเขตกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๕ เขต จาก ๗ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอกำแพงแสน อำเภอนครชัยศรี อำเภอดอนตูม อำเภอบางเลน อำเภอสสามพราน และอำเภอพุทธมณฑล

๓) กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง จากประชาชนทั้ง ๗ อำเภอ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของแต่ละอำเภอ ประกอบด้วย อ.เมืองนครปฐม เก็บข้อมูลในพื้นที่เทศบาลเมืองนครปฐม อ.กำแพงแสน เก็บข้อมูลในพื้นที่เทศบาลตำบลกำแพงแสน อ.นครชัยศรี เก็บข้อมูลในพื้นที่เทศบาลตำบลนครชัยศรี อ.ดอนตูม เก็บข้อมูลในพื้นที่เทศบาลตำบลสามง่าม อ.บางเลน เก็บข้อมูลในพื้นที่เทศบาลตำบลบางเลน อ.สามพราน เก็บข้อมูลในพื้นที่เทศบาลเมืองสามพราน และ อ.พุทธมณฑล เก็บข้อมูลในพื้นที่เทศบาลตำบลศาลายา ดังปรากฏตามตารางที่ ๓.๓

ตารางที่ ๓.๓ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ

อำเภอ	ประชากร (n)	ตัวอย่าง (n)
อำเภอเมืองนครปฐม	๒๗๒,๒๖๖	๑๓๔
อำเภอกำแพงแสน	๑๒๘,๓๓๕	๖๓
อำเภอนครชัยศรี	๑๑๐,๕๗๑	๕๕
อำเภอดอนตูม	๔๘,๓๓๙	๒๔
อำเภอบางเลน	๙๒,๒๐๓	๔๕
อำเภอสสามพราน	๑๑๙,๔๕๓	๕๙
อำเภอพุทธมณฑล	๓๙,๕๙๓	๒๐
ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	๘๑๐,๗๖๐	๔๐๐

โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชากรในพื้นที่กลุ่มเขตตัวอย่าง และสุ่มตัวอย่างตามโควตาที่กำหนดตามสัดส่วนจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง คือ ๔๐๐ คน

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจาก การศึกษาค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์ของ งานวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีลำดับขั้นตอนดังนี้

๑. การสร้างเครื่องมือ

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ คือ จากพระไตรปิฎกและ ข้อมูลทุติยภูมิ โดยศึกษาจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เหมาะสมและสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามประกอบด้วย คำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด แบบเลือกตอบเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ทราบคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ จำนวน ๔ ข้อ

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปประกอบด้วย ๔ ประเด็น ดังนี้คือ ๑) การ ติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ๒) การใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ๓) การเป็นแนวร่วมทางการเมือง และ ๔) การสนับสนุนพรรคการเมือง จำนวน ๑๖ ข้อ ดังนี้

๑.การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง	จำนวน ๔ ข้อ
๒. การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป	จำนวน ๔ ข้อ
๓. การเป็นแนวทางการเมือง	จำนวน ๔ ข้อ
๔. การสนับสนุนพรรคการเมือง	จำนวน ๔ ข้อ

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนา พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปตามหลักโยนิโส มนสิการประกอบด้วย ๖ ข้อ ดังนี้ ๑) วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย ๒) วิธีคิดแบบอริยสัจ ๓) วิธีคิด แบบอรรถธรรมสัมพันธ์ ๔) วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก ๕) วิธีคิดแบบอุบายปลูกเร้าคุณธรรม และ๖) วิธีคิดแบบวิภังชวาท จำนวน ๒๔ ข้อ ดังนี้

๑) วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย	จำนวน ๔ ข้อ
๒) วิธีคิดแบบอริยสัจ	จำนวน ๔ ข้อ
๓) วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์	จำนวน ๔ ข้อ
๔) วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก	จำนวน ๔ ข้อ
๕) วิธีคิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรม	จำนวน ๔ ข้อ
๖) วิธีคิดแบบวิรักษวาท	จำนวน ๔ ข้อ

ตอนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปประกอบด้วย ๓ ข้อ ดังนี้ ๑)ด้านความรู้ ๒) ด้านทัศนคติ และ๓) ด้านการนำไปปฏิบัติ จำนวน ๑๒ ข้อ ดังนี้

๑) ด้านความรู้	จำนวน ๔ ข้อ
๒) ด้านทัศนคติ	จำนวน ๔ ข้อ
๓) ด้านการนำไปปฏิบัติ	จำนวน ๔ ข้อ

ตอนที่ ๕ แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

สำหรับแบบสอบถามตอนที่ ๒-๔ ในแต่ละข้อเป็นชนิดมาตรวัดแบบรวมคะแนน (Summated Rating Scale) ของเรนซิส ลิเคิร์ต หรือเรียกว่า มาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert type)^๔ แบ่งออกเป็น ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อ ดังนี้

คะแนน ๕	หมายถึง	มีพฤติกรรม	อยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนน ๔	หมายถึง	มีพฤติกรรม	อยู่ในระดับมาก
คะแนน ๓	หมายถึง	มีพฤติกรรม	อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนน ๒	หมายถึง	มีพฤติกรรม	อยู่ในระดับน้อย
คะแนน ๑	หมายถึง	มีพฤติกรรม	อยู่ในระดับน้อยที่สุด
- สามารถจัดแบ่งเกณฑ์การแปลความจริง ดังนี้

^๔ Ibid., p. 120.

ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	การแปลผล	
๑.๐๐ - ๑.๘๐	มีพฤติกรรม	อยู่ในระดับน้อยที่สุด
๑.๘๑ - ๒.๖๐	มีพฤติกรรม	อยู่ในระดับน้อย
๒.๖๑ - ๓.๔๐	มีพฤติกรรม	อยู่ในระดับปานกลาง
๓.๔๑ - ๔.๒๐	มีพฤติกรรม	อยู่ในระดับมาก
๔.๒๑ - ๕.๐๐	มีพฤติกรรม	อยู่ในระดับมากที่สุด

๒. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๑) นำแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ดังกล่าวข้างต้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แนะนำเพิ่มเติม ปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาและตัดข้อความที่สื่อความหมายไม่ชัดเจนหรือไม่จำเป็นออกไป เพื่อให้ได้ข้อความที่สื่อความหมายชัดเจนเข้าใจง่ายตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒) นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้ตรวจสอบมาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

๓) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ คน พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ คือ วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธศาสนาและทางด้านเครื่องมือวิจัยเป็นอย่างดี เพื่อเป็นการตรวจสอบเนื้อหาความชัดเจนของแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้ออกดีขึ้น จำนวน ๕ ท่าน

๔) ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ตรงตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ

๕) นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าของความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของแบบสอบ โดยใช้สูตร^๔ ดังนี้คือ

---

^๔ พิสนุ ผ่องศรี, วิจัยทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พร็อพเพอร์ตี้พรีนทร์, ๒๕๕๐), หน้า ๑๓๙.

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	=	ดรชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์
	$\sum R$	=	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	=	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
โดยที่	+๑	=	แน่ใจว่าสอดคล้อง
	๐	=	ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง
	- ๑	=	แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

ค่าความสอดคล้องแบบ IOC ของแบบสอบถามเรื่องพฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชน ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องแบบ IOC ที่มีค่าตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไป จำนวน ๕๒ ข้อ จึงบ่งชี้ให้เห็นว่า คำถามแต่ละข้อมีความตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำแบบทดสอบนี้ไปหาค่าความเชื่อมั่นได้

๓. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและเสนอแนะ มาปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบอีกครั้ง ต่อจากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๐ คน แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ “ครอนบาค” (Cronbach's Alpha Coefficient)^๖ ดังนี้คือ

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right]$$

เมื่อ	α	=	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
	k	=	จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือ
	$\sum s_i^2$	=	ความแปรปรวนของคะแนนคำถามแต่ละข้อ
	s^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนรวมของผู้ตอบทั้งหมด

ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งทั่วไป ประกอบด้วย ๔ ประเด็น คือ ๑) การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ๒) การไป

---

^๖ Lee J. Cronbach, *Essential of Psychological Testing*, 3rd ed., (New York: Harper & Row Publishers, 1974), p. 161.

ใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ๓) การเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมือง และ ๔) การสนับสนุนพรรคการเมืองเท่ากับ ๐.๙๓๗ ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม “มีค่ามากกว่า ๐.๗๐-๑.๐๐”^๗ จากคำถามที่อยู่ในเกณฑ์จำนวน ๕๒ ข้อ ซึ่งบ่งชี้ให้เห็นว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังกล่าวมีค่ามากกว่า ๐.๗๐ จึงเป็นเครื่องมือที่มีความเหมาะสม มีคุณภาพและมีความเชื่อถือได้สูง สามารถนำไปใช้วัดระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ต่อจากนั้นนำแบบสอบถามมาจัดพิมพ์แล้วนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

๑) ขอนหนังสืออนุญาตแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

๒) ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามตามที่กำหนดไว้ โดยขอความร่วมมือจากประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านทั้ง ๗ อำเภอ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่มอำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอกำแพงแสน อำเภอนครชัยศรี อำเภอดอนตูม อำเภอบางเลน อำเภอสสามพราน และอำเภอพุทธมณฑล จำนวน ๔๐๐ ชุด

๓) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบให้สมบูรณ์ด้วยตนเอง

๔) นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องอีกครั้ง

๕) จัดหมวดหมู่ของข้อมูล แล้วบันทึกข้อมูลเป็นรหัสไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์

๖) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

๗) ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

๘) การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปจากคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ ตามลำดับ

ดังนี้

(๑) การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency)

---

^๗สุจินต์ ธรรมชาติ, การวิจัยภาคปฏิบัติ, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๑๗๒.

(๒) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

(๓) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

(๔) การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป โดยใช้ค่าสถิติความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย และสามารถสรุปขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้ดังนี้

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย

๑. การหาค่าร้อยละ (Percentage)^๘ คือ

$$P = \frac{x \times 100}{N}$$

เมื่อ

P	=	ค่าร้อยละ
X	=	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
N	=	จำนวนข้อมูล

๒. การหา “ค่าเฉลี่ย”^๙ (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ

$\bar{X}$	=	ค่าเฉลี่ย
$\sum x$	=	ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม

^๘นิภา เมธาวิชัย, *วิทยาการวิจัย*, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๓๕), หน้า ๒๓๘.

^๙สงศรี ชมภูวงศ์, *การวิจัย*, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๗), หน้า ๕๕.

	N	=	จำนวนข้อมูล
๓. การหา “ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน” ^{๑๐} (Standard Deviation)			
	S.D.	=	$\sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$
เมื่อ	S.D.	=	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x^2$	=	ผลรวมกำลังสองของคะแนน
	N	=	จำนวนข้อมูล
	$(\sum x)^2$	=	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

การแปลความ การสร้างข้อสรุป และการพิสูจน์ข้อสรุป

- ข้อมูลที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ในรูปแบบต่าง ๆ สามารถนำไปอธิบายหรือนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้ ผู้วิจัยต้องสามารถเข้าใจความหมายของข้อมูลเหล่านั้นด้วย
- ผลลัพธ์ของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ ก็คือข้อสรุป
- เมื่อได้ข้อสรุปแล้ว ตรวจสอบข้อสรุปนั้นเพื่อยืนยันความถูกต้องอีกครั้ง

---

^{๑๐} ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๐), หน้า ๕๓.

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป” จากการสัมภาษณ์ ผู้ที่มีประสบการณ์หรือผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครปฐม จำนวน ๑๗ รูปหรือคน โดยมีประเด็นเนื้อหาในการสัมภาษณ์ โดยแยกประเด็นในการวิเคราะห์ออกตามวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ๒) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป และ ๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปโดยการบูรณาการตามหลักพุทธธรรม ดังนี้

๔.๑. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดนครปฐม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

๔.๓ ผลการวิเคราะห์การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ

๔.๔ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ

๔.๕ องค์ความรู้

๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๕.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์ได้จากการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

๔.๑ ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดนครปฐม

พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ เพื่อนำมาสร้างรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยสรุปประเด็นหลักเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ได้ ๔ ประเด็น คือ การติดตามข่าวสารทางการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป การเป็นแนวร่วมทางการเมือง และการสนับสนุนพรรคการเมือง ดังนี้

๑. ด้านการติดตามข่าวสารข้อมูลทางการเมือง

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ดังนี้

๑) ประชาชนมีความชอบความเชื่อเป็นของตนเองอยู่ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นปัญหาทำให้เป็นการปิดกั้นข่าวสารอื่น ๆ ที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากตนเอง ถ้าเปิดใจรับฟังสิ่งที่ต่างกันมากขึ้นก็จะสามารถพัฒนาความรู้ของตนเองให้เปิดกว้างขึ้นไปอีก^๑

๒) ปัจจุบันประชาชนมีการติดตามข่าวสารที่สะดวกรวดเร็วได้ง่ายมากขึ้นเพราะคิดว่าข่าวสารทางการเมืองมีผลกระทบต่อดำรงชีวิตของตนเอง นโยบายทางการเมืองมีผลกระทบต่อประชาชนทั่วไปรวมถึงด้านทางศาสนา ประชาชนมีความรู้มากขึ้นก็มีผลต่อการติดตามข่าวสารมากขึ้น ยกตัวอย่างจากการเรียกรวมตัวชุมนุมทางการเมืองจะมีการรวมตัวได้รวดเร็วมาก เพราะปัจจุบันประชาชนมีสื่อส่วนบุคคลของตนเองที่เป็นโซเชียลมีเดียมีโอกาสได้รับข่าวสารทางการเมืองที่เป็นทั้งเท็จและจริงจึงต้องใช้สติแยกแยะให้ออกได้อย่างถูกต้อง และในส่วนของนักการเมืองต้องประพฤติปฏิบัติดียึดหลักคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารและดำเนินชีวิต^๒

๓) ประชาชนจะมีการเลือกติดตามข่าวสารทางการเมืองจากแหล่งที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ และถูกต้องชัดเจนจากหลาย ๆ ช่องทางการสื่อสารกันมากขึ้น และมีความเห็นว่านักการเมืองควรมีความประพฤติที่ดีด้วย หากมีความประพฤติปฏิบัติในทางที่เสื่อมเสียมากขึ้น มีผลทำให้ประชาชน

^๑ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^๒ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

เป้าหมายและขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง และหากประชาชนมีความศรัทธาในตัวนักการเมือง และระบบการเมืองจะส่งผลต่อพฤติกรรมการติดตามข่าวสารทางการเมืองของประชาชนที่มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกซึ่งเป็นส่วนหนึ่งต่อการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองด้วย^๓

๔) ปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์กระจายไปอย่างทั่วถึงทำให้ประชาชนเข้าถึงข่าวสารทางการเมืองได้ง่ายมากขึ้น ทั้งนี้ข่าวสารทางการเมืองมีหลากหลายข้อเท็จจริง ประชาชนที่ติดตามข่าวสารต้องเลือกที่จะติดตามอย่างมีคุณภาพและควรเปิดใจรับฟังข่าวสารให้ครบทุกด้าน เพื่อฝึกให้ตนเองได้ถกเถียง แยกแยะได้ถูกต้อง เป็นเกราะป้องกันข่าวสารที่เป็นเท็จเข้าถึงประชาชนได้ยากมากยิ่งขึ้น^๔

๕) ปัจจุบันประชาชนเข้าถึงข่าวสารทางการเมืองได้สะดวกรวดเร็วเพราะมีช่องทางออนไลน์เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น สำหรับคนรุ่นใหม่มีทั้งกลุ่มที่ติดตามข่าวสารทางการเมืองและไม่ติดตาม อาจจะได้รับ การปลูกฝังทางการเมืองมาตั้งแต่เริ่มแรกสิ่งนี้จะมีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองที่เป็นทั้งด้านบวกและด้านลบ ซึ่งจะมองเห็นได้แต่ในภาพปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร แต่อาจจะไม่เคยได้เห็นภาพในอดีตที่ผ่านมาหรือสาเหตุที่มาของข้อมูลที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ที่เป็นอยู่ปัจจุบัน^๕

๖) ข่าวสารทางการเมืองปัจจุบันมีความเป็นกลางน้อยมาก การควบคุมสื่อยังมีให้เห็นอยู่ ทำให้ประชาชนที่มีการติดตามข่าวสารอย่างต่อเนื่องสามารถมองออกว่าเป็นข่าวจริงหรือข่าวเท็จ แต่สำหรับประชาชนที่ไม่ได้ติดตามข่าวสารอย่างต่อเนื่องจะเชื่อในสิ่งที่ถูกบิดเบือนได้ง่าย ในสังคมปัจจุบันประชาชนต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ในการแยกแยะ ถกเถียงข้อมูลที่ได้รับมาอย่างมีเหตุผลเพราะจะเป็นส่วนสำคัญในการตัดสินใจเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนได้ดี^๖

๗) เมื่อเปรียบเทียบอดีตกับปัจจุบันการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของประชาชนมีพฤติกรรมที่ไม่แตกต่างกันเท่าไร โดยเฉพาะความเป้าหมายทางการเมืองมองว่าไม่มีการพัฒนาจากเดิมเท่าไร หากต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามข่าวสารทางการเมืองมากขึ้น นักการเมืองต้องมีจิตใจที่มุ่งมั่น ปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย มีจิตอาสา สร้างประโยชน์ให้กับสังคม แก้ปัญหาส่วนรวม โปร่งใส จิตใจดีในการปฏิบัติงาน^๗

^๓ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^๔ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^๕ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^๖ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^๗ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

๘) ประชาชนที่เป็นคนรุ่นใหม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองมากขึ้นเพราะเข้าถึงได้ง่าย ถึงแม้จะไม่เข้าไปดูหรือติดตามอย่างจริงจัง แต่ข่าวก็เข้ามาหาได้ตลอดเวลาด้วยระบบการทำงานของเทคโนโลยี ทำให้ได้ติดตามอย่างต่อเนื่องไปโดยปริยาย ประชาชนที่ติดตามต้องรู้เท่าทันข่าวทางการเมือง ต้องให้ความรู้ทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอเพื่อประชาชนได้เข้าใจและรู้ปัญหาของประเทศได้ถูกต้อง^๘

๙) ประชาชนมีการติดตามข่าวสารทางการเมืองด้วยการใช้เทคโนโลยีซึ่งหาดูได้ทุกที่ ทุกเวลา เป็นองค์ประกอบของข่าวสารทุกประเภทประชาชนก็ควรที่จะต้องพิจารณาหาสาระเนื้อหาที่เป็นจริง มีเหตุและผลประกอบกันอย่างพอเหมาะถือเป็นการฝึกให้ประชาชนได้คิดวิเคราะห์ได้อย่างหนึ่ง^๙

๑๐) การติดตามข้อมูลข่าวสารของประชาชนมีมากขึ้น มีความสนใจมากขึ้น แต่ต้องรู้จักการวิเคราะห์ แยกแยะ ให้สมเหตุสมผล และกลั่นกรองออกมาเป็นข่าวสารที่น่าเชื่อถือได้ ประชาชนจำนวนน้อยที่จะรับฟังทั้งสองฝ่ายหรือหลายฝ่ายเพื่อนำมาพิจารณา อาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งกันได้จึงควรที่จะฝึกการติดตามข่าวสารทางการเมืองในฝ่ายตรงข้ามกับที่เรานิยมด้วยเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาข่าวสาร^{๑๐}

๑๑) ในส่วนของประชาชนที่ติดตามข่าวสารทางการเมืองโดยการอ่านหนังสือมาเป็นระยะเวลาต่อเนื่อง ผลจากการที่อ่านหนังสือมากทำให้สามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์และข้อคิดเห็นที่แตกต่างกันได้ดีและชัดเจนด้วยตนเอง การแก้ไขปัญหาวุฒิสภาที่บิดเบือน คือต้องอ่านหนังสือที่เกี่ยวข้องให้มากจะช่วยให้เราเข้าใจความจริงได้มากขึ้น แยกแยะได้ถูกต้อง^{๑๑}

๑๒) ประชาชนมีการติดตามข่าวสารกันมากขึ้นเพราะมองว่าเรื่องการเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัว ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะการขยายสิทธิผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น เช่น ประชาชนอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีมีสิทธิในการเลือกตั้งทั่วไปได้ ประชาชนบางกลุ่มจะถูกชักจูงได้ง่าย และยังใช้อารมณ์ส่วนตัวในการตัดสินใจทางการเมืองมากกว่าการใช้เหตุผล^{๑๒}

๑๓) ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ถูกต้อง ครอบคลุมและครบถ้วนจะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจทางการเมือง และการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองของ

^๘ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^๙ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

ประชาชนที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปรวมทั้งกฎหมายซึ่งเป็นตัวกำหนดกรอบกติกาทางการเมืองและทางสังคมที่มีผลต่อการพัฒนากระบวนการเลือกตั้งให้มีความบริสุทธิ์ยุติธรรมและการตัดสินใจของประชาชนได้ดี^{๑๓}

๑๔) ปัจจุบันข่าวสารทางการเมืองจะมีในส่วนของเพิ่มเติมแต่เกินจากความจริงในเนื้อหาข่าว ถ้าประชาชนรู้จักแยกแยะ และวิเคราะห์ให้ดีก็จะเป็นการรับข่าวสารทางการเมืองที่มีคุณภาพมาก สำหรับคนรุ่นใหม่ มีความคิด การตัดสินใจที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับการขัดเกลาที่ถูกต้อง และมีคุณภาพ แตกต่างจากคนรุ่นเก่าความคิดจะเปลี่ยนค่อนข้างยากมีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป^{๑๔}

๑๕) ประชาชนติดตามข่าวสารมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ทำให้การรับรู้ข่าวสารแตกต่างกันด้วย แต่ประเด็นสำคัญคือ เมื่อลักษณะการรับข่าวสารมีความแตกต่างกัน แต่ถ้าเมื่อมาพูดคุยกันแล้ว ควรพูดคุยด้วยประเด็นที่เป็นเหตุเป็นผล รับฟังกัน พิจารณาว่าทำไมเราถึงไม่เห็นด้วยกับผู้อื่น หรือทำไมผู้อื่นไม่เห็นด้วยกับเรา เพื่อหาข้อเท็จจริงร่วมกัน ถ้าเป็นไปได้เช่นนี้ จะทำให้เรารับรู้ข่าวสารทางการเมืองได้อย่างเที่ยงตรงเป็นกขางมากขึ้น^{๑๕}

๑๖) การติดตามข่าวสารทางการเมืองในปัจจุบันสามารถติดตามได้สะดวกมากขึ้นจากอดีตที่ผ่านมา โดยการติดตามทางโซเชียลมีเดียเป็นหลักทำให้ทั้งคนรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ได้รับทราบสถานการณ์ทางการเมืองไปพร้อมกันไม่มีใครล่าหลังไปกว่าใคร สามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองได้ดีและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถช่วยกันวิเคราะห์แยกแยะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้^{๑๖}

๑๗) ประชาชนมีความสนใจข่าวสารทางการเมืองมากขึ้นจากอดีตที่ผ่านมา อาจเป็นเพราะว่าเหตุการณ์ทางการเมืองที่ผ่านมาได้ให้บทเรียนทางการเมืองทั้งแง่บวกและแง่ลบกับประชาชนตีตากมาย มีผลกระทบต่อการดำรงชีพของประชาชนมากขึ้น ทำให้ประชาชนตื่นตัวในการติดตามข้อมูลทางการเมืองมากขึ้น และอีกทั้งช่องทางการสื่อสารไม่ว่าจะเป็นสื่อหลัก สื่อส่วนบุคคล หรือแม้กระทั่งทางโซเชียลเน็ตเวิร์คมีเข้ามาให้รับทราบทุกช่องทาง ทุกเวลา เพิ่มความสะดวกในการติดตามข่าวสารการเมืองให้แก่ประชาชนมากขึ้น^{๑๗}

^{๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

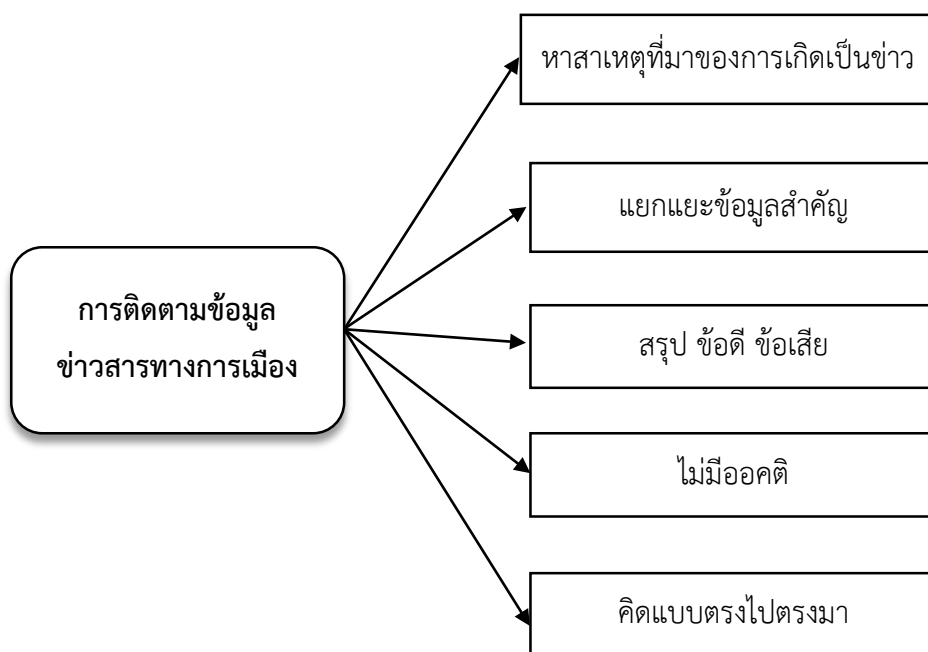
^{๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

สรุปได้ว่า การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของประชาชน ปัจจุบันมีเทคโนโลยีเข้ามาทำให้ข่าวสารข้อมูลทางการเมืองเข้าถึงประชาชนได้ง่ายมากขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบกับอดีตประชาชนมีการติดตามข่าวสารทางการเมืองเพิ่มขึ้น แต่ข่าวสารทางการเมืองมีส่วนที่เป็นทั้งจริงและเท็จรวมอยู่ด้วยกัน ดังนั้นประชาชนต้องมีพฤติกรรมที่สามารถแยกแยะ วิเคราะห์ ข่าวสารที่ได้รับมาด้วยสติพิจารณาพยายามทำให้เป็นกลางในการรับฟัง ซึ่งถ้าเป็นเช่นนี้จะทำให้ประชาชนได้มีการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองไปในทางที่ดีขึ้นและส่งผลต่อการนำไปถ่ายทอดต่อที่ถูกต้อง ดังแผนภาพที่ ๔.๑

แผนภาพที่ ๔.๑ ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

ตารางที่ ๔.๑ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	ประชาชนรู้จักแยกแยะ วิเคราะห์ข่าวสารทางการเมืองจากข้อมูลที่ได้รับมา	๑๗	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๒	ประชาชนเปิดใจรับฟังข้อมูลข่าวสารทางการเมืองให้ครบทุกด้านก่อน	๑๐	๑, ๔, ๕, ๖, ๗, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๕,
๓	ประชาชน ติดตามข่าวสารทำได้ง่ายขึ้นเป็นส่วนหนึ่งในการดำรงชีวิต	๙	๒, ๔, ๕, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๕
๔	ประชาชนติดตามข่าวสารทางการเมืองที่มีความเป็นกลางเพื่อเป็นข้อมูลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป	๘	๑, ๔, ๖, ๘, ๙, ๑๑, ๑๓, ๑๔,
๕	ประชาชนไม่ติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่มีความบิดเบือนจากความจริง	๖	๔, ๖, ๘, ๙, ๑๐, ๑๔
๖	ประชาชนจะพิจารณาเลือกนักการเมืองจากการปฏิบัติในความดี ยึดหลักคุณธรรม	๓	๒, ๓, ๕

๒. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป

จากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ดังนี้

๑) ประชาชนให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งทั่วไปมากขึ้น แต่ยังพบว่าการซื้อสิทธิขายเสียงปัจจุบันยังคงมีอยู่ เพียงแต่ประชาชนตื่นรู้มากขึ้น จะมีเพียงประชาชนบางกลุ่มที่ยังคงยอมรับได้ แต่ถ้าเป็นคนรุ่นใหม่อาจจะมีการยอมรับได้น้อย และจะมีพฤติกรรมที่ต่อต้าน^{๑๘}

^{๑๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

๒) ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากขึ้น เนื่องจาก มีความรู้มากขึ้น และมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น สามารถใช้ทักษะวิจารณ์ญาณ แยกแยะได้มากขึ้น เพราะประชาชนเริ่มที่จะรู้สิทธิของตนเองมากขึ้น มีความรู้มากขึ้น และมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น สามารถใช้ทักษะวิจารณ์ญาณ แยกแยะได้มากขึ้น การซื้อสิทธิขายเสียงมองว่าไม่มีทางแก้ไขได้ คงต้องรอให้คนบางกลุ่มที่นิยมระบบนี้หมดไป และต้องปลูกฝังคนรุ่นใหม่ให้คำนึงสิ่งที่ถูกต้องอย่างจริงจัง แต่คนรุ่นใหม่ ณ ปัจจุบัน ก็จะมีความคิดเป็นของตนเอง ถูกครอบงำได้ยาก คนรุ่นใหม่จะมีบทบาทต่อเมื่อคนรุ่นเก่าหมดไปแล้ว หรือถอยไป^{๑๙}

๓) ประชาชนเข้าใจเพียงแต่ว่าตนเองมีหน้าที่เลือกตั้งเท่านั้น จะต้องแก้ไขโดยการให้ความรู้ หน้าที่ก่อนการเลือกตั้งของเรามีอะไรบ้าง สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองได้ และหลังจากการเลือกตั้งแล้ว ไม่มีการติดตามว่านักการเมืองหรือพรรคการเมืองประพฤติอย่างไร ได้ทำตามที่เคยแจ้งไว้ตอนหาเสียงหรือไม่การให้ความรู้ เรื่อง รัฐธรรมนูญ การเลือกตั้ง แต่ต้องเพิ่มการวิเคราะห์ให้เห็นอย่างแท้จริงเป็นเชิงลึกให้ไปถึงขั้นนั้นเลย หากประชาชนไม่มีความรู้ในส่วนนี้ จะทำให้เกิดการปฏิบัติตามทัศนคติของตนเอง ซึ่งบางครั้งทัศนคติอาจยังไม่ถูกกล่อมเกลามาจากความรู้อีกด้วย โดยให้เริ่มต้นฝึกจากองค์กรท้องถิ่นก่อนและขยายผลไปสู่ระดับประเทศได้^{๒๐}

๔) ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งกันมากขึ้น อาจเป็นเพราะคนรุ่นใหม่ให้ความสนใจการเมืองมากขึ้น แต่อาจจะเป็นเพียงการไปใช้สิทธิของตนเอง แต่อาจจะไม่ลงคะแนนเลือกตั้งก็เป็นไปได้ ในการเลือกตั้งวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ ที่ผ่านมา ระบบการนับคะแนนแบบแบ่งเป็นสัดส่วนที่ประเทศไทยไม่เคยมีมานั้น เป็นระบบที่มีความซับซ้อนยังเข้าไม่ถึงประชาชนควรมีการประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้กับประชาชนมากกว่าที่ผ่านมา และให้เวลาศึกษาทำความเข้าใจมากกว่านี้ เนื่องจากเป็นกระบวนการที่เพิ่งมีมาครั้งแรกของประเทศไทย^{๒๑}

๕) ประชาชนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปจะดูจากนโยบายของพรรคการเมืองเป็นหลัก ในส่วนที่ไม่ลงคะแนนเสียงเพราะมีความเห็นว่านักการเมืองจะใกล้ชิดประชาชนไม่สม่าเสมอจะใกล้ชิดเฉพาะในช่วงเลือกตั้งเท่านั้น และกระบวนการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ ชี้ชัดไม่ได้ชัดเจนว่าจะเป็นการแก้ปัญหาทางการเมืองได้จริงหรือไม่ ต้องให้เวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ และรอดูผลที่

^{๑๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๒๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓.

ชัดเจนว่าจะเป็นอย่างไร แต่ประชาชนทั่วไปมีความเห็นว่า ยังเข้าใจได้ยากอยู่ ส่วนการซื้อสิทธิขายเสียงเชื่อว่ายังมีอยู่ คงหายไปจากสังคมไทยค่อนข้างยากเพราะมองว่าเป็นเรื่องของธุรกิจ การลงทุน ถ้าจะแก้ไขให้ลดลงต้องนำเรื่องของคุณธรรมเข้ามาช่วยให้มีในแต่ละบุคคลให้มาก^{๒๒}

๖) ระบบการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ ยังความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน ซ้ำซ้อน ประชาชนเข้าใจยาก อีกทั้งคณะกรรมการเลือกตั้งที่ดูแลรับผิดชอบไม่ได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้มีความรู้ หรือเตรียมรับรู้ก่อนล่วงหน้าเท่าที่ควร เพราะถ้าประชาชนมีความเข้าใจมากขึ้น จะมีส่งผลที่สำคัญมากต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง อย่างไรก็ตาม มองว่า ประชาชนก็ยังใช้สิทธิเลือกตั้งตามความนิยมของตนเอง มิได้นำเกณฑ์ระบบการเลือกตั้งใหม่นี้ มาใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินใจ จึงทำให้มีบางพรรคการเมืองจะได้นักการเมืองที่ไม่ตรงกับคนของประชาชนที่ได้รับเลือกอย่างแท้จริง เพราะเกิดจากระบบการคำนวณและการได้ตามสัดส่วน เช่น สส.บัญญัติรายชื่อที่ไม่ได้รับการคัดเลือกก็อาจจะได้เป็น สส.ที่ได้เข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในสภาได้ ซึ่งโดยความเป็นจริงไม่ได้มาจากการเลือกโดยตรงของประชาชน เป็นนักการเมืองที่มีพฤติกรรมอย่างไร ประสบการณ์การทำงานมีอะไรบ้าง ประชาชนไม่ทราบเลย แต่ได้มาเป็น สส. ทำหน้าที่ คิดว่านี่คือจุดอ่อนของระบบการเลือกตั้งครั้งนี้^{๒๓}

๗) ประชาชนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะพิจารณาจากนโยบายของพรรคการเมืองเป็นหลัก เลือกพรรคการเมืองที่ชื่นชอบถึงแม้จะทราบว่าลงคะแนนให้กับพรรคนั้น ๆ จะไม่ชนะคะแนนเสียงก็ยังลงคะแนนให้เพราะถือว่าเป็นการใช้สิทธิของตนเองเต็มที่ สำหรับระบบการเลือกตั้งทั่วไปที่ผ่านมา เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ มีความซับซ้อนประชาชนเข้าใจยากแต่ก็ยังเชื่อมั่นในกระบวนการ เพราะคิดว่าต้องกลั่นกรองและคัดสรรมาอย่างดีแล้วเน้นการสังเกตพฤติกรรมของนักการเมืองมากกว่าว่าน่าเชื่อมั่นได้มากน้อยเท่าไร^{๒๔}

๘) ปัจจุบันประชาชน ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปกันมากขึ้น ซึ่งการไปใช้สิทธินั้นมีทั้งลงคะแนนเสียงและไม่ลงคะแนนเสียง อยู่ที่ความเห็นส่วนบุคคลของแต่ละคน ระบบการเลือกตั้งทั่วไปที่ผ่านมา วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ ประชาชนยังมีความเข้าใจได้ยาก เพราะมีความซับซ้อนมากเกินไป เข้าไม่ถึง แต่ประชาชนยังมีความความมั่นใจในกระบวนการอยู่ สำหรับการซื้อสิทธิขายเสียง ยังมีอยู่

^{๒๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓..

^{๒๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

แต่ประชาชนตื่นตัวในการร่วมกันรณรงค์มากขึ้น และทางภาครัฐมีการตรวจสอบอย่างเข้มงวดมากขึ้น ทำให้การซื้อสิทธิขายเสียงเข้าถึงประชาชนได้ยากโดยเฉพาะสังคมเมือง^{๒๕}

๙) การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในปัจจุบัน มีการตระหนักการใช้สิทธิของตนเองมากขึ้น และเนื่องจากเป็นผลของการติดตามข่าวสารทางการเมืองทำให้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกตั้งทั่วไปได้ดี ถือเป็นการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนไปในทางที่ดีขึ้นอีกทางหนึ่ง โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่จะมีการตื่นตัวและสนใจมากขึ้น^{๒๖}

๑๐) การจัดการเลือกตั้งทั่วไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง เช่น คณะกรรมการจัดการเลือกตั้ง ควรที่จะมีการประชาสัมพันธ์ ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งนอกเหนือจากความรู้ที่ประชาชนได้ทราบ เช่น ความรู้เกี่ยวกับนโยบายของแต่ละพรรคการเมือง มาวิเคราะห์ให้ประชาชนได้ทราบถึงข้อดี ข้อเสีย ของแต่ละพรรคการเมืองด้วยความเป็นกลางรวมถึงระบบการนับคะแนนการเลือกตั้งทั่วไปที่ผ่านมา รวมถึงการรณรงค์อย่างเข้มงวดเกี่ยวกับการซื้อสิทธิขายเสียงเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการจัดการเลือกตั้งทั่วไป โดยการเลือกตั้งในวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ ที่ผ่านมาเป็นการเลือกตั้งครั้งที่มีความแปลกใหม่เข้ามาหลายอย่างไม่ว่าจะเป็น นักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีเข้ามาจำนวนมาก พรรคการเมืองใหม่ ๆ เป็นตัวเลือกให้กับประชาชนมากขึ้น หากทำวิธีการนี้อย่างต่อเนื่องและจริงจัง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งระดับประเทศ หรือระดับท้องถิ่น จะทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในกระบวนการเลือกตั้งมากขึ้น มีผลทำให้พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น^{๒๗}

๑๑) ประชาชนมีพฤติกรรมสนใจทางการเมืองมากขึ้น เช่น ติดตามการทำงานของพรรคการเมือง นักการเมือง เป็นส่วนสำคัญในการของการตัดสินใจเลือกตั้งทั่วไปและการตัดสินใจเลือกตั้งจะพิจารณาตามข้อมูลที่ตนเองได้ศึกษามาเป็นหลัก โดยความเห็นส่วนตัวไม่เห็นพรรคไหน นักการเมืองคนไหนที่มีคุณสมบัติพร้อมทุกอย่างในการเป็นนักการเมือง แต่ก็จะเลือกนักการเมืองที่มีความดีมากที่สุด ถ้าเปรียบเทียบกัน ณ เวลานั้น ความคิดเห็นสำหรับระบบการเลือกตั้งทั่วไปในปัจจุบันเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ มีความซับซ้อนมาก ทำให้ประชาชนเข้าใจยาก บางครั้งจะพิจารณาถึงความคุ้มค่าของคะแนนเสียงตนเอง เช่น หากขึ้นชอบพรรคการเมืองหนึ่งแต่วิเคราะห์แล้วว่า ถ้าลงคะแนนให้ไปอย่างไรก็แพ้การเลือกตั้งแน่นอน จะทำให้คะแนนเสียงเปล่า ก็ต้องเปลี่ยนมาเลือกพรรคการเมือง

^{๒๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๒๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๒๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

รองลงมาที่ดูแลแล้วคะแนนจะไม่เสียและมีโอกาสที่จะเข้ามาเป็นรัฐบาลได้ สำหรับการซื้อสิทธิขายเสียงในปัจจุบันเชื่อว่ายังมีอยู่ และวิธีการทุจริตมีความซับซ้อนมากขึ้น^{๒๘}

๑๒) ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งปัจจุบัน น้อยมาก เพราะมีความซับซ้อนกว่าทุกครั้งที่ผ่านมาสำหรับระบบปาร์ตี้ลิสต์ ที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง แต่ได้มาจากระบบการของระบบ สิ่งนี้ทำให้ขาดการกลั่นกรองคุณสมบัติจากประชาชนโดยตรงหรือไม่ได้มาจากการเลือกตั้งนั่นเอง ทำให้ได้บุคคลที่เข้ามาบริหารบ้านเมืองไม่มีคุณภาพได้ ปัจจุบันประชาชนมีการติดตามข่าวสารกันมากขึ้น เพราะมองว่าเรื่องการเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัว ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะการขยายสิทธิผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น เช่น ประชาชนอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไปปัญหาข่าวสารปัจจุบันมีการบิดเบือนมากขึ้น และประชาชนไม่มีโอกาสได้รับรู้ข่าวสารทั้งสองด้านยังยึดโยงอยู่กับระบบอุปถัมภ์ผลประโยชน์ โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ที่ถูกการชักจูงได้ง่าย และยังใช้อารมณ์ส่วนตัวในการตัดสินใจทางการเมืองมากกว่าการใช้เหตุผลที่ถูกต้อง โดยระบบการเลือกตั้งปัจจุบันได้เอื้ออำนวยให้ประชาชนทุกฝ่ายเข้ามาใช้สิทธิเลือกตั้งได้สะดวกมากขึ้นไม่ว่าประชาชนจะอยู่สถานที่ใด ในประเทศ หรือต่างประเทศ สามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้สะดวก ถือว่าเป็นการปรับปรุงและพัฒนาที่ดีขึ้นการซื้อสิทธิขายเสียงยังมีอยู่ในสังคม แต่มีวิธีการที่แยบยลซับซ้อนมากขึ้นการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้ง ยังคงมีการใช้สิทธิที่อยากลองผิดลองถูก เช่น ถ้าเบื่อหน่ายกับพรรคการเมืองเดิมที่มีมานาน แต่เมื่อมีพรรคใหม่เข้ามาก็จะคิดว่าให้ลองเข้ามาบริหารประเทศบ้าง อาจจะดีกว่าเดิม ทั้งที่ยังได้พิจารณาแยกแยะอย่างถี่ถ้วน เพียงเพื่อต้องการลองของใหม่ แต่ผลที่กระทบที่ได้รับคือความเสียหายของประเทศกระบวนการตรวจสอบการทุจริตในการเลือกตั้ง เห็นว่ามีการพยายามที่จะพัฒนาวิธีการป้องกันที่ดีขึ้นผู้แทนที่ได้รับเลือกปาร์ตี้ลิสต์ สุ่มเสี่ยงที่จะได้คนไม่มีคุณภาพเข้ามาบริหารประเทศ^{๒๙}

๑๓) รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบรวมทั้งตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และ

^{๒๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓..

^{๒๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

การอื่นใดบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน” ให้ความรู้และการศึกษาแก่ประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม^{๓๐}

๑๔) ระบบการเลือกตั้งครั้งล่าสุดที่ผ่านมา ยังไม่สามารถให้ประชาชนมองเห็นภาพได้ชัดเจนว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาการเมืองได้ชัดเจน มองว่าหากตัวระบบการเมืองทุกระบวนการแสดงออกมาให้ประชาชนเห็นว่ามีความเที่ยงธรรม เป็นธรรม มีมาตรฐานที่ดี จะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนมีการพัฒนาที่ดีขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง^{๓๑}

๑๕) สถาบันที่เกี่ยวข้องต้องมีบทบาทที่จะสร้างพัฒนาความรู้ก่อนการเลือกตั้งทั่วไปที่จะมีขึ้น ไม่ว่าจะ ความรู้ด้านบทบาทหน้าที่ของประชาชน บทบาทหน้าที่ของพรรคการเมือง นักการเมือง การรับฟัง วิเคราะห์แนวนโยบายของแต่ละพรรคการเมืองวิธีการเปรียบเทียบอดีตที่ผ่านมา โดยสนับสนุนข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนได้ติดตามเปรียบเทียบได้รวมถึงสถาบันศาสนาด้วยกลุ่มเกลาเรื่องคุณธรรมมาเป็นหลักเป็นสถาบันสำคัญสร้างขึ้นมา ถือว่าเป็นการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของประชาชนไปในอีกทางหนึ่ง โดยมีภาครัฐเป็นส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา^{๓๒}

๑๖) ประชาชนมีความตื่นตัวในการใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปมากขึ้นโดยเฉพาะกับคนรุ่นใหม่ที่มีอายุ ๑๘ ปีซึ่งเป็นกลุ่มประชาชนกลุ่มใหม่ที่ได้สิทธิในการเลือกตั้ง ทั้งนี้การใช้สิทธิของประชาชนไม่จำเป็นต้องมีการลงคะแนนเลือกนักการเมืองทุกคน อาจจะไปใช้สิทธิแต่ไม่ลงคะแนนก็เป็นไปได้ แต่นั่นก็หมายความว่าประชาชนได้ใช้สิทธิของตนเองอย่างเต็มที่มีความเป็นอิสระในการเลือกตั้ง ในปัจจุบันการที่จะบังคับให้ประชาชนเลือกคนที่ตนเองไม่ต้องการนั้นเป็นไปได้ยากเพราะปัจจุบันมีเทคโนโลยีการสื่อสารเข้ามาเป็นตัวช่วยให้ประชาชนมีหลักในการตัดสินใจเลือกตั้งได้แม่นยำมากขึ้น และความรู้ทางการเมืองเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ประชาชนใช้สิทธิของตนเองด้วยความเป็นอิสระ^{๓๓}

๑๗) การซื้อสิทธิขายเสียงกับประชาชนในปัจจุบันทำได้ยากมากขึ้น เพราะประชาชนมีความสนใจทางการเมืองมากขึ้น และได้รับความรู้ทางการเมืองจากช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ได้มากมาย เช่น ข่าวสารรายวันจากสื่อ ทวี วิชยู เดิมจากอดีตที่ผ่านมาจะมีการออกอากาศน้อยมากต่อ

^{๓๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

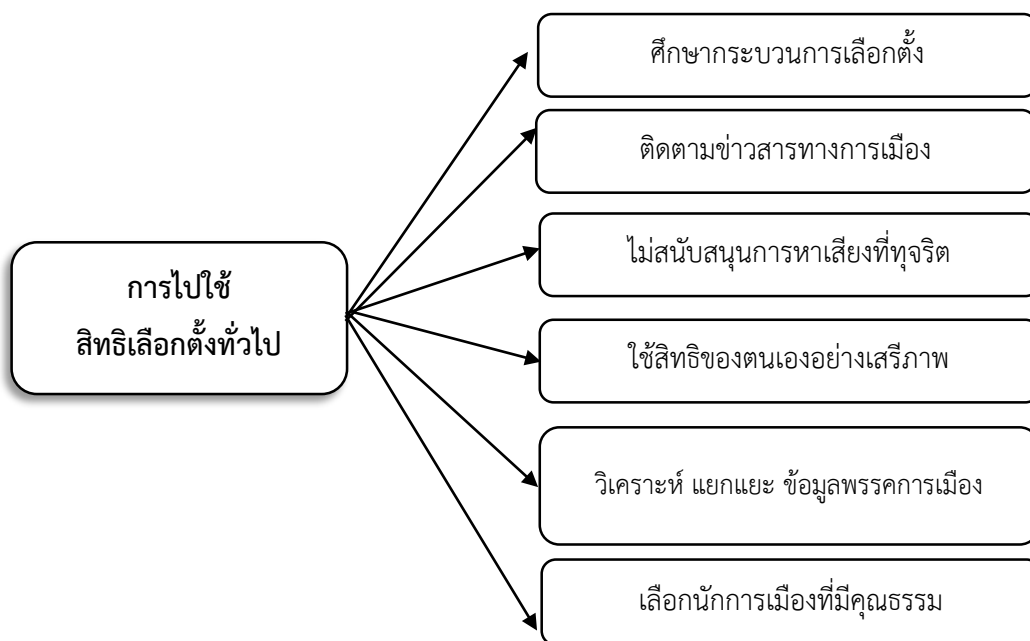
^{๓๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๓๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

วันแต่ปัจจุบันข่าวสารต่าง ๆ มีให้เห็นให้รับฟังกันทุกชั่วโมง ทำให้ประชาชนได้สัมผัสข้อมูลรายวันไป โดยไม่รู้ตัวเกิดความรู้ทางการเมืองเพิ่มขึ้นยากต่อการที่จะโดนชักจูงไปในทางไม่ถูกต้องได้^{๓๔}

สรุปได้ว่า การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนเป็นการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองอย่างหนึ่ง ในการตัดสินใจเลือกตั้งทั่วไปนั้น ประชาชนจะใช้ข้อมูลจากการติดตามข่าวสารทางการเมือง นโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์ประกอบในการตัดสินใจ ระบบและวิธีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ มีความซับซ้อนทำให้ประชาชนเข้าถึงได้ยากและไม่เข้าใจอยู่เป็นจำนวนมาก หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีรูปแบบการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง เช่น เริ่มต้นตั้งแต่ที่มาของการเปลี่ยนแปลงระบบ วิธีการคิดคำนวณสัดส่วนนักการเมืองที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวมถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับประเทศชาติและส่วนรวม มีวิธีการแนะนำแนวคิดให้ประชาชนได้รู้จักวิเคราะห์ แยกแยะ คิดหาเหตุผล ข้อดี ข้อเสีย ในนโยบายของพรรคการเมือง เพื่อประชาชนได้มีข้อมูลในการตัดสินใจเลือกตั้งทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและใช้สิทธิการเลือกตั้งของตนเองได้อย่างเต็มที่ โดยปราศจากการถูกครอบงำจากการทุจริต เพราะปัจจุบันยังพบการซื้อสิทธิขายเสียงอยู่และมีวิธีการที่ตรวจสอบได้ยากมากขึ้น ดังแผนภาพที่ ๔.๒

แผนภาพที่ ๔.๒ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

^{๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔.๒ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	ระบบการเลือกตั้งทั่วไปมีความซับซ้อนประชาชนเข้าถึงได้ยาก	๑๓	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔
๒	การทุจริตในการเลือกตั้งทั่วไปยังมีอยู่ในปัจจุบัน	๑๐	๑, ๒, ๕, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๖, ๑๗
๓	ประชาชนตื่นตัวในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปมากขึ้น	๘	๒, ๔, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๑, ๑๒
๔	ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับระบบการเลือกตั้งก่อนที่จะจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไป	๗	๓, ๔, ๖, ๘, ๑๐, ๑๓, ๑๕,
๕	นโยบายของพรรคการเมืองเป็นข้อมูลสำคัญในการตัดสินใจเลือกตั้งทั่วไปของประชาชน	๖	๒, ๕, ๗, ๙, ๑๐, ๑๑,

๓. ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง

จากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ดังนี้

๑) ประชาชนรับฟังข่าวสารทางการเมืองหากมีความนิยมพรรคการเมืองหรือนักการเมืองใดส่วนใหญ่จะสนับสนุนทางความคิดมากกว่านอกเสียจาก มีความเชื่อมั่นในการพรรคการเมืองนั้นอย่างมาก ถึงจะพร้อมที่จะไปลงพื้นที่เข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองอย่างจริงจัง^{๓๕}

๒) ประชาชนคนรุ่นใหม่ที่มีความสนใจการเมืองมากขึ้นการเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองจึงมีมาจากคนรุ่นนี้ เพิ่มขึ้นและจะออกมาในเชิงการแสดงความคิดเห็นเป็นหลักโดยใช้ข้อมูลมาจากสภาพที่เห็นอยู่จริง^{๓๖}

^{๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

๓) ประชาชนมีการชุมนุมเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองถือเป็นการแสดงออกเพื่อให้ทราบ ว่าต้องการอะไร ควรจะมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปติดตาม สอบถามได้ เช่น การเปิดเว็บไซต์ เฉพาะเรื่องนี้เพื่อให้ประชาชนเข้าไปสอบถาม ติดตามการทำงาน และเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร ระหว่างนักการเมืองกับประชาชน แทนการชุมนุมเรียกร้องเพื่อหลีกเลี่ยงการปะทะและกระทำซึ่ง วิธีการผิดกฎหมาย^{๓๗}

๔) ประชาชนจะเลือกติดตามเฉพาะพรรคการเมืองหรือนักการเมืองที่ตนเองนิยมอยู่ฝ่าย เดียวควรที่จะฟังแง่มุมด้านอื่น ๆ ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการฝึกใจรับฟังให้เราได้กลิ่นกรอง แยกแยะได้ถูกต้อง เข้าถึงกระบวนการดำเนินงานทางการเมืองทุกแง่มุมได้มากขึ้น^{๓๘}

๕) ประชาชนจะเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองก็ต่อเมื่อพบว่าเกิดความไม่เป็นธรรมในการ บริหารงานสร้างความเสียหายให้กับประเทศไทย ปัจจัยที่ทำให้เข้าร่วมคือตัวผู้นำของกลุ่ม และสมาชิก ในครอบครัวชักชวน^{๓๙}

๖) ปัจจุบันประชาชนที่เข้าเป็นแนวร่วมทางการเมือง จะมีเรื่องผลประโยชน์เข้ามา เกี่ยวข้องมากขึ้น เช่น การสนับสนุนทุน การรับจ้างให้กระทำในทางที่ไม่โปร่งใส ถึงแม้โดยส่วนตัวของ ประชาชนเองจะไม่เห็นด้วยกับแนวคิดของพรรคที่เข้าไปเป็นแนวร่วมก็ตาม กลับมองว่าประชาชนที่จะ เข้าไปเป็นแนวร่วมกับพรรคการเมืองจริง ๆ นั้นจะพิจารณาว่าจะเข้าไปตอนไหน อย่างไร และต้อง ได้ผลประโยชน์ กับส่วนรวมมากกว่า เช่น การเข้าร่วมชุมนุมเรียกร้องการให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของ ส่วนรวม ชุมชน ของตนเอง^{๔๐}

๗) ประชาชนจะเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองนั้น ต้องอยู่ในสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อ โดยรวมของสังคมอย่างมาก และผู้ที่รับผิดชอบโดยตรงไม่สามารถแก้ไขได้ จะแสดงออกมาในการ ชุมนุมเรียกร้องมากกว่า และหากเป็นกลุ่มสังคมต่าง ๆ จะมีการพูดคุยและชักชวนไป ถือเป็นการ พฤติกรรมคล้ายตามอย่างหนึ่ง คือ เป็นการแสดงออกที่คล้ายตาม ถึงแม้จะมีบางส่วนที่ไม่เห็นด้วย เพราะถ้าหากไม่คล้ายตามกันเกรงว่าตนเองจะหลุดกลุ่มจากเพื่อน^{๔๑}

^{๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๓๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓..

^{๔๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๔๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

๘) ประชาชนแสดงออกในการร่วมปฏิบัติ เพื่อต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การบริหารบ้านเมือง ไม่ว่าจะเข้าร่วมกับฝ่ายรัฐบาล หรือฝ่ายใดก็ตาม การเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองของประชาชนถือว่าการฝึกให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาระบบการเมือง เพื่อการใช้ประชาธิปไตยของประชาชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น นักการเมืองหรือพรรคการเมืองไม่สามารถเข้ามาแทรกแซงการใช้สิทธิเสรีภาพทางประชาธิปไตยของประชาชนได้^{๔๒}

๙) หากมีสถานการณ์ทางการเมืองมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในชั้นที่วิกฤติหรือประชาชนมองเห็นว่าเกิดการทุจริตจากนักการเมืองหรือฝ่ายบริหารบ้านเมืองก็อาจจะมีการรวมตัวกันขึ้นก็เป็นไปได้ เหมือนกับการรวมตัวเรียกร้องทางการเมืองที่ผ่านมา และการเป็นแนวร่วมทางการเมืองของประชาชนนี้จะเกิดขึ้นก็เพราะมีความศรัทธาในพรรคการเมืองที่อุดมการณ์หรือมีแนวคิดที่ตรงกับใจของตนเองและพร้อมที่ชักชวนโน้มน้าวผู้คนรอบข้างให้มาเป็นแนวร่วมด้วยกัน เพื่อได้ข้อต่อรองที่หนักแน่นมากขึ้น^{๔๓}

๑๐) การเข้าเป็นแนวร่วมกับองค์กรทางการเมืองของประชาชนถ้าจะให้เกิดผลดีและมีประโยชน์สูงสุดกับประเทศชาติหรือส่วนรวมนั้น สถาบันที่สำคัญเช่น บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) ต้องร่วมมือกันเป็นทีมในการขัดเกลาพฤติกรรมของประชาชนให้ได้รับความรู้ที่เป็นไปแนวเดียวกันเพื่อสร้างความมั่นคงทางความคิดให้แก่ประชาชนได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นหากประชาชนจะเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองกับฝ่ายใดก็ตาม จะทำให้การเข้าเป็นร่วมทางการเมืองของประชาชนรู้จักหลักการใช้ประชาธิปไตยได้อย่างมีคุณภาพมากขึ้น^{๔๔}

๑๑) ประชาชนจะเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองแสดงออกในการรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมถ้าเห็นว่าการทำงานของรัฐบาลไม่เกิดความเป็นธรรม ทำให้เกิดผลเสียหายต่อประเทศชาติ ถึงแม้จะไม่มีใครชักชวนก็สามารถเข้าไปร่วมด้วยตนเองได้ สืบเนื่องจากการติดตามข่าวสารทางการเมืองอย่างต่อเนื่องทำให้สามารถวิเคราะห์ด้วยเหตุผลได้^{๔๕}

๑๒) ประชาชนติดตามข้อมูลนโยบายของพรรคการเมืองเป็นหลักส่วนหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรคเป็นเรื่องรองและจะหาข้อมูลต่าง ๆ เข้ามาเป็นปัจจัยในการตัดสินใจด้วยตัวเอง

^{๔๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๔๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๔๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๔๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓..

จะไม่เข้าเป็นแนวร่วมโดยตรง แต่หากจะเข้าร่วมก็จะเป็นในเหตุการณ์ที่มีผลกระทบกระทบกับประเทศชาติในขณะนั้น และเข้าร่วมกับกลุ่มการเมืองที่ตนเองคิดว่าทำเพื่อเรียกร้องความถูกต้อง และให้ปัญหาหมดไปโดยเร็ว^{๔๖}

๑๓) ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งทั่วไป โดยประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ช่วยสังเกตการณ์ดูแลการเลือกตั้ง เมื่อพบเบาะแสการทุจริตและการซื้อสิทธิขายเสียง และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการเลือกตั้ง เช่น กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (กปน.) หรือกรรมการนับคะแนนเลือกตั้ง (กนค.) เป็นต้น^{๔๗}

๑๔) ประชาชนมีความสนใจเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้น แต่การแสดงออกใด ๆ ก็ตาม ควรที่จะเป็นการแสดงออกที่เป็นธรรม อย่างสงบสุข และภายใต้กฎหมายที่ถูกต้อง “มนุษย์ควรเรียนรู้และมีทัศนคติทางการเมืองที่อธิบายได้ด้วยเหตุผลความชอบ^{๔๘}

๑๕) ประชาชนที่เข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองควรใช้หลักพุทธศาสนาเข้ามาเชื่อมโยงกับทางการเมืองไม่ให้กระทำผิดต่อกฎหมาย มีอิสระทางความคิด ไม่ถูกใครโน้มน้าวเราให้เข้าร่วมกับฝ่ายที่มีจุดประสงค์ไม่ดีกับส่วนรวมหรือประเทศชาติ มองว่าจุดนี้สำคัญมากประชาชนต้องรู้จักแยกแยะให้ได้ ไม่ลุ่มหลงต่ออามิสสินจ้างต่าง ๆ เพราะที่ผ่านมาระยะหนึ่งเห็นเป็นตัวอย่างจำนวนมากที่สุดท้ายก็ไม่เกิดผลดีต่อฝ่ายใดเลย มีเพียงส่วนรวมที่เกิดความเสียหาย ทำให้เศรษฐกิจ สังคม เดินหน้าไปยากมาก^{๔๙}

๑๖) ประชาชนแสดงออกการเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองคือการสนับสนุนความคิดทางการเมืองของพรรคการเมืองที่ตนเองศรัทธาและพยายามชักจูงบุคคลรอบข้างให้มีความศรัทธาพรรคการเมืองนั้นไปกับตนเองเพื่อการแลกเปลี่ยนพูดคุยกันที่ไม่เกิดความขัดแย้ง ถือเป็นทางเลือกหลีกเลี่ยงความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมืองของประชาชนอีกวิธีหนึ่ง^{๕๐}

๑๗) การเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองของประชาชนจะมีการรวมกลุ่มกับพรรคการเมืองที่ตนเองชื่นชอบไม่ว่าจะเป็นการทำกิจกรรมทางการเมือง การชุมนุม การเรียกร้องทางการเมือง

^{๔๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๔๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

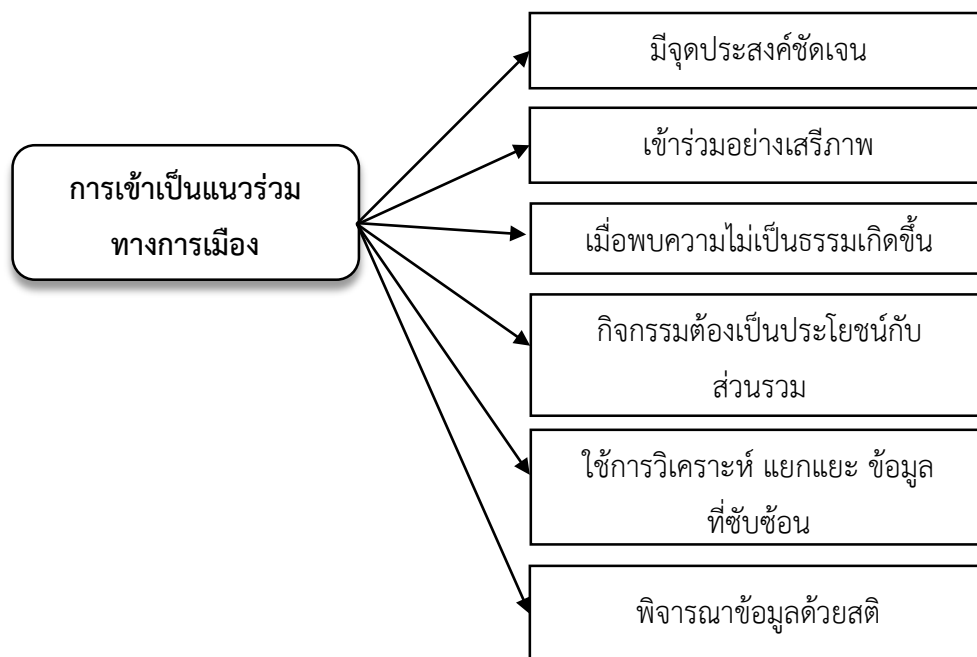
^{๔๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๔๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๕๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

เพราะมีความเชื่อมั่นในวิธีปฏิบัติของพรรคการเมืองนั้น ๆ ที่จะทำสำเร็จตามที่ตนเองต้องการและจะมีพฤติกรรมที่พุดคุยกับกลุ่มคนที่นิยมและศรัทธาในพรรคการเมืองเดียวกัน^{๕๑}

สรุปได้ว่า การเป็นแนวร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นพฤติกรรมทางการเมืองที่แสดงออกมาเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับตนเอง ชุมชน หรือประเทศชาติประชาชนจะออกมาแสดงการเป็นแนวร่วมกับองค์กรทางเมืองก็ต่อเมื่อตรวจสอบพบว่ามี การทุจริตหรือสถานการณ์ต่อนั้นมีผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของประชาชนอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตามการเข้าเป็นแนวร่วมกับองค์กรทางการเมืองในรูปแบบการรวมตัวชุมนุมควรถูกต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดและต้องเคารพต่อสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นด้วยที่สำคัญประชาชนต้องรู้จักการแยกแยะ วิเคราะห์ ข้อมูลต่าง ๆ ให้ถี่ถ้วนเพื่อการมีส่วนร่วมกับองค์กรทางการเมืองเป็นไปอย่างมีคุณค่าและได้มาซึ่งตรงตามวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมทางการเมืองส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปทุกครั้งที่เกิดขึ้น ดังแผนภาพที่ ๔.๓

แผนภาพที่ ๔.๓ ด้านการเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

^{๕๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔.๓ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	ประชาชนเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรม	๑๓	๑, ๒, ๓, ๕, ๖, ๗, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๒	ประชาชนเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองโดยการสนับสนุนทางความคิด	๗	๑, ๒, ๗, ๙, ๑๐, ๑๓, ๑๔,
๓	ประชาชนจะเข้าไปติดตามการทำงานขององค์กรทางการเมืองผ่านช่องทางสื่อสารที่ให้เข้าถึงได้	๕	๓, ๘, ๙, ๑๐, ๑๒,
๔	ประชาชนจะเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองต่อเมื่อเห็นว่าสถานการณ์นั้น ๆ ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยมากต่อประเทศชาติ	๕	๕, ๖, ๗, ๙, ๑๐
๕	ประชาชนแยกแยะ กลั่นกรอง ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองให้ครบทุกด้านทุกฝ่ายก่อนที่จะเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมือง	๔	๔, ๘, ๑๐, ๑๕
๖	ประชาชนเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองในรูปแบบการชุมนุมต้องถูกต้องตามกฎหมาย	๓	๓, ๔, ๑๕

๔. ด้านสนับสนุนพรรคการเมือง

จากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ดังนี้

๑) ประชาชนแสดงออกไปทางการเมืองไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะถ้าสนับสนุนทางทุนทรัพย์คงมีจำนวนไม่มากจะเป็นได้เฉพาะนายทุนที่สนับสนุนการลงทุน และการสนับสนุนอีกทางก็คือการมีความเห็นด้วยกับแนวคิดหรือนโยบายของพรรคการเมือง^{๕๒}

^{๕๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

๒) ประชาชนที่สนับสนุนพรรคการเมืองส่วนใหญ่มองว่าเป็นกลุ่มนายทุนสนับสนุน เพื่อให้เอื้อต่อผลประโยชน์ของตนเอง และอาจจะหวังผลตอบแทนให้เอื้อซึ่งกันและกัน เพราะประชาชนส่วนใหญ่จะใช้จ่ายไปในการดำรงชีพก่อนเป็นลำดับแรก การสนับสนุนด้วยเงินทุนไม่ได้เป็นลำดับต้น ๆ ส่วนใหญ่แสดงออกมาในเชิงความคิดเห็นเป็นหลัก^{๕๓}

๓) ประชาชนที่จะสนับสนุนพรรคการเมืองโดยเงินทุนคงมีน้อย เพราะไม่ใช่ชนกลุ่มทุนโดยอาชีพ แต่จะเป็นการแสดงออกทางการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่า หรือการสนับสนุนช่องทางเงินได้ที่คืนจากการเสียภาษีประจำปี^{๕๔}

๔) แสดงออกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่า ส่วนจะเลือกหรือไม่เลือกผู้แทนราษฎรนั้นก็คงเป็นอีกเรื่องหนึ่ง แต่สังเกตได้ว่าการตระหนักรู้ถึงสิทธิการเมืองของประชาชนมีเพิ่มขึ้น ดูจากสถิติการเลือกตั้งที่ผ่านมา มียอดผู้ที่ใช้สิทธิแต่ไม่ลงคะแนนยังคงมีจำนวนสูงอยู่^{๕๕}

๕) ประชาชนส่วนใหญ่จะสนับสนุนผ่านช่องทางชำระภาษี และสนับสนุนทางความคิด คล้อยตามนำไปสื่อสารต่ออีกครั้ง เพื่อให้มีการสนับสนุนมากขึ้น แต่ถ้าเป็นการสนับสนุนด้วยเงินทุนแบบเต็มรูปแบบประชาชนส่วนใหญ่คงไม่สะดวกในรูปแบบนี้ นอกจากเป็นนายทุนที่สามารถจะสนับสนุนพรรคการเมืองที่ศรัทธาได้^{๕๖}

๖) ประชาชนจะสนับสนุนผ่านทางชำระภาษี ที่ได้จากการคำนวณแล้วมียอดเงินที่ต้องได้รับคืน ในจุดนี้ประชาชนบางคนก็จะไม่ขอรับคืน แต่เป็นการบริจาคให้พรรคการเมืองที่ตนเองนิยม นอกเสียจากนายทุนที่จะสนับสนุนทางเงินได้ และมีผลประโยชน์ร่วมกัน^{๕๗}

๗) เป็นการสนับสนุนทางแนวความคิดและโน้มน้าวให้คนรอบข้างมีความคิดที่คล้อยตามมากกว่าในด้านเงินทุนหรืออาจจะเป็นการสนับสนุนทางด้านร่วมกิจกรรม การบริจาคสิ่งของร่วมกับพรรคการเมืองนั้น ๆ เพื่อทำประโยชน์ร่วมกัน^{๕๘}

^{๕๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๕๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๕๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๕๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓..

^{๕๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๕๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

๘) ประชาชนมีพฤติกรรมที่เกิดจากความศรัทธาทางการเมืองมากกว่า ถึงจะเกิดการสนับสนุนได้ ถึงแม้ไม่ได้สนับสนุนทางการเงิน แต่ก็แสดงออกในทางการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากขึ้นถือว่าเป็นการสนับสนุนทางการเมืองที่มีส่วนสำคัญที่สุด โดยเกิดจากการติดตามพฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมือง พรรคการเมืองมาเป็นข้อมูลสำคัญในการตัดสินใจในการเลือกตั้ง หรือมีการพูดคุยใ้มน้ำวให้บุคคลรอบข้างเชื่อและศรัทธาทางการเมืองหรือพรรคการเมืองที่ตนเองนิยม^{๕๙}

๙) ประชาชนจะแสดงออกในการสนับสนุนพรรคการเมืองในรูปแบบของการมาใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปมากกว่า และแสดงออกในช่วงที่ก่อนมีการเลือกตั้งเป็นพิเศษ เพราะต้องการใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกตั้งที่จะมีในเร็ว ๆ นี้ และสนับสนุนทางความคิด นโยบายของพรรค เป็นตัวเลือกในการพิจารณามากกว่า ส่วนจะสนับสนุนในทางด้านทุนทรัพย์คงจะมีน้อยมาก ด้วยฐานะทางเศรษฐกิจ และความสำคัญที่จะให้คงไม่ได้เป็นลำดับต้น ๆ^{๖๐}

๑๐) ประชาชนที่จะสนับสนุนทางการเมืองด้วยทุนทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นนักลงทุน เจ้าของกิจการที่มีผลประโยชน์ทางธุรกิจร่วมกันเพราะมีศักยภาพในการสนับสนุนเงินทุนได้ ส่วนประชาชนทั่วไปคงเป็นการสนับสนุนทางความคิดมากกว่า หรือเป็นการช่วยเผยแพร่นโยบายทางการเมืองของพรรคที่ตนเองชื่นชอบหรือเรียกว่าการเชียร์ เพื่อให้การสนับสนุนพรรคการเมืองที่มีประชาชนสนใจมาก^{๖๑}

๑๑) การสนับสนุนทางการเมืองของประชาชนจะแสดงออกในทางการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่า และการเข้าร่วมกับองค์กรพรรคการเมืองก็ถือว่าเป็นการสนับสนุนเช่นกัน การสนับสนุนนี้จะเกิดขึ้นอย่างเข้มข้นก็ต่อเมื่อสถานการณ์บ้านเมืองไม่เป็นไปตามที่ถูกต้องประชาชนตรวจสอบพบการทุจริตในการบริหารงานของรัฐบาลหรือองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทางการเมืองเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมกลับมาให้สังคม^{๖๒}

๑๒) การสนับสนุนทางการเมืองของประชาชนจะมีเช่น การสนับสนุนให้พื้นที่กับพรรคการเมืองที่ร้องขอมาเพื่อทำกิจกรรมของพรรคตนเองหรือประชาสัมพันธ์นโยบายของพรรคเพื่อเป็นการจูงใจและให้ประชาชนรับทราบ และอีกประการหนึ่งคือการแสดงออกมาในรูปแบบการไปใช้สิทธิ

^{๕๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๖๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๖๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๖๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓..

เลือกตั้ง การเข้าเป็นสมาชิกพรรค เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การสนับสนุนพรรคการเมืองในครอบครัวที่มีความแตกต่างกัน สามารถทำให้เกิดความขัดแย้งกันได้ จึงต้องใช้สติการพิจารณา แยกแยะให้ถูกต้อง ถึงไม่เห็นด้วยกับอีกฝ่าย ก็จำเป็นต้องบริหารความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัวให้ได้^{๖๓}

๑๓) ประชาชนสนับสนุนทางการเมืองโดยการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง นอกจากการไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้ว ยังสนับสนุนการใช้กฎหมายการเลือกตั้งให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น คือวิธีการช่วยสอดส่องดูแลการทุจริต โดยการแจ้งเบาะแสให้แก่หน่วยงานของรัฐ เพื่อเฝ้าระวังตรวจสอบอย่างเข้มงวด มีผลทำให้ผู้ที่ จะทำการทุจริตการเลือกตั้งมีกล้ากระทำ^{๖๔}

๑๔) ประชาชนติดตามข่าวสารทางการเมือง ที่มีความคิดวิเคราะห์ทางการเมืองไปในทางใด ก็จะสนับสนุนแนวคิดนั้นตามไปด้วย เป็นจุดเริ่มต้นของการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างหนึ่ง อาจจะมีการพัฒนาไปถึงการปฏิบัติร่วม เช่น การรวมตัวเพื่อเรียกร้องสิทธิโดยชอบธรรม การเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป เป็นต้น^{๖๕}

๑๕) ส่วนใหญ่จะสนับสนุนไปในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะถ้าเป็นด้านเงินทุนคงไม่สะดวกและประชาชนมองว่ายังไม่จำเป็นที่จะสนับสนุนทางนี้ แต่ถ้าเป็นนักธุรกิจที่มีความสนใจทางการเมืองก็อาจจะสนับสนุนได้มากกว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือหากมีศักยภาพก็จะสนับสนุนทางด้านอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น อาคารให้เช่าทำกิจกรรมทางการเมือง ใช้อำนวยสิ่งของบริโภค ในพรรคการเมืองที่ตนเองมีความศรัทธาในนโยบายของพรรค^{๖๖}

๑๖) ประชาชนสนับสนุนพรรคการเมืองด้วยวิธีการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าสนับสนุนทางการเงิน เพราะเป็นวิธีการที่ประชาชนสามารถให้การสนับสนุนได้สะดวก^{๖๗}

๑๗) การสนับสนุนทางการเมืองของประชาชนจะเป็นการทำกิจกรรมร่วมกับพรรคการเมืองที่ร้องขอมาหรือประชาสัมพันธ์นโยบายของพรรคเพื่อเป็นการจูงใจและให้ประชาชนรับทราบ การสนับสนุนพรรคการเมืองในครอบครัวที่มีความแตกต่างกันทำให้เกิดความขัดแย้งกันได้ต้องแยกแยะให้ถูกต้องถึงแม้ไม่เห็นด้วยกับอีกฝ่ายก็ต้องบริหารความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัวให้ได้^{๖๘}

^{๖๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๖๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

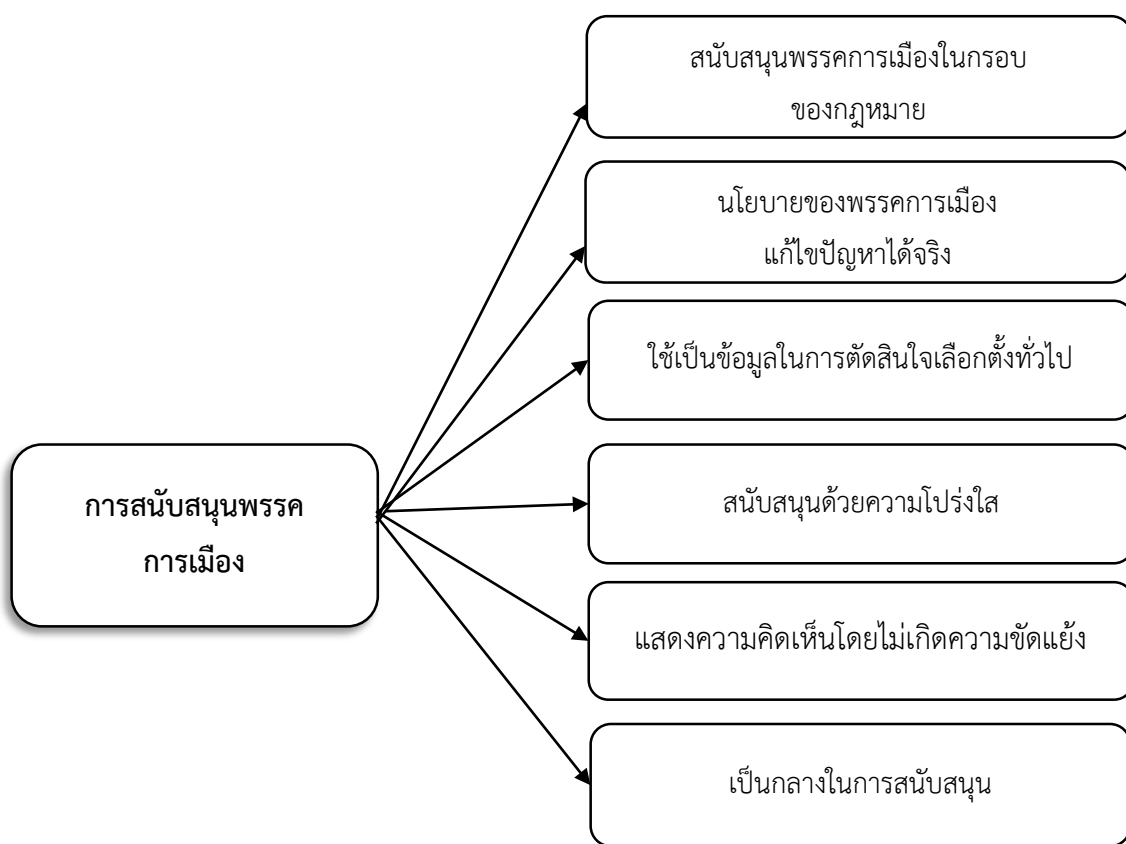
^{๖๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๖๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๖๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๖๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

สรุปได้ว่า การสนับสนุนพรรคการเมืองของประชาชนส่วนมากจะแสดงออกโดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปหรือการสนับสนุนทางความคิดของพรรคการเมืองหรือนักการเมืองนั้น ๆ ทั้งนี้ดูจากนโยบายของพรรคการเมืองเป็นหลักและอาจจะมีการชักชวนให้บุคคลรอบข้างได้สนับสนุนพรรคการเมืองที่ตนเองนิยมด้วย ด้านการสนับสนุนทางการเมืองด้วยทุนทรัพย์จะมีได้เฉพาะประชาชนบางกลุ่มที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจเท่านั้น หรือเป็นนักธุรกิจที่สามารถสนับสนุนได้เพื่อสามารถเอื้อผลประโยชน์ร่วมกัน ดังแผนภาพที่ ๔.๔

แผนภาพที่ ๔.๔ ด้านการสนับสนุนพรรคการเมือง ที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

ตารางที่ ๔.๔ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการสนับสนุนพรรคการเมือง

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	ประชาชนแสดงออกในการสนับสนุนพรรคการเมืองโดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป	๑๒	๑, ๓, ๔, ๘, ๙, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๒	ประชาชนแสดงออกในการสนับสนุนพรรคการเมืองโดยการสนับสนุนทางความคิด	๗	๑, ๒, ๕, ๗, ๑๔, ๑๖, ๑๗
๓	ประชาชนสนับสนุนพรรคการเมืองของนักลงทุน	๕	๒, ๕, ๖, ๑๐, ๑๕
๔	ประชาชนสนับสนุนพรรคการเมืองทางช่องทางการคืนภาษีเงินได้	๓	๓, ๕, ๖
๕	ประชาชนสนับสนุนพรรคการเมืองดูจากนโยบายของพรรคการเมืองเป็นหลัก	๓	๑๐, ๑๒, ๑๕

๔.๑.๑ การประยุกต์หลักโยนิโสมนสิการ เพื่อนำมาพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

จากการสัมภาษณ์การประยุกต์หลักโยนิโสมนสิการ เพื่อนำมาพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ดังนี้

๑) การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนโดยการนำหลักธรรมโยนิโสมนสิการ คือการคิดแบบแยบยล แยกคาย มีเหตุและผล นำมาใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนได้จริง สามารถนำมาใช้กลั่นกรองนักการเมืองที่มีประสิทธิภาพเข้ามาบริหารประเทศชาติได้อย่างถูกต้องช่วยให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจในการบริหารงานและสร้างความสามัคคีสร้างการมีส่วนร่วมในเกิดขึ้นในสังคมได้^{๖๔}

๒) ความรู้ เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการที่จะพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองประชาชนได้ “อยากให้คนในชาติเป็นอย่างไร ให้ใส่ไว้ในความรู้” และที่สำคัญคุณธรรมจริยธรรมจะเป็นตัวกล่อมเกล้าให้

^{๖๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

ประชาชนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น เช่น มีความเกรงขาม กลัวบาป และการใช้เหตุผล แยกแยะเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ ผิดชอบ ชั่วดี^{๗๐}

๓) การนำหลักโยนิโสมนสิการมาพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ถ้าจะให้ได้ผลชัดเจนมากขึ้น นักการเมืองต้องประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักคุณธรรมเพื่อแสดงให้เห็นว่าคุณงามความดีมีอยู่จริง เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจในตัวนักการเมืองมากขึ้น และเชื่อว่าทุกคนสามารถพัฒนาได้ เรียนรู้ได้ตลอดเวลา โดยทุกส่วนที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติให้เห็นชัดเจนอย่างจริงจัง^{๗๑}

๔) ด้านคุณธรรม จะสามารถช่วยพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนได้เป็นอย่างมาก ควรมิวิตาหน้าทีพลเมืองที่เคยมีการเรียนการสอนนำกลับมาสอนใหม่ในปัจจุบันอีก เพราะมีเนื้อหาหน้าที่เกี่ยวกับศีลธรรมที่ควรปฏิบัติเพราะมีประโยชน์ และเป็นสิ่งเริ่มต้นการปลูกฝังที่ดีจะขยายผลทำให้เติบโตไปเป็นพลเมืองที่ดีได้^{๗๒}

๕) ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนต้องมาจากประสบการณ์ของตนเองเป็นสำคัญ คือ การได้เห็น ได้ยิน ได้ฟัง และนำมาวิเคราะห์ในความเป็นไปคนรุ่นใหม่ มีความสนใจการเมืองมากขึ้น แต่มีมุมมองที่ใช้อารมณ์ของตนเองเป็นหลักก่อน ต้องให้พบกับบทเรียนและประสบการณ์ตรงด้วยตนเองจะทำให้เกิดทักษะการคิดเป็นเห็นภาพทางการเมืองได้ชัดเจนขึ้น^{๗๓}

๖) พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนคือ ความรู้ สำคัญที่สุดถ้าการเมืองไม่เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ปัจจัยในการพัฒนา

ต้องนำเรื่องของคุณธรรมเข้ามาคล่อมเคลา ไม่ให้หลงเรื่องวัตถุนิยมมากเกินไป ต้องสอนให้รู้จักสิ่งที่ถูกต้อง แยกแยะ ความดีคืออะไร ความชั่วคืออะไร ต้องให้แยกกันอย่างชัดเจน ไม่ใช่ให้รู้จักหรือยอมรับในสิ่งที่คลุมเครือหรือเป็นสีเทา ถึงแม้จะมีกฎหมาย แต่ถ้าขาดคุณธรรม ความดี ก็ไม่เป็นกฎหมายที่น่าเคารพนับถือได้ปัจจุบัน สังคมไทยประชาชนมีพฤติกรรมที่ป้องกันตนเองจนทำให้มองไม่เห็นประโยชน์ส่วนรวม มองประโยชน์ของตนเองเป็นหลักก่อน โดยสรุป หากต้องการที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ส่วนสำคัญที่จะช่วยได้คือ พฤติกรรมของนักการเมือง ต้อง

^{๗๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๗๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๗๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๗๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓..

เปลี่ยนไปในทางที่น่าเคารพนับถือ และทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริงอย่างจริงจัง จริงจัง และต่อเนื่องก่อนเป็นลำดับแรก^{๗๔}

๗) ต้องพัฒนาความรู้ ให้มีการวิเคราะห์แยกแยะ มีความซื่อสัตย์ ความโปร่งใส เป็นจุดยืนของตัวเอง มีจรรยาบรรณที่ดีงามในส่วนของเด็กรุ่นใหม่ สมัยนี้ประชาชนกลุ่มนี้มีความรู้มาก โดยเฉพาะเรื่องเทคโนโลยีสมัยใหม่ แต่สิ่งที่ต้องระวังคือ พฤติกรรมคล้อยตาม เช่น คล้อยตามความคิดเห็นในกลุ่ม เพราะกลัวไม่เข้าพวก จะทำตามกลุ่มแนวทางแก้ไข ต้องให้ข้อมูลที่ถูกต้องมากขึ้น โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาเป็นส่วนสำคัญ ต้องเน้นการให้ความรู้การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม การตระหนักถึงให้เห็นประโยชน์ของประเทศชาติ^{๗๕}

๘) หลักธรรม มีความจำเป็นอย่างมากในการกำหนดทิศทางของสังคม เพราะเป็นพื้นฐานพฤติกรรมแรกของความคิดในการตัดสินใจ คุณธรรมหลักธรรมควรมีในนักการเมือง ผู้บริหารบ้านเมือง ควรตระหนักให้มาก และแสดงให้เห็นได้ชัดว่าบริหารด้วยคุณธรรม อย่างแท้จริง จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนและศรัทธาแก่นักการเมืองและระบบการเมืองของไทยได้^{๗๖}

๙) หลักธรรม เป็นสิ่งสำคัญในการควบคุมสติของประชาชนให้ต้องสนใจถูกหรือผิดได้ มีความสำคัญต่อการเมืองมาก ต้องสร้างกระแส การทุจริตของนักการเมือง เป็นสิ่งไม่ถูกต้อง เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนัก รับรู้ อย่างต่อเนื่อง ควรต้องนำวิชา จริยธรรม หน้าที่พลเมืองกลับเข้ามาสอนเป็นวิชาสำคัญ ปลูกฝังให้ประชาชนแยกแยะความผิด ความถูกได้ตั้งแต่เด็กสำคัญมาก^{๗๗}

๑๐) การที่จะให้ประชาชนมีจิตสำนึกที่ดี หรือมีทัศนคติที่ดี ต้องมีกระบวนการและวิธีการที่คอยกระตุ้นเตือนอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง ปลูกฝังตั้งแต่ยังเด็กให้ความรู้ในหลักธรรมโยนิโสมนสิการ เพื่อให้เข้ามาเสริมสร้างจิตสำนึก ไม่ใช่เพียงแต่พูด “ขอความเป็นธรรม” แต่คนเรียกร้องก็ต้องมีความเป็นธรรมด้วยเช่นกัน^{๗๘}

๑๑) การใช้หลักธรรมโยนิโสมนสิการ คือการคิดเป็น แยกกาย แยกแยะ ถ้านำมาใช้มีส่วนช่วยให้ประชาชนพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองไปในทางที่ถูกต้องได้ จะทำให้เกิดการพัฒนาระบอบ

^{๗๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๗๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๗๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๗๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๗๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

ประชาธิปไตยของประเทศไทยเกิดความมั่นคงสมบูรณ์แบบ มีผลทำให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองต่อไป^{๗๙}

๑๒) ต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูล เกี่ยวกับผู้ที่กระทำผิดให้ประชาชนได้รับรู้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ไปในการแก้ไข เช่น ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งซ่อมกรณีเกิดการทุจริต เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้ประชาชนได้ตระหนัก ได้คิดวิเคราะห์ แยกแยะ ด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง และประกอบการตัดสินใจในการเลือกตั้งครั้งต่อไปได้ดียิ่งขึ้น^{๘๐}

๑๓) รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ให้ความรู้อย่างเป็นธรรม เป็นกลาง ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง^{๘๑}

๑๔) คนรุ่นใหม่จะไม่เห็นความสำคัญของพุทธศาสนา แต่ถ้าวิเคราะห์ให้ดีจะเห็นว่าทุกวันนี้ที่โลกเราอยู่ร่วมกันได้ก็เพราะมีศาสนา คนรุ่นใหม่ มีความคิด การตัดสินใจที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับการใช้เหตุผลที่ถูกต้อง และมีคุณภาพ แตกต่างจากคนรุ่นเก่าความคิดจะเปลี่ยนค่อนข้างยากมีผลต่อการตัดสินใจก็จะเปลี่ยนยากตามมาในการนำหลักธรรมโยนิโสมนสิการเข้ามาใช้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เพราะการแยกแยะ ด้วยเหตุผล วิจารณ์ญาณ กับสิ่งต่าง ๆ เป็นส่วนสำคัญมากต่อการตัดสินใจ โดยเฉพาะกับข่าวสารทางการเมืองในปัจจุบันที่มีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน ค่อนข้างมาก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนต้องนำเอาหลักพุทธธรรมโยนิโสมนสิการเข้ามาใช้ในกระบวนการทางความคิดนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจเลือกตั้งให้มีความคุ้มค่ามากที่สุดการเริ่มต้นทางการเมืองที่ดี การเลือกนักการเมืองที่ดี ก็ต้องอาศัยการตัดสินใจที่ดีของประชาชนเป็นส่วนสำคัญ^{๘๒}

๑๕) ต้องใช้หลักคำสอนทางศาสนามาเชื่อมโยงกับทางการเมืองได้โดยไม่ผิดกฎหมายหรือไม่ถูกมองว่าไม่เหมาะสมควรที่จะต้องหันมาดูทางนี้และสนับสนุนทางที่ถูกต้องสิทธิเสรีภาพทางการเมืองกับคนให้มากที่สุด พฤติกรรมทางการเมืองที่รูปแบบแสดงออกมาต้องเป็นไปอย่างอิสระ และคิดได้ตามหลักธรรมของโยนิโสมนสิการ คือ แยกแยะ เหตุผล วิเคราะห์ คิดเป็นธรรม^{๘๓}

^{๗๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓..

^{๘๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๘๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๘๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๘๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

๑๖) หลักธรรมาภิบาลโยนิโสมนสิการเป็นหลักการที่ประชาชนควรนำมาใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองอย่างดียิ่ง เพราะมีวิธีคิดที่แยบยล แยกแยะ ทำให้ประชาชนได้วิเคราะห์เห็นข้อมูลที่แท้จริงได้ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการเลือกตั้งได้ดี^{๘๔}

๑๗) การมีคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นประชาชนหรือนักการเมืองก็ดี มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาการเมืองของไทย จากอดีตที่ผ่านมาเราได้รับบทเรียนทางการเมืองมากมายแก่นแท้ของเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นคือการขาดคุณธรรมจริยธรรมทางการเมือง หากนำหลักธรรมาภิบาลโยนิโสมนสิการเข้ามาปรับใช้ในชีวิตประจำวันจะทำให้การเมืองของประเทศไทยมีการบริหารที่อยู่บนพื้นฐานความโปร่งใส ความเป็นธรรม ประชาชนจะเชื่อมั่นในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยมากขึ้น^{๘๕}

สรุปได้ว่า การนำหลักธรรมาภิบาลโยนิโสมนสิการมาบูรณาการในการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะหลักธรรมาภิบาลโยนิโสมนสิการคือการใช้ความคิดที่รู้จักวิเคราะห์ แยกแยะ คิดอย่างมีความแยบยลด้วยเหตุและผล ทำให้ประชาชนสามารถกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้อย่างมีคุณภาพเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป อีกส่วนสำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองคือการปฏิบัติตามคุณธรรมและจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่จะพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนได้ดี

ตารางที่ ๔.๕ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักธรรมาภิบาลโยนิโสมนสิการ

ข้อที่	หลักธรรมาภิบาลโยนิโสมนสิการ	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	คุณธรรมจริยธรรมกลุ่มเกลาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน	๑๒	๒, ๓, ๔, ๖, ๘, ๙, ๑๐, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๒	การคิดแบบแยบยลมีเหตุมีผลพัฒนาพฤติกรรมทางการเมือง	๙	๑, ๕, ๗, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๓	การวิเคราะห์แยกแยะพัฒนาพฤติกรรมทางการเมือง	๗	๔, ๖, ๗, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๕

^{๘๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๘๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔.๕ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักธรรมาภิบาล (ต่อ)

ข้อที่	หลักธรรมาภิบาล	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๔	ความรู้เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมือง	๘	๒, ๓, ๖, ๗, ๑๓, ๑๔, ๑๖, ๑๗
๕	การรู้จักกลั่นกรองข้อมูลอย่างละเอียดสามารถพัฒนาพฤติกรรมทางการเมือง	๓	๑, ๗, ๑๔

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

๔.๒.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชน ซึ่งมีคุณลักษณะข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ ใช้การวิเคราะห์โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังปรากฏในตาราง

ตารางที่ ๔.๖ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๔๐๐)		
ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๙๔	๔๘.๕
หญิง	๒๐๖	๕๑.๕
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๔.๖ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
๑๘ - ๓๐ ปี	๑๑๑	๒๗.๘
๓๑ - ๔๐ ปี	๙๖	๒๔.๐
๔๑ - ๕๐ ปี	๑๐๐	๒๕.๐
๕๑ - ๖๐ ปี	๕๓	๑๓.๓
๖๑ ปี ขึ้นไป	๔๐	๑๐.๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐
การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๕๙	๓๙.๘
ปริญญาตรี	๑๖๗	๔๑.๘
ปริญญาโท	๖๑	๑๕.๐๓
ปริญญาเอก	๑๓	๓.๓
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐
อาชีพ		
นักศึกษา	๒๕	๖.๓
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๑๖๒	๔๐.๕
เกษตรกร	๔๐	๑๐.๐
รับจ้างทั่วไป	๓๖	๙.๐
ค้าขาย	๔๔	๑๑.๐
พนักงานบริษัท	๔๓	๑๐.๘
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	๕๐	๑๒.๕
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิง จำนวน ๒๐๖ คน คิดเป็น ร้อยละ ๕๑.๕ และเพศชาย จำนวน ๑๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๕ ตามลำดับ

อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ - ๓๐ ปี จำนวน ๑๑๑ คน คิดเป็น ร้อยละ ๒๗.๘ อายุ ๔๑ - ๕๐ ปี จำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐ อายุ ๓๑ - ๔๐ ปี จำนวน ๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๐ อายุ ๕๑ - ๖๐ ปี จำนวน ๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓ และ อายุ ๖๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐ ตามลำดับ

การศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๘, ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๘ ปริญญาโท จำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๐๓ และ ระดับปริญญาเอก จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๓ ตามลำดับ

อาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๑๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๕, ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕ ค้าขาย จำนวน ๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐ พนักงานบริษัท จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๘ เกษตรกร จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐ รับจ้าง จำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๐ และ นักศึกษา จำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๓ ตามลำดับ

๔.๒.๒ ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจ ในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดนครปฐม

จากการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป” ใน ๔ ประเด็น คือ ๑) ด้านติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ๒) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ๓) ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง และ ๔) ด้านสนับสนุนพรรคการเมือง โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปตาราง ประกอบการบรรยาย ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป โดยรวม

(n=๔๐๐)

พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง	๓.๓๑	๐.๖๙	ปานกลาง
๒. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป	๔.๐๔	๐.๗๖	มาก
๓. ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง	๓.๔๐	๑.๐๒	ปานกลาง
๔. ด้านสนับสนุนพรรคการเมือง	๓.๓๓	๐.๖๘	ปานกลาง
โดยรวม	๓.๕๒	๐.๖๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ประชาชนจังหวัดนครปฐมมีพฤติกรรมทางการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๒$, S.D.=๐.๖๘) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ($\bar{X} = ๔.๐๔$, S.D.=๐.๗๖) รองลงมาได้แก่ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๔๐$, S.D.=๑.๐๒) ด้านสนับสนุนพรรคการเมือง ($\bar{X} = ๓.๓๓$, S.D.=๐.๖๘) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๓๑$, S.D.=๐.๖๙) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง

(n=๔๐๐)

ด้านติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านได้ติดตามรับฟังการปราศรัยของพรรคการเมือง ทำให้เข้าใจการเมืองได้ชัดเจนมากขึ้น	๓.๗๐	๑.๐๓	มาก
๒. ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองในการทำงานของรัฐบาลและฝ่ายค้านทำให้ท่านสามารถคิดวิเคราะห์และลำดับได้ถึงบทบาทหน้าที่ของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน	๓.๘๙	๑.๐๐	มาก

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (ต่อ)

(n=๔๐๐)			
ด้านติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๓. ท่านได้ติดตามรับฟังการปราศรัยของพรรคการเมือง ทำให้เข้าใจการเมืองได้ชัดเจนมากขึ้น	๓.๗๐	๑.๐๓	มาก
๔. ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองในการทำงานของรัฐบาลและฝ่ายค้านทำให้ท่านสามารถคิดวิเคราะห์และลำดับได้ถึงบทบาทหน้าที่ของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน	๓.๘๙	๑.๐๐	มาก
๕. ท่านได้ติดตามพฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมืองจากช่องทางสื่อสารต่าง ๆ ทำให้ท่านมีความรู้ทางการเมืองมากขึ้น	๒.๖๕	๑.๐๗	ปานกลาง
๖. ท่านได้ติดตามข่าวสารข้อมูลทางการเมืองในการพูดคุยสนทนาทางการเมืองกับบุคคลที่สนใจการเมืองด้วยกัน ทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับการเมืองไทยมากขึ้น	๓.๐๑	๐.๗๒	ปานกลาง
โดยรวม	๓.๓๑	๐.๖๙	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๓๑$, S.D.=๐.๖๙) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองในการทำงานของรัฐบาลและฝ่ายค้านทำให้ท่านสามารถคิดวิเคราะห์และลำดับได้ถึงบทบาทหน้าที่ของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน ($\bar{X}=๓.๘๙$, S.D.=๑.๐๐) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านได้ติดตามรับฟังการปราศรัยของพรรคการเมือง ทำให้เข้าใจการเมืองได้ชัดเจนมากขึ้น ($\bar{X}=๓.๗๐$, S.D.=๑.๐๓)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ท่านได้ติดตาม

พฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมืองจากช่องทางสื่อสารต่าง ๆ ทำให้ท่านมีความรู้ทางการเมืองมากขึ้น ($\bar{X} = ๒.๖๕$, S.D. = ๑.๐๗)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป

(n=๔๐๐)			
ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ในการเลือกตั้งทั่วไปท่านไปใช้สิทธิทุกครั้ง	๔.๓๐	๐.๙๕	มากที่สุด
๒. ท่านคิดว่าการซื้อสิทธิขายเสียงเป็นเรื่องที่ไม่สมควรปฏิบัติ	๔.๓๕	๐.๙๙	มากที่สุด
๓. ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งซ่อมทุกครั้งที่มี โดยมีจิตสำนึกที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนเองในทางการเมืองให้ครบถ้วนสมบูรณ์	๔.๒๑	๑.๐๐	มากที่สุด
๔. ท่านเลือกพรรคการเมืองที่เป็นพรรคเก่าแก่มีประสบการณ์มาก	๓.๒๗	๑.๑๔	ปานกลาง
โดยรวม	๔.๐๔	๐.๗๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๔$, S.D.=๐.๗๖) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านคิดว่าการซื้อสิทธิขายเสียงเป็นเรื่องที่ไม่สมควรปฏิบัติ ($\bar{X} = ๔.๓๕$, S.D.=๐.๙๙)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ในการเลือกตั้งทั่วไปท่านไปใช้สิทธิทุกครั้ง ($\bar{X} = ๔.๓๐$, S.D.=๐.๙๕)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ท่านเลือกพรรคการเมืองที่เป็นพรรคเก่าแก่มีประสบการณ์มาก ($\bar{X} = ๓.๒๗$, S.D.=๑.๑๔)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง

(n=๔๐๐)			
ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองกับพรรคการเมืองที่ท่านสนใจในนโยบายของพรรคเท่านั้น	๓.๓๒	๑.๑๖	ปานกลาง
๒. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมต่อต้านการทำงานของรัฐบาล เมื่อเห็นว่าการทำงานของรัฐบาลไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย	๓.๕๒	๑.๓๓	มาก
๓. ท่านเข้าร่วมการยื่นข้อเรียกร้องความต้องการแก้ปัญหาทางการเมือง	๓.๔๔	๑.๑๕	มาก
๔. ท่านเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองเพราะติดตามจากบุคคลที่อยู่รอบๆตัว เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง เพื่อน เป็นต้น	๓.๓๖	๑.๐๗	ปานกลาง
โดยรวม	๓.๔๐	๐.๐๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๔๐$, S.D.=๐.๐๒) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านเข้าร่วมกิจกรรมต่อต้านการทำงานของรัฐบาล เมื่อเห็นว่าการทำงานของรัฐบาลไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ($\bar{X}=๓.๕๒$, S.D.= ๑.๓๓)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านเข้าร่วมการยื่นข้อเรียกร้องความต้องการแก้ปัญหาทางการเมือง ($\bar{X}=๓.๔๔$, S.D.= ๑.๑๕)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ท่านเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองกับพรรคการเมืองที่ท่านสนใจในนโยบายของพรรคเท่านั้น ($\bar{X}=๓.๓๒$, S.D.=๑.๑๖)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการสนับสนุนพรรคการเมือง

(n=๔๐๐)			
ด้านการสนับสนุนพรรคการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านสนับสนุนพรรคการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ที่ไม่ผิดกฎหมาย	๓.๐๗	๐.๘๙	ปานกลาง
๒. ท่านเห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องของประโยชน์ส่วนรวม จึงสนับสนุนทุกพรรคการเมือง	๓.๒๔	๐.๗๕	ปานกลาง
๓. ท่านสนับสนุนเฉพาะพรรคการเมืองที่เก่าแก่มีประสบการณ์มาก	๓.๒๙	๑.๐๑	ปานกลาง
๔. ท่านชักชวนผู้อื่นให้สนับสนุนพรรคการเมืองที่ท่านชื่นชอบ	๓.๗๔	๑.๑๔	มาก
โดยรวม	๓.๓๓	๐.๖๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการสนับสนุนพรรคการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๓$, S.D. = ๐.๖๘) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านชักชวนผู้อื่นให้สนับสนุนพรรคการเมืองที่ท่านชื่นชอบ ($\bar{X} = ๓.๗๔$, S.D. = ๑.๑๔)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านสนับสนุนเฉพาะพรรคการเมืองที่เก่าแก่มีประสบการณ์มาก ($\bar{X} = ๓.๒๙$, S.D. = ๑.๐๑)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ท่านสนับสนุนพรรคการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ที่ไม่ผิดกฎหมาย ($\bar{X} = ๓.๐๗$, S.D. = ๐.๘๙)” ตามลำดับ

สรุปได้ว่า ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป เรียงตามลำดับดังนี้ ๑) ด้านติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ๒) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ๓) ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง และ ๔) ด้านสนับสนุนพรรคการเมือง ซึ่งพฤติกรรมทางการเมือง

เมืองของประชาชนเหล่านี้ เป็นส่วนสำคัญในการตัดสินใจที่จะเลือกนักการเมืองที่ดีหรือไม่ดีเข้ามาบริหารประเทศโดยผ่านกระบวนการการเลือกตั้งทั่วไป

๔.๒.๓ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป โดยรวม

(n=๔๐๐)			
ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของ ประชาชนที่มีต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑.ด้านความรู้	๒.๑๘	๐.๖๑	น้อย
๒.ด้านทัศนคติ	๒.๑๐	๐.๕๙	น้อย
๓.ด้านการนำไปปฏิบัติ	๒.๓๗	๐.๗๑	น้อย
โดยรวม	๒.๒๒	๐.๕๗	น้อย

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=๒.๒๒$, S.D.=๐.๕๗) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการนำไปปฏิบัติ ($\bar{X}=๒.๓๗$, S.D.=๐.๗๑) รองลงมาได้แก่ ด้านความรู้ ($\bar{X}=๒.๑๘$ S.D.=๐.๖๑) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านทัศนคติ ($\bar{X}=๒.๑๐$, S.D.=๐.๕๙)

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านความรู้

	(n=๔๐๐)		
ด้านความรู้	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านเข้าใจถึงสิทธิหน้าที่ทางการเมืองของประชาชนเป็นอย่างดี	๒.๑๗	๐.๘๓	น้อย
๒. ท่านอ่านบทความ บทวิเคราะห์ทางการเมือง เพื่อให้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น	๒.๒๕	๐.๘๓	น้อย
๓. ท่านเข้าฟังการปราศรัยการหาเสียงของพรรคการเมืองเพื่อให้เข้าใจนโยบายของพรรคเพิ่มขึ้น	๒.๑๒	๐.๗๗	น้อย
๔. ท่านเข้าฟังบรรยายหรือการสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองเพื่อรับรู้สถานการณ์ปัจจุบัน	๒.๒๑	๐.๘๐	น้อย
โดยรวม	๒.๑๘	๐.๖๑	น้อย

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.18$, S.D.=0.61) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ “ท่านอ่านบทความ บทวิเคราะห์ทางการเมือง เพื่อให้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น” ($\bar{X}=2.25$, S.D.=0.83) รองลงมาได้แก่ “ท่านเข้าฟังบรรยายหรือการสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองเพื่อรับรู้สถานการณ์ปัจจุบัน” ($\bar{X}=2.21$, S.D.=0.80) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ “ท่านเข้าฟังการปราศรัยการหาเสียงของพรรคการเมืองเพื่อให้เข้าใจนโยบายของพรรคเพิ่มขึ้น” ($\bar{X}=2.12$, S.D.=0.77)

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านทัศนคติ

(n=๔๐๐)			
ด้านทัศนคติ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านมีความเชื่อมั่นในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยจะสามารถแก้ปัญหาทางการเมืองได้	๒.๑๗	๐.๘๓	น้อย
๒. ท่านมีความเชื่อว่าการบริหารงานของฝ่ายรัฐบาลสามารถแก้ปัญหาประเทศชาติได้ประชาชนจึงควรเชื่อการตัดสินใจของรัฐบาล	๒.๒๕	๐.๘๓	น้อย
๓. ท่านเชื่อว่าระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยสามารถสร้างความสามัคคีให้กับคนในชาติได้อย่างเหนียวแน่น	๒.๑๒	๐.๗๗	น้อย
๔. ท่านเชื่อว่าระบบพรรคพวกหรือเครือญาติยังเป็นพฤติกรรมที่อยู่ในระบบการเมืองไทย	๒.๒๑	๐.๘๐	น้อย
โดยรวม	๒.๑๘	๐.๖๑	น้อย

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านทัศนคติ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=๒.๑๘$, S.D.=๐.๖๑) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ “ท่านมีความเชื่อว่าการบริหารงานของฝ่ายรัฐบาลสามารถแก้ปัญหาประเทศชาติได้ประชาชนจึงควรเชื่อการตัดสินใจของรัฐบาล” ($\bar{X}=๒.๒๕$, S.D.=๐.๘๓) รองลงมาได้แก่ “ท่านเชื่อว่าระบบพรรคพวกหรือเครือญาติยังเป็นพฤติกรรมที่อยู่ในระบบการเมืองไทย” ($\bar{X}=๒.๒๑$ S.D.=๐.๘๐) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ “ท่านเชื่อว่าระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยสามารถสร้างความสามัคคีให้กับคนในชาติได้อย่างเหนียวแน่น” ($\bar{X}= ๒.๑๒$, S.D.=๐.๗๗)

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการนำไปปฏิบัติ

(n=๔๐๐)			
ด้านการนำไปปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านจะพูดคุยปัญหาทางการเมืองกับบุคคลที่สนใจทางการเมืองอยู่เสมอ	๒.๐๖	๐.๘๐	น้อย
๒. เมื่อท่านมีโอกาสท่านจะเข้าร่วมการปราศรัยเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาลเสมอ	๒.๗๖	๑.๐๙	ปานกลาง
๓. ท่านมีโอกาสถ่ายทอดความรู้ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยกับกลุ่มเพื่อน ๆ และในชุมชนของท่าน	๒.๔๓	๐.๙๒	น้อย
๔. ท่านเสนอปัญหาแนวทางการแก้ไขไปยังนักการเมืองท้องถิ่นหรือผู้นำทางการเมืองหรือหน่วยงานภาครัฐ	๒.๒๓	๐.๘๑	น้อย
โดยรวม	๒.๓๗	๐.๗๑	น้อย

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการนำไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.37$, S.D.=0.71) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยทุกข้อดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ “เมื่อท่านมีโอกาสท่านจะเข้าร่วมการปราศรัยเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาลเสมอ” ($\bar{X}=2.76$, S.D.=1.09) รองลงมาได้แก่ “ท่านมีโอกาสถ่ายทอดความรู้ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยกับกลุ่มเพื่อน ๆ และในชุมชนของท่าน” ($\bar{X}=2.43$ S.D.=0.92) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ “ท่านจะพูดคุยปัญหาทางการเมืองกับบุคคลที่สนใจทางการเมืองอยู่เสมอ” ($\bar{X}=2.06$, S.D.=0.80)

๔.๓ ผลการวิเคราะห์การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ โดยรวม

(n=๔๐๐)

การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปตามหลักโยนิโสมนสิการ			
ตามหลักโยนิโสมนสิการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย (คิดแบบตามที่เป็นจริง)	๓.๔๗	๐.๗๖	มาก
๒. วิธีคิดแบบอริยสัจ (วิธีคิดแบบแก้ปัญหา)	๓.๒๓	๐.๙๐	ปานกลาง
๓. วิธีคิดแบบบรรณธรรมสัมพันธ์ (คิดตามหลักการและความมุ่งหมาย)	๓.๔๕	๐.๘๓	มาก
๔. วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก (คิดถึงผลดี ผลเสีย และการแก้ไขที่ถูกต้อง)	๓.๒๐	๐.๘๐	ปานกลาง
๕. วิธีคิดแบบอุบายปลูกเร้าคุณธรรม (คิดแบบกุศลภาวนา)	๓.๔๐	๐.๘๐	ปานกลาง
๖. วิธีคิดแบบวิภาษวาท (คิดโดยแยกแยะออกมาให้ครบทุกด้าน)	๓.๕๓	๐.๘๐	มาก
โดยรวม	๓.๓๘	๐.๖๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =๓.๓๘, S.D.=๐.๖๕) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ วิธีคิดแบบวิภาษวาท (คิดโดยแยกแยะออกมาให้ครบทุกด้าน) ($\bar{X}$ =๓.๕๓, S.D.=๐.๘๐) รองลงมา ได้แก่ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย (คิดแบบตามที่เป็นจริง) ($\bar{X}$ =๓.๔๗, S.D.=๐.๗๖) วิธีคิดแบบบรรณธรรมสัมพันธ์ (คิดตามหลักการและความมุ่งหมาย) ($\bar{X}$ =๓.๔๕, S.D.=๐.๘๓) วิธีคิดแบบอุบายปลูก

เร้าคุณธรรม (คิดแบบกุศล ภาวนา) ($\bar{X}=3.40$, $S.D.=0.80$) วิธีคิดแบบอริยสัจ (วิธีคิดแบบแก้ปัญหา) ($\bar{X}=3.23$, $S.D.=0.90$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก (คิดถึงผลดี ผลเสีย และการแก้ไขที่ถูกต้อง) ($\bar{X}=3.20$, $S.D.=0.80$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป **วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย (คิดแบบตามที่เป็นจริง)**

(n=๔๐๐)			
วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย (คิดแบบตามที่เป็นจริง)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองโดยการสืบค้นหาเหตุที่เกิดขึ้นเพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น	๓.๓๘	๐.๙๘	ปานกลาง
๒. ท่านจะตั้งคำถามกับตนเองถึงเหตุผลที่เลือกนักการเมืองหรือพรรคการเมืองนั้น ๆ ว่ามีเหตุผลอะไรก่อนที่จะตัดสินใจเลือก	๓.๙๖	๑.๐๗	มาก
๓. ท่านพิจารณาถึงสาเหตุและปัจจัยหลาย ๆ ด้านมาประกอบกัน เพื่อเป็นข้อมูลการตัดสินใจเข้าเป็นแนวร่วมกับกลุ่มทางการเมือง	๓.๒๖	๑.๒๘	ปานกลาง
๔. ท่านพิจารณาถึงสาเหตุและปัจจัยหลาย ๆ ด้านมาประกอบกัน เพื่อเป็นข้อมูลก่อนการตัดสินใจที่จะสนับสนุนพรรคการเมือง	๓.๒๙	๐.๗๖	ปานกลาง
โดยรวม	๓.๔๗	๐.๗๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ หลักธรรมที่ว่า “วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย (คิดแบบตามที่เป็นจริง)” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.47$, $S.D.=0.76$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านจะตั้งคำถามกับตนเองถึงเหตุผลที่เลือกนักการเมืองหรือพรรคการเมืองนั้น ๆ ว่ามีเหตุผลอะไรก่อนที่จะตัดสินใจเลือก ($\bar{X}=3.96$, $S.D.=1.07$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองโดยการสืบค้นหาเหตุที่เกิดขึ้นเพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น ($\bar{X}=3.38$, $S.D.=0.98$)” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ท่านพิจารณาถึง

สาเหตุและปัจจัยหลาย ๆ ด้านมาประกอบกัน เพื่อเป็นข้อมูลการตัดสินใจเข้าเป็นแนวร่วมกับกลุ่มทางการเมือง ($\bar{X}=๓.๒๖$, $S.D.=๑.๒๘$)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป **วิธีคิดแบบอริยสัจ (วิธีคิดแบบแก้ปัญห)**

	(n=๔๐๐)		
วิธีคิดแบบอริยสัจ (วิธีคิดแบบแก้ปัญห)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองโดยใช้การพิจารณาตามเหตุผลที่เป็นจริง ส่งผลให้ท่านทราบข้อเท็จจริงได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น	๓.๓๗	๑.๑๑	ปานกลาง
๒. ท่านใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองอย่างถูกต้องส่งผลทำให้ระบอบประชาธิปไตยเกิดการพัฒนา	๓.๓๕	๑.๒๒	ปานกลาง
๓. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ส่วนรวมส่งผลให้ระบอบประชาธิปไตยเกิดการพัฒนา	๓.๑๖	๑.๒๖	ปานกลาง
๔. ท่านเลือกสนับสนุนพรรคการเมืองที่จะสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมมากที่สุดส่งผลต่อการพัฒนาบ้านเมือง	๓.๐๖	๑.๑๗	ปานกลาง
โดยรวม	๓.๒๓	๐.๙๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ หลักธรรมที่ว่า “วิธีคิดแบบอริยสัจ (วิธีคิดแบบแก้ปัญห)” โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๒๓$, $S.D.=๐.๙๐$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองโดยใช้การพิจารณาตามเหตุผลที่เป็นจริง ส่งผลให้ท่านทราบข้อเท็จจริงได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ($\bar{X}=๓.๓๗$, $S.D.=๑.๑๑$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองอย่างถูกต้องส่งผลทำให้ระบอบประชาธิปไตยเกิดการพัฒนา ($\bar{X}=๓.๓๕$, $S.D.=๑.๒๒$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ

ที่ว่า “ท่านเลือกสนับสนุนพรรคการเมืองที่จะสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมมากที่สุดส่งผลต่อการพัฒนาบ้านเมือง($\bar{X} = 3.06$, S.D.=๑.๑๗)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป **วิธีคิดแบบบรรทัดธรรมสัมพันธ์ (คิดตามหลักการและความมุ่งหมาย)**

(n=๔๐๐)			
วิธีคิดแบบบรรทัดธรรมสัมพันธ์ (คิดตามหลักการและความมุ่งหมาย)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านพิจารณาข่าวสารทางการเมืองโดยคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงและถูกต้องตามคุณธรรมจริยธรรม	๓.๐๒	๑.๐๙	ปานกลาง
๒. ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปโดยการพิจารณานักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่มีจุดมุ่งหมายสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมมากที่สุด	๔.๐๔	๑.๐๘	มาก
๓. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองโดยการพิจารณาจากจุดประสงค์และความมุ่งหมายของกิจกรรมนั้นว่าต้องสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมมากที่สุด	๓.๓๙	๑.๓๑	มาก
๔. ท่านสนับสนุนพรรคการเมืองโดยการพิจารณาจากจุดประสงค์และความมุ่งหมายของกิจกรรมนั้นว่าต้องสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมมากที่สุด	๓.๓๘	๑.๒๔	ปานกลาง
โดยรวม	๓.๔๕	๐.๘๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๙ การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ หลักธรรมที่ว่า “วิธีคิดแบบบรรทัดธรรมสัมพันธ์ (คิดตามหลักการและความมุ่งหมาย)” โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$, S.D.=๐.๘๓) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปโดยการพิจารณานักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่มีจุดมุ่งหมายสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.04$, S.D.=๑.๐๘)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านเข้าร่วมกิจกรรม

ทางการเมืองโดยการพิจารณาจากจุดประสงค์และความมุ่งหมายของกิจกรรมนั้นว่าต้องสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมมากที่สุด ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.31)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ท่านพิจารณาข่าวสารทางการเมืองโดยคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงและถูกต้องตามคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = 0.09)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป **วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก (คิดถึงผลดี ผลเสีย และการแก้ไขที่ถูกต้อง)**

(n=๔๐๐)

วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก (คิดถึงผลดี ผลเสีย และการแก้ไขที่ถูกต้อง)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองโดยพิจารณาถึงผลดี ผลเสีย และวิธีการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง	3.08	0.06	ปานกลาง
๒. ท่านตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองหรือนักการเมืองโดยคำนึงถึง ผลดี ผลเสีย ที่จะเกิดขึ้น และมั่นใจว่าเลือกถูกต้องที่สุด	3.34	0.45	ปานกลาง
๓. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยพิจารณาถึงผลดี ผลเสีย ที่จะตามมาและวิธีแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องของกิจกรรมนั้น	3.28	0.11	ปานกลาง
๔. ท่านสนับสนุนพรรคการเมืองโดยพิจารณาถึง ผลดี ผลเสียที่จะตามมา จึงแก้ไขด้วยการสนับสนุนในรูปแบบที่ถูกต้องตามกฎหมาย	3.10	0.06	ปานกลาง
โดยรวม	3.20	0.80	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ หลักธรรมที่ว่า “วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก (คิดถึงผลดี ผลเสีย และการแก้ไขที่ถูกต้อง)” โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองหรือ

นักการเมืองโดยคำนึงถึง ผลดี ผลเสีย ที่จะเกิดขึ้น และมั่นใจว่าเลือกถูกต้องที่สุด ($\bar{X}=3.34$, S.D.= 1.45)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยพิจารณาถึง ผลดี ผลเสีย ที่จะตามมาและวิธีแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องของกิจกรรมนั้น ($\bar{X}=3.28$, S.D.= 1.11)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองโดยพิจารณาถึงผลดี ผลเสีย และวิธีการแก้ไข ปัญหาที่ถูกต้อง ($\bar{X}=3.08$, S.D.= 1.06)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนา พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป **วิธีคิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรม (คิดแบบกุศล ภาวนา)**

(n=๔๐๐)			
วิธีคิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรม (คิดแบบกุศล ภาวนา)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านเลือกติดตามข่าวสารทางการเมืองที่เป็นประโยชน์ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักคิดในทางที่เป็นประโยชน์ไม่ทำให้เกิดโทษต่อสังคม	๓.๓๔	๑.๑๓	ปานกลาง
๒. ท่านไม่เลือกนักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่ใช้วิธีการซื้อสิทธิขายเสียง	๓.๖๖	๑.๔๐	มาก
๓. ท่านไม่ถือโทษโกรธหรือขัดแย้งกับบุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองที่แตกต่างจากท่าน	๓.๓๓	๑.๑๒	ปานกลาง
๔. ท่านสนับสนุนพรรคการเมืองที่สร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมและไม่โจมตีฝ่ายตรงข้ามในวิธีที่ไม่ถูกต้อง	๓.๒๘	๑.๔๐	ปานกลาง
โดยรวม	๓.๔๐	๐.๘๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ หลักธรรมที่ว่า “วิธีคิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรม (คิดแบบกุศล ภาวนา)” โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.40$, S.D.= 0.80) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านไม่

เลือกนักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่ใช้วิธีการซื้อสิทธิขายเสียง ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.40)” รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านเลือกติดตามข่าวสารทางการเมืองที่เป็นประโยชน์ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักคิด ในทางที่เป็นประโยชน์ไม่ทำให้เกิดโทษต่อสังคม ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 1.13)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ท่านสนับสนุนพรรคการเมืองที่สร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมและไม่โจมตีฝ่ายตรงข้ามใน วิธีที่ไม่ถูกต้อง ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 1.40)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป วิธีคิดแบบวิภาษวาท (คิดโดยแยกแยะออกให้เห็นแต่ละแง่ แต่ละด้านให้ครบทุกด้าน)

(N=๔๐๐)			
วิธีคิดแบบวิภาษวาท (คิดโดยแยกแยะออกให้เห็นแง่ แต่ละด้านให้ครบทุกด้าน)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านสามารถวิเคราะห์ แยกแยะ ความจริงของข้อมูล ข่าวสารทางการเมืองได้ครบทุกแง่มุม	๓.๓๖	๑.๑๖	ปานกลาง
๒. ท่านสามารถ วิเคราะห์ แยกแยะ พฤติกรรมของ นักการเมืองได้ว่าสามารถทำประโยชน์แก่ส่วนรวม	๓.๓๔	๑.๕๐	ปานกลาง
๓. ท่านสามารถวิเคราะห์ แยกแยะ กิจกรรมทางการเมือง นั้นได้ว่าทำเพื่อประโยชน์ให้กับส่วนรวมได้อย่างแท้จริง	๓.๓๒	๑.๑๖	ปานกลาง
๔. ท่านสนับสนุนพรรคการเมืองโดยการพิจารณาวิเคราะห์ ข้อมูลนโยบายของพรรคการเมืองนั้นก่อนที่จะตัดสินใจ สนับสนุน	๔.๑๐	๑.๐๖	มาก
โดยรวม	๓.๕๓	๐.๘๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ หลักธรรมที่ว่า “วิธีคิดแบบวิภาษวาท (คิดโดยแยกแยะออกให้เห็นแง่ แต่ละด้านให้ครบทุกด้าน)” โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านสนับสนุนพรรคการเมืองโดยการพิจารณาวิเคราะห์ ข้อมูลนโยบายของพรรคการเมืองนั้นก่อนที่จะ

ตัดสินใจสนับสนุน($\bar{X}=๔.๑๐$, $S.D.=๑.๐๖$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านสามารถวิเคราะห์ แยกแยะ ความจริงของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้ครบทุกแง่มุม($\bar{X}=๓.๓๖$, $S.D.=๑.๑๖$)” และข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ท่านสามารถวิเคราะห์ แยกแยะ กิจกรรมทางการเมืองนั้นได้ว่าทำเพื่อ ประโยชน์ให้กับส่วนรวมได้อย่างแท้จริง($\bar{X}=๓.๓๒$, $S.D.=๑.๑๖$)” ตามลำดับ

๔.๓.๑ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทาง การเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปกับหลักโยนิโสมนสิการ

จากการสำรวจระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการ เลือกตั้งทั่วไปและหลักโยนิโสมนสิการ เพื่อนำมาสร้างรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของ ประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจการเลือกตั้งทั่วไปโดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlatio n Coefficient) ระหว่างตัวแปรต้น คือ หลักโยนิโสมนสิการและตัวแปรตามคือพฤติกรรมทางการเมือง ของประชาชน ปรากฏดังตาราง

ตารางที่ ๔.๒๓ ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนกับหลักโยนิโสมนสิการ เพื่อนำมาสร้างรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน

พฤติกรรมทางการเมือง ของประชาชนที่มีผลต่อ การตัดสินใจในการ เลือกตั้งทั่วไป	วิธีคิดแบบสืบลัทธิเตตัจฉัย						รวม
	วิธีคิดแบบสืบลัทธิเตตัจฉัย	วิธีคิดแบบอริยสัจ	วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ	วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก	วิธีคิดแบบอุบายปลูกใจ คุณธรรม	วิธีคิดแบบวิภาษวิทยา	
การติดตามข้อมูลข่าวสาร ทางการเมือง	๐.๖๐๘	๐.๖๙๔	๐.๖๙๔	๐.๖๕๔	๐.๕๗๖	๐.๖๘๗	๐.๖๕๒
การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป	๐.๖๓๗	๐.๕๓๗	๐.๖๒๓	๐.๕๘๔	๐.๖๒๓	๐.๖๗๗	๐.๖๑๓
การเข้าเป็นแนวร่วมองค์กร ทางการเมือง	๐.๗๒๗	๐.๘๓๘	๐.๖๘๖	๐.๗๕๔	๐.๔๘๑	๐.๗๖๖	๐.๗๐๘
การสนับสนุนพรรค การเมือง	๐.๖๒๕	๐.๖๖๖	๐.๖๔๘	๐.๖๔๘	๐.๕๑๗	๐.๖๘๕	๐.๖๘๕
รวม	๐.๖๔๙	๐.๖๘๔	๐.๖๖๓	๐.๖๗๓	๐.๕๔๙	๐.๗๐๔	๐.๖๕๔

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนกับหลักโยนิโสมนสิการ เพื่อนำมาสร้างรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองกับหลักโยนิโสมนสิการที่ควรปฏิบัติตาม มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r = ๐.๖๕๔^{**}$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พฤติกรรมด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับหลักโยนิโสมนสิการ เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ($r = ๐.๖๕๒^{**}$) พฤติกรรมด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับหลักโยนิโสมนสิการ เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ($r = ๐.๖๑๓^{**}$) พฤติกรรมด้านการเข้าเป็นแนวร่วมกับองค์กรทางการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับหลักโยนิโสมนสิการ เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป อยู่ในระดับสูง ($r = ๐.๗๐๘^{**}$) และ พฤติกรรมด้านการสนับสนุนพรรคการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับหลักโยนิโสมนสิการ เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ($r = ๐.๖๘๕^{**}$)

สรุปได้ว่า พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ประชาชนยังสามารถนำวิธิตตามหลักโยนิโสมนสิการมาใช้เป็นหลักคิดในการที่จะตัดสินใจเลือกตั้งได้ และหากมีการพัฒนาการใช้วิธิตตามหลักโยนิโสมนสิการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอโดยภาครัฐและส่วนงานที่เกี่ยวข้องให้กับประชาชนจะสามารถทำให้การตัดสินใจเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนมีคุณภาพเพิ่มขึ้นส่งผลต่อการได้นักรการเมืองที่จะเข้ามาบริหารประเทศชาติได้ดียิ่งขึ้นเป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยให้มีความเข้มแข็งมั่นคงยิ่งขึ้นต่อไป

จากวัตถุประสงค์ข้อ ๑ จากที่ได้ “ศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป” สรุปได้ว่า ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองในการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้ง่ายและรวดเร็วมากขึ้นโดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นช่องทางสำคัญในการติดตามได้ต่อเนื่องและเมื่อเปรียบเทียบกับอดีตประชาชนมีการติดตามข่าวสารทางการเมืองเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการติดตามข่าวการทำงานของรัฐบาลและฝ่ายค้านทำให้ทราบบทบาทหน้าที่การทำงานของแต่

ละฝ่ายเพิ่มขึ้น ส่วนด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ถือเป็น การแสดงออกทางพฤติกรรมอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งในการตัดสินใจเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจะใช้ข้อมูลจากการติดตามข่าวสารทางการเมือง และนโยบายของพรรคการเมืองเป็นหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกนักการเมืองเข้ามาบริหารประเทศชาติ และต่อเนื่องไปถึงการเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองของประชาชนที่จะแสดงออกมามีจุดประสงค์เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับตนเอง ชุมชน หรือประเทศชาติประชาชนจะออกมาแสดงการเป็นแนวร่วมกับองค์กรทางเมืองก็ต่อเมื่อตรวจสอบพบว่าการทุจริตหรือสถานการณ์ตอนนั้นมีผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของประชาชนอย่างมาก และด้านการสนับสนุนพรรคการเมืองของประชาชนส่วนมากจะแสดงออกไปในการใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปหรือการสนับสนุนทางความคิดของพรรคการเมืองหรือนักการเมืองนั้น ๆ โดยพิจารณาจากนโยบายของพรรคการเมืองเป็นหลักเช่นเดียวกับการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ในส่วนการสนับสนุนทางการเงินจะเป็นเฉพาะกลุ่ม เช่น นักลงทุน องค์กรสถานประกอบการเอกชน นักธุรกิจ เป็นต้น เพื่อเอื้อผลประโยชน์ร่วมกันก็เป็นได้

วัตถุประสงค์ข้อ ๒ จาก ที่ได้ “ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป” ใน ๓ ประการ คือ ความรู้เพราะมีส่วนสำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมเป็นอย่างมากซึ่งประชาชนควรที่จะศึกษาวิเคราะห์ทางการเมือง การฟังปราศรัยทางการเมืองเพื่อสามารถพัฒนาความรู้ทางการเมืองได้ ทักษะคติ ประชาชนต้องได้รับการปลูกฝังและการกล่อมเกล่าทางการเมืองที่ถูกต้องตั้งแต่เด็กให้มีความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่ออนาคตสามารถเป็นผู้นำทางการเมืองที่ปฏิบัติได้ตามระบอบประชาธิปไตยเป็นการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองให้ประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นของการรับรู้เกี่ยวกับการเมือง การนำไปปฏิบัติหรือการยอมรับปฏิบัติ ประชาชนจะเข้าร่วมการประชุมสัมมนาหรือการปราศรัยที่เกี่ยวกับการเมืองว่าจะเป็นเรื่อง การทำงานของรัฐบาล การทำงานของฝ่ายค้านเมื่อมีโอกาส ในส่วนของการพูดคุยเรื่องการเมืองกับบุคคลที่สนใจทางการเมืองยังพบไม่มากเท่าไรอาจเป็นเพราะต้องการหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นหากพบว่ามีความเห็นทางการเมืองไม่ตรงกัน อย่างไรก็ตามปัจจัยทั้ง ๓ ประการโดยรวมประชาชนยังนำไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับน้อย

วัตถุประสงค์ข้อ ๓ เพื่อ “นำเสนอรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปโดยการบูรณาการตามหลักพุทธธรรม” ผู้วิจัยจึงได้นำหลักธรรมมาบูรณาการการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลัก

โยนิโสมนสิการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๓๘$, S.D.=๐.๖๕) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ วิธีคิดแบบวิรัชชวาท (คิดโดยแยกแยะออกมาให้ครบทุกด้าน) ($\bar{X}=๓.๕๓$, S.D.=๐.๘๐) รองลงมาได้แก่ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย (คิดแบบตามที่เป็นจริง) ($\bar{X}=๓.๔๗$ S.D.=๐.๗๖) วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ (คิดตามหลักการและความมุ่งหมาย) ($\bar{X}=๓.๔๕$, S.D.=๐.๘๓) วิธีคิดแบบอุปายปลูกเร้าคุณธรรม (คิดแบบกุศล ภาวนา) ($\bar{X}=๓.๔๐$, S.D.=๐.๘๐) วิธีคิดแบบอริยสัจ (วิธีคิดแบบแก้ปัญหา) ($\bar{X}=๓.๒๓$, S.D.=๐.๙๐) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก (คิดถึงผลดี ผลเสีย และการแก้ไขที่ถูกต้อง) ($\bar{X}=๓.๒๐$, S.D.=๐.๘๐) ตามลำดับ และได้นำเสนอรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ

โยนิโสมนสิการ	การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน			
	ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง	ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป	ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง	ด้านการสนับสนุนพรรคการเมือง
๑. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย (คิดแบบตามที่เป็นจริง)	เมื่อได้รับข่าวสารทางการเมือง ต้องมีวิธีคิดที่จะค้นหาสาเหตุหรือปัจจัยของข่าวสารที่สัมพันธ์กัน เพื่อทราบเหตุผลที่เป็นจริง และ	ใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่จะเลือก นักการเมืองหรือพรรคการเมืองนั้น มีปัจจัยสาเหตุใดที่สัมพันธ์กันกับเหตุผลที่จะเลือก	คำนึงถึงสาเหตุและปัจจัยที่สัมพันธ์กัน เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเข้าเป็นแนวร่วมกับกลุ่มทางการเมืองเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด	- ค้นหาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันของพรรคการเมืองที่จะขอสนับสนุน เพื่อเป็นข้อมูลก่อนการตัดสินใจที่จะสนับสนุนพรรคการเมือง

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการ
เลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ (ต่อ)

หลักธรรม โยนิโสมนสิการ	การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน			
	ด้านการ ติดตามข้อมูล ข่าวสารทาง การเมือง	ด้านการไปใช้ สิทธิเลือกตั้ง ทั่วไป	ด้านการเป็นแนว ร่วมทางการเมือง	ด้านการสนับสนุน พรรคการเมือง
๒. วิธีคิดแบบ อริยสัจจ (วิธีคิด แบบแก้ปัญห)	ติดตาม ข้อเท็จจริงได้ ชัดเจนมาก ยิ่งขึ้น - พิจารณา ข่าวสารนั้น ๆ มุ่งตรงจุดตรง เรื่อง ตรงไปตรงมา ตาม องค์ประกอบ เป็นจริง เพื่อให้พบ สาเหตุของ ปัญหาที่ แท้จริงได้	- ใช้สิทธิเสรีภาพ ทางการเมือง อย่างถูกต้อง เพื่อลดปัญหา และความ ขัดแย้งทาง การเมืองได้	พิจารณาการเข้า ร่วมกิจกรรม ทางการเมืองกับ พรรคการเมืองที่มี เหตุผลต้องการ แก้ไขปัญหาทางการ เมืองด้วยวิธีที่ ถูกต้องและต้องเกิด ประโยชน์กับ ส่วนรวมสูงสุด	ตัดสินใจเลือก สนับสนุนพรรค การเมืองที่มี ศักยภาพสามารถ แก้ไขปัญหาทางการ เมืองได้ตรงจุดมาก ที่สุด

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการ
เลือกตั้งทั่วไปตามหลักโยนิโสมนสิการ (ต่อ)

หลักธรรม โยนิโสมนสิการ	การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน			
	ด้านการ ติดตามข้อมูล ข่าวสารทาง การเมือง	ด้านการไปใช้ สิทธิเลือกตั้ง ทั่วไป	ด้านการเป็นแนว ร่วมทางการเมือง	ด้านการสนับสนุน พรรคการเมือง
๓. วิธีคิดแบบ อรรถธรรม สัมพันธ (ติดตาม หลักการและ ความมุ่งหมาย)	- พิจารณาให้ถึง จุดประสงค์ และความมุ่ง หมาย ของ ข่าวสารนั้นที่ จะนำไป ปฏิบัติอย่างไร มี ความสัมพันธ์ กับการปฏิบัติ ที่ถูกต้องตาม คุณธรรม จริยธรรม	- ตัดสินใจเลือก นักการเมืองหรือ พรรคการเมืองที่ มีจุดมุ่งหมาย สร้างประโยชน์ ให้แก่ส่วนรวม อย่างแท้จริง	พิจารณาเข้าร่วม กิจกรรมทางการเมืองจาก เมืองจาก จุดประสงค์และ ความมุ่งหมายของ กิจกรรมนั้นว่าต้อง สร้างประโยชน์ ให้แก่ส่วนรวมมาก น้อยเพียงใดหรือ เพียงเพื่อประโยชน์ ของพรรคพวก	สนับสนุนพรรค การเมืองโดยการ พิจารณาจาก จุดประสงค์และ ความมุ่งหมายของ กิจกรรมนั้นว่าต้อง สร้างประโยชน์ ให้แก่ส่วนรวมมาก ที่สุด

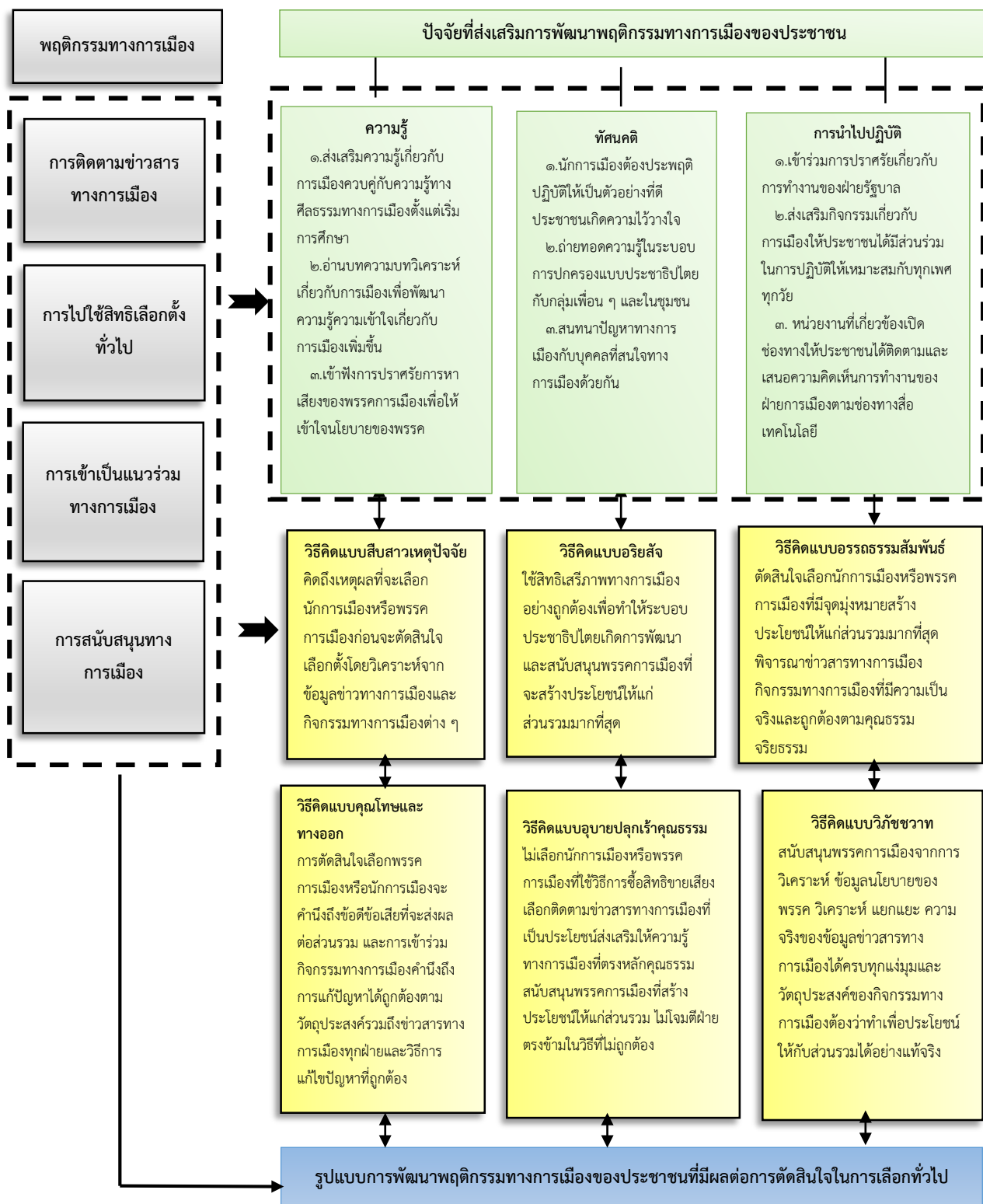
ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการ
เลือกตั้งทั่วไปตามหลักโยนิโสมนสิการ (ต่อ)

หลักธรรม โยนิโสมนสิการ	การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน			
	ด้านการติดตาม ข้อมูลข่าวสาร ทางการเมือง	ด้านการไปใช้สิทธิ เลือกตั้งทั่วไป	ด้านการเป็น แนวร่วม ทางการเมือง	ด้านการสนับสนุน พรรคการเมือง
๔. วิธีคิดแบบ คุณโทษและ ทางออก (คิดถึงผลดี ผลเสีย และการ แก้ไขที่ถูกต้อง)	-ติดตามข่าวสาร ทางการเมืองโดย พิจารณาให้ครบทั้ง คุณโทษ ของข้อมูล ข่าวสารและต้อง มองหาทางออก มองให้เห็น จุดมุ่งหมายที่ ปราศจากปัญหา นั้น คืออะไร	ตัดสินใจเลือกพรรค การเมืองหรือ นักการเมืองโดย คำนึงถึงผลดีที่สุดที่ จะเกิดขึ้น และมั่นใจ ว่าถูกต้องที่สุด	-ต้องมองให้ ออกถึงการจัด กิจกรรม ทางการเมือง นั้น ๆ ว่าจะเกิด ผลดี ผลเสียต่อ ส่วนรวมมาก น้อยเพียงใด และกิจกรรม นั้น จัดขึ้นเพื่อ แก้ไขปัญหา ทางการเมือง จริงหรือไม่	คิดพิจารณาเลือก สนับสนุนพรรค การเมืองที่มี นโยบายมองเห็นได้ ชัดเจน วิเคราะห์ ได้ทั้งผลดี ผลเสีย และมีวิธีการ แก้ปัญหาเป็น ทางออกได้ตรงกับ สาเหตุที่เกิดขึ้น
๕. วิธีคิดแบบ อุบายปลุกเร้า คุณธรรม (คิดแบบกุศล ภาวณา)	- ติดตามข่าวสาร ทางการเมืองด้วย สติ ตามความเป็น จริงที่เป็นอยู่ไม่ อคติถึงแม้จะมี ความคิดเห็นที่ แตกต่าง	ไม่เลือกนักการเมือง หรือหรือพรรค การเมืองที่ใช้วิธีการ ซื้อสิทธิขายเสียงหรือ วิธีการทุจริตและ กระบวนการหา เสียงที่ไม่โปร่งใส	- พิจารณาการ เข้าเป็นแนว ร่วมกับ องค์กร ทางการเมือง ด้วยสติ และ ทัศนคติที่เป็น กลาง สามารถเชิญ	เลือกส่งเสริมพรรค การเมืองที่สร้าง ประโยชน์ให้แก่ ส่วนรวมได้อย่าง แท้จริงและไม่โจมตี ฝ่ายตรงข้ามในวิธีที่ ไม่ถูกต้อง

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการ
เลือกตั้งทั่วไปตามหลักโยนิโสมนสิการ (ต่อ)

หลักธรรม โยนิโสมนสิการ	การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน			
	ด้านการติดตาม ข้อมูลข่าวสาร ทางการเมือง	ด้านการไปใช้สิทธิ เลือกตั้งทั่วไป	ด้านการเป็น แนวร่วม ทางการเมือง	ด้านการสนับสนุน พรรคการเมือง
๖. วิธีคิดแบบ วิภาษวาท (คิดโดยแยกแยะ ออกให้เห็นแง่ แต่ละด้านให้ครบ ทุกด้าน)	- - วิเคราะห์ แยกแยะ ความ จริงของข้อมูล ให้ได้ครบทุก แง่มุม ทุกด้าน ทั้งการที่ได้เห็น การที่ได้ยิน และความจริงที่ ปรากฏการณ์ ออกมาทุกด้าน และเชื่อมโยง กัน	วิเคราะห์ แยกแยะ พฤติกรรมของ นักการเมือง พรรค การเมือง โดย พิจารณาทุก องค์ประกอบไม่ว่าจะ เป็น หัวหน้าพรรค นโยบายพรรค เพื่อให้แน่ใจว่า สามารถสร้าง ประโยชน์แก่ส่วนรวม และประเทศชาติ ได้มากที่สุด	-ชวนหรือให้ ความคิดเห็น ทางการเมือง กับบุคคลที่มี ความคิดเห็น ต่างโดยเกิด ความขัดแย้ง วิเคราะห์ แยกแยะ กิจกรรมทาง การเมืองนั้นได้ ว่าทำเพื่อ ประโยชน์ให้กับ ส่วนรวมได้ อย่างแท้จริง เพื่อเป็นข้อมูล การตัดสินใจ การเข้าเป็นแนว ร่วม	วิเคราะห์ แยกแยะ นโยบายของพรรค การเมืองให้ได้ทุก แง่มุม รวมถึง พฤติกรรมที่ มองเห็น และ ปรากฏการณ์ที่ เกิดขึ้นก่อนที่จะ ตัดสินใจสนับสนุน พรรคการเมือง

แผนภาพที่ ๔.๕ แสดงการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน

๔.๔ ผลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

การสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป” ดังนี้

๑. พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ด้านการติดตามข่าวสารข้อมูล ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ด้านการเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมือง และด้านการสนับสนุนทางการเมือง

๑. ประชาชนส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และจะเลือกนักการเมืองจากความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบจะเลือกตามกระแส หรือจากทัศนคติของตนเองที่มีมาตั้งแต่แรก อาจจะส่งผลให้ได้นักการเมืองที่ไม่ตรงตามคาดหวังของประชาชนก็เป็นไปได้ พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนจึงควรที่จะมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง^{๘๖}

๒. ปัจจุบันคนรุ่นใหม่มีพฤติกรรมและวิธีการพิจารณาตัดสินใจเลือกตั้งนักการเมืองที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นที่จะต้องมีการส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนโดยอาศัยหลักการของธรรมะเป็นตัวเชื่อมโยงการพัฒนาพฤติกรรม^{๘๗}

๓. ปัจจุบันประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองน้อย โดยเฉพาะพฤติกรรมที่แสดงออกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการให้ความรู้เกี่ยวกับระบบเลือกตั้งไปยังเข้าไม่ถึงประชาชนทุกพื้นที่ บางพื้นที่เข้าถึงได้ยากอาจเป็นเพราะมีปัจจัยเฉพาะพื้นที่นั้น ๆ ทำให้ข้อมูลการเลือกตั้งที่ต้องการจะรณรงค์ให้ทราบเข้าไปไม่ถึง จึงควรที่จะมีรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป^{๘๘}

๔. ระบบการเมืองไทยที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันจะขึ้นอยู่กับระบบอุปถัมภ์หรือมีการผูกขาดอำนาจกันตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ ทำอย่างไรที่จะให้มีการเลือกตั้งที่ประชาชนปรารถนา จะต้องพัฒนาอะไรบ้าง ลำดับแรกการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญไม่ว่าจะเป็นด้านข่าวสารทางการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งการนำหลักธรรมเข้ามาเชื่อมโยงในการพัฒนาพฤติกรรมเป็นสิ่งที่ดีมากเพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่สามารถนำไปใช้ต่อยอดได้ในอนาคต^{๘๙}

^{๘๖} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๘๗} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๘๘} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๘๙} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๕. พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนต้องมีรูปแบบการพัฒนาที่ชัดเจนเพราะการพัฒนาเริ่มต้นจากการเกิดปัญหา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการติดตามข่าวสารทางการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชน การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต้องให้มีพฤติกรรมที่ดีกว่าเดิมเพื่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประเทศ^{๙๐}

๖. เห็นด้วยกับการวิจัยครั้งนี้ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งและการตัดสินใจที่จะเลือกนักการเมือง การพัฒนาเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักรู้ว่าทำไมถึงต้องไปเลือกตั้ง จะไปเลือกใคร เลือกทำไม และเลือกเพื่ออะไร โดยการใช้หลัก ๓ ประการคือ การคิดการใคร่ครวญ การประยุกต์นำไปปรับใช้ได้จริง สภาพแวดล้อมที่มีปัจจัยที่ไม่อาจคาดหมายได้จะมีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของประชาชน เช่น สภาพแวดล้อมทางสังคม พฤติกรรมเฉพาะของนักการเมือง จุดเด่นหรือบุคลิกผู้นำทางการเมือง มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทำให้ประชาชนได้เลือกนักการเมืองคนนั้น สามารถนำรูปแบบที่จากการวิจัยนี้ไปต่อยอดให้เหนือชั้นขึ้นไปอีกได้ ผลงานวิจัยนี้ไม่ใช่เป็นการวิจัยเพื่อหาข้อมูลย้อนหลังในการเลือกตั้งที่ผ่านมาแต่สามารถนำไปทำนายการปรับเปลี่ยนการศึกษาในอนาคตได้เป็นอย่างดี^{๙๑}

๗. สามารถนำหัวข้อดัชนีพินธ์เรื่องนี้ไปใช้ในการส่งเสริมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนได้ เห็นด้วยในเรื่องของกรอบแนวความรู้โดยเฉพาะการนำหลักธรรมเข้ามาส่งเสริมองค์ความรู้ที่ได้มาหน่วยงาน กกต.สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เป็นการกระตุ้นเตือนให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยอาศัยหลักธรรมในการตัดสินใจ^{๙๒}

๘. พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนทั้ง ๔ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง และด้านการสนับสนุนพรรคการเมือง เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกทางการเมืองของประชาชน มีความสำคัญมากต่อการกำหนดทิศทางการเมืองหากประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองที่เป็นไปทางลบย่อมส่งผลถึงเสถียรภาพการเมืองอย่างแน่นอน ปัจจุบันมีปัจจัยหลายอย่างที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนได้ หากได้รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมที่ชัดเจนสามารถนำไปเป็นกรอบการพัฒนาต่อไปได้^{๙๓}

^{๙๐} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๙๑} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๙๒} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๙๓} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๙. พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนหากแสดงออกด้วยความจริงใจจากความคิดของประชาชนเองโดย การเข้าเป็นส่วนร่วมในประชาธิปไตยต้องเข้าร่วม ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ไม่มีเรื่องผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่นการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองเพื่อต้องการให้การบริหารงานของฝ่ายรัฐบาลดีขึ้นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ไม่เชื่อถือในระบบอุปถัมภ์ ระบบเครือญาติจนมากเกินไป ต้องมองเป็นเรื่องของส่วนรวม ที่แท้จริงจะทำให้เราสามารถพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนได้ถูกต้องตรงกับจุดที่ควรพัฒนา และปัจจัยที่สำคัญคือการปฏิบัติตนของผู้นำการเมืองต้องประพฤติปฏิบัติดีครบทุกด้านเป็นตัวอย่างที่ดีทางการเมืองให้ประชาชนได้เชื่อมั่นอย่างแท้จริง โดยเฉพาะเรื่องการสื่อสารเพราะประชาชนพร้อมที่จะเชื่อผู้นำที่ตนเองมีความศรัทธาอยู่แล้ว^{๙๔}

๑๐. ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ส่งเสริมให้ความรู้ วรรณคดี ด้านการเลือกตั้งแก่ประชาชนเป็นไปอย่างต่อเนื่องอยู่แล้ว แต่ยังคงขาดความร่วมมือในการเรียนรู้และสนใจจากประชาชนอยู่ เป็นเพราะประชาชนยังมองเรื่องเศรษฐกิจปากท้องของตนเองเป็นหลัก เรื่องการเมืองยังไม่ใช่เรื่องสำคัญลำดับต้น ๆ ที่ประชาชนจะให้ความสำคัญรวมถึงมองว่าการเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์ ปัจจัยสำคัญสำหรับการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองคือผู้นำต้องประพฤติปฏิบัติดี เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชนได้เห็นชัดเจน^{๙๕}

๒. ด้านการใช้หลักโยนิโสมนสิการมาพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน

๑. หลักธรรมโยนิโสมนสิการเป็นหัวข้อที่น่าสนใจเป็นหลักธรรมที่สำคัญเหมาะสมสำหรับการนำมาพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนสำคัญคือต้องคิดว่าทำอะไรประชาชนจึงจะเข้าใจหลักการนี้อย่างถูกต้อง และมีวิธีการส่งเสริมที่จะให้ประชาชนได้เข้าใจหลักธรรมโยนิโสมนสิการ หมายถึงให้พอรู้ว่า คืออะไร ใช้อย่างไร ให้เข้าใจอย่างแท้จริง^{๙๖}

๒. หลักธรรมโยนิโสมนสิการเป็นเรื่องของการใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจเลือกตั้ง เพราะมีเรื่องของภาวะวิเคราะห์ แยกแยะ การรู้ว่าสิ่งไหนดี สิ่งไหนไม่ดี การคิดแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องของนักการเมือง การคิดหาสาเหตุที่มาของปัญหา การใช้หลักธรรมเข้ามาเชื่อมโยงกับการตัดสินใจ เป็นหลักธรรมที่เหมาะสม^{๙๗}

^{๙๔} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๙๕} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๙๖} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๙๗} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๓. เห็นด้วยที่จะนำหลักธรรมเข้ามาพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างถูกต้องและถูกหลักจริยธรรมคุณธรรมรวมไปถึงการมีความรู้ด้านกฎหมายการเลือกตั้งทั้งด้านของประชาชนและด้านของนักการเมือง^{๙๘}

๔. หลักธรรมโยนิโสมนสิการสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนได้ นำมาเชื่อมโยงสามารถตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยชิ้นนี้ได้เป็นอย่างดี ต้องมีรายละเอียดที่ชัดเจนว่าหลักธรรมนี้คืออะไร มีอะไรบ้าง ใช้ประโยชน์อย่างไร และสำคัญอย่างไร^{๙๙}

๕. โยนิโสมนสิการนี้เป็นหลักธรรมสำหรับใช้คิดวิเคราะห์ แยกแยะเพื่อประชาชนได้รู้จักการใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจเลือกนักการเมืองที่มีศักยภาพในการบริหารประเทศได้ตามเป้าหมายของประเทศชาติ^{๑๐๐}

๖. การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนวิธีการประยุกต์การปรับใช้คือการนำหลักธรรมเข้ามาเชื่อมโยงในการพัฒนาสำหรับหลักธรรมโยนิโสมนสิการนี้เหมาะสมกับการนำไปปรับใช้มากเพราะฝึกฝนให้ประชาชนได้คิด ใคร่ครวญอย่างถี่ถ้วนในการตัดสินใจเลือกนักการเมืองโดยผ่านกระบวนการใช้สิทธิเลือกตั้งของตนเองได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ^{๑๐๑}

๗. เห็นด้วยกับการนำหลักธรรมโยนิโสมนสิการที่จะนำมาพัฒนาพฤติกรรม เพราะเป็นหลักธรรมที่มีความละเอียดแกนของหลักธรรมคือการสอนให้คนได้รู้จักการคิดวิเคราะห์ แยกแยะ สิ่งที่ดีไม่ดี การมองให้ออกว่าคุณและโทษคืออะไร และที่สำคัญสอนให้รู้จักการมองที่ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเป็นหลักในการทำภารกิจนั้น ๆ ให้สำเร็จ^{๑๐๒}

๘. หลักโยนิโสมนสิการเป็นหลักธรรมที่มีความลึกซึ้งซึ่งมากต้องนิยามเขียนอธิบายแต่ละหมวดให้ชัดเจนเป็นภาษาที่เข้าใจได้ง่าย ไม่ว่าจะประชาชนอ่านก็ต้องเข้าใจ หรือนักการเมืองที่ได้มาอ่านจะต้องเข้าใจและนำไปปฏิบัติเพื่อให้ประชาชนได้เลือกตนเองเป็นหลักธรรมที่ดีมาก แยกย่อยต้องใช้ปัญญาในการพิจารณา^{๑๐๓}

^{๙๘} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๙๙} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๐} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๑} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๒} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๓} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๙. เห็นด้วยกับการนำหลักธรรมในงานวิจัยเรื่องนี้ ที่จะนำเข้ามาใช้เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน รวมถึงจะเป็นการพัฒนาพฤติกรรมของนักการเมืองด้วย เมื่อผู้ตัดสินใจเลือกนักการเมืองคือประชาชน และผู้ถูกเลือกที่จะมาบริหารประเทศคือนักการเมืองมีคุณธรรมและจริยธรรมที่เป็นไปทางเดียวกัน จะทำให้ประชาชนเชื่อมั่นในระบบการเมืองไทยมากยิ่งขึ้น^{๑๐๔}

๑๐. เหมาะสมอย่างมากที่จะนำหลักธรรมเข้ามาพัฒนาส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน เพราะเป็นข้อปฏิบัติเบื้องต้นสำหรับนักการเมืองที่ดี ทำให้ได้คิด ได้ทำเพื่อประโยชน์กับส่วนรวมเป็นหลักอีกทั้งยังสามารถส่งเสริมให้นักการเมืองรู้ในเรื่องของศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ^{๑๐๕}

๓. ด้านปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ด้านความรู้ ด้านทัศนคติและด้านการนำไปปฏิบัติ

๑. ปัจจัยส่งเสริมการใช้หลักธรรมโยนิโสมนสิการให้แก่ประชาชนคือการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่าควรนำไปใช้อย่างไร หลักการคืออะไร^{๑๐๖}

๒. ควรส่งเสริมให้ประชาชนได้มีความรู้ ความเข้าใจการใช้หลักธรรมโยนิโสมนสิการ การใช้วิจาร์ณญาณในการคิด การเลือกนักการเมืองที่ถูกต้อง โดยเริ่มปลูกฝังจากระบบการศึกษาตั้งแต่ต้น และนำเรื่องหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียนรู้อย่าง^{๑๐๗}

๓. การส่งเสริมความรู้ทางการเมืองให้ประชาชน ทั้งด้านความรู้ ทัศนคติ การนำไปปฏิบัติ ต้องมีการจัดทำที่ชัดเจน มีระบบเป็นมาตรฐานเดียวกันเพื่อความเข้าใจและการนำไปปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน^{๑๐๘}

๔. การส่งเสริมความรู้ควรมีในเรื่องของปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของประชาชน คือ ปัจจัยภายนอกตามหลักธรรม ปรัตโยสยะ ที่สำคัญปัจจุบันสื่อในสังคมโซเชียลมีเดียมีอิทธิพลในการแสวงหาความรู้ของประชาชนเป็นอย่างมากต้องมีวิธีการส่งเสริมให้ความรู้สามารถให้ประชาชนได้แยกแยะออกให้ได้ว่าสื่อเหล่านั้น ๆ เป็นกัลยาณมิตรแท้หรือไมโดยต้องมีหลักของโยนิโสมนสิการเข้ามาใช้ในการแยกแยะ วิเคราะห์ ถือว่าเป็นปัจจัยภายในนั่นเอง เพิ่มเติมที่

^{๑๐๔} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๕} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๖} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๗} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๘} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

ทฤษฎีที่เป็นปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้คือทฤษฎี PEST คือ P=Policy คือนโยบายทางการเมือง E=Economy คือ เศรษฐกิจ S=Society คือ สังคม และ T=Technology คือ เทคโนโลยี^{๑๐๙}

๕. ความรู้เป็นสิ่งสำคัญในการเริ่มต้นที่จะพัฒนามนุษย์หากมีการจัดวางระบบการศึกษาที่ดีให้เข้าถึงประชาชนทุกพื้นที่ ทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการตัดสินใจที่จะเลือกนักรบการเมืองเข้ามาบริหารประเทศ^{๑๑๐}

๖. ควรประยุกต์รูปแบบการเรียนการสอน การส่งเสริม การให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่ถูกต้องรวมถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทุกส่วนไม่ว่าจะเป็นด้านวัตถุ ด้านเนื้อหา ด้านบุคคลและที่สำคัญที่สุดคือการสอดแทรกหมวดหลักธรรมจริยธรรมที่พึงปฏิบัติของการตัดสินใจที่จะเลือกผู้แทนขึ้นมาให้เห็นเป็นภาพที่ชัดเจน ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจะยิ่งเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้น^{๑๑๑}

๗. ทักษะคิดเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการตัดสินใจถึงแม้จะมีความรู้มากมาย รู้ลึก รู้จริง แต่ถ้าทักษะคิดไม่เป็นไปตามวิธีการที่ถูกต้อง ผลของการตัดสินใจนั้นก็อาจจะไม่ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ส่วนรวมต้องการ ดังนั้นการส่งเสริมปัจจัยการพัฒนานี้ ต้องให้ความสำคัญกับทักษะคิดเป็นอย่างมาก^{๑๑๒}

๘. ปัจจัยที่จะส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมนี้คือ ความรู้ ทักษะคิด การนำไปปฏิบัติ ทำอย่างไรในทางการเมืองจะส่งเสริมให้ได้ตามหลักการนี้ได้ นักการเมืองต้องเป็นผู้นำตามหลักคุณธรรมจริยธรรมให้ได้ จะเป็นแนวทางของการปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำอย่างไรให้นำไปปฏิบัติได้จริง^{๑๑๓}

๙. มองเรื่องการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาระบบการศึกษาที่เป็นหมวดวิชาการเมืองตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมที่มีเนื้อหาให้ความรู้ทางการเมืองอย่างเต็มรูปแบบ เลือกตั้งคืออะไร เลือกไปทำไม เลือกเพื่ออะไร แล้วเลือกอย่างไรจะได้ นักการเมืองที่ดี พิจารณาอย่างไร เพื่อเป็น

^{๑๐๙} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๐} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๑} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๒} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

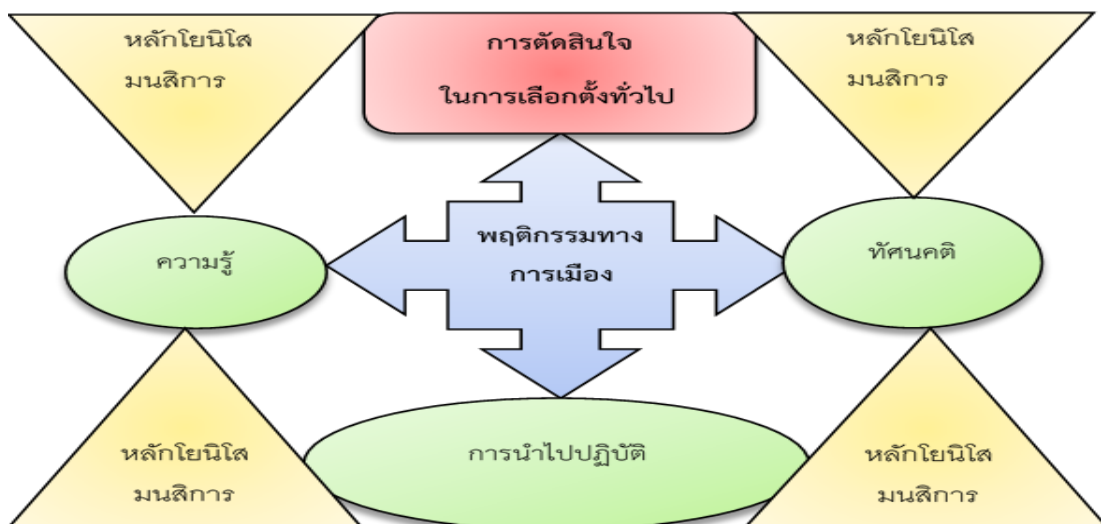
^{๑๑๓} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

การส่งเสริม การเตรียมตัว เตรียมรู้ เตรียมรับ ปลุกฝังตั้งแต่ยังเป็นเยาวชน เพื่อเป็นประชาชนที่มีคุณภาพในระยะบอบประชาธิปไตยต่อไป^{๑๑๔}

๑๐. เห็นด้วยกับปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมของประชาชนทั้งด้านความรู้ ด้านทัศนคติ ด้านการนำไปปฏิบัติ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นในปัจจุบันเทคโนโลยีสามารถนำเข้ามาช่วยเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมปัจจัยสิ่งเหล่านี้ได้ จะทำให้ความรู้เข้าถึงประชาชนได้ง่าย รวดเร็ว และทำให้การทุจริตทางการเมืองลดลงได้ เช่น การจัดทำระบบการตรวจสอบจัดซื้อจัดจ้างในระบบราชการที่ต้องส่งผ่านทางออนไลน์เพื่อการอนุมัติและตรวจสอบ^{๑๑๕}

สรุปได้ว่า การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน จังหวัดนครปฐม ด้านการติดตามข่าวสารข้อมูล ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง และด้านการสนับสนุนพรรคการเมือง มีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองโดยใช้หลักโยนิโสมนสิการเข้ามาเป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมและนำไปเชื่อมโยงกับการคิดวิเคราะห์ แยกแยะ การใช้วิจารณญาณในการพิจารณาเพื่อประชาชนสามารถตัดสินใจเลือกนักการเมืองที่มีคุณสมบัติและมีคุณธรรมจริยธรรมเข้ามาบริหารในพื้นที่ของตนเองและในระดับประเทศให้มีความมั่นคงอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น จากการสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้เข้าร่วมเห็นด้วยกับผลการวิจัย และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปได้เป็นแผนภาพดังนี้

^{๑๑๔} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๕} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๔.๕ องค์ความรู้

๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป” ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยดังกล่าวสรุปได้ดังนี้

๑. ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ประชาชนควรมีพฤติกรรมการติดตามข่าวสารทางการเมืองอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะติดตามจากช่องทางใดก็ตาม เช่น การติดตามจากช่องทางสื่อหลัก ทีวี วิทยุ โซเชียลมีเดีย หรือการรับฟังการปราศรัยทางการเมือง เหล่านี้ประชาชนควรจะต้องมีวิธีการคิดสืบสาวไปถึงสาเหตุที่แท้จริงของข่าวสารนั้น ๆ โดยต้องไม่อคติ คิดสืบสาวสาเหตุโดยตรงไปตรงมาเพื่อจุดประสงค์ของการหาข้อเท็จจริงของการนำเสนอข่าว ทำให้ประชาชนพิจารณาได้ถึงข้อดี ข้อเสีย และสามารถคิดได้ถึงแนวทางการแก้ไขหรือทางออกที่ถูกต้อง ถึงแม้ข่าวสารทางการเมืองปัจจุบันจะมีทั้งข้อที่เป็นเท็จและเป็นจริงผสมผสานกันอยู่ แต่ถ้าประชาชนมีหลักคิดพิจารณาแยกแยะได้อย่างถี่ถ้วนแล้วสามารถนำไปเป็นข้อมูลที่สำคัญประกอบการตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองหรือนักการเมืองเข้ามาทำหน้าที่บริหารประเทศชาติได้อย่างมีคุณภาพ ด้วยปัจจัยเหล่านี้ถ้าปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่องจะเป็นการพัฒนาความรู้ทางการเมืองของประชาชนได้เช่นกัน

๒. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป บทบาทหน้าที่ของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้นทราบกันดีอยู่แล้ว แต่สิ่งที่ควรศึกษาเพิ่มเติมคือกระบวนการ วิธีการเลือกตั้งทั่วไปรวมถึงที่มาของการนับคะแนนเสียงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งพึงจะได้ให้เข้าใจเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการไปใช้สิทธิการเลือกตั้งหรือติดตามติดตามข่าวสารทางการเมือง การอ่านบทความทางการเมือง การรับฟังข้อคิดเห็นทางการเมือง หรือการเข้ารับฟังการหาเสียงเลือกตั้งทั่วไปของพรรคการเมือง ก็เพื่อที่จะนำมาประกอบการตัดสินใจในการเลือกตั้งของตนเองให้สามารถเลือกนักการเมืองเข้ามาบริหารบ้านเมืองให้ได้คุณภาพมากที่สุด โดยเฉพาะการใช้วิธีคิดในเชิงวิเคราะห์ข้อมูลทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นนโยบายทางการเมือง พฤติกรรมของนักการเมือง วิธีการหาเสียงเลือกตั้ง ว่ามีจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์เพื่อส่วนรวมอย่างเป็นธรรม และหากพบความไม่โปร่งใสในการหาเสียงเลือกตั้งประชาชนควรพิจารณาถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นและหาทางออกที่เป็นวิธีแก้ไขที่ถูกต้อง ประชาชนควรได้ใช้สิทธิในการเลือกตั้งของตนเองอย่างเสรีภาพโดยไม่ถูกฝ่ายใดครอบงำ และการตัดสินใจในการเลือกตั้งจะมาจากระชาชนโดยแท้จริง

๓. ด้านการเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมือง ประชาชนควรเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองควรมีจุดประสงค์และความมุ่งหมายที่ชัดเจนและกิจกรรมหรือรูปแบบก็ตามต้องมีความชัดเจนตรวจสอบได้ง่ายสามารถเป็นประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของพรรคพวกตนเอง เป็นการแสดงออกถึงการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปทั้งปัจจุบันและอนาคตที่จะมีครั้งต่อไป เช่น มีข้อมูลการตรวจสอบพบว่ามีความไม่โปร่งใสในการทำงานของภาครัฐ ประชาชนเข้าร่วมเพื่อแสดงสิทธิ

เสรีภาพการเรียกร้องความถูกต้องเป็นการแสดงพลังร่วมกันโดยมีจุดมุ่งหมายที่เป็นไปในทางเดียวกัน ควรพิจารณาถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมทางการเมืองนั้น ๆ ว่าหากจัดขึ้นมาแล้วจะเกิดผลดี ผลเสียต่อส่วนรวมมากน้อยเพียงใดสามารถแก้ไขปัญหาทางการเมืองจริงหรือไม่ การเข้าเป็นแนวร่วมกับองค์กรทางการเมืองควรใช้วิธีคิดที่แยกแยะ วิเคราะห์แต่ละด้านให้ครบทุกแง่มุมด้วยสติทัศนคติที่เป็นกลางสามารถเชิญชวนให้ความคิดเห็นทางการเมืองกับบุคคลที่มีความคิดเห็นต่างโดยไม่เกิดความขัดแย้งถือเป็นการฝึกปฏิบัติการเข้าเป็นส่วนร่วมทางการเมืองที่มีคุณภาพและทำให้ประชาชนพัฒนาด้านความคิดที่ซับซ้อนได้มากยิ่งขึ้นสามารถรู้เท่าทันวิธีการความคิดทางการเมืองที่ไม่เป็นธรรมได้

๔. ด้านการสนับสนุนพรรคการเมือง ประชาชนควรพิจารณาข้อมูลจากปัจจัยต่าง ๆ ของพรรคการเมืองที่ประชาชนจะสนับสนุนเพื่อเป็นข้อมูลการตัดสินใจในการสนับสนุนพรรคการเมือง โดยควรพิจารณาเลือกสนับสนุนพรรคการเมืองที่มีศักยภาพครบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นนโยบายทางการเมือง หัวหน้าพรรค กรรมการพรรค หรือสมาชิกพรรค ต้องสามารถแก้ไขปัญหาทางการเมืองได้ตรงจุดมากที่สุด ประชาชนควรสนับสนุนพรรคการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ที่ไม่ผิดกฎหมาย เช่น ผ่านช่องทางสรรพรรค การสนับสนุนความคิดนโยบายของพรรค และนำไปถ่ายทอดให้คนรอบข้างได้รับรู้รับฟังโดยไม่มีความขัดแย้ง เข้าร่วมรับฟังการปราศรัยทางการเมืองเป็นการสนับสนุนข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกตั้งทั่วไป เป็นการพัฒนาความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องทางการเมือง ทำให้ประชาชนสามารถใช้ระบอบประชาธิปไตยได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น สร้างความเข้มแข็งทางการเมืองของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

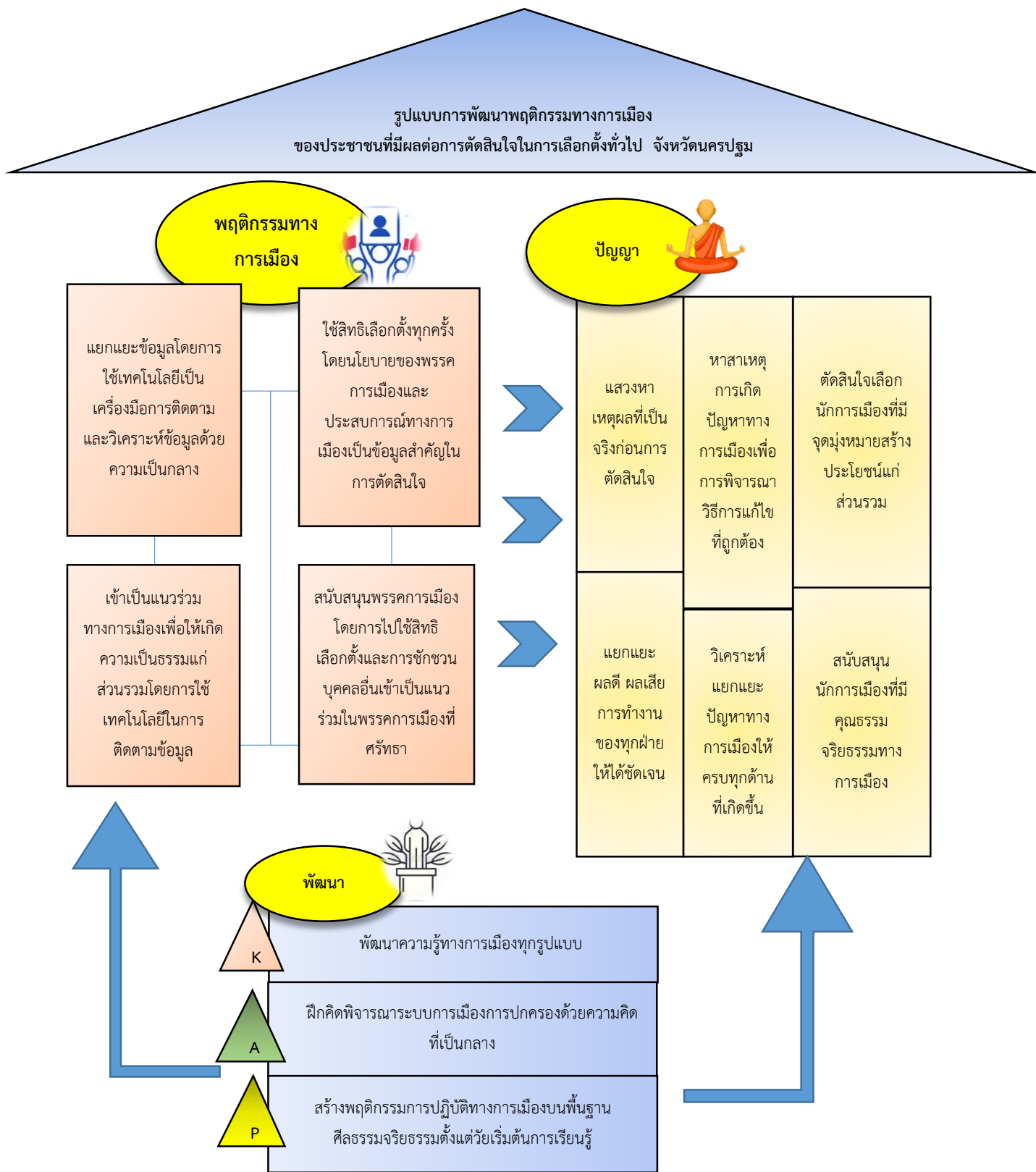
จากการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป” ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยดังกล่าวสรุปเป็นความสัมพันธ์เชิงแผนภาพ ดังนี้

พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน จังหวัดนครปฐม

พฤติกรรม	ปัญหา	พัฒนา
<p>ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง</p> <ol style="list-style-type: none"> แยกแยะข้อมูลก่อนตัดสินใจเชื่อ ใช้เทคโนโลยีในการติดตามข่าวสารทางการเมือง เลือกติดตามข้อมูลจากสื่อที่น่าเชื่อถือ มีความเป็นกลาง ไม่สนใจติดตามข้อมูลที่มีความบิดเบือนจากความจริง เลือกนักการเมืองที่มีความประพฤติตามหลักคุณธรรม รับฟังการปราศรัยทางการเมืองเพื่อพัฒนาความรู้ทางการเมือง <p>ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป</p> <ol style="list-style-type: none"> เชื่อว่าการทุจริตในการเลือกตั้งทั่วไปยังไม่หมดไป ไปใช้สิทธิทุกครั้งที่มีการจัดการเลือกตั้งทั่วไป ต้องการให้มีการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับระบบการเลือกตั้งก่อนที่จะจัดให้มีการไปใช้สิทธิ นโยบายของพรรคการเมืองเป็นข้อมูลสำคัญในการตัดสินใจเลือกตั้งทั่วไป ประสบการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองมีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป <p>ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง</p> <ol style="list-style-type: none"> เข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองเพื่อเรียกร้องความถูกต้อง สนับสนุนความคิดทางการเมืองของพรรคการเมืองที่ตนเองชื่นชอบ ติดตามการทำงานขององค์กรทางการเมืองผ่านทุกช่องทางสื่อสาร เป็นแนวร่วมที่ต่อเมื่อเห็นว่าสถานการณ์นั้น ๆ ส่งผลกระทบโดยมากต่อประเทศชาติ วิเคราะห์ข้อมูลทางการเมืองก่อนการเข้าเป็นแนวร่วม เข้าเป็นแนวร่วมได้ทุกรูปแบบแต่ต้องอยู่ภายใต้ที่กฎหมายกำหนด <p>ด้านการสนับสนุนพรรคการเมือง</p> <ol style="list-style-type: none"> ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป สนับสนุนนโยบายทางการเมืองของพรรคการเมืองที่มีความศรัทธา สนับสนุนพรรคการเมืองผ่านช่องทางทางการเงินได้ เชิญชวนให้ผู้อื่นสนับสนุนพรรคการเมืองที่ตนเองชื่นชอบ สนับสนุนพรรคการเมืองทุกรูปแบบภายใต้กฎหมายที่กำหนด 	<p>วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย (คิดแบบตามที่เป็นจริง)</p> <ol style="list-style-type: none"> หาเหตุผลที่จะเลือกนักการเมืองหรือพรรคการเมืองก่อนตัดสินใจเลือก ติดตามข่าวสารเพื่อค้นหาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น พิจารณาถึงสาเหตุและปัจจัยหลาย ๆ ด้านมาประกอบกันก่อนเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมือง <p>วิธีคิดแบบอริยสัจจ (คิดแบบแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ)</p> <ol style="list-style-type: none"> ติดตามข่าวสารทางการเมืองเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงชัดเจน ใช้สิทธิทางการเมืองอย่างเสรีภาพ สนับสนุนพรรคการเมืองที่สร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม <p>วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ (คิดตามหลักการและความมุ่งหมาย)</p> <ol style="list-style-type: none"> เลือกนักการเมืองและพรรคการเมืองที่สร้างประโยชน์ เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประโยชน์ส่วนรวม พิจารณาข่าวสารทางการเมืองที่มีความเป็นจริง ถูกต้อง <p>วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก (คิดถึงผลดี ผลเสีย และการแก้ไขที่ถูกต้อง)</p> <ol style="list-style-type: none"> คิดถึงข้อดีและข้อเสียของพรรคการเมืองก่อนตัดสินใจ การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองคำนึงถึงการแก้ปัญหาได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ ติดตามข่าวสารทางการเมืองของทุกฝ่ายเพื่อพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง <p>วิธีคิดแบบอุบายปลูกเร้าคุณธรรม (คิดแบบกุศลภาวะ)</p> <ol style="list-style-type: none"> ไม่ส่งเสริมนักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่ประพฤติปฏิบัติในทางทุจริต เลือกติดตามข่าวสารที่เป็นประโยชน์เพื่อส่งเสริมความรู้ได้ตรงตามหลักคุณธรรม สนับสนุนพรรคการเมืองที่สร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมไม่โจมตีฝ่ายตรงข้ามที่ผิดหลักคุณธรรม <p>วิธีคิดแบบวิภาษวาท (คิดโดยแยกแยะออกให้เห็นแต่ละแง่ แต่ละด้านให้ครบทุกด้าน)</p> <ol style="list-style-type: none"> สนับสนุนพรรคการเมืองที่มีข้อมูลโปร่งใส ตรวจสอบได้ แยกแยะ ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองให้ครบทุกด้าน วิเคราะห์ห้วงวัตถุประสงค์กิจกรรมทางการเมืองที่เกิดผลประโยชน์ให้กับส่วนรวมได้อย่างแท้จริง 	<p>ความรู้ (Knowledge)</p> <ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมความรู้ทางการเมืองและข้อศีลธรรมที่เกี่ยวข้องให้กับทุกเพศ ทุกวัย อย่างเหมาะสม ติดตามการนำเสนอข่าวสารทางการเมืองที่มีความเป็นกลาง อ่านบทความ บทวิเคราะห์ทางการเมืองสม่ำเสมอ เข้าฟังบรรยาย การปราศรัย หรือการสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองเมื่อมีโอกาส <p>ทัศนคติ (Attitude)</p> <ol style="list-style-type: none"> ฝึกคิดพิจารณา แยกแยะ ระบบการเมือง การปกครองโดยไม่ยึดติดกับตัวบุคคล สนทนาปัญหาทางการเมืองกับบุคคลที่สนใจทางการเมืองด้วยกัน สร้างพฤติกรรมศีลธรรมพื้นฐานทางการเมืองการปกครอง ให้แก่เด็กตั้งแต่วัยเริ่มเข้าเรียน <p>การนำไปปฏิบัติ (Practice)</p> <ol style="list-style-type: none"> เข้าร่วมการปราศรัยเกี่ยวกับการทำงานของฝ่ายรัฐบาล ถ่ายทอดความรู้ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยกับกลุ่มเพื่อน ๆ และในชุมชน พูดคุยปัญหาทางการเมืองกับบุคคลที่สนใจทางการเมืองอยู่เสมอ ส่งเสริมกิจกรรมเกี่ยวกับการเมืองให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติให้เหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดช่องทางให้ประชาชนได้ติดตามและเสนอความคิดเห็นการทำงานของฝ่ายการเมืองตามช่องทางสื่อเทคโนโลยี

รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

แผนภาพที่ ๔.๖ แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

แผนภาพที่ ๔.๖ แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย (ต่อ)

พฤติกรรมทางการเมือง

๑. การติดตามข่าวสารข้อมูลทางการเมือง ประชาชนติดตามข่าวสารทางการเมืองโดยวิธีการฟังคำปราศรัยของนักการเมือง อ่านบทวิเคราะห์การเมืองจากนักวิชาการหรือผู้มีประสบการณ์ทางการเมือง แลกเปลี่ยนพูดคุยข่าวสารทางการเมืองกับบุคคลที่มีความสนใจทางการเมืองด้วยกันทำให้ประชาชนได้ความรู้เกี่ยวกับทางการเมืองเพิ่มขึ้นและได้มีประสบการณ์รับรู้ข่าวสารทางการเมืองได้อย่างต่อเนื่อง จึงควรที่นำหลักโยนิโสมนสิการเข้ามาพิจารณา ดังนี้

ปัญญา

- การรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของประชาชนใช้เทคโนโลยีเป็นช่องทางติดตามข่าวสารข้อมูลทางการเมืองเพื่อความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น
- ประชาชนต้องแยกแยะ วิเคราะห์ ข่าวสารที่ได้รับมาด้วยสติพิจารณาพยายามทำให้เป็นกลางในการรับฟัง เพราะข่าวสารปัจจุบันมีทั้งที่เป็นจริงและเป็นเท็จ
- เมื่อได้รับรู้ข่าวสารทางการเมืองต้องค้นหาสาเหตุหรือปัจจัยของข่าวสารที่สัมพันธ์กันเพื่อจะได้ทราบถึงเหตุผลที่เป็นจริงและเข้าใจข้อเท็จจริงนั้น ๆ ได้ชัดเจน
- พิจารณาถึงจุดประสงค์การนำเสนอข้อมูลให้ตรงจุดตรงเรื่องและตรงไปตรงมาตามองค์ประกอบเป็นจริง
- เพื่อให้พบสาเหตุของปัญหาที่แท้จริงควรคิดแบบให้เห็นถึงผลดีผลเสียของข่าวสารว่าจะกระทบกับกลุ่มประชาชนกลุ่มใด โดยเฉพาะผลเสียที่จะเกิดกับกลุ่มนั้น ๆ
- ให้คิดถึงวิธีการแก้ไขปัญหาของแหล่งข่าวที่นำเสนอถูกต้องเหมาะสมอย่างเป็นธรรมชาติหรือไม่

พัฒนา

- ความรู้ทางการเมือง ส่งเสริมความรู้ทางการเมืองของตนเองโดยการรับฟังข่าวสารทางการเมืองเพิ่มขึ้นและการฝึกใช้วิธีคิดโดยการแยกแยะ พิจารณา วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมาให้มีความชัดเจนตามข้อเท็จจริง
- ทักษะ ฝึกการปรับเปลี่ยนทัศนคติทางการเมืองให้เป็นกลางซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนอย่างมาก

- การนำไปปฏิบัติ ประชาชนนำข่าวสารทางการเมืองไปสื่อสารต่อเพื่อให้ผู้ที่รับสารได้รับข้อมูลที่ถูกต้องเป็นผลดีต่อประชาชนที่ติดตามข่าวสารทางการเมืองเพื่อเป็นข้อมูลสำคัญต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

๒. พฤติกรรม ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ประชาชนยังคงไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งระดับประเทศ ระดับท้องถิ่น หรือแม้แต่การเลือกตั้งซ่อมประชาชนส่วนใหญ่ยังคงไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ประชาชนตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนเองในระบอบประชาธิปไตย และมีความเห็นว่าเรื่องของการซื้อสิทธิขายเสียงถึงแม้เป็นสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติแต่ในปัจจุบันยังคงมีอยู่แต่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และหากร่วมมือร่วมใจไม่สนับสนุนการกระทำที่ไม่ถูกต้องนี้อย่างพร้อมเพรียงกัน การปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องเช่นนี้จะค่อยๆ หดไปในสังคม เป็นการปิดกั้นไม่ให้นักการเมืองที่ไม่ดีไม่สามารถเข้ามาบริหารประเทศชาติได้ สำหรับพรรคการเมือง นักการเมือง และนโยบายของพรรคการเมือง มีส่วนสำคัญที่จะให้ประชาชนได้ตัดสินใจเลือกผู้แทนราษฎรเข้ามาบริหารงานในพื้นที่ตนเอง เพราะหากนโยบายของพรรคการเมืองไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ ไม่สามารถแก้ปัญหาทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ หรือแม้กระทั่งปัญหาทางการเมืองได้ ประชาชนก็จะตัดสินใจเลือกได้ยาก ส่วนพฤติกรรมของนักการเมืองควรที่จะต้องปฏิบัติตามหลักคุณธรรม สื่อสารอย่างจริงใจ ตามข้อเท็จจริง แสดงจุดยืนเกี่ยวกับการบริหารประเทศให้ประชาชนได้เห็นเป็นเชิงประจักษ์ หรือแม้กระทั่งเรื่องเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องส่วนรวมก็ต้องปฏิบัติอย่างเป็นธรรมเช่นกัน

ปัญหา

- ประชาชนจะใช้ข้อมูลจากการติดตามข่าวสารทางการเมือง และนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์ประกอบในการตัดสินใจ

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งทั่วไป ควรจัดให้มีรูปแบบการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง เช่น วิธีการคิดคำนวณสัดส่วนนักการเมืองที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและให้ประชาชนได้รู้จักวิเคราะห์ แยกแยะ คิดหาเหตุผล ข้อดี ข้อเสีย ในนโยบายของพรรคการเมือง

- ประชาชนตัดสินใจเลือกตั้งทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและใช้สิทธิการเลือกตั้งของตนเองได้อย่างเต็มที่ โดยปราศจากการถูกครอบงำจากการทุจริต

- การตัดสินใจเลือกนักการเมืองหรือพรรคการเมืองต้องพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายที่นักการเมืองและพรรคการเมืองนั้น ๆ จะทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมมีเป้าประสงค์ที่สามารถเห็นได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม

- ประชาชนวิเคราะห์ แยกแยะ พฤติกรรมของนักการเมือง และการทำงานของพรรคการเมืองให้ครบได้ทุกด้านทุกองค์ประกอบไม่ว่าจะเป็น หัวหน้าพรรค นโยบายพรรค เพื่อให้แน่ใจว่าการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนมีส่วนช่วยให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมและประเทศชาติได้มากที่สุด

พัฒนา

- ปลูกฝังทัศนคติทางการเมืองที่ถูกต้องให้ประชาชนอย่างต่อเนื่อง เช่น การใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป หน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

- ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งให้ครบทุกวัย เริ่มตั้งแต่วัยที่เริ่มต้นการเรียนรู้

- ประชาชนใช้สิทธิเสรีภาพของตนเองอย่างถูกต้องสุจริตคิดโดยให้เห็นความเป็นธรรมที่จะเกิดขึ้นกับส่วนรวมเป็นสำคัญ

๓. พฤติกรรม ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง ประชาชนเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองก็ต่อเมื่อเห็นว่าการทำงานของรัฐบาลหรือผู้บริหารประเทศเกิดความไม่โปร่งใส นโยบายการบริหารไม่สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนได้โดยเฉพาะปัญหาทางเศรษฐกิจหรือตรวจสอบแล้วพบว่าระบบการทำงานของรัฐบาลมีการทุจริตเกิดขึ้นนำประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับการบริหารบ้านเมือง ประชาชนส่วนใหญ่จะเข้าเป็นแนวร่วมกับองค์กรทางการเมืองที่ตนเองสนใจหรือมีความสนับสนุนทางความคิดของพรรคการเมืองนั้นการเป็นแนวร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นพฤติกรรมทางการเมืองที่แสดงออกมาเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับตนเอง ชุมชน และคิดว่าจะเกิดผลดีแก่ประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าหากประชาชนได้รับผลกระทบต่อการดำรงชีวิตประจำวันที่มาจากการบริหารงานของฝ่ายรัฐบาลการเข้าเป็นแนวร่วมกับองค์กรทางการเมืองที่มีความคิดเห็นต่างกับการฝ่ายรัฐบาลประชาชนจะตัดสินใจเข้าเป็นแนวร่วมได้มากขึ้น รูปแบบการรวมตัวหรือหากมีการชุมนุมประชาชนจะดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดและคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นที่จะไม่ให้มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตประจำวันของผู้อื่นด้วย การเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองของประชาชนจะส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปเสมอ

ปัญญา

- ประชาชนต้องนำหลักวิธีคิดตามหลักโยนิโสมนสิการมาใช้พิจารณาแยกแยะหาข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ให้ได้ข้อเท็จจริงก่อนที่จะตัดสินใจเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมือง
- พิจารณาถึงสาเหตุและปัจจัยที่สัมพันธ์กันที่ประชาชนจะตัดสินใจเข้าเป็นแนวร่วมกับกลุ่มทางการเมือง
- ประชาชนเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมือง กลุ่มการเมืองนั้นต้องสามารถแก้ปัญหาสถานการณ์ขณะนั้นได้และมั่นใจว่าเป็นวิธีการที่แก้ไขที่สาเหตุได้แท้จริงและต้องเกิดประโยชน์กับส่วนรวมสูงสุด
- กลุ่มที่เข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีเป้าหมายที่เป็นประโยชน์กับส่วนรวมอย่างแท้จริงไม่มีเป้าหมายที่ไม่ชอบธรรมแอบแฝงซึ่งจุดนี้เป็นสิ่งสำคัญที่ประชาชนต้องพิจารณา
- นำข้อมูลต่าง ๆ ของกลุ่มที่จะเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองมาประกอบการพิจารณาให้เห็นถึงข้อดี ข้อเสีย ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงการปฏิบัติที่ถูกต้องตามจริยธรรม
- การจัดกิจกรรมทางการเมืองนั้น ๆ ว่าจะเกิดผลดี ผลเสียต่อส่วนรวมมากน้อยเพียงใด และกิจกรรมนั้น ๆ จัดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาทางการเมืองจริงหรือไม่ สามารถเชิญชวนหรือให้ความคิดเห็นทางการเมืองกับบุคคลที่มีความคิดเห็นต่างโดยเกิดความขัดแย้ง วิเคราะห์ แยกแยะ กิจกรรมทางการเมืองนั้นได้ว่าทำเพื่อประโยชน์ให้กับส่วนรวมได้อย่างแท้จริง เพื่อเป็นข้อมูลการตัดสินใจการเข้าเป็นแนวร่วมและการตัดสินใจเลือกตั้งทั่วไป

พัฒนา

- ความรู้เกี่ยวกับทางการเมือง ใช้สิทธิเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย กฎหมายรัฐธรรมนูญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องของการเมือง
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมความรู้ทางการเมืองของประชาชนทำได้โดยการสนับสนุนประชาชนให้เข้ารับฟังการปราศรัยของพรรคการเมืองหลายฝ่ายเพื่อนำมาข้อมูลมาพิจารณาวิเคราะห์ และแยกแยะมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจการเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมือง
- ประชาชนต้องศึกษาให้ลึกซึ้งเข้าใจพื้นฐานที่มาข้อมูลและเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกันเพื่อนำไปถ่ายทอดความรู้ให้ผู้ที่สนใจ เป็นการปลูกฝังทัศนคติทางการเมืองให้คนรอบข้างได้ด้วยนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง เป็นปัจจัยส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งที่มีประโยชน์ต่อประเทศชาติ

๔. พฤติกรรม ด้านการสนับสนุนพรรคการเมือง ประชาชนมีความเห็นว่าการสนับสนุนพรรคการเมืองในยุคปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยต่อการให้สนับสนุนด้วยทุนทรัพย์จะมีเพียงนักลงทุนที่สามารถให้การสนับสนุนได้ แต่การสนับสนุนพรรคการเมืองของประชาชนจะมีหลายช่องทางที่แสดงออกถึงการสนับสนุนคือการชักชวนผู้อื่นให้สนับสนุนพรรคการเมืองที่ตนเองชื่นชอบโดยการบอกกล่าวถึงผลงานที่แก้ปัญหาให้ประชาชนได้ชัดเจนเพื่อโน้มน้าวให้คนรอบข้างสนับสนุนพรรคการเมืองนั้น ๆ เพิ่มขึ้น แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นประชาชนจะสนับสนุนพรรคการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ที่ไม่ผิดกฎหมาย อีกหนึ่งพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการสนับสนุนพรรคการเมืองของประชาชนคือส่วนมากจะแสดงออกไปในการใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปหรือการสนับสนุนทางความคิดของพรรคการเมืองหรือนักการเมืองนั้น ๆ ทั้งนี้ดูจากนโยบายของพรรคการเมืองเป็นหลักและอาจจะมีการชักชวนให้บุคคลรอบข้างได้สนับสนุนพรรคการเมืองที่ตนเองนิยมด้วย ถึงแม้ประชาชนมิได้สนับสนุนพรรคการเมืองด้วยทุนทรัพย์แต่ประชาชนจะสนับสนุนพรรคการเมืองทางด้านความคิดเห็นนโยบายของพรรคนั้น ๆ การเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองที่ต้องการสนับสนุนเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมของชุมชน หมู่บ้าน ของประชาชนก็เป็นไปได้

ปัญหา

- ประชาชนต้องค้นหาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันของพรรคการเมืองที่จะขอสนับสนุนเพื่อเป็นข้อมูลก่อนการตัดสินใจที่จะสนับสนุนพรรคการเมือง
- การตัดสินใจเลือกสนับสนุนพรรคการเมืองที่มีศักยภาพสามารถแก้ไขปัญหาทางการเมืองได้ตรงจุดมากที่สุด อีกทั้งการสนับสนุนพรรคการเมืองต้องพิจารณาจากจุดประสงค์และความมุ่งหมายของกิจกรรมนั้นว่าต้องสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้
- การคิดพิจารณาเลือกสนับสนุนพรรคการเมืองที่มีนโยบายมองเห็นได้ชัดเจน วิเคราะห์ได้ทั้งผลดี ผลเสีย และมีวิธีการแก้ปัญหาเป็นทางออกได้ตรงกับสาเหตุที่เกิดขึ้นเลือกส่งเสริมพรรคการเมืองที่สร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้อย่างแท้จริงและไม่โจมตีฝ่ายตรงข้ามในวิธีที่ไม่ถูกต้อง
- วิเคราะห์ แยกแยะนโยบายของพรรคการเมืองที่ต้องการสนับสนุนให้ครบทุกด้าน รวมถึงพฤติกรรมที่มองเห็น และปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนที่จะตัดสินใจสนับสนุนพรรคการเมือง

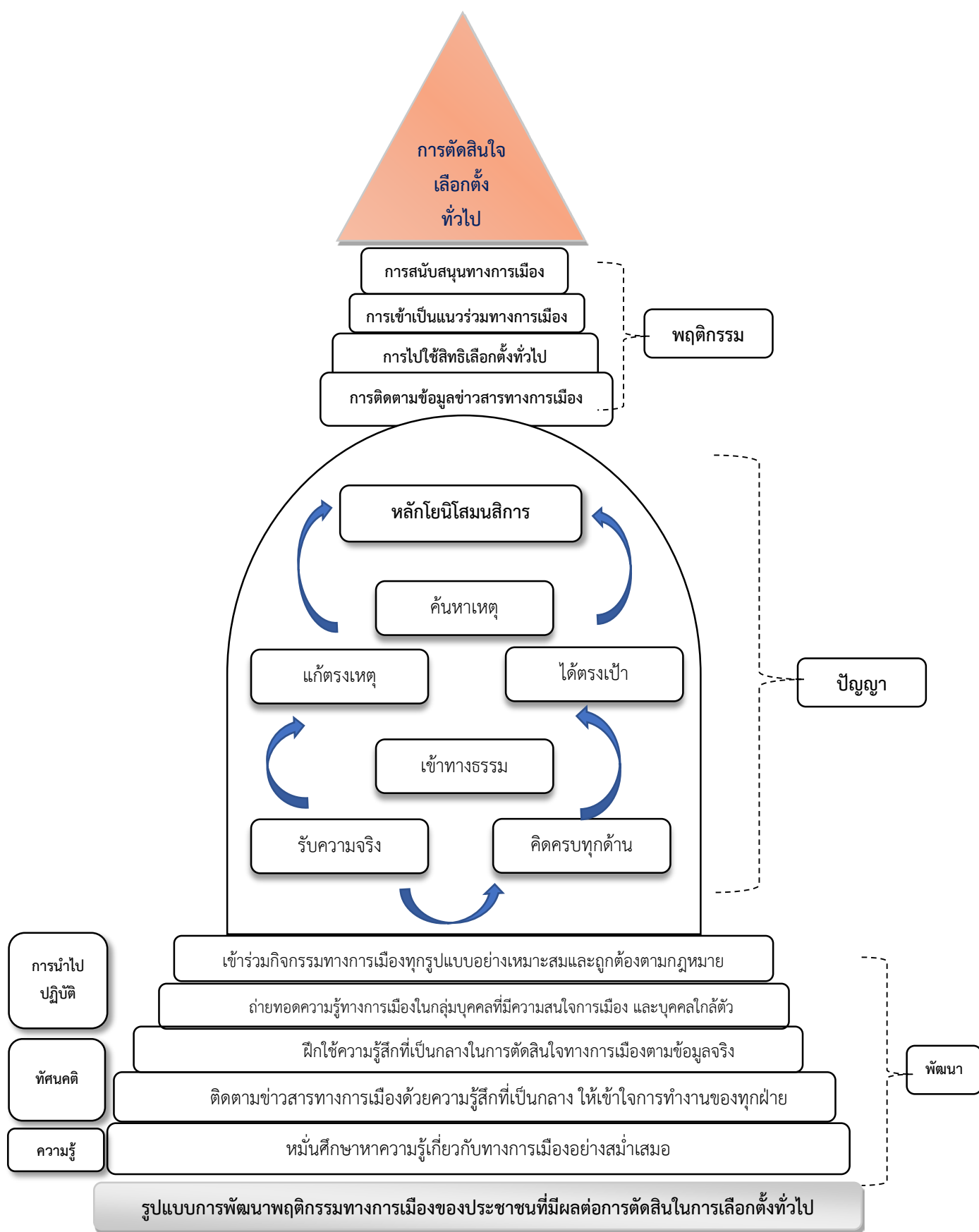
พัฒนา

- ประชาชนควรพัฒนาความรู้ทางด้านการเมืองด้วยการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ เช่นการเข้าฟังบรรยายหรือการสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองเพื่อรับรู้สถานการณ์ปัจจุบัน

- พุดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองกับบุคคลที่มีความสนใจการเมืองด้วยกันอย่างสม่ำเสมอ
- หากมีความคิดเห็นที่แตกต่างก็ควรจะรับฟังด้วยกันอย่างเป็นมิตรภาพไม่เกิดความขัดแย้ง
- ประชาชนต้องกล้าที่จะเสนอปัญหาแนวทางการแก้ไขไปยังนักการเมืองท้องถิ่นหรือผู้นำทางการเมืองหรือหน่วยงานภาครัฐเพราะเป็นส่วนสำคัญในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาประเทศชาติในระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงต่อไป

๔.๕.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป” ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยดังกล่าวสรุปเป็นความสัมพันธ์เชิงแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๗ แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป” ใน ๔ ประเด็น คือ ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ด้านการเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมือง และด้านการสนับสนุนพรรคการเมือง ซึ่งพฤติกรรมทั้ง ๔ ด้านนี้สามารถนำมาพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองให้แก่ประชาชนได้ เพื่อส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนให้มีคุณภาพที่ดีและได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้ามาบริหารงานเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยแท้จริง โดยอธิบายตามรูปแบบจำลองการสร้างเจตียกับลำดับขั้นการพัฒนาพฤติกรรมได้ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ฐานเจตีย ปัจจัยในการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองมี ๓ ด้าน คือ

๑. ด้านความรู้ เป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนจะทำให้ประชาชนได้รับรู้ เข้าถึง และมีความสามารถที่จะแยกแยะ วิเคราะห์ข้อมูลทางการเมืองได้แม่นยำมากขึ้นด้วยตนเอง รูปแบบในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมคือ การติดตามรับฟังการปราศรัยทางการเมืองของทุกฝ่าย ร่วมฟังบรรยายปัญหาทางการเมืองทุกสถานการณ์ อ่านบทวิเคราะห์ทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ สิ่งเหล่านี้ทำให้รับรู้ถึงข้อมูลปัจจุบันที่ทุกฝ่ายรับผิดชอบให้รู้ถึงบทบาทหน้าที่ของทุกฝ่าย ข้อร้องเรียนทางการเมืองและการดำเนินการแก้ไข ทำให้ได้ฝึกการวิเคราะห์พิจารณาของเหตุผลหรือการแก้ไขในสถานการณ์ปัจจุบันว่าเหมาะสมกับส่วนรวมหรือไม่ถือเป็นแนวทางการพัฒนาความรู้ทางการเมืองให้ได้ผลดี สิ่งสำคัญคือต้องเปิดใจที่นำความรู้เข้ามาพัฒนาวิธีคิดเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ การมีความรู้ทางการเมืองจะมีส่วนช่วยส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนเพื่อนำไปปรับใช้ในการตัดสินใจเลือกตั้งทั่วไปเพื่อให้ได้นักการเมืองที่มีคุณสมบัติครบถ้วนมากที่สุดสำหรับเข้ามาบริหารบ้านเมืองให้มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

๒. ด้านทัศนคติ เมื่อประชาชนได้รับการพัฒนาความรู้ทางการเมืองอย่างเพียงพอหรือเหมาะสมกับการพิจารณาแล้วสิ่งที่ตามมาคือการที่จะได้รับการกล่อมเกล้าทัศนคติด้านการเมืองให้อยู่ในระดับที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมไม่เชื่อมั่นในฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจนมองข้ามไม่เห็นความผิดพลาดของการกระทำนั้น เป้าหมายการสร้างทัศนคติทางการเมืองคือการที่ประชาชนได้เปิดใจยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเดิม ๆ ซึ่งต้องยอมรับกับตนเองว่าเป็นความคิดที่ต้องการจะเปลี่ยนจริง ๆ ต้องการทำให้เกิดการสร้างทัศนคติใหม่ ๆ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางความคิดแสดงออกมาในเชิงพฤติกรรมการเมืองที่พัฒนาไปให้ได้ดีกว่าเดิม โดยเฉพาะการตัดสินใจเลือกนักการเมืองที่จะเข้ามาบริหารประเทศชาติบนพื้นฐานความคิดที่เชื่อว่าการบริหารงานของนักการเมืองที่เลือกมานั้นสามารถทำงานและแก้ปัญหาให้กับประชาชนได้แท้จริงมีความเชื่อมั่นในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ศึกษาความเป็นมาของระบอบประชาธิปไตยทั้งในและต่างประเทศเพื่อนำมาเปรียบเทียบ วิเคราะห์ แยกแยะ ความแตกต่างการนำไปใช้อย่างถูกต้องโดยผลประโยชน์เกิดกับส่วนรวมเป็นหลัก

๓. ด้านการนำไปปฏิบัติ พฤติกรรมสำคัญในการพัฒนาที่เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จได้ว่าการพัฒนาได้ดีมากขึ้นเพียงใด คือการยอมรับปฏิบัติหรือการนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงรวมถึงปัญหาอุปสรรคที่พบเพื่อให้ได้ประสบการณ์ในการตัดสินใจเลือกที่จะปฏิบัติให้ถูกต้องการนำไปปฏิบัติในทางพฤติกรรมทางการเมืองมีได้หลากหลายรูปแบบว่าจะเป็นการได้เข้าร่วมสนทนาปัญหาทางการเมืองกับบุคคลที่สนใจทางการเมือง เข้ารับฟังการปราศรัยแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นทางการเมือง เข้าเป็นผู้สังเกตการณ์ในเวทีที่มีการพูดคุยประชุมสัมมนาทางการเมือง ฝึกการให้ข้อคิดเห็นที่เป็นกลางไม่เอนเอียงเกี่ยวกับการเมืองในช่องทางที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอแนะความคิดเห็น หรือช่วยคิดหาแนวทางการแก้ไขเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองที่มีปัญหาขณะนั้น ร่วมนำเสนอระเบียบแบบแผนของระบบการเมืองไทยที่ปฏิบัติแล้วเกิดประโยชน์กับประชาชนส่วนมากซึ่งต้องศึกษาจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์ แยกแยะที่ละส่วนของข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ครบทุกกลุ่มประชาชนให้แน่ใจว่าข้อเสนอนี้สามารถนำไปใช้ได้จริงและเห็นผลที่เป็นรูปธรรมได้ไม่นำเสนอด้วยความคิดเห็นส่วนตัวหรือโน้มเอียงไปทางฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือแม้แต่การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ประชาชนพิจารณาแล้วว่านโยบายและการบริหารงานภายในมีระบบแบบแผนการทำงานชัดเจน ไม่ขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจะเป็นการได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงโดยตรงทำให้ประชาชนสามารถพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของตนเองภายใต้พื้นฐานระบอบประชาธิปไตยโดยใช้หลักคิดของประชาชนไม่ถูกใครโน้มน้าวและเกิดผลเสียต่อบ้านเมืองได้ และแน่นอนว่าการนำไปปฏิบัติที่สำคัญคือการแสดงออกทางการเมืองไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป เลื่อนนักการเมืองที่มีความพร้อมในการทำหน้าที่บริหารประเทศได้ต่อไป

ส่วนที่ ๒ ตัวเจดีย์ การนำหลักโยนิโมมณสิการมาบูรณาการในการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองมี ๖ ข้อ คือ

๑. ค้นหาเหตุ คือวิธีคิดแบบสืบสาวสาเหตุ คือการคิดแบบค้นหาเหตุผลและที่มาให้ได้ ข้อมูลที่เป็นจริงโดยอาจจะตั้งคำถามกับตนเองอย่างสม่ำเสมอในเหตุผลการตัดสินใจทางการเมือง เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปมีเหตุใดที่จะเลือกไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองหรือพรรคการเมือง และที่สำคัญหากต้องการเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาหาสาเหตุปัจจัยที่ทำให้กลุ่มการเมืองนั้น ๆ เกิดขึ้นอย่างท่วงท่าก่อนที่จะตัดสินใจเข้าร่วมทางการเมือง ฝึกให้สามารถใช้กระบวนการทางความคิดที่เป็นระบบและเป็นประโยชน์อย่างมาก

๒. แก่ตรงเหตุ คือวิธีคิดแบบอริยสัจ คือการคิดแบบพิจารณาการแก้ไขปัญหาให้ถูกต้องตรงกับสาเหตุที่เกิดขึ้นจริง ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาทางการเมืองที่เกิดขึ้นฝ่ายบริหารมีวิธีการดำเนินการแก้ไขตรงกับสาเหตุที่เกิดขึ้นหรือไม่และการแก้ปัญหานั้นทำให้ผลเสียที่เกิดขึ้นลดลงไปได้อย่างต่อเนื่องเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นซ้ำได้อย่างดี หรือแม้การที่ได้ใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปถือ

เป็นการแก้ไขปัญหาทางการเมืองของประชาชนที่สำคัญที่จะต้องใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองอย่างถูกต้องเพื่อให้ทำให้ระบอบประชาธิปไตยเกิดการพัฒนามาด้วยเช่นกัน

๓. ได้ตรงเป้า คือวิถีคิดแบบบรรณสัมพันธ์ คือการคิดตามหลักการและความมุ่งหมายสามารถพิจารณาข้อมูลการแก้ปัญหาให้ได้ผลลัพธ์ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้การพิจารณาข่าวสารทางการเมืองต้องคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงและถูกต้องตามคุณธรรมจริยธรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปโดยต้องพิจารณานักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่มีจุดมุ่งหมายสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากที่สุดการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองโดยการพิจารณาจากจุดประสงค์และความมุ่งหมายของกิจกรรมนั้นเพื่อส่วนรวมหรือเพื่อพรรคพวกตนเอง

๔. รับความจริง คือวิถีคิดแบบคุณโทษและทางออก คือการพิจารณาให้เห็นครบทั้งความเป็นจริงการยอมรับความจริงตามที่เป็นจริงนั้น ๆ ทุกแง่ทุกด้านทั้งด้านดีด้านเสียต้องแยกแยะวิเคราะห์ ผลดี ผลเสียได้อย่างถูกต้อง ชัดเจนและตรงประเด็น ไม่ว่าจะเป็นการติดตามข่าวสารทางการเมืองเพื่อให้เห็นโทษที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนส่วนรวมและแนวทางการแก้ไขหรือทางออกของโทษนั้นสามารถทำให้ปัญหานั้นลดลงสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการคือการทำให้คุณชีวิตของประชาชนดีขึ้นปัญหาทางการเมืองมีความขัดแย้งน้อยลงการตัดสินใจเลือกนักการเมืองและพรรคการเมืองให้เข้ามาบริหารประเทศต้องวิเคราะห์ให้เห็นถึงข้อดีข้อเสียในเหตุผลที่ตัดสินใจเลือกเพื่อให้มั่นใจได้มากที่สุดว่าเลือกถูกต้อง

๕. เข้าทางธรรม คือวิถีคิดแบบอุบายปลูกเร้าคุณธรรม หลักการทั่วไปของวิถีคิดแบบนี้คือการคิดแบบมีกุศล ภาวนา คิดประกอบด้วยสติหรือระลึกถึงสิ่งที่กำลังเกี่ยวข้อง มีความรู้สึก เร้าใจ มีสำนึกในการเร่งทำการงาน และรู้ตามความเป็นจริง นำมาพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองได้ไม่ว่าจะเป็น การติดตามข่าวสารทางการเมืองที่เป็นประโยชน์ส่งเสริมให้รู้จักคิดในทางที่เป็นประโยชน์ไม่ทำให้เกิดโทษต่อสังคมไม่เลือกนักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่ใช้วิธีการซื้อสิทธิขายเสียง ไม่ถือโทษโกรธหรือขัดแย้งกับบุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองที่แตกต่างและสนับสนุนพรรคการเมืองที่สร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมและไม่โจมตีฝ่ายตรงข้ามในวิธีที่ไม่ถูกต้อง ถือเป็นหลักการคิดที่ใช้คุณธรรมนำทางในการพัฒนาสติและพฤติกรรม

๖. คิดครบทุกด้าน คือวิถีคิดแบบวิภาษวิทยา เป็นการใช้วิถีคิดโดยแยกแยะออกให้เห็นแต่ละแง่ แต่ละด้านให้ครบทุกด้าน นำไปใช้ วิเคราะห์ แยกแยะ แยกประเด็นทางการเมืองในแต่ละด้านให้ครบทุกมิติเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องก่อนการตัดสินใจเพื่อให้ได้ความจริงของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้ครบทุกแง่มุมทราบถึงพฤติกรรมของนักการเมืองได้ว่าสามารถทำประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือแม้กระทั่งการสนับสนุนพรรคการเมืองโดยการพิจารณาวิเคราะห์ ข้อมูลนโยบายของพรรคการเมืองนั้นก่อนที่จะตัดสินใจสนับสนุนพรรคการเมืองต่อไป

ส่วนที่ ๓ ยอดเจดีย์ การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปโดยการบูรณาการตามหลักโยนิโสมนสิการมี ๔ ด้านคือ

๑. ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนให้มีการติดตามข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องได้รับข่าวสารที่เป็นจริงชัดเจนเพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป โดยมีพื้นฐานการปฏิบัติตามหลักโยนิโสมนสิการเป็นที่ตั้งคือเมื่อรับรู้ข่าวสารทางการเมืองที่สนใจก่อนที่เชื่อถือต้องพิจารณาข้อมูลปัจจัยที่เกิดขึ้นจริงเป็นที่มาของข่าวหากข้อมูลที่ได้รับมามีความคลุมเครือยังไม่ชัดเจนและในปัจจุบันการสื่อสารทางออนไลน์เข้าถึงประชาชนได้รวดเร็วรวมไปถึงมีเรื่องของการแข่งขันนำเสนอข้อมูลข่าวสารมากมายบางครั้งข้อมูลที่นำเสนอไปไม่มีความครบถ้วนแต่เพียงเพื่อต้องการส่งให้ถึงประชาชนได้รวดเร็วก่อนใครเพื่อแข่งขันความนิยมประชาชนควรติดตามข้อมูลจากช่องทางอื่นประกอบ เช่น การติดตามจากสื่อหลัก ที่วี วิทยุ สื่อโซเชียลมีเดียสถานีอื่น ๆ ไม่รับฟังการนำเสนอข้อมูลจากผู้นำเสนอรายเดียวต้องหาช่องทางการนำเสนอหลาย ๆ ฝ่ายมาเพื่อหาข้อมูลมาเปรียบเทียบกันหรือเข้าร่วมการสนทนากับผู้ที่สนใจทางการเมืองเหมือนกันเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นร่วมกันถือเป็นวิธีการพัฒนาความคิดที่เป็นการแก้ไขปัญหาที่พบในการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

ประชาชนต้องมีวัตถุประสงค์ของการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างมีหลักการ เช่น การที่จะตัดสินใจเลือกตั้งทั่วไปต้องติดตามนโยบายของพรรคการเมืองหลาย ๆ ฝ่ายมาเปรียบเทียบว่ามีจุดประสงค์ของการแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริงหรือไม่ หรือเพื่อนำเสนอข่าวโจมตีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องพิจารณาถึงผลดี ผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับส่วนรวมรวม และเลือกที่สนับสนุนทางความคิดกับแหล่งข่าวข้อมูลที่นำเสนอข่าวด้วยความเป็นธรรมสามารถนำไปถ่ายทอดต่อให้ผู้ที่สนใจนำไปพิจารณาต่อได้ถือเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักคุณธรรม โดยรวมแล้วการติดตามข้อมูลทางการเมืองประชาชนต้องวิเคราะห์ แยกแยะ เชื่อมโยง ข้อมูลให้ได้ครบทุกด้าน ใช้วิธีคิดตามหลักโยนิโสมนสิการ

๒. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามหลักโยนิโสมนสิการคือการพิจารณาปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของการตัดสินใจเลือกตั้งคือ นโยบายของพรรค หัวหน้าพรรค ตัวบุคคลของผู้สมัครเลือกตั้งมีความสอดคล้องกันอย่างไรใช้วิธีคิดแบบวิเคราะห์แบบแยกแยะออกมาให้ครบทุกด้าน นโยบายพรรคมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่จะดำเนินการในสถานการณ์ปัจจุบันนี้ลำดับการแก้ไขปัญหาที่มีความเร่งด่วนตรงกับความต้องการของประชาชนองค์ประกอบดำเนินการดำเนินการเช่น งบประมาณ กระบวนการทำงานของคณะบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือแม้แต่นโยบายต่างประเทศสนับสนุนความเป็นไปได้ของการทำงานและสามารถเห็นผลสำเร็จได้จริงและนโยบายนั้นต้องไม่มีผลประโยชน์ร่วมกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งไม่ว่าจะเป็น

กลุ่มนักการเมืองด้วยกัน กลุ่มนักธุรกิจ หรือแม้กระทั่งกลุ่มนักลงทุนต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ประชาชนต้องใช้หลักคิดวิเคราะห์ที่ไปถึงจุดมุ่งหมายของนโยบายพรรคการเมืองได้อย่างแท้จริง

ประชาชนใช้หลักคิดการวิเคราะห์หัวหน้าพรรคมีภาวะผู้นำที่ตรงกับความต้องการของประชาชนพิจารณาจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นรายบุคคลจากผลงานที่ผ่านมาเพื่อดูความสามารถในการบริหารงาน เช่น การวางแผนการทำงานที่สอดคล้องกับนโยบายของพรรคต้องบริหารให้สำเร็จตามนโยบายที่แจ้งไว้กับประชาชน การบริหารทีมงานภายในพรรคมีวิธีการควบคุมให้บุคคลภายในพรรคปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้ถูกต้องตรงกับหลักจริยธรรมของนักการเมืองที่พึงมีโดยเฉพาะการโน้มน้าวให้บุคคลภายในพรรคทำงานร่วมกันเป็นทีมไม่ให้เกิดความขัดแย้งกันภายใน การตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมถึงการประเมินสถานการณ์และวางแผนการตัดสินใจไว้ล่วงหน้าต้องเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและภาพรวมของประเทศชาติมากที่สุด การตัดสินใจแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้นประชาชนพิจารณาการตัดสินใจของผู้นำพรรคการเมืองต้องตัดสินใจหาทางออกของปัญหาขณะนั้นได้ถูกต้องแม่นยำความเดือดร้อนของประชาชนต้องลดลงได้เร็วที่สุด

การพิจารณาถึงตัวบุคคลที่ลงสมัครเลือกตั้ง ประชาชนตัดสินใจเลือกผู้สมัครที่จะมาเป็นผู้แทนในการบริหารบ้านเมือง ประชาชนต้องพิจารณาคุณสมบัติอย่างถี่ถ้วนครบทุกด้านไม่ว่าจะเป็นประวัติส่วนตัว ภูมิหลังของผู้สมัคร ผลงานทางการเมืองที่ผ่านมา ประสบการณ์ทางการเมืองทั้งที่เป็นด้านบวกและด้านลบ ประชาชนนำข้อมูลที่ได้รับมาแยกแยะที่ละด้านหาปัจจัยที่เชื่อมโยงกันถึงสาเหตุการเกิดข่าวด้านลบและตัวผู้สมัครต้องแก้ไขข้อมูลด้านลบของตนเองด้วยวิธีที่ถูกต้องตามหลักคุณธรรมประชาชนสามารถแยกแยะได้เพราะการที่มีข้อมูลด้านลบอย่างเดียวจะไม่ได้เป็นการตัดสินใจไม่ดีเสมอไปต้องมีเหตุและปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกันหากประชาชนใช้หลักคิดตามแนวโยนิโสมนสิการได้อย่างครบถ้วนแล้ว การตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจะได้ผลลัพธ์ออกมาที่แม่นยำส่งผลให้ประเทศชาติได้นักการเมืองที่มีคุณภาพเข้ามาบริหารบ้านเมืองได้อย่างต่อเนื่อง

๓. ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองอีกรูปแบบหนึ่งการเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองของประชาชนจะเกิดขึ้นได้คือต้องมีประเด็นหรือเงื่อนไขทางการเมืองเกิดขึ้นก่อนซึ่งเป็นผลจากการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนความกระตือรือร้นสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองมากขึ้นส่งผลให้เกิดการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองมากมายมีทั้งเป็นไปในทิศทางเดียวกันและความคิดเห็นที่แตกต่างกัน สิ่งสำคัญการเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองของประชาชนคือการเกิดปัญหาทางการเมือง เกิดการคอร์รัปชัน ตรวจสอบพบว่าเกิดความไม่โปร่งใสในการบริหารงานของฝ่ายรัฐบาลหรือมีผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชนอย่างมากการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนจะมาจากการติดตามข่าวสารทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง บุคคลใกล้ชิด เช่น คนในครอบครัว เพื่อนร่วมงาน หรือบุคคลเคารพนับถือแจ้งให้ทราบชักชวนการเข้าเป็น

แนวร่วมด้วยกัน การเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองอีกรูปแบบหนึ่งของประชาชนคือการเข้าร่วมกิจกรรมกับพรรคการเมืองที่ชื่นชอบ มีความศรัทธาในการทำงานของพรรคที่ผ่านมาและการเห็นด้วยกับนโยบายของพรรคเพื่อเพิ่มจำนวนคนที่เข้าเป็นแนวร่วมให้มีจำนวนมากสร้างฐานความมั่นใจให้ประชาชนสนใจมีส่วนร่วมมากขึ้น

ประชาชนใช้วิธีการพิจารณาการเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองตามหลักโยนิโสมนสิการ คือหากประชาชนมีจุดมุ่งหมายการเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองเพื่อต้องการเรียกร้องให้เกิดความชอบธรรมในการบริหารประเทศต้องวิเคราะห์กลุ่มทางการเมืองที่เข้าร่วมว่าการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเรียกร้องนั้นมีจุดมุ่งหมายต้องการแก้ไขปัญหาก็ประชาชนกำลังเผชิญอยู่จริงไม่มีประเด็นในแอบแฝงและต้องไม่ทำเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียวอย่างเดียวประชาชนสามารถพิจารณาข้อมูลได้จากกรวางแผนกิจกรรมของกลุ่มที่จะเข้าร่วมมีแผนการดำเนินการที่ชัดเจน โดยเฉพาะเป้าหมายของกิจกรรมสำคัญมากประชาชนต้องวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลที่เป็นองค์ประกอบ เช่น บุคคลที่เป็นผู้นำต้องมีประสบการณ์น่าเชื่อถือ กระบวนการดำเนินการชัดเจนโปร่งใสตามหลักจริยธรรม การสื่อสารประชาสัมพันธ์ไม่บิดเบือนข้อมูลไม่มีข้อมูลใดที่แอบแฝงในการนำเสนอข่าวโจมตีฝ่ายตรงข้ามด้วยวิธีการที่ไม่เป็นธรรมหรือแม้กระทั่งกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการจะให้เข้าร่วมต้องเป็นประชาชนที่เข้าร่วมได้ทุกคนไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวกเพราะเป้าหมายการเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองคือการแสดงพลังสามัคคีเพื่อให้มีทางออกของการแก้ไขปัญหาก็ถูกต้อง หากประชาชนใช้หลักคิดการพิจารณาวิเคราะห์แยกแยะได้ครบทุกด้านการเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองของประชาชนจะส่งผลดีต่อส่วนรวมเกิดผลสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่ต้องการเพราะได้วิเคราะห์จากข้อมูลที่เป็นจริงและนำไปปฏิบัติสามารถแก้ไขปัญหาก็ได้ตรงตามสาเหตุที่เกิดขึ้นคือหลักการคิดแบบอริยสัจ

การเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองของประชาชนต้องเป็นไปอย่างถูกกฎหมายทุกประการ และต้องเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญมากกิจกรรมทางการเมืองที่ดำเนินการต้องไม่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคนส่วนใหญ่ไม่สร้างปัญหาขยายเป็นวงกว้างเพิ่มขึ้นไปอีกให้ค้ำถึงเป้าหมายการเข้าเป็นแนวร่วมเป็นหลักสำคัญเรียกได้ว่าเป็นการส่งสัญญาณทางการเมืองให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกด้านให้สามารถประเมินการตัดสินใจเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนได้เป็นอย่างดี ในด้านของประชาชนเป็นการแสดงออกของพฤติกรรมทางการเมืองซึ่งจะส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป หากประชาชนสามารถเลือกการเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองกับองค์กรที่ดำเนินการมีเป้าหมายเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริงการเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองของประชาชนถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการช่วยแก้ไขปัญหของประเทศชาติได้เป็นอย่างดี

๔. ด้านการสนับสนุนพรรคการเมือง สถาบันการเมืองเป็นสถาบันที่มีความสำคัญต่อระบบการเมืองไทยปัจจัยที่จะทำให้สถาบันการเมืองมีความมั่นคงอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานคือการได้รับการสนับสนุนจากประชาชนไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนด้วยเงินทุนหรือการสนับสนุนทางความ

คิดเห็นกับพรรคการเมืองที่ประชาชนชื่นชอบมีความศรัทธา การสนับสนุนพรรคการเมืองของประชาชนมีได้หลายรูปแบบคือ การสนับสนุนทางด้านเงินทุนโดยทางตรงและทางอ้อม การสนับสนุนโดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป การสนับสนุนทางกิจกรรมและโอกาสต่าง ๆ ที่พึงจะเอื้ออำนวยให้พรรคการเมืองได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของประชาชน

การสนับสนุนด้วยเงินทุนถือเป็นปัจจัยหลักอย่างหนึ่งที่ทำให้กลุ่มการเมืองต่าง ๆ ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองทั้งในและนอกสภา การสนับสนุนด้วยเงินทุนประชาชนจะมีข้อจำกัดสำหรับบางกลุ่ม หากเป็นกลุ่มนักลงทุนหรือนักธุรกิจมีโอกาสที่จะสนับสนุนได้มากกว่าภาคประชาชนทั่วไป การสนับสนุนพรรคการเมืองด้วยเงินทุนนี้ประชาชนต้องคำนึงถึงเป้าหมายหลักที่สนับสนุนพรรคการเมืองว่ามีเป้าหมายการพัฒนาตรงกับความต้องการของประชาชนประโยชน์ส่วนรวมส่วนรวม การเลือกพรรคการเมืองที่ต้องการสนับสนุนประชาชนต้องใช้หลักคิดแบบหาปัจจัยที่สัมพันธ์กันมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ทางการเมืองของพรรค ผลงานทางการเมือง บุคคลในพรรคมีความประพฤติตามจริยธรรมทางการเมืองที่นักการเมืองพึงปฏิบัติ หากพบข้อมูลที่มีการประพฤติปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องประชาชนต้องคิดที่จะสืบสาวสาเหตุของข้อมูลนั้นให้มีความกระจ่างมากขึ้น ต่อจากนั้นให้มองว่าพรรคการเมืองดังกล่าวได้มีวิธีการแก้ไขข้อผิดพลาดของพรรคอย่างถูกวิธีคือทำให้ปัญหาสถานการณ์นั้นคลี่คลายไปได้โดยประชาชนส่วนรวมรับทราบข้อมูลที่เป็นจริง การมีข้อผิดพลาดในการบริหารงานของพรรคการเมืองไม่ใช่จะปิดโอกาสที่ประชาชนจะไม่สนับสนุนพรรคการเมืองนั้น เพียงแต่ว่าประชาชนต้องมีความคิดเห็นเป็นธรรมเข้าใจทุกด้านของข้อมูลที่ได้รับมาเพื่อการตัดสินใจ

ประชาชนต้องไม่คิดที่จะหวังผลตอบแทนในการสนับสนุนพรรคการเมืองโดยมุ่งเน้นไปที่ประโยชน์ส่วนตัวเพราะเท่ากับว่าเป็นการสนับสนุนพรรคการเมืองให้กระทำผิดมากขึ้นยิ่งหากเป็นการสนับสนุนด้วยเงินทุนเป็นจำนวนมากเกิดขอบเขตตามที่กฎหมายกำหนดไม่ควรปฏิบัติหรือการตอบแทนของพรรคการเมืองที่มีต่อประชาชนที่สนับสนุนออกมาในรูปแบบที่ให้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวก็เป็นสิ่งที่ประชาชนไม่ควรตอบรับ การให้ผลตอบแทนของพรรคการเมืองมีทั้งทางตรงและทางอ้อมประชาชนต้องใช้วิธีคิดที่แยกแยะลักษณะการตอบแทนให้ครบทุกด้านไม่ว่าจะเป็นข้อเสนอที่ยื่นให้มาของพรรคการเมืองในระยะยาวจะต้องไม่มีผลกระทบต่อธุรกิจหรือของทำให้ผู้ที่สนับสนุนพรรคการเมืองนั้น ๆ ได้รับความเสียหาย เสียชื่อเสียงหรือเป็นโอกาสให้กลุ่มคนที่ไม่หวังดีมีช่องทางการโจมตีไปในทางลบ วิธีการคิดตามหลักโยนิโสมนสิการจะมีอย่างครบถ้วนไม่ว่าจะเป็นการหาสาเหตุของปัญหา การวิเคราะห์ แยกแยะ และนำมาซึ่งวิธีการแก้ไขปัญหาเป็นทางออกที่ถูกต้อง ที่สำคัญการใช้วิธีคิดตามหลักโยนิโสมนสิการจะเป็นการคิดที่ประกอบด้วยหลักความชอบธรรมเข้ามาเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักรู้ถึงการพิจารณาข้อมูลด้วยความคิดที่เป็นธรรม

นอกเหนือจากการสนับสนุนพรรคการเมืองด้วยเงินทุนแล้วประชาชนมีการสนับสนุนพรรคการเมืองด้วยวิธีการสนับสนุนทางความคิดไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติตามนโยบายของ

พรรคการเมืองโดยการติดตามข่าวสารทางการเมืองของพรรคและหากเห็นว่าเป็นกระบวนการปฏิบัติที่เกิดประโยชน์กับส่วนรวมอย่างแท้จริง ประชาชนได้วิเคราะห์ข้อมูลตามองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ได้มา และนำข้อมูลของพรรคไปถ่ายทอดต่อ หรือสนับสนุนกิจกรรมของพรรคการเมืองให้มาจัดในพื้นที่ชุมชน หมู่บ้าน เป็นการขยายกำลังสนับสนุนทางความคิดที่มีต่อพรรคการเมืองที่ศรัทธามีจำนวนประชาชนสนับสนุนเพิ่มขึ้นการสนับสนุนพรรคการเมืองของประชาชนต้องไม่ผิดกฎหมายไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดก็ตามต้องไม่หวังผลประโยชน์ส่วนตัว การสนับสนุนพรรคการเมืองที่นิยมต้องมีเป้าหมายการสนับสนุนเพื่อต้องการส่งเสริมให้พรรคการเมืองปฏิบัติด้วยความชอบธรรม ซึ่งการใช้วิธีติดตามหลักโยนิโสมนสิการจะทำให้การสนับสนุนพรรคการเมืองของประชาชนมีคุณค่ากับระบบการเมืองไทย และเป็นปัจจัยที่สำคัญผลักดันให้พรรคการเมืองดำเนินนโยบายได้ประสบความสำเร็จ และเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญจะส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนได้เป็นอย่างดี

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป” มีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ ๑) เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ๒) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป และ ๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมของนักการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปโดยการบูรณาการตามหลักพุทธธรรม

จากวัตถุประสงค์งานวิจัยผู้ศึกษาวิจัยสรุปและอภิปรายผล รวมถึงการนำเสนอข้อเสนอแนะ โดยอาศัยเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด ๒ แบบ ได้แก่ ๑) ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด ๑๗ รูปหรือคน ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดนครปฐม มีประเด็นเนื้อหาในการสัมภาษณ์ ตามวัตถุประสงค์ และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และ ๒) การสำรวจ โดยการแจกแบบสอบถาม จากประชาชนกลุ่มตัวอย่างผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้ง ในจังหวัดนครปฐม จำนวน ๔๐๐ คน โดยสามารถนำเสนอรายงานการวิจัย ตามลำดับหัวข้อดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป” ผู้วิจัยได้ศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป โดยการสัมภาษณ์และได้สรุปในแต่ละประเด็นดังนี้

๕.๑.๑ สรุปจากผลการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดนครปฐม จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง พบว่า การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของประชาชนปัจจุบันประชาชนใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้สามารถติดตามข่าวสารข้อมูลทางการเมืองได้รวดเร็วและสะดวกมากขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบกับอดีตประชาชนมีการติดตามข่าวสารทางการเมืองเพิ่มขึ้น แต่ปัจจุบันข่าวสารทางการเมืองมีส่วนที่เป็นทั้งจริงและเท็จรวมอยู่ด้วยกัน ประชาชนมีพฤติกรรมที่รับฟังจากหลายแหล่งข่าว เพื่อนำมาแยกแยะ วิเคราะห์ ข่าวสารที่ได้รับมาด้วยสติพยายามทำใจให้เป็นกลางในการรับฟังไม่ให้เกิดความขัดแย้ง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกนักการเมืองที่มีคุณภาพทั้งด้านการบริหารงาน ด้านคุณธรรมเข้าไปเป็นผู้แทนราษฎรในพื้นที่ของตนเอง

๒. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนเป็นการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองอย่างหนึ่ง ในการตัดสินใจเลือกตั้งทั่วไปนั้น ประชาชนจะใช้ข้อมูลจากการติดตามข่าวสารทางการเมือง นโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์ประกอบในการตัดสินใจ ระบบและวิธีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ ยังมีความซับซ้อนอยู่ ประชาชนเข้าถึงได้ยาก ยังมีความไม่เข้าใจอยู่ หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีรูปแบบการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง เช่น วิธีการคิดคำนวณสัดส่วนนักการเมืองที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีแนวคิดให้ประชาชนได้รู้จักวิเคราะห์ แยกแยะ คิดหาเหตุผล ข้อดีข้อเสีย ในนโยบายของพรรคการเมือง เพื่อประชาชนได้มีข้อมูลในการตัดสินใจเลือกตั้งทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและใช้สิทธิการเลือกตั้งของตนเองได้อย่างเต็มที่ โดยปราศจากการถูกครอบงำจากการทุจริต เพราะปัจจุบันยังพบการซื้อสิทธิขายเสียงอยู่และมีวิธีการที่ตรวจสอบได้ยากมากขึ้น

๓. ด้านการเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมือง พบว่า การเป็นแนวร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นพฤติกรรมทางการเมืองที่แสดงออกมาเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับตนเอง ชุมชนหรือประเทศชาติประชาชนจะออกมาแสดงการเป็นแนวร่วมกับองค์กรทางการเมืองก็ต่อเมื่อตรวจสอบพบว่ามีทุจริตหรือสถานการณ์ตอนนั้นมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตามการเข้าเป็นแนวร่วมกับองค์กรทางการเมืองในรูปแบบการรวมตัวชุมนุมควรที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดและต้องเคารพต่อสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นด้วยที่สำคัญประชาชนต้องรู้จักการแยกแยะ วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ให้ถี่ถ้วนเพื่อการมีส่วนร่วมกับองค์กรทาง

การเมืองเป็นไปอย่างมีคุณค่าและได้มาซึ่งตรงตามวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมทางการเมืองส่งผลต่อการต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปทุกครั้งที่เกิดขึ้น

๔. ด้านสนับสนุนพรรคการเมือง พบว่า การสนับสนุนพรรคการเมืองของประชาชนส่วนมากจะแสดงออกไปในการใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปหรือการสนับสนุนทางความคิดของพรรคการเมืองหรือนักการเมืองนั้น ๆ ทั้งนี้ดูจากนโยบายของพรรคการเมืองเป็นหลักและอาจจะมีการชักชวนให้บุคคลรอบข้างได้สนับสนุนพรรคการเมืองที่ตนเองนิยมด้วย ในส่วนของการสนับสนุนทางการเงินประชาชนส่วนใหญ่จะเลือกวิธีการนี้เป็นหลักเป็นสืบเนื่องจากผลทางเศรษฐกิจนอกจากนักลงทุน หรือนักธุรกิจที่สามารถสนับสนุนได้เพื่อเอื้อผลประโยชน์ร่วมกันก็เป็นได้

๕.๑.๒ สรุปผลการวิจัยพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่ในการเลือกตั้งมีผลต่อการตัดสินใจทั่วไป จังหวัดนครปฐม

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิง จำนวน ๒๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕ มีอายุ ๑๘-๓๐ ปี จำนวน ๑๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๘ การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๘ ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๑๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๕

พบว่า ประชาชนจังหวัดนครปฐมมีพฤติกรรมทางการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๒, S.D.=๐.๖๘$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ($\bar{X} = ๔.๐๔, S.D.=๐.๗๖$) รองลงมาได้แก่ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๕๐, S.D.=๐.๖๒$) ด้านสนับสนุนพรรคการเมือง ($\bar{X} = ๓.๓๓, S.D.=๐.๖๘$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๓๑, S.D.=๐.๖๙$) ตามลำดับ

ด้านติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๑, S.D.=๐.๖๙$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองในการทำงานของรัฐบาลและฝ่ายค้านทำให้ท่านสามารถคิดวิเคราะห์และลำดับได้ถึงบทบาทหน้าที่ของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน ($\bar{X} = ๓.๘๙, S.D.=๑.๐๐$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านได้ติดตามรับฟังการปราศรัยของพรรคการเมือง ทำให้เข้าใจการเมืองได้ชัดเจนมากขึ้น ($\bar{X} = ๓.๗๐, S.D.=๑.๐๓$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ท่านได้ติดตามพฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมืองจากช่องทางสื่อสารต่าง ๆ ทำให้ท่านมีความรู้ทางการเมืองมากขึ้น ($\bar{X} = ๒.๖๕, S.D.= ๑.๐๗$)” ตามลำดับ

ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๔$, S.D.=๐.๗๖) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ ท่านคิดว่าการซื้อสิทธิขายเสียงเป็นเรื่องที่ไม่สมควรปฏิบัติ ($\bar{X} = ๔.๓๕$, S.D.=๐.๙๙) ” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ ในการเลือกตั้งทั่วไปท่านไปใช้สิทธิทุกครั้ง ($\bar{X} = ๔.๓๐$, S.D.=๐.๙๕) ” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ ท่านเลือกพรรคการเมืองที่เป็นพรรคเก่าแก่มีประสบการณ์มาก ($\bar{X} = ๓.๒๗$, S.D.=๐.๑๔) ” ตามลำดับ

ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๐$, S.D.=๐.๐๒) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ ท่านเข้าร่วมกิจกรรมต่อต้านการทำงานของรัฐบาล เมื่อเห็นว่าการทำงานของรัฐบาลไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ($\bar{X} = ๓.๕๒$, S.D.= ๑.๓๓) ” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ ท่านเข้าร่วมการยื่นข้อเรียกร้องความต้องการแก้ปัญหาทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๔๔$, S.D.=๐.๑๕) ” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ ท่านเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองกับพรรคการเมืองที่ท่านสนใจในนโยบายของพรรคเท่านั้น ($\bar{X} = ๓.๓๒$, S.D.=๐.๑๖) ” ตามลำดับ

๕.๑.๓ ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ดังนี้

พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = ๒.๒๒$, S.D.=๐.๕๗) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการนำไปปฏิบัติ ($\bar{X} = ๒.๓๗$, S.D.=๐.๗๑) รองลงมาได้แก่ ด้านความรู้ ($\bar{X} = ๒.๑๘$ S.D.= ๐.๖๑) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านทัศนคติ ($\bar{X} = ๒.๑๐$, S.D.=๐.๕๙)

๑) ด้านความรู้ พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = ๒.๑๘$, S.D.= ๐.๖๑) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ “ ท่านอ่านบทความ บทวิเคราะห์ทางการเมือง เพื่อให้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ” ($\bar{X} = ๒.๒๕$, S.D.=๐.๘๓) รองลงมาได้แก่ “ ท่านเข้าฟังบรรยายหรือการสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองเพื่อรับรู้สถานการณ์ปัจจุบันความรู้ ” ($\bar{X} = ๒.๒๑$ S.D.=๐.๘๐) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ “ ท่านเข้าฟังการปราศรัยการหาเสียงของพรรคการเมืองเพื่อให้เข้าใจนโยบายของพรรคเพิ่มขึ้น ” ($\bar{X} = ๒.๑๒$, S.D.=๐.๗๗)

๒) ด้านทัศนคติ พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านทัศนคติ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = ๒.๑๘$, S.D. = ๐.๖๑) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ “ท่านมีความเชื่อว่าการบริหารงานของฝ่ายรัฐบาลสามารถแก้ปัญหาประเทศชาติได้ประชาชนจึงควรเชื่อการตัดสินใจของรัฐบาล” ($\bar{X} = ๒.๒๕$, S.D. = ๐.๘๓) รองลงมาได้แก่ “ท่านเชื่อว่าระบบพรรคพวกหรือเครือญาติยังเป็นพฤติกรรมที่อยู่ในระบบการเมืองไทย” ($\bar{X} = ๒.๒๑$ S.D. = ๐.๘๐) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ “ท่านเชื่อว่าระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยสามารถสร้างความสามัคคีให้กับคนในชาติได้อย่างเหนียวแน่น” ($\bar{X} = ๒.๑๒$, S.D. = ๐.๗๗)

๓) ด้านการนำไปปฏิบัติ พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการนำไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = ๒.๓๗$, S.D. = ๐.๗๑) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยทุกข้อดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ “เมื่อท่านมีโอกาстанจะเข้าร่วมการปราศรัยเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาลเสมอ” ($\bar{X} = ๒.๗๖$, S.D. = ๑.๐๙) รองลงมาได้แก่ “ท่านมีโอกาถ่ายถอดความรู้ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยกับกลุ่มเพื่อน ๆ และในชุมชนของท่าน” ($\bar{X} = ๒.๔๓$ S.D. = ๐.๙๒) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ “ท่านจะพูดคุยปัญหาทางการเมืองกับบุคคลที่สนใจทางการเมืองอยู่เสมอ” ($\bar{X} = ๒.๐๖$, S.D. = ๐.๘๐)

๕.๑.๔ การประยุกต์หลักโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดนครปฐม ดังนี้

พบว่า การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๘$, S.D. = ๐.๖๕) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ วิธีคิดแบบวิภาษวาท (คิดโดยแยกแยะออกมาให้ครบทุกด้าน) ($\bar{X} = ๓.๕๓$, S.D. = ๐.๘๐) รองลงมาได้แก่ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย (คิดแบบตามที่เป็นจริง) ($\bar{X} = ๓.๔๗$ S.D. = ๐.๗๖) วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ (คิดตามหลักการและความมุ่งหมาย) ($\bar{X} = ๓.๔๕$, S.D. = ๐.๘๓) วิธีคิดแบบอุปมาอุปไมย (คิดแบบกุศล ภาวนา) ($\bar{X} = ๓.๔๐$, S.D. = ๐.๘๐) วิธีคิดแบบอริยสัจ (วิธีคิดแบบแก้ปัญหา) ($\bar{X} = ๓.๒๓$, S.D. = ๐.๙๐) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก (คิดถึงผลดี ผลเสีย และการแก้ไขที่ถูกต้อง) ($\bar{X} = ๓.๒๐$, S.D. = ๐.๘๐) ตามลำดับ

๑) การบูรณาการหลักโยนิโสมนสิการ หลักธรรมที่ว่า “คิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย (คิดแบบตามที่เป็นจริง)” พบว่า การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจใน

การเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ หลักธรรมที่ว่า “วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย (คิดแบบตามที่เป็นจริง)” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๔๗$, S.D.=๐.๗๖) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านจะตั้งคำถามกับตนเองถึงเหตุผลที่เลือกนักการเมืองหรือพรรคการเมืองนั้น ๆ ว่ามีเหตุผลอะไรก่อนที่จะตัดสินใจเลือก ($\bar{X} = ๓.๙๖$, S.D.=๑.๐๗)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองโดยการสืบค้นหาเหตุที่เกิดขึ้นเพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = ๓.๓๘$, S.D.=๐.๙๘)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ท่านพิจารณาถึงสาเหตุและปัจจัยหลาย ๆ ด้านมาประกอบกัน เพื่อเป็นข้อมูลการตัดสินใจเข้าเป็นแนวร่วมกับกลุ่มทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๒๖$, S.D.=๑.๒๘)” ตามลำดับ

๒) การบูรณาการหลักโยนิโสมนสิการ หลักธรรมที่ว่า “คิดแบบอริยสัง (วิธีคิดแบบแก้ปัญหา)” พบว่า การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ หลักธรรมที่ว่า “วิธีคิดแบบอริยสัง (วิธีคิดแบบแก้ปัญหา)” โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๒๓$, S.D.=๐.๙๐) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองโดยใช้การพิจารณาตามเหตุผลที่เป็นจริง ส่งผลให้ท่านทราบข้อเท็จจริงได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = ๓.๓๗$, S.D.=๑.๐๕)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ ท่านใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองอย่างถูกต้องส่งผลทำให้ระบอบประชาธิปไตยเกิดการพัฒนา ($\bar{X} = ๓.๓๕$, S.D.=๑.๒๒)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ ท่านเลือกสนับสนุนพรรคการเมืองที่จะสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมมากที่สุดส่งผลต่อการพัฒนาบ้านเมือง ($\bar{X} = ๓.๐๖$, S.D.=๑.๑๗)” ตามลำดับ

๓) การบูรณาการหลักโยนิโสมนสิการ หลักธรรมที่ว่า “คิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ (คิดตามหลักการและความมุ่งหมาย)” การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ หลักธรรมที่ว่า “วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ (คิดตามหลักการและความมุ่งหมาย)” โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๔๕$, S.D.=๐.๘๓) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปโดยการพิจารณานักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่มีจุดมุ่งหมายสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๐๔$, S.D.=๑.๐๘)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองโดยการพิจารณาจากจุดประสงค์และความมุ่งหมายของกิจกรรมนั้นว่าต้องสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมมากที่สุด ($\bar{X} = ๓.๓๙$, S.D.=๑.๓๑)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ท่านพิจารณาข่าวสารทางการเมืองโดยคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงและถูกต้องตามคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = ๓.๐๒$, S.D.=๑.๐๙)” ตามลำดับ

๔) การบูรณาการหลักโยนิโสมนสิการ หลักธรรมที่ว่า “คิดแบบคุณโทษและทางออก (คิดถึงผลดี ผลเสีย และการแก้ไขที่ถูกต้อง)” พบว่า การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ หลักธรรมที่ว่า “วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก (คิดถึงผลดี ผลเสีย และการแก้ไขที่ถูกต้อง)” โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, $S.D. = 0.80$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองหรือนักการเมืองโดยคำนึงถึง ผลดี ผลเสีย ที่จะเกิดขึ้น และมั่นใจว่าเลือกถูกต้องที่สุด ($\bar{X} = 3.34$, $S.D. = 0.45$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยพิจารณาถึงผลดี ผลเสีย ที่จะตามมาและวิธีแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องของกิจกรรมนั้น ($\bar{X} = 3.28$, $S.D. = 0.91$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองโดยพิจารณาถึงผลดี ผลเสีย และวิธีการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 3.08$, $S.D. = 0.60$)” ตามลำดับ

๕) การบูรณาการหลักโยนิโสมนสิการ หลักธรรมที่ว่า “คิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรม (คิดแบบกุศล ภาวนา)” พบว่า การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ หลักธรรมที่ว่า “วิธีคิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรม (คิดแบบกุศล ภาวนา)” โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, $S.D. = 0.80$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านไม่เลือกนักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่ใช้วิธีการซื้อสิทธิขายเสียง ($\bar{X} = 3.66$, $S.D. = 0.40$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านเลือกติดตามข่าวสารทางการเมืองที่เป็นประโยชน์ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักคิดในทางที่เป็นประโยชน์ไม่ทำให้เกิดโทษต่อสังคม ($\bar{X} = 3.34$, $S.D. = 0.93$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ท่านสนับสนุนพรรคการเมืองที่สร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมและไม่โจมตีฝ่ายตรงข้ามในวิธีที่ไม่ถูกต้อง ($\bar{X} = 3.28$, $S.D. = 0.40$)” ตามลำดับ

๖) การบูรณาการหลักโยนิโสมนสิการ หลักธรรมที่ว่า “คิดแบบวิภาษวาท (คิดโดยแยกแยะออกให้เห็นแต่ละแง่ แต่ละด้านให้ครบทุกด้าน)” พบว่า การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ หลักธรรมที่ว่า “วิธีคิดแบบวิภาษวาท (คิดโดยแยกแยะออกให้เห็นแง่ แต่ละด้านให้ครบทุกด้าน)” โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, $S.D. = 0.80$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านสนับสนุนพรรคการเมืองโดยการพิจารณาวิเคราะห์ ข้อมูลนโยบายของพรรคการเมืองนั้นก่อนที่จะตัดสินใจสนับสนุน ($\bar{X} = 4.10$, $S.D. = 0.60$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านสามารถวิเคราะห์ แยกแยะ ความจริงของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้ครบทุกแง่มุม ($\bar{X} = 3.36$, $S.D. = 0.60$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ท่านสามารถวิเคราะห์ แยกแยะ

กิจกรรมทางการเมืองนั้นได้ทำเพื่อประโยชน์ให้กับส่วนรวมได้อย่างแท้จริง ($\bar{X} = ๓.๓๒$, $S.D. = ๑.๑๖$)” ตามลำดับ

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๒.๑ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดนครปฐม สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

โดยรวม ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก จะมีด้านการติดตามข่าวสารข้อมูลทางการเมือง ด้านการเข้าเป็นร่วมทางการเมือง และด้านการสนับสนุนพรรคการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง จะมีเพียงพฤติกรรมด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปที่อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันได้มีวิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนเป็นอย่างมากเพราะสามารถตอบสนองความต้องการได้สะดวก รวดเร็ว ทุกเวลา ทุกสถานที่ และมีให้เลือกใช้งานมากมายตามที่ต้องการ ไม่เว้นแม้แต่ข่าวสารทางการเมืองที่เข้าถึงประชาชนได้ง่ายมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการทำงานผลงานของฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายค้าน

เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยให้ประชาชนได้รู้จักการแยกแยะวิเคราะห์ข้อมูลทางการเมือง โดยจากการติดตามข่าวสารจากหลายแหล่งข่าวได้ทุกเวลา ทุกสถานที่โดยไม่ต้องเสียเวลาไปแสวงหา เพราะปัจจุบันข้อมูลมีทั้งจริงและไม่จริง สิ่งเหล่านี้จะทำให้ประชาชนได้เรียนรู้และสนับสนุนให้ประชาชนมีการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองในระดับที่เพิ่มขึ้น เช่น การแสดงออกทางความคิดเห็นผ่านสื่อโซเชียลมีเดียต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ของสถาบันการเมืองระดับท้องถิ่น สื่อส่วนบุคคลของตนเองที่เปิดเป็นสาธารณะ สื่อส่วนบุคคลของนักการเมืองที่เป็นสาธารณะ ทำให้ประชาชนสามารถเสนอแนะร้องเรียน เกี่ยวกับเรื่องการเมืองได้เพื่อให้ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบนำไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหรือแม้แต่การพิจารณาพฤติกรรมของนักการเมืองเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจที่จะเลือกให้มาเป็นผู้แทนของประชาชน

ประชาชนมองว่าเรื่องการเมืองในปัจจุบันมีผลต่อการดำรงชีวิตของตนเองมากขึ้น โดยผ่านทางนโยบายการเมืองที่มีผลกระทบต่อ เศรษฐกิจ สังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของประชาชน การเปิดเสรีในการแสดงความคิดเห็นสำหรับคนรุ่นใหม่ และคนรุ่นเก่าที่ปรับพฤติกรรมของตนเองให้สามารถติดตามข้อมูลทางการเมืองได้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการฟังการปราศรัยทางการเมือง การแลกเปลี่ยนพูดคุยทางการเมืองกับบุคคลที่สนใจเหมือนกัน เป็นการเรียนรู้สิ่งที่แตกต่างกันจากความคิดเห็นของตนเอง เป็นการสร้างเสริมความรู้ ทักษะคิดทางการเมืองเพิ่มขึ้น พฤติกรรมเหล่านี้จึงมีผลต่อการตัดสินใจที่ประชาชนจะเลือกนักการเมืองเข้ามาบริหารงานในพื้นที่ของตนเองโดยผ่านกระบวนการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์สิน อุดมวิทย์ไพศาล และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน” ผลการวิจัย พบว่า

กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีพฤติกรรมทางการเมืองจำแนกออกเป็น ๓ องค์ประกอบ คือ ๑. การสังเกตการณ์ทางการเมือง เช่น การติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน การติดตามนโยบายของพรรคการเมือง ระดับชาติและ ระดับท้องถิ่น การติดตามผลการดำเนินการของรัฐบาลผ่านสื่อต่าง ๆ ๒. การมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเลือกตั้งทางการเมือง การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง การชักชวนบุคคลอื่นไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การเข้าร่วมฟังการปราศรัยของ ผู้สมัคร รับเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเพื่อกระตุ้นให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิ ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ และ ๓. การเข้าเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง เช่น เรียกร้องความต้องการในการแก้ปัญหาต่าง ๆ กับนักการเมือง การร่วมประชุมทางการเมืองของพรรค การเมืองและกลุ่มทางการเมือง การร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือการดำเนินงานของนักการเมือง^๑ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สิงห์ สิงห์ขจร** ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กรณีศึกษา จังหวัดเชียงราย” ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนของประชาชน กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย มีการเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากที่สุดเพราะมีทั้งภาพและเสียงจึงมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นประจำและชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งเป็นประจำทำให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนยังอยู่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งเท่านั้น และปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน คือการไม่มีเวลาและมีความสนใจในเรื่องของการเมืองน้อย อยากให้สื่อมวลชนเสนอข่าวแบบเป็นกลางและการนำเสนอข่าวสารให้รอบด้าน สื่อมวลชนมีจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวสาร^๒ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **แพรวพรรณ ปานนุช** ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อสังคมและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับเนื้อหาข่าวสารการเมืองผ่านสื่อสังคมอยู่ในระดับปานกลางส่วนใหญ่เกี่ยวกับการติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์ทั่วไป ด้านการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองในพื้นที่ออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

^๑ ศักดิ์สิน อุดมวิทย์ไพศาล และยุภาพร ยุภาศ สญญา เคนาภูมิ, “กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน”, **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี**, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๒๙๓.

^๒ สิงห์ สิงห์ขจร, “พฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กรณีศึกษา จังหวัดเชียงราย”, **วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรีนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (ก.ค. - ธค. ๒๕๕๖) : ๑๒๑.

สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในพื้นที่ออฟไลน์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมทางการเมืองมาก

๕.๒.๒ จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดนครปฐม สามารถอธิบายได้ดังนี้

ด้านความรู้ พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป อยู่ในระดับน้อย อภิปรายได้ว่า อาจเป็นเพราะมีปัจจัยเรื่องสภาพเศรษฐกิจ สังคม เข้ามาเกี่ยวข้อง ประชาชนต้องหาเลี้ยงปากท้องเป็นลำดับแรกก่อนที่จะมาสนใจเรื่องการเมือง อีกทั้งประชาชนทราบอยู่ดีแล้วว่า มีสิทธิหน้าที่ตามระบอบประชาธิปไตยคือการไปเลือกตั้ง แต่ในเรื่องของการหาความรู้ทางการเมืองในด้านอื่นเช่น การอ่านบทความทางการเมือง การฟังการปราศรัยทางการเมือง หรือแม้แต่การเข้าร่วมสัมมนาทางการเมือง ประชาชนทั่วไปยังมีความสนใจน้อย และการเข้าไปมีบทบาททางการเมืองประชาชนยังมีความสนใจน้อย และโดยเฉพาะระบบการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓ มีความซับซ้อนประชาชนเข้าถึงได้ยาก ยิ่งทำให้ประชาชนสับสนเพิ่มขึ้น ถึงแม้หน่วยงานของรัฐจะมีการณรงค์ การประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับระบบการเลือกตั้งกระจายไปทั่วแต่ละพื้นที่ก็ยังได้รับความสนใจจากประชาชนน้อยอยู่

ปัจจุบันข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เข้าถึงประชาชนได้ง่าย รวดเร็ว โดยเทคโนโลยีการสื่อสารมีทั้งข้อมูลที่เป็นจริง ข้อมูลที่เป็นเท็จ ข้อมูลที่มีทั้งเท็จผสมจริงเชื่อถือได้ยาก แต่หากประชาชนไม่ได้รับความรู้และเข้าใจแต่ละด้านที่เป็นจริงจะใช้ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบของตนเองในการใช้สิทธิตัดสินใจเลือกตั้งซึ่งอาจจะทำให้ได้ผู้นำทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพไม่มาก ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้นำชุมชนต้องวางแผนการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการเมืองให้ประชาชนได้ทราบอย่างจริงจังทั้งในเรื่องของการวางระบบการถ่ายทอดความรู้ กลยุทธ์แบบใหม่ที่มุ่งใจให้ประชาชนมีความสนใจมากขึ้นและต้องเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันให้ประชาชนได้เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน การใช้สิทธิทางการเมืองของตนเอง

การไปใช้สิทธิการเลือกตั้งที่ถูกต้องตามหลักคุณธรรม และที่สำคัญการบริหารงานของรัฐบาลหรือผู้นำทางการเมืองต้องสามารถทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม ถึงจะเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและดึงดูดให้หันมาศึกษาความรู้ทางการเมืองเพิ่มขึ้นได้ นอกเหนือจากนี้แล้วควรมีการประเมินผลการเรียนรู้ การรับรู้จากประชาชนที่ได้เผยแพร่ออกไปเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงการส่งเสริมความรู้เพื่อส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนให้สามารถเลือกผู้นำทางการเมืองที่มีคุณภาพและทำงานเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูปลัดเกษงกา ผาทอง และคณะ** ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมือง : แนวคิดสู่การพัฒนาสังคมไทย” ผลการวิจัย พบว่าการเมืองในเชิงจิตวิทยาโดยวัฒนธรรมทางการเมืองใดที่สังคมการเมืองต้องการก็มักถูกปลูกฝังให้เป็น

ความคิด, อุดมการณ์, ความเชื่อฯลฯ ของสมาชิกในสังคมการเมืองนั้นๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการเมืองการปกครองของแต่ละประเทศซึ่งอาจมีลักษณะแตกต่างกันมีผู้นำประเทศที่เรียกต่างกันแต่ไม่ว่าประเทศนั้นจะมีระบบการปกครองแบบใดต่างต้องการความมั่นคงเพราะเมื่อประเทศมีความมั่นคงก็ย่อมส่งผลดีในทุกด้านความมั่นคงนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการเมืองการปกครองที่มีเสถียรภาพมีลักษณะของการพัฒนาเมืองอย่างค่อยเป็นค่อยไปความมั่นคงมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างอำนาจรัฐซึ่งแต่ละรัฐอาจมีความแตกต่างกันจึงไม่อาจลอกเลียนแบบหรือรูปแบบของประเทศที่ต้องการได้ทั้งนี้ในบริบทสังคมไทยด้วยสภาพ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองไทย มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกขณะ ด้วยประการดังนี้ วัฒนธรรมทางการเมืองที่ได้อธิบายในเนื้อหาของบทความจึงเป็นทางเลือกกำหนดกรอบในการศึกษาปรับปรุงแก้ไข พัฒนามตามอุดมการณ์ประชาธิปไตยในสังคมไทยให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าสืบไป^๓

และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชัยยศ จินารัตน์ และคณะ** ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารออนไลน์ที่มีผลต่อความรู้ทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบดิจิทัล” ผลการวิจัย พบว่าระดับการใช้สื่อออนไลน์ ความรู้ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบ Digital ของประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๒ อยู่ในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับปานกลาง ถึงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ส่วนข้อค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยการพัฒนานั้นประกอบด้วย รายได้ต่อหัวต่อเดือน พรรคการเมืองที่เลือกในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ความถี่ในการใช้สื่อออนไลน์ และการแก้ปัญหา^๔

ด้านทัศนคติ พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับน้อย อภิปรายได้ว่า ต้องยอมรับว่าการเมืองไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนระบอบการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยจนถึงปัจจุบัน ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยยังมีไม่มากอาจเป็นเพราะพฤติกรรมของนักการเมืองที่มีความขัดแย้งกันไม่มีความสามัคคีในการบริหารงานเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง อาศัยพวกพ้องในการทำงาน ใช้ระบบอุปถัมภ์ ระบบเครือญาติ มองดูแล้วเป็นการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน เป็นลักษณะเช่นนี้มาตลอดทุกยุคทุกสมัย นโยบายของพรรคการเมืองดูมีหลักการแตเมื่อนำมาปฏิบัติจริงไม่ได้เป็นไปตามนโยบายที่แจ้งไว้ ไม่สามารถแก้ปัญหาของประชาชนได้อย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่มีความเชื่อมั่นในระบบการเมืองไทยประชาชนมีความคิดว่าไม่ว่าใครหรือพรรคใดที่มาเป็นรัฐบาลการ

^๓ พระครูปลัดเกษงกา ผาทอง และคณะ, “วัฒนธรรมทางการเมือง : แนวคิดสู่การพัฒนาสังคมไทย”, วารสารบัณฑิตศึกษา มหาจุฬาลงกรณ์, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๑๔.

^๔ ชัยยศ จินารัตน์ และคณะ, “การสื่อสารออนไลน์ที่มีผลต่อความรู้ทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบดิจิทัล”, วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๒) : ๒๓๗.

บริหารงานก็อาศัยพรรคพวกพ้องเป็นหลักมีผลไม่แตกต่างกัน ทำให้มีช่องว่างของการกระทำที่ไม่โปร่งใส เช่น เกิดการซื้อสิทธิขายเสียงช่วงการเลือกตั้งทั่วไป เพราะประชาชนคำนึงถึงปากท้องของตนเองเป็นสำคัญก่อนคุณธรรมจริยธรรมในระบบการเมืองยังเป็นเรื่องรองลงมา ฝ่ายค้านก็มุ่งประเด็นแต่โจมตีฝ่ายตรงกันข้าม ดังนั้น สถาบันการเมือง และสถาบันอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องมีความสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมการเมืองที่ดีให้ประชาชนได้เห็นชัดเจนเป็นรูปธรรมเพื่อการสร้างทัศนคติที่ดีทางการเมือง หากฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านมีความสามัคคีร่วมกันทำงานเพื่อส่วนรวมอย่างจริงจัง

ฝ่ายค้านควรส่งเสริมการทำงานและตรวจสอบรัฐบาลด้วยความจริงใจ โปร่งใส หรือแม้กระทั่งฝ่ายรัฐบาลเองก็ต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของฝ่ายค้านด้วยความจริงใจเช่นกัน ไม่ฟังแต่พวกพ้องตนเอง หากนักการเมืองมีการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของตนเองได้ตามนี้และดำเนินไปภายใต้หลักคุณธรรมจริยธรรมที่พึงปฏิบัติจะเป็นการกล่อมเกลາทางการเมืองให้ ให้ประชาชนได้มีทัศนคติต่อระบบการเมืองไทยที่ดีเพิ่มขึ้นและจะเป็นการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปได้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น

ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระศิลาศักดิ์ สุเมโธ (บุญทอง) และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการกล่อมเกลາทางการเมือง กับวัฒนธรรมทางการเมือง” ผลการวิจัย พบว่าการกล่อมเกลາทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อการเมือง ซึ่งนำไปสู่การสร้างบุคลิกภาพทั้งทางตรงและทางอ้อม การกล่อมเกลາทางสังคมเป็นกระบวนการทางสังคมที่ทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพตามแนวทางที่สังคมต้องการ โดยมีตัวแทนของสังคมที่ทำหน้าที่ในการกล่อมเกล่า อาทิ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน สถานศึกษา ศาสนา เป็นต้น เพื่อให้บุคคลทราบถึงคุณธรรม อุดมคติ บรรทัดฐาน และขนบธรรมเนียมประเพณีที่ใช้อยู่ในสังคม ส่วนวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองกับสังคมการเมืองในเชิงจิตวิทยา ที่สังคมต้องการปลูกฝังให้เป็นอุดมการณ์ของสมาชิกในสังคมตามบริบทของแต่ละสังคมการเมือง^๔ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิภรณ์ อรรถนันท์ และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตย” ผลการวิจัย พบว่า ประชาธิปไตยที่แท้จริงไม่ใช่ได้มาง่ายตายซึ่งต้องอาศัยกระบวนการยาวนานพอสมควร เพื่อกล่อมเกล่าผู้คนให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ด้วยการบ่มเพาะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยโดยผ่านการศึกษอบรม ปลูกฝังประชาชนให้ศรัทธาต่อวิถีประชาธิปไตย และหล่อหลอมจนกลายเป็นพฤติกรรมที่ติงามของคนในสังคมประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมทางการเมืองที่เอื้ออำนวยต่อระบอบการเมืองการปกครองแบบ

^๔ พระศิลาศักดิ์ สุเมโธ (บุญทอง) และคณะ, “ความสัมพันธ์ระหว่างการกล่อมเกล่าทางการเมือง กับวัฒนธรรมทางการเมือง”, วารสารวิชาการ ปัญญาภิธาน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (๒๕๖๒) : ๓๓.

ประชาธิปไตยอันจะส่งผลต่อโครงสร้างและพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่เป็นแบบประชาธิปไตย^๖

ด้านการนำไปปฏิบัติ พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับน้อย อภิปรายได้ว่า การเมืองในปัจจุบันประชาชนมองเห็นว่ายังคงมีความแตกแยกกันอยู่ระหว่างนักการเมือง พรรคการเมืองกันเอง ส่งผลให้ประชาชนที่มีความศรัทธาต่อพรรคการเมืองนั้น ๆ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และถ้ามีการไปพูดคุยกับกลุ่มบุคคลที่มีความคิดเห็นต่างทางการเมืองจะเกิดความขัดแย้งกันเกิดขึ้นจนมีคำพูดที่ว่า “เรื่องการเมืองห้ามคุยกันในหมู่เพื่อน” สามารถจะคุยกันได้เฉพาะกลุ่มที่มีความศรัทธาทางการเมืองในทิศทางเดียวกันหรือฝ่ายเดียวกันเท่านั้น ทำให้ประชาชนไม่ได้ฝึกเปิดใจที่จะรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างหรือถ่ายทอดข้อมูลทางการเมืองที่ตนเองมีความรู้มาให้กับกลุ่มบุคคลอื่นรับฟัง

เมื่อเป็นลักษณะเช่นนี้ทำให้ประชาชนจะได้มุมมองความรู้ทางการเมืองเพียงด้านเดียวมีผลต่อการตัดสินใจเลือกนักการเมืองที่เป็นเพียงเฉพาะกลุ่มหรือกลุ่มเดียวซึ่งกลุ่มนักการเมืองโอกาสที่จะมีนักการเมืองรุ่นใหม่เข้ามาบริหารงานมีน้อย ดังนั้น ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองไม่ว่าจะเป็นสถาบันการเมือง นักการเมือง สื่อ หน่วยงานภาครัฐ ต้องมีความจริงจังที่จะส่งเสริมได้มีบทบาททางการเมืองโดยการได้ลงไปปฏิบัติจริง เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการออกนโยบายพรรคการเมืองโดยผ่านสื่อออนไลน์ การเชิญเข้าร่วมสัมมนาทางการเมืองของพรรคการเมืองทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ปราศรัยทางการเมือง เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาทางการเมืองเพื่อการพัฒนาประเทศโดยอยู่ภายใต้กฎหมายที่กำหนดโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นเครื่องมือการส่งเสริมถือเป็นการฝึกถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ทางการเมืองให้แก่ประชาชนได้

หากจะเป็นไปได้ควรเริ่มจากระดับชุมชน ระดับท้องถิ่นและขยายไปในระดับประเทศ และที่สำคัญนักการเมืองต้องมีการปฏิบัติตนที่โปร่งใสให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาอย่างบริสุทธิ์ใจถือเป็นการส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนได้อย่างดีและทำให้ระบอบประชาธิปไตยมีความยั่งยืนต่อเนื่อง ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุมชนวิถีประชาธิปไตยตามหลักธรรมาภิบาล: หลักความโปร่งใส ของประชาชนในพื้นที่เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัย^๗ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมพัฒนาเชิงพื้นที่และกิจกรรมส่วนรวมของหน่วยงานรัฐที่จัดให้กับประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปาน

^๖ ภูมิภรณ์ อรรถนันท์ และคณะ, “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตย”, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (๒๕๖๐) : ๑๐๘-๑๐๙.

^๗ ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด, “การพัฒนาชุมชนวิถีประชาธิปไตยตามหลักธรรมาภิบาล: หลักความโปร่งใสของประชาชนในพื้นที่เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร”, วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๒๗๘-๒๗๙.

กลางส่วนด้านการวิเคราะห์วางแผนในการพัฒนาพื้นที่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ในประเด็นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมาประชาชนคิดว่าตนเองมีสิทธิเสรีภาพในการดำรงชีวิตประจำวันอย่างเต็มเปี่ยม แต่ขาดการมีสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มกันซึ่งมีการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มจะมีทหารและเจ้าหน้าที่รัฐเข้ามาเฝ้าสังเกตการณ์ร่วมด้วยเสมอ ทั้งนี้ประชาชนมีทัศนคติต่อกิจกรรมทางการเมืองและวิถีทางการเมืองการปกครองประชาธิปไตยแบบไทยอย่างชัดเจนในมิติความจริงที่ว่าประชาชนให้ความสำคัญกับการมีความเชื่อมั่น และชื่นชมในระบอบการปกครองที่มีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันสูงสุดที่จะสามารถแก้ปัญหาของชาติให้มั่นคงยั่งยืน และมีความเหมาะสมต่อการปกครองในประเทศไทย พร้อมกันนั้นประชาชนเชื่อมั่นในหลักธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใสที่สุดในเรื่องที่ว่าเมื่อมีกิจกรรมที่ขอความร่วมมือจากองค์กรภาคเอกชน หรือภาครัฐ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อวิถีประชาธิปไตย ได้แก่ เพศ รายได้ต่อเดือน และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อนุชา พละกุล** ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการเมืองการปกครองในสังคมชนบทสมัยใหม่” ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมภาคประชาชนถือเป็นการจัดสรรผลประโยชน์ทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเพื่อแบ่งปันผลประโยชน์ที่สมาชิกแห่งรัฐและสังคมพึงได้ทั้งทรัพยากรนามธรรมและรูปธรรมแก่พลเมืองอย่างชอบธรรมโดยไม่ใช้อำนาจรัฐคุกคามประชาชนด้วยอำนาจนอกเหนือกฎหมาย เพื่อปกป้องอำนาจและผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่รัฐเอง และต้องกระจายอำนาจระดับท้องถิ่นให้ยุติธรรม ด้วยการคัดเลือกผู้นำต้องโปร่งใสเสมอภาค โดยไปถูกปิดกั้นทั้งเชิงเนื้อหาและวิธีการ ทั้งด้านกายภาพและจิตใจ ปราศจากการกีดกันขัดขวางจากอุปสรรคและจากเล่ห์กลของผู้มีอำนาจในท้องถิ่นและภูมิภาค อันเป็นอำนาจที่พลเมืองในชุมชนพึงมีตามบทบัญญัติต้องถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นแนวทางการพัฒนาการเมืองการปกครองในสังคมชนบทสมัยใหม่อย่างแท้จริง^๘

๕.๒.๓ ผลการวิเคราะห์การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดนครปฐม โดยการบูรณาการตามหลักโยนิโสมนสิการสามารถอภิปรายได้ดังนี้

การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ปัจจุบันการเมืองไทยมีความซับซ้อนมากขึ้นจากอดีตที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องพฤติกรรมของนักการเมืองที่มีความหลากหลาย วิธีการดึงดูดให้ประชาชนมาสนใจและเชื่อมั่นในพรรคตนเองไม่ว่าจะเข้ามาเป็นแนวร่วมหรือสนับสนุนทางการเมือง มีการบริหารงานที่เป็นรูปแบบใหม่ ๆ มีเทคโนโลยีเข้ามาช่วย การออก

^๘ อนุชา พละกุล และคณะ, “แนวทางการพัฒนาการเมืองการปกครองในสังคมชนบทสมัยใหม่”, วารสารรัชต์ภาคย์, ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๒๖ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๑) : ๒๗๐-๒๗๑.

นโยบายพรรคการเมืองที่จะมาช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศ รวมถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่มาจากหลายแหล่งข่าวซึ่งมีทั้งข้อมูลที่มีความเป็นจริงมากความเป็นจริงน้อย ประชาชนจึงต้องมีการคิดวิเคราะห์ให้ครบทุกด้าน โดยการแยกแยะประเด็นข้อมูลต้องการสืบสาวหาสาเหตุที่เกิดขึ้นเพื่อนำมาพิจารณาวิธีการแก้ปัญหาของหน่วยงานภาครัฐว่าแก้ไขได้ตรงกับสาเหตุหรือไม่ มีข้อดี ข้อเสียอย่างไร รวมถึงการแก้ปัญหานั้นสามารถแก้ไขปัญหาได้และอยู่บนพื้นฐานคุณธรรมไม่เอาเปรียบประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือเอื้อประโยชน์กับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเช่นกัน

หากไม่เป็นไปตามหลักคุณธรรมที่ถูกต้องประชาชนมีการร้องเรียนหรือรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องความถูกต้องให้เกิดขึ้นถือเป็นการกระตุ้นเตือนให้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเมืองต้องบริหารงานและปฏิบัติด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีข้อมูลที่มาไขข้อสงสัยให้ประชาชนได้อย่างชัดเจน เป็นพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่ได้นำหลักธรรมเข้ามาบูรณาการในการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมือง ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ดิลก บุญอ้อม** ได้วิจัยเรื่อง “การใช้หลักโยนิโสมนสิการแนวอริยสัจเป็นฐานการเรียนรู้ด้วยตนเองในการดำรงชีวิต” ผลการวิจัย พบว่ารูปแบบการใช้หลักโยนิโสมนสิการแนวอริยสัจเป็นฐานการเรียนรู้ด้วยตนเองในการดำรงชีวิตควรเริ่มด้วยการกำหนดและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อใช้เป็นฐานของการเผชิญปัญหาในชีวิตประจำวันอย่างมีระบบจากนั้นเลือกแนวทางและปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้เพื่อเป็นฐานการตัดสินใจที่จะเรียนรู้^๙ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ดรุณี ญาณวัฒนา** ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนากระบวนการคิดตามหลักธรรมโยนิโสมนสิการโดยวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนวสติปัฏฐาน ๔” ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการคิดตามหลักธรรมโยนิโสมนสิการหลังการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานสูงกว่าก่อนปฏิบัติ พบว่ามีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนวสติปัฏฐาน ๔ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอจะมีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่นำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้กับการทำงานของตนเองและการดำรงชีพรวมทั้งนำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดให้เพื่อนครู นักเรียน นักศึกษา ซึ่งทำให้เกิดผลดี^{๑๐} และการฝึกใช้วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการควรที่จะได้รับการฝึกตั้งแต่วัยเริ่มต้นการศึกษาหรือวัยเด็กเพื่อเป็นพื้นฐานแห่งการคิดวิเคราะห์ที่ถูกต้องซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **มนตรี รอดแก้ว** ได้วิจัยเรื่อง “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาทฤษฎีทางการเมืองและจริยศาสตร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ” ผลการวิจัย พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

^๙ ดิลก บุญอ้อม, “การใช้หลักโยนิโสมนสิการแนวอริยสัจเป็นฐานการเรียนรู้ด้วยตนเองในการดำรงชีวิต”, วารสาร มจร วิชาการ ล้านนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๗๒.

^{๑๐} ดรุณี ญาณวัฒนา “การพัฒนากระบวนการคิดตามหลักธรรมโยนิโสมนสิการโดยวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนวสติปัฏฐาน ๔”, ดุษฎีนิพนธ์ **ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ๒๕๕๗).

แบบโยนิโสมนสิการ ของนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความก้าวหน้าทางการเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการของนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน^{๑๑}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดนครปฐม” มีข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดนครปฐม” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๑) **ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป** ควรมีแผนเชิงกลยุทธ์เกี่ยวกับการรณรงค์การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปให้ประชาชนเข้าใจได้เข้าถึงได้ง่ายโดยเฉพาะเรื่องกระบวนการเลือกตั้งทั่วไปและแผนส่งเสริมความรู้เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งของที่ต้องการ

๒) **ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง** ควรมีนโยบายส่งเสริมความรู้เท่าทันสื่อเชิงสร้างสรรค์ทางการเมืองให้เหมาะสมกับประชาชนทุกวัย เพื่อรู้เท่าทันสื่อที่เป็นเชิงลบให้ประชาชนสามารถ แยกแยะ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองทั้งที่เป็นเท็จและเป็นจริง

๓) **ด้านความรู้ทางการเมือง** ควรมีแผนการจัดการความรู้ทางการเมืองโดยเฉพาะการนำไปปฏิบัติจริงของประชาชนให้ถูกต้องเหมาะสม

๔) **ด้านทัศนคติทางการเมือง** ควรมีนโยบายการส่งเสริมการพัฒนาทัศนคติทางการเมืองของประชาชนโดยใช้หลักธรรมโยนิโสมนสิการมาใช้บูรณาการ

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) **ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป** ต้องมีแผนอบรมความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งทั่วไปรวมถึงการประเมินผลการรับรู้ของประชาชนและแผนการประชาสัมพันธ์ความรู้เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนได้เข้าใจการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม

^{๑๑}มนตรี รอดแก้ว, “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาทฤษฎีทางการเมืองและจริยศาสตร์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ”, วารสารวิชาการแสงอีสาน มหาวิทยาลัยมหาจุฬารราชวิทยาลัย, ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒ (มิถุนายน-ธันวาคม ๒๕๕๙) : ๑๓.

๒) **ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง** ต้องมีระบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับข่าวสารทางการเมืองที่เป็นจริงไม่สร้างความสับสนให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง และเกิดความมั่นใจในกระบวนการข่าวสารทางการเมืองได้มากที่สุด

๓) **ด้านความรู้ทางการเมือง** ต้องมีแผนการจัดการความรู้ทางการเมืองโดยเฉพาะการนำไปปฏิบัติจริงของประชาชนให้ถูกต้องเหมาะสม

๔) **ด้านทัศนคติทางการเมือง** ต้องมีแผนการส่งเสริมการพัฒนาทัศนคติทางการเมืองของประชาชนโดยใช้หลักธรรมโยนิโสมนสิการมาใช้บูรณาการ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรวิจัยเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมการพัฒนาความรู้ทางการเมืองตามหลักโยนิโสมนสิการเข้ามาบูรณาการ

๒) ควรวิจัยเรื่อง รูปแบบการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งทั่วไปในยุคดิจิทัลให้ประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้าใจ เข้าถึง กระบวนการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปได้อย่างมีคุณภาพ และเป็นแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมกรไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปที่ถูกต้องเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ

๓) ควรวิจัยเรื่อง การพัฒนาทัศนคติทางการเมืองของประชาชนที่เป็นรูปแบบเชิงนวัตกรรมของสังคมการเมือง โดยใช้หลักธรรมโยนิโสมนสิการมาใช้บูรณาการ

๔) ควรวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในภาคปฏิบัติทางการเมือง โดยใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ เข้ามาบูรณาการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

๕) ควรวิจัยเรื่อง การใช้รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ เพื่อทราบถึงผลการนำไปใช้และนำมาพัฒนารูปแบบการใช้ให้เข้ากับประชาชนได้ดีที่สุดและส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลชั้นปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กนก วงษ์ตระหง่าน. การเมืองในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
, ๒๕๓๐.

กวี วงศ์พุด. ภาวะผู้นำ. ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี : กรุงเทพมหานคร, ๒๕๓๙.

จิระโชค (บรรพต) วีระสัย และคณะ. รัฐศาสตร์ทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒.

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, ๒๕๔๙.

ณรงค์ ลินสวัสดิ์. จิตวิทยาการเมือง. กรุงเทพมหานคร : ออเรียนแทลสโกล่า, ๒๕๓๙.

พรรคศักดิ์ ผ่องแผ้ว. การเลือกตั้งกับการพัฒนาทางการเมือง. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการ
พัฒนาทางการเมืองไทย. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๔.

วัชรรา ไชยสาร. ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร : นิติธรรม, ๒๕๔๑.

วิสุทธิ์ โปธิแทน. แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า,
๒๕๕๐.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพมหานคร : อักษราพิพัฒน์, ๒๕๔๓.

สถิต วงศ์สุวรรณ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดบำรุงสาส์น, ๒๕๒๙.

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตโต). พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์, ๒๕๖๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สมบัติ อารงธัญญวงศ์. การเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, ๒๕๔๙.

_____ . การเมืองอังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, ๒๕๔๔.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. คู่มือประชาชนรณรงค์เผยแพร่การเลือกตั้ง ส.ส. วันอาทิตย์ที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒, ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

สิทธิพันธ์ พุทธหุน. ทฤษฎีพัฒนาการเมือง. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๑.

สุขุม นวลสกุล. การเมืองและการปกครองไทย. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง : กรุงเทพมหานคร, ๒๕๒๑.

สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗.

_____ . การพัฒนาทางการเมืองของไทย : ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร สถาบันทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

(๒) ดุษฎีนิพนธ์ :

ดุษฎี ญาณวัฒนา. “การพัฒนากระบวนการคิดตามหลักธรรมโยนิโสมนสิการโดยวิธีการปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานตามแนวสติปัฏฐาน ๔”. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ๒๕๕๗.

นิรุทธ์ วัฒนโณภส “ผลของจิตวิทยาการศึกษาแนวโยนิโสมนสิการต่อการเพิ่มพูนพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร”. ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาด้านชีวิตและการพัฒนามนุษย์. มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๓.

วัลนิกา ฉลากบาง, “การพัฒนาความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการและการบริโภคด้วยปัญญาของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร”. ดุษฎีนิพนธ์วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๘.

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๓) รายงานการวิจัย :

กฤตยชญ์ สมมั่งและอัครศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์. “พฤติกรรมกลางคะแนนเสียงเลือกตั้ง วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ กรณีศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช เขตที่ ๒ และเขตที่ ๕”. การประชุม นำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ ๑๕ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓.

ถวิลวดี บุรีกุลและคณะ. ๒๕๔๖. โครงการการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและความคิดเห็น ต่อการทางานของรัฐบาลและองค์กรอิสระ ใน ชุดโครงการวิจัยเรื่อง การติดตามและ ประเมินผลบังคับใช้รัฐธรรมนูญ สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สกว, ๒๕๔๖.

รสลิน ศิริยะพันธุ์ และคณะ. “พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางกับพัฒนาการทางการเมืองไทย: ศึกษากรณีภาคเหนือ”. รายงานวิจัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑.

(๔) วารสาร :

ดิลก บุญอิม. “การใช้หลักโยนโสมนสิการแนวอริยสัจเป็นฐานการเรียนรู้ด้วยตนเองในการดำรงชีวิต”.

วารสาร มจร วิชาการ ล้านนา. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๗๒.

ธานี ถังทอง. “ความเข้าใจและเจตคติต่อการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.

๒๕๖๐ ของประชาชน จังหวัดชัยภูมิ”. วารสารสังคมศาสตร์ นิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ราชภัฏร้อยเอ็ด ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๔๗-๔๘

นันทนา นันทวโรภาส และรหัส แสงผ่อง. “การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมืองภายใต้ รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๕๖๐ : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒”.

วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์ ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๒) :

๒๗๔-๒๗๕.

นิรันดร์ พันธุ์ศักดิ์และคณะ. “พฤติกรรมกลางคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาล ตำบลท่าประจจะ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช”. วารสารสังคมศาสตร์และ มานุษยวิทยาเชิงพุทธ ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓) : ๓๘๙-๓๙๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- แพรวพรรณ ปานนุ. “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อสังคมและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี”. **วารสารวิทยาการจัดการ** ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (๒๕๖๒) : ๑๕๗.
- ไพฑูริย์ มาเมือง และคณะ. “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่แท้จริงการเข้าร่วมภาคพลเมืองและการพัฒนาการเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑”. **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น**. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๓) : ๒๒๗-๒๒๘.
- ภิมาภรณ์ อรรคนันท์ และคณะ. “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตย”. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี**. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (๒๕๖๐) : ๑๐๘-๑๐๙.
- ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด. “การพัฒนาชุมชนวิถีประชาธิปไตยตามหลักธรรมาภิบาล: หลักความโปร่งใสของประชาชนในพื้นที่เขตคูสิต กรุงเทพมหานคร”. **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๒๗๘-๒๗๙.
- มนตรี รอดแก้ว. “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาทฤษฎีทางการเมืองและจริยศาสตร์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ”. **วารสารวิชาการแสงอีสาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย**. ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒ (มิถุนายน-ธันวาคม ๒๕๕๙) : ๑๓.
- รุจน์ โกมลบุตรและคณะ. “การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้สมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒ ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ลำปางและสงขลา”. **วารสารศาสตร์** ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๑๒-๑๔.
- รุจินตรา สงวนพงษ์. “กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน”. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี**. ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๒๒๓.
- วิจิตร เกิดน้อย. “พฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในตำบลไทยวาสา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม”. **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**. ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๓) : ๑๒๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

วิภาพรรณ อุปนิสากร. “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี”. **ธรรมทรรศน์**. ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๓ (พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๕๙) : ๕๑-๕๒.

ศักดิ์สิน อุดมวิทยไพศาล และยุภาพร ยุภาศ สัญญา เคนาภูมิ. “กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน”. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี**. ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๒๙๓.

สนุก สิงห์มาตร และ พิกุล มีมานะ. “พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด”. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด**. ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ (๒๕๖๑) : ๑๔๗.

สิงห์ สิงห์ขจร. “พฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กรณีศึกษา จังหวัดเชียงราย”. **วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (ก.ค.- ธ.ค. ๒๕๕๖) : ๑๒๑.

สุทธญาณ โอบอ้อม และคณะ. “การเสริมสร้างจิตพฤติกรรมกาเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตย ของนักเรียนในจังหวัดนครปฐม” ,**วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง**. ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๓) : ๖๕.

อนุชา พละกุล และคณะ. “แนวทางการพัฒนาการเมืองการปกครองในสังคมชนบทสมัยใหม่”. **วารสารรัชต์ภาคย์**. ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๒๖ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๑) : ๒๗๐-๒๗๑.

(๕) ออนไลน์ :

สารานุกรมบริแทนนิกา (Encyclopedia of Britannica). **อำนาจอธิปไตย**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://en.wikipedia.org/wiki/Sovereignty> [๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒].

สารานุกรมเสรี. **จังหวัดนครปฐม**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/จังหวัดนครปฐม> [๑ ธันวาคม ๒๕๖๒].

สารานุกรมเสรี. **จังหวัดนครปฐมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/จังหวัดนครปฐมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒> [๑ ธันวาคม ๒๕๖๒].

บรรณานุกรม (ต่อ)

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : <http://www.dopa.go.th/>
[๑ ธันวาคม ๒๕๖๒].

(๖) สัมภาษณ์ :

สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัติคุณาภรณ์, ผศ., ดร. ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา
มกุฏราชวิทยาลัย, ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

พระครูศรีปริยัติวิธาน, ดร. ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการสิรินธร มหาวิทยาลัยมหามกุฏ
ราชวิทยาลัย, ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

ดร.อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, ๑๕
พฤษภาคม ๒๕๖๓.

นางปิ่นแก้ว ชุตติอากาศ. ปลัดอำเภออาวุโส อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม, ๒๖
มิถุนายน ๒๕๖๓.

นางไพโรพนา เย็นฉ่ำอูรา. ผู้จัดการสาขา ธนาคารเพื่อเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร, ๑๙
มิถุนายน ๒๕๖๓.

นางสาวบุญเรือน ไทยวัฒนธรรม. ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดนครปฐม, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

นายจิตติพัฒน์ ดวงพลอย. ที่ปรึกษารัฐกิจด้านการบริหารจัดการ. ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

นายดุขฎิ ยินดีผล. ผู้บริหาร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, ๒๐
มิถุนายน ๒๕๖๓.

นายพนพดล เหล่าพญา. ปลัดอำเภอฝ่ายปกครอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม, ๒๖
มิถุนายน ๒๕๖๓.

นายมนต์ชัย ทองมูลชัย. ปลัดอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม, ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

นายมะเนตร โคจรีวัฒน์. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม, ๑๐ สิงหาคม
๒๕๖๓.

นายวิเศษ แสงอรุณ. ผู้จัดการสาขา ธนาคารเพื่อเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร, ๑๘
มิถุนายน ๒๕๖๓.

นายอชิระวิษณุ ภัคดีโชติพงศ์, กรรมการผู้จัดการบริษัทพละกริทธคอนซัลแทนท์ จำกัด, ๑๑
พฤษภาคม ๒๕๖๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ผศ.ดร.ธีรวัฒน์ แสงแก้ว. รองคณบดีฝ่ายพัฒนานิสิต คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

รศ.ดร. สุกิจ ชัยมุสิก. ประธานหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

รศ.ดร.จ่านง คันธิก. ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาพุทธศาสตร์, ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

รศ.ดร.เสนีย์ คำสุข. อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

(๖) สันทนากลุ่มเฉพาะ :

การสนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูศรีปริยัติคุณาภรณ์, ผศ.ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา, ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

พระครูศรีปริยัติวิธาน, ดร. ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการสิรินธร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร, ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

ดร.วันชัย แสงสุวรรณ. ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมมนุษย์และอาจารย์พิเศษ, ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

ดร.สุพิชัย ศิริรักษ์. ผู้เชี่ยวชาญและวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งทั่วไป, ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

นายพุทธนันท์ ไทรชมพู. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางเลน จังหวัดนครปฐม, ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

นายสมจิต สมบุญเก่า. นายองค์การบริหารส่วนตำบลบางภาษี จังหวัดนครปฐม, ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

นายสมฤทธิ์ ไชยวงศ์. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคดีศาลรัฐธรรมนูญ, ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต. เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

รศ.ดร.มานพ นักการเรือน. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษาภาควิชาพุทธศาสนศึกษา, ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ร้อยตำรวจเอก ภาณุรุจ สันตานนท์. รอง สารวัตรสอบสวน สถานีตำรวจภูธรบางเลน จังหวัดนครปฐม, ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๒. ภาษาอังกฤษ :

2. Secondary Sources

(I) Books:

David F. Roth and Frank L. Wilson. “**The comparative study of Politics**. 2nd ed. Engle Wood Cliffs”. New York: Prentice-Hall, 1980.

Herbert Mc Closky. “**Political Participation**” in **International Encyclopedia of the Social Science. Vol. 12**”. New York: McMillan and Free Press. 1968.

Jarol B. Manheim. **The Politics Within**. New Jersey: Prentice Hall, 1795.

John D. Montgomery and William J. Siffin. **Approaches to Development : politics, Adminisstration and Change**. New York: McGrew Hill Book Company, 1966.

Lester W. Milbrath. **Political participation; How and why do people get involved in politics?**, Chicago: Rand McNally political science series, 1965.

Lucian W. Pye.. **Aspects of Political Development**. Boston: Little, Brown. 1966.

Newman Bruce l. **The marketing of the President**}. Sage Publications Ltd.,: Californi, 1999.

Samuel Huntington and Jorge I. Dominguez. **Political Development : in the handbook of the political science : Macvopolitical theory**. ed. Fred Greenstein and Nelson Polsby. Reading. Mass: Addison- Wesley, 1975.

_____. **Political Order in Changing Societies**. Second edition. Connecticut: Yale University Press, 1969.

Sidney Verba, Norman H. Nie and Kim Jae. **on Participation and Political Equality : A Seven Nation Comparison**. London: Cambridge University Press, 1978.

ภาคผนวก ก

เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน
ที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

คำชี้แจง :

๑. แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ

ตอนที่ ๔ ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

ตอนที่ ๕ แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

ขอความกรุณาได้โปรดตอบคำถามทุกข้อ ข้อมูลจากแบบสอบถามของท่าน ผู้วิจัยจะถือว่าเป็นความลับที่สุดและจะไม่มีผลกระทบบกระเทือนต่อท่านแต่อย่างใด เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว กรุณาตรวจดูอีกครั้งว่าท่านได้ตอบแบบสอบถามครบถ้วนทุกข้อแล้ว แบบสอบถามที่ท่านตอบทุกข้อเท่านั้นจึงจะเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และนำไปใช้ในการวิจัยได้

ผู้วิจัยหวังว่า จะได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้จากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวรัชฎากร เอี่ยมอำไพ

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ปีการศึกษา ๒๕๖๒

ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความเป็นจริงและโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

๑. เพศ

ชาย

หญิง

๒. อายุ

๑๘-๓๐ ปี

๓๑-๔๐ ปี

๔๑-๕๐ ปี

๕๑-๖๐ ปี

๖๑ ปี ขึ้นไป

๓. การศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

๔. อาชีพ

นักศึกษา

ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

เกษตรกร

ค้าขาย

รับจ้างทั่วไป

พนักงานบริษัท

ประกอบธุรกิจส่วนตัว

ตอนที่ ๒ : แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้ต้องการทราบพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปในด้านต่างๆ ว่าอยู่ในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับปฏิบัติที่ท่านเห็นว่าตรงกับพฤติกรรมทางการเมืองของท่านใน การปฏิบัติของเรื่องนั้นๆ ว่าอยู่ในระดับใดโดยกำหนดระดับคะแนนดังนี้

๕ หมายถึง ระดับพฤติกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับ มากที่สุด

๔ หมายถึง ระดับพฤติกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับ มาก

๓ หมายถึง ระดับพฤติกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับ ปานกลาง

๒ หมายถึง ระดับพฤติกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับ น้อย

๑ หมายถึง ระดับพฤติกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	พฤติกรรมทางการเมืองของ ประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจใน การเลือกตั้งทั่วไป	ระดับพฤติกรรมทางการเมือง				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑. ด้านติดตามข้อมูลข่าวสารทาง การเมือง						
๑	ท่านได้ติดตามรับฟังการปราศรัยของ พรรคการเมือง ทำให้เข้าใจการเมืองได้ ชัดเจนมากขึ้น					
๒	ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองใน การทำงานของรัฐบาลและฝ่ายค้านทำ ให้ท่านสามารถวิเคราะห์และลำดับ ได้ถึงบทบาทหน้าที่ของฝ่ายรัฐบาลและ ฝ่ายค้าน					
๓	ท่านได้ติดตามพฤติกรรมทางการเมือง ของนักการเมืองจากช่องทางสื่อสาร ต่าง ๆ ทำให้ท่านมีความรู้ทางการเมือง มากขึ้น					
๔	ท่านได้ติดตามข่าวสารข้อมูลทาง การเมืองในการพูดคุยสนทนาทางการ เมืองกับบุคคลที่สนใจการเมืองด้วยกัน ทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับการ เมืองไทยมากขึ้น					
๒. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป						
๕	ในการเลือกตั้งทั่วไปท่านไปใช้สิทธิทุก ครั้ง					
๖	ท่านคิดว่าการซื้อสิทธิขายเสียงเป็น เรื่องที่ไม่สมควรปฏิบัติ					

ข้อ	พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป	ระดับพฤติกรรมทางการเมือง				
		๕	๔	๓	๒	๑
๗	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งซ่อมทุกครั้งที่มี โดยมีจิตสำนึกที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนเองในทางการเมืองให้ครบถ้วนสมบูรณ์					
๘	ท่านเลือกพรรคการเมืองที่เป็นพรรคเก่าแก่มีประสบการณ์มาก					
๓. ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง						
๙	ท่านเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองกับพรรคการเมืองที่ท่านสนใจในนโยบายของพรรคเท่านั้น					
๑๐	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมต่อต้านการทำงานของรัฐบาล เมื่อเห็นว่าการทำงานของรัฐบาลไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย					
๑๑	ท่านเข้าร่วมการยื่นข้อเรียกร้องความต้องการแก้ปัญหาทางการเมือง					
๑๒	ท่านเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองเพราะติดตามจากบุคคลที่อยู่รอบๆตัว เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง เพื่อน เป็นต้น					
๔. ด้านสนับสนุนพรรคการเมือง						
๑๓	ท่านสนับสนุนพรรคการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ที่ไม่ผิดกฎหมาย					

ข้อ	พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป	ระดับพฤติกรรมทางการเมือง				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑๔	ท่านเห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องของประโยชน์ส่วนรวม จึงสนับสนุนทุกพรรคการเมือง					
๑๕	ท่านสนับสนุนเฉพาะพรรคการเมืองที่เก่าแก่มากมีประสบการณ์มาก					
๑๖	ท่านชักชวนผู้อื่นให้สนับสนุนพรรคการเมืองที่ท่านชื่นชอบ					

ตอนที่ ๓ : แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ

ข้อ	การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ	ระดับพฤติกรรมทางการเมือง				
		๕	๔	๓	๒	๑
	๑.วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย (พิจารณาปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นผลให้รู้จักสถานะ ตามที่มันเป็นจริง)					
๑	ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองโดยการสืบค้นหาเหตุที่เกิดขึ้นเพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น					

ข้อ	การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ	ระดับพฤติกรรมทางการเมือง				
		๕	๔	๓	๒	๑
๒	ท่านจะตั้งคำถามกับตนเองถึงเหตุผลที่เลือกนักการเมืองหรือพรรคการเมืองนั้นๆ ว่ามีเหตุผลอะไรก่อนที่จะตัดสินใจเลือก					
๓.	ท่านพิจารณาถึงสาเหตุและปัจจัยหลาย ๆ ด้านมาประกอบกัน เพื่อเป็นข้อมูลการตัดสินใจเข้าเป็นแนวร่วมกับกลุ่มทางการเมือง					
๔.	ท่านพิจารณาถึงสาเหตุและปัจจัยหลาย ๆ ด้านมาประกอบกัน เพื่อเป็นข้อมูลก่อนการตัดสินใจที่จะสนับสนุนพรรคการเมือง					
	๒. วิธีคิดแบบอริยสัจ (วิธีคิดแบบแก้ปัญหา)					
๕	ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองโดยใช้การพิจารณาตามเหตุผลที่เป็นจริงส่งผลให้ท่านทราบข้อเท็จจริงได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น					
๖	ท่านใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองอย่างถูกต้องส่งผลทำให้ระบอบประชาธิปไตยเกิดการพัฒนา					
๗	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ส่วนรวมส่งผลให้ระบอบประชาธิปไตยเกิดการพัฒนา					

ข้อ	การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนีโสมนสิการ	ระดับพฤติกรรมทางการเมือง				
		๕	๔	๓	๒	๑
๘	ท่านเลือกสนับสนุนพรรคการเมืองที่จะสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมมากที่สุด ส่งผลต่อการพัฒนาบ้านเมือง					
	๓. วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ (คิดตามหลักการและความมุ่งหมาย)					
๙	ท่านพิจารณาข่าวสารทางการเมืองโดยคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงและถูกต้องตามคุณธรรมจริยธรรม					
๑๐	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปโดยการพิจารณานักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่มีจุดมุ่งหมายสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมมากที่สุด					
๑๑	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองโดยการพิจารณาจากจุดประสงค์และความมุ่งหมายของกิจกรรมนั้นว่าต้องสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมมากที่สุด					
๑๒	ท่านสนับสนุนพรรคการเมืองโดยการพิจารณาจากจุดประสงค์และความมุ่งหมายของกิจกรรมนั้นว่าต้องสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมมากที่สุด					
	๔. วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก (คิดถึงผลดี ผลเสีย และการแก้ไขที่ถูกต้อง)					

ข้อ	การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนีโสมนสิการ	ระดับพฤติกรรมทางการเมือง				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑๓	ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองโดยพิจารณาถึงผลดี ผลเสีย และวิธีการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง					
๑๔	ท่านตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองหรือนักการเมืองโดยคำนึงถึง ผลดี ผลเสียที่จะเกิดขึ้น และมั่นใจว่าเลือกถูกต้องที่สุด					
๑๕	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยพิจารณาถึง ผลดี ผลเสีย ที่จะตามมา และวิธีแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องของกิจกรรมนั้น					
๑๖	ท่านสนับสนุนพรรคการเมืองโดยพิจารณาถึง ผลดี ผลเสียที่จะตามมา จึงแก้ไขด้วยการสนับสนุนในรูปแบบที่ถูกต้องตามกฎหมาย					
	๕. วิธีคิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรม (คิดแบบกุศล ภาวนา)					
๑๗	ท่านเลือกติดตามข่าวสารทางการเมืองที่เป็นประโยชน์ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักคิดในทางที่เป็นประโยชน์ไม่ทำให้เกิดโทษต่อสังคม					
๑๘	ท่านไม่เลือกนักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่ใช้วิธีการซื้อสิทธิขายเสียง					

ข้อ	การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ตามหลักโยนิโสมนสิการ	ระดับพฤติกรรมทางการเมือง				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑๙	ท่านไม่ถือโทษโกรธหรือขัดแย้งกับบุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองที่แตกต่างจากท่าน					
๒๐	ท่านสนับสนุนพรรคการเมืองที่สร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมและไม่โจมตีฝ่ายตรงข้ามในวิธีที่ไม่ถูกต้อง					
	๖.วิธีคิดแบบวิภังชวาท (คิดโดยแยกแยะออกให้เห็นแต่ละแง่แต่ละด้านให้ครบทุกด้าน)					
๒๑	ท่านสามารถวิเคราะห์ แยกแยะ ความจริงของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้ครบทุกแง่มุม					
๒๒	ท่านสามารถ วิเคราะห์ แยกแยะ พฤติกรรมของนักการเมืองได้ว่าสามารถทำประโยชน์แก่ส่วนรวม					
๒๓	ท่านสามารถวิเคราะห์ แยกแยะ กิจกรรมทางการเมืองนั้นได้ว่าทำเพื่อประโยชน์ให้กับส่วนรวมได้อย่างแท้จริง					
๒๔	ท่านสนับสนุนพรรคการเมืองโดยการพิจารณาวิเคราะห์ ข้อมูลนโยบายของพรรคการเมืองนั้นก่อนที่จะตัดสินใจสนับสนุน					

ตอนที่ ๔ ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อการตัดสินใจ
ในการเลือกตั้งทั่วไป

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป	ระดับความสำคัญ				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑.ด้านความรู้						
๑	ท่านเข้าใจถึงสิทธิหน้าที่ทางการเมืองของประชาชนเป็นอย่างดี					
๒	ท่านอ่านบทความ บทวิเคราะห์ทางการเมือง เพื่อให้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น					
๓	ท่านเข้าฟังการปราศรัยการหาเสียงของพรรคการเมืองเพื่อให้เข้าใจนโยบายของพรรคเพิ่มขึ้น					
๔	ท่านเข้าฟังบรรยายหรือการสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองในสถานการณ์ต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ					
๒. ด้านทัศนคติ						
๕	ท่านมีความเชื่อมั่นในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยจะสามารถแก้ปัญหาทางการเมืองได้					
๖	ท่านมีความเชื่อว่าการบริหารงานของฝ่ายรัฐบาลสามารถแก้ปัญหาประเทศชาติได้ประชาชนจึงควรเชื่อการตัดสินใจของรัฐบาล					

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรม ทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อ การตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป	ระดับความสำคัญ				
		๕	๔	๓	๒	๑
๗	ท่านเชื่อว่าระบอบการปกครองแบบ ประชาธิปไตยสามารถสร้างความ สามัคคีให้กับคนในชาติได้อย่างเหนียว แน่น					
๘	ท่านเชื่อว่าระบบพรรคพวกหรือเครือ ญาติยังเป็นพฤติกรรมที่อยู่ในระบบการ เมืองไทย					
	๓.ด้านการนำไปปฏิบัติ					
๙	ท่านจะพูดคุยปัญหาทางการเมืองกับ บุคคลที่สนใจทางการเมืองอยู่เสมอ					
๑๐	เมื่อท่านมีโอกาสท่านจะเข้าร่วมการ ปราศรัยเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล เสมอ					
๑๑	ท่านมีโอกาสถ่ายทอดความรู้ในระบอบ การปกครองแบบประชาธิปไตยกับ กลุ่มเพื่อน ๆ และในชุมชนของท่าน					
๑๒	ท่านเสนอปัญหาแนวทางการแก้ไขไป ยังนักการเมืองท้องถิ่นหรือผู้นำทาง การเมืองหรือหน่วยงานภาครัฐ					

ตอนที่ ๕ แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรม
ทางการเมืองของพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

๑. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง

ปัญหา

.....
ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข

๒. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป

ปัญหา

.....
ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข

๓. ด้านการเป็นแนวร่วมกับองค์กรทางการเมือง

ปัญหา

.....
ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข

๔. ด้านการสนับสนุนพรรคการเมือง

ปัญหา

.....
ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

นางสาวรัชฎากร เอี่ยมอำไพ

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ปีการศึกษา ๒๕๖๒

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน
ที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

ตอนที่ ๑ ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ :

ตำแหน่ง :

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ :

ตอนที่ ๒ ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการ
เลือกตั้งทั่วไป

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

๑. ท่านคิดว่าประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปอย่างไร

ด้านการติดตามข่าวสารข้อมูลทางการเมือง

.....

ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป

.....

ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง

.....

ด้านการสนับสนุนพรรคการเมือง

.....

๒. ท่านคิดว่าการนำหลักพุทธธรรมมาพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนได้อย่างไร

ด้านการติดตามข่าวสารข้อมูลทางการเมือง

.....

ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป

.....

ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง

.....

ด้านการสนับสนุนพรรคการเมือง

.....

ขอบพระคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ภาคผนวก ค
ผลการวิเคราะห์ค่า IOC

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (IOC) ของแบบสอบถาม
เรื่อง พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

พฤติกรรมทางการเมืองของ ประชาชนที่มีผลต่อ การตัดสินใจในการ เลือกตั้งทั่วไป	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๑. ด้านติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง								
คำถามข้อที่ ๑	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
๒. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป								
คำถามข้อที่ ๕	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๖	๑	๐	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๗	๑	๑	๐	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๘	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
๓. ด้านการเป็นแนวร่วมทางการเมือง								
คำถามข้อที่ ๙	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๑๐	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๑๑	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๑๒	๑	๐	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๔. ด้านสนับสนุนพรรคการเมือง								
คำถามข้อที่ ๑๓	๑	๐	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๑๔	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๑๕	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๑๖	๑	๑	๐	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (IOC) ของแบบสอบถาม
เรื่อง พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป (ต่อ)

การบูรณาการหลัก พุทธธรรมในการ ส่งเสริมการพัฒนา พฤติกรรมทาง การเมืองของ ประชาชนที่มีผลต่อ การตัดสินใจในการ เลือกตั้งทั่วไป ตาม หลักโยนิโสมนสิการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๑. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย								
คำถามข้อที่ ๑	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
๒. วิธีคิดแบบอริยสัจ								
คำถามข้อที่ ๕	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๖	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๗	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๘	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
๓. วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์								
คำถามข้อที่ ๙	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๑๐	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๑๑	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๑๒	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายชื่อ (IOC) ของแบบสอบถาม
เรื่อง พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป (ต่อ)

การบูรณาการหลัก พุทธธรรมในการ ส่งเสริมการพัฒนา พฤติกรรมทาง การเมืองของ ประชาชนที่มีผลต่อ การตัดสินใจในการ เลือกตั้งทั่วไป ตาม หลักโยนิโสมนสิการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๔. วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก								
คำถามข้อที่ ๑๓	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๑๔	๑	๑	๐	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๑๕	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๑๖	๑	๑	๐	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๕. วิธีคิดแบบอุปบายปลูกเร้าคุณธรรม								
คำถามข้อที่ ๑๗	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๑๘	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๑๙	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒๐	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
๖. วิธีคิดแบบวิภาษวาท								
คำถามข้อที่ ๒๑	๑	๐	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒๒	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒๓	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒๔	๑	๑	๐	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายชื่อ (IOC) ของแบบสอบถาม
เรื่อง พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป (ต่อ)

ปัจจัยที่ส่งเสริมการ พัฒนาพฤติกรรมทาง การเมืองของ ประชาชนที่มีต่อการ ตัดสินใจในการ เลือกตั้งทั่วไป	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๑. ด้านความรู้								
คำถามข้อที่ ๑	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
๒. ด้านทัศนคติ								
คำถามข้อที่ ๕	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๖	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๗	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๘	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
๓. ด้านการนำไปปฏิบัติ								
คำถามข้อที่ ๙	๑	๐	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๑๐	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๑๑	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๑๒	๑	๑	๐	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลสำคัญ

 หลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบรพฬราชธานี คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏบรพฬราชธานี
 อาคารเรียนรวม ชั้นที่ 5 ห้อง 8 504
 เขตที่ 19 หมู่ 1 ตำบลโคกโพธิ์ อำเภอบึงสามพัน
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
 โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
 โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
 Website : gpa.mcu.ac.th
 E-mail : gpa@mcu.ac.th

ที่ ๑๖ ๘๐๐๔.๒/๓ ๐๘๒

๒๗ เมษายน ๒๕๖๓

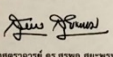
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้บัณฑิตศึกษาบัณฑิตศึกษาเพื่อการศึกษา
 เรียน ดร.ธนากรม์ สุวิทย์พันธ์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาบริหารการมนุษย์
 สังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบรพฬราชธานี จำนวน ๑ ชุด

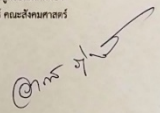
เนื่องด้วย นางสาววิภากร นามสกุล ชื่อจริงว่า วิไลประจักษ์วิมล ๒๖๐๑๑๐๔๒๒๒ นิสิตหลักสูตร
 บัณฑิตศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบรพฬราชธานี ได้ทำการศึกษารายละเอียด
 "รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนการสอนเมื่อของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป" ซึ่งเป็น
 ส่วนหนึ่งของภาคศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์

การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องมีความจำเป็นต่อบัณฑิตศึกษาบัณฑิตศึกษาเพื่อการศึกษา
 ขอความอนุเคราะห์ได้ไปขอพิจารณาอนุญาตให้บัณฑิตศึกษาบัณฑิตศึกษา และไปรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่ง
 จะเป็นประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบรพฬราชธานี
 กรมราชวิทยาลัย หรือเป็นอย่างอื่นว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อ
 พหุวิชากรรมมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

 (รองศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ สุตะพจน์)
 ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏบรพฬราชธานี คณะศึกษาศาสตร์

 ผู้ประสานงาน : นางสาววิภากร เอี่ยมอำไพ
 โทร : ๐๘๕-๘๐๘๗-๘๕๕

 หลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบรพฬราชธานี คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏบรพฬราชธานี
 อาคารเรียนรวม ชั้นที่ 5 ห้อง 8 504
 เขตที่ 19 หมู่ 1 ตำบลโคกโพธิ์ อำเภอบึงสามพัน
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
 โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
 โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
 Website : gpa.mcu.ac.th
 E-mail : gpa@mcu.ac.th

ที่ ๑๖ ๘๐๐๔.๒/๓ ๐๘๒

๒๗ เมษายน ๒๕๖๓

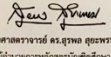
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้บัณฑิตศึกษาบัณฑิตศึกษาเพื่อการศึกษา
 เรียน นายศุภชัย อินทิลล อธิบดีผู้ว่าการบริหารการสหกรณ์การเกษตร
 สิงห์บุรีมาด้วย แบบยื่นภาคยื่นให้ใช้ในการศึกษา จำนวน ๓ ชุด

เนื่องด้วย นางสาววิภากร นามสกุล ชื่อจริงว่า วิไลประจักษ์วิมล ๒๖๐๑๑๐๔๒๒๒ นิสิตหลักสูตร
 บัณฑิตศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบรพฬราชธานี ได้ทำการศึกษารายละเอียด
 "รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนการสอนเมื่อของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป" ซึ่งเป็น
 ส่วนหนึ่งของภาคศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์

การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องมีความจำเป็นต่อบัณฑิตศึกษาบัณฑิตศึกษาเพื่อการศึกษา
 ขอความอนุเคราะห์ได้ไปขอพิจารณาอนุญาตให้บัณฑิตศึกษาบัณฑิตศึกษา และไปรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่ง
 จะเป็นประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบรพฬราชธานี
 กรมราชวิทยาลัย หรือเป็นอย่างอื่นว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อ
 พหุวิชากรรมมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

 (รองศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ สุตะพจน์)
 ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏบรพฬราชธานี คณะศึกษาศาสตร์

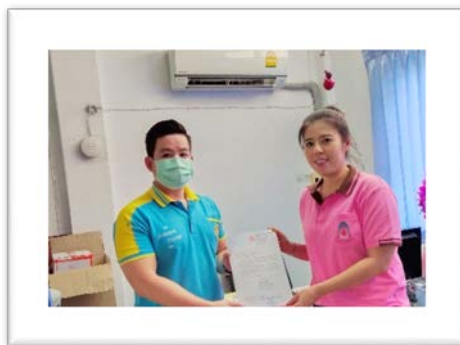
ผู้ประสานงาน : นางสาววิภากร เอี่ยมอำไพ
 โทร : ๐๘๕-๘๐๘๗-๘๕๕

๒๗ เม.ย. ๒๕๖๓
 ๒๗ เม.ย. ๒๕๖๓
 ๒๗ เม.ย. ๒๕๖๓

ภาคผนวก จ

ประมวลภาพจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ภาคผนวก ฉ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 อาคารเรียนรวม โถงบี ชั้น 5 ห้อง 8 504
 เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลสำโรง อําเภอรวิชัย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
 โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
 โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
 Website : gsu.ac.th
 E-mail : gsu@gsu.ac.th
 ๘๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

ที่ ยร ๘๐๐๕.๙/๖ ๒ ๙/๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

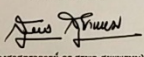
เรียน นายสมจิต สมบุญเก่า นายองค์การบริหารส่วนตำบลบางภาชี จังหวัดนครปฐม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
 ๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ ฉบับ

เมื่อห้วง นางสาวรัฐฎากร นามสกุล เอี่ยมอำไพ รหัสประจำตัวนิสิต ๒๐๑๑๐๔๑๒๒๒ นิสิต หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง "รูปแบบการพัฒนาภาคีกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท

ในการศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องมี หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณาลักษณะที่งานเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างไร จึงได้เชิญท่านเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง "รูปแบบการพัฒนาภาคีกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป" ในวันที่เสาร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๑.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร ศักดิ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หรือเป็นอย่างไรก็ได้โปรดแจ้งความประสงค์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อหาปริมาณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ศาสตราจารย์ ดร.สุทธพล สุนะพุม)
 ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
 ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นางสาวรัฐฎากร เอี่ยมอำไพ
 โทร : ๐๘๙-๘๐๙๑๕๘

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 อาคารเรียนรวม โถงบี ชั้น 5 ห้อง 8 504
 เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลสำโรง อําเภอรวิชัย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
 โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
 โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
 Website : gsu.ac.th
 E-mail : gsu@gsu.ac.th
 ๘๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

ที่ ยร ๘๐๐๕.๙/๖ ๒ ๙/๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

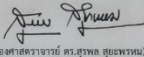
เรียน นายสุเชษฐ์ ไชยเชษฐ สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางเลน จังหวัดนครปฐม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
 ๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ ฉบับ

เมื่อห้วง นางสาวรัฐฎากร นามสกุล เอี่ยมอำไพ รหัสประจำตัวนิสิต ๒๐๑๑๐๔๑๒๒๒ นิสิต หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง "รูปแบบการพัฒนาภาคีกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท

ในการศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องมี หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณาลักษณะที่งานเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างไร จึงได้เชิญท่านเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง "รูปแบบการพัฒนาภาคีกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป" ในวันที่เสาร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๑.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร ศักดิ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หรือเป็นอย่างไรก็ได้โปรดแจ้งความประสงค์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อหาปริมาณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ศาสตราจารย์ ดร.สุทธพล สุนะพุม)
 ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
 ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นางสาวรัฐฎากร เอี่ยมอำไพ
 โทร : ๐๘๙-๘๐๙๑๕๘

ภาคผนวก ช
ประมวลภาพจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ-นามสกุล : นางสาวรัชฎากร เอี่ยมอำไพ
 วัน/เดือน/ปีเกิด : วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๑๖
 ภูมิลำเนา : กรุงเทพมหานคร
 การศึกษา
 พ.ศ. ๒๕๔๔ : ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการพัฒนารัฐบาลท้องถิ่น สถาบันราชภัฏนครปฐม
 พ.ศ. ๒๕๕๑ : ศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 พ.ศ. ๒๕๖๔ : ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประสบการณ์การทำงาน

- พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๖๔ : อาจารย์คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 พ.ศ. ๒๕๕๑ : ผู้จัดการส่วนพัฒนาองค์กรและทรัพยากรมนุษย์ บริษัทภาคเอกชน
 พ.ศ. ๒๕๕๙ : ผู้จัดการฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ภาคเอกชน บริษัทภาคเอกชน
 พ.ศ. ๒๕๖๔ : ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาองค์กรและทรัพยากรมนุษย์ บริษัทภาคเอกชน

ผลงานวิชาการ

- รัชฎากร เอี่ยมอำไพ. : “การใช้หลักอิทธิบาท ๔ ต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุ
 อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม” วารสารวิจัยและพัฒนา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๔๘ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๒)
 ๕๑-๕๘
- รัชฎากร เอี่ยมอำไพ. : “ผู้นำทางการเมืองกับการบริหารยุคไทยแลนด์ ๔.๐”. การประชุมวิชาการ
 ระดับชาติ MCU Congress ๓ “นวัตกรรมทางการปกครองและการ
 บริหารในยุคไทยแลนด์ ๔.๐. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๒, หน้า ๑๓-๒๐.
- รัชฎากร เอี่ยมอำไพ. : “การนำหลักสังคหวัตถุ ๔ ไปใช้เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมไทยของเยาวชน
 ในจังหวัดนครปฐม”โครงการประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัย
 บัณฑิตศึกษา ระดับชาติและนานาชาติ Symposium 2019 วันที่
 ๑๙ - ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.
- ปีที่สำเร็จการศึกษา : ปีการศึกษา ๒๕๖๔
- ที่อยู่ปัจจุบัน : ๑๔/๓ หมู่ ๒ ตำบลบางกระเบา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
 ๗๓๑๒๐ โทร. ๐๘๙-๘๐๘๗๙๕๕ E-mail: nidkon2104@gmail.com